

# انقلاب ف

کارنامه جبهه ملی

نشریه کمیته شهرستان شمیران «جبهه ملی»

۲۲ بهمن ۱۳۵۸

۱۱

## (آغاز سعادت)

در جمهوری اسلامی

ای ملت نام آور ، میناز بخوشنهای  
آیین شهنشاهی ، بس فنك ببار آورد  
شکرانه نصرت را جشنی سره بر پاکن  
جمهوری اسلامی ، با رأی رزین تو  
آغاز سعادت دان ، این تازه تحول را  
با فرید الهی منکوب جماعت شد  
یکباره غنیمت دان این فتح نمایان را  
این ملت والا فر تغییر حکومت را  
با جنبش اسلامی زیر و زبرست اینك  
از بعد هزاران سال این کاخ فرود آمد  
آن خائن خون آشام ، آن جابر جور اندیش  
از معجز اسلامت این قصه که شد وارون  
این حادثه بر تاریخ ، افزود بهین دفتر  
زین نهضت والا شد ارواح نیاکان خوش  
جمهوری ما حاصل از سعی «امام» آمد  
شاید ز پی وحدت گر گام زند ملت  
جمهوری ایرانی ، باشد که به رشك آرد  
جمهوری اسلامی سر مشق ملل بادا  
افراطی و تفریطی آفات سیاست دان

کز بر تو حق جستی ، فرخنده سرانجامی  
آن رفت و چه خوب آمد ، جمهوری اسلامی  
زیبنده بمشتاقی ، فی جبری و الزامی  
ترقیب حکومت را ، بنمود به آرامی  
کاندیدی آن باشد خیریت فرجامی  
هم سلطه طاغوتی ، هم حرمت اصنامی  
در عرصه آزادی بر ضد هوسگامی  
بارای ، پذیرا شد هم عارف و هم عامی  
آن کاخ سیه کاری آن قصر سیه نامی  
بر فرق شه خائن ، آن مجرم اعدامی  
کز خون دل ملت می کرد می آشامی  
هم شوکت پرویزی ، هم صولت بهرامی  
سر لوحه آن از خون ، شنجرفی و گلفامی  
از «شاعر شیرازی» تا «عارف بسطامی»  
آن رهبر شاه افکن ، آن سپیدالهامی  
کاین جمله بدست آمد با وحدت و همگامی  
هم چینی و هم رومی هم مصری و هم شامی  
در مکتب آزادی ، با منزلتی نامی  
تعديل و تعادل را شو همقدم و حامی

از شعر «ادیب» آموز این پخته گرائی را

گر سائس نقادی ، پر هیز کن از خامی

۱۶ فروردین ۱۳۵۸



افتخاری که انقلاب بزرگ آفرید در دنیا بی نظیر بود .

در ۲۲ بهمن ۱۳۵۷ هجری شمسی دستگاهی از اریکه قدرت به قعر نابودی سقوط کرد که در طول تاریخ وطن ما به نیرومندترین قدرت نظامی مجهز بود و بزرگترین و مخوفترین سازمانهای اطلاعاتی و تعقیبی تاریخ کشور ما را در اختیار داشت و از حمایت ابرقدرتها و سایر دولتهای استعماری جهان بهره میبرد .

ملتی که از سلاح گرم هیچ در اختیار نداشت و سازماندهی آن در سطح تبادل اخبار و اطلاعات و پخش اعلامیه‌ها و نوارها خلاصه می‌شد یکپارچه بپا خاست .

سلاح این ملت فقط ایمان و وحدت بود .

وحدت بی سابقه همه قشرهای جامعه و قدرت ایمان توده‌های مردم .

وحدت ملی مسلح به ایمان انقلابی نیروئی فراهم آورد که با سازمان قوای مسلح حاکم بمقابله برخاست و در زمانی اندک دستگاه فرعونیی و استبداد سلطنت پهلوی را بخاک کشاند . جنگی که با نابرابری بسیار آغاز شده بود و برتری نیروهای رزمی تا گردن مسلح بر مردم بی پناهی سلاح ده‌ها هزار گشته و زخمی برجای گذاشت با نابرابری متقابل یعنی برتری وحدت و ایمان بر اسلحه و پول پایان گرفت .

این بار قدرت وحدت و ایمان بر نیروی سازمان نظامی و قدرت اسلحه گرم چیره شد و حماسه‌ای بزرگ در مبارزات ملت‌های اسیر در برابر ستمگران تاریخ بوجود آورد . اینک در سالروز پیروزی عظیم ما با انقلاب بزرگ افتخار میکنیم ، افتخاری که چون لوحهای زرین بر تارک تاریخ خواهد درخشید و انقلابی که درسهای گرانبها به نهضت‌های ملی و آزادیبخش خواهد آموخت .

در سالگرد پیروزی عظیم ملت ، ما میخواستیم جشنهای ملی مذهبی را نه تنها برای غلبه خلق ایران بر طاغوت زمان برپا داریم بلکه میخواستیم جشن افتخارآمیز نابودی دستگاه خونخوار را با جشن‌های افتخارات یکسال دوران سازندگی انقلاب توأم سازیم . ولی امروز که با یادآوری غرورآمیز مبارزات انقلابی جوانان وطن بخود میبایم نمیتوانیم از نارسائیهها و جریانات نامطلوبی که ظرف یکسال دوران بعد از پیروزی برای

تداوم انقلاب بزرگ پیش آمده است سخنی بمیان نیاوریم .  
برخی به این دلخوش گردماندگه هرج و مرج و برهم ریختگی اوضاع کشور و نابسامانی  
زندگی مردم در همه زمینه ها از نتایج طبیعی و قهری انقلاب است و با تکرار این کلام از  
مسئولیت خویش غافل میمانند و در گشاکش درونی و قلبی وجدانی آرام برای خویش  
طلب میکنند .

نگاهی کوتاه به اوضاع و احوال زمان پیروزی انقلاب و مسیر بعدی آن نشان میدهد  
که انقلاب بزرگ بر اثر ندانم کاریها - اشتباهات - عدم صلاحیت و غرض ورزی عناصری  
که پس از پیروزی زمام امور را بدست گرفتند به بیراهه افتاد .

بدون شک طبیعت انقلاب ایجاب میکند که در لحظه پیروزی شیرازه کشور از هم  
بگسلد و برهم ریختگی امور جانشین نظام حاکم قبلی گردد تا بهرور نظام انقلابی در همه  
قلمروها مستقر شود و روابط جدید جای روابط مطرود گذشته را بگیرد .

اهمیتی که انقلاب بزرگ ایران از جهت شروع مرحله سازندگی داشت در دو امر مهم  
خلاصه میشود : یکی رشد بی نظیر توده های مردم در مقابله با رویدادهای انقلابی و دیگری  
تاثیر قاطع رهبری امام خمینی در حفظ وحدت و هماهنگی مردم .

در بیان نامه ای که جبهه ملی در سالروز قیام تاریخی سی ام تیر منتشر کرد و مواضع  
و نظرهای خود را در باره اوضاع کشور منتشر ساخت مشخصات و خصوصیات انقلاب بزرگ  
ملی و اسلامی ایران را در مقایسه با بسیاری از انقلابات و قیام های تاریخی سراسر جهان  
برشمرد .

بنظر جبهه ملی وحدت و انضباط انقلابی در نیمه دوم بهمن ماه ۱۳۵۷ دو مشخصه  
بزرگی است که انقلاب بزرگ ملی و اسلامی ایران را از کلیه انقلابات جهان ممتاز و مجزا  
میسازد . با آنکه ارتش و سایر نیروهای انتظامی کاملا از صحنه خارج شده بودند و در بهای  
زندان ها در شهرهای بزرگ و سراسر کشور گشوده شد و همه زندانیان و مجرمان عادی  
پراکنده شده و بمیان مردم راه یافتند و در حالیکه انبارهای اسلحه تماما خالی و سلاحهای  
نظامی از هر قبیل بدون هیچگونه تنظیم و یارسیدگی و یا کنترلی بدست عامه مردم افتاد  
و هیچ مرکز حکومتی یا انتظامی و یا تشکیلات و یا سازمان سیاسی و حزبی حاکم بر روابط  
مردم وجود نداشت با اینهمه وحدت کلمه و اتحاد بین ملت و روحیه انضباطی عناصر



انقلابی مانع گردید که بی‌نظمی و آشوب شیرازه همه چیز را از هم بپاشد و کشور را در روزهای پس از انقلاب به نابودی بکشاند.

— عامل اساسی و مهم دیگری که انقلاب بزرگ ایران را ممتاز میساخت تاثیر قاطعی بود که رهبری امام خمینی در حفظ وحدت و تداوم انضباط انقلابی داشت.

اعتقاد مردم به شخصیت و اصالت و مرجعیت امام خمینی به حدی بود که هرجهتی را امام تعیین میکرد میلیونها مردم در آنجهت به حرکت و هیجان در میآمدند، امری که در طول تاریخ به این وسعت و عظمت کمتر بیاد مانده است.

ولی بجای آنکه روز بروز از هرج و مرج و اثرات منفی انقلاب گاسته شده و درجهت سازندگی قدم برداشته شود کشور با سرعتی بسیار بسوی نابودی و زوال همه چیز پیش رفته است. در بیان نامه سی‌ام تیر ما وضع کشور را چنین توضیح دادیم.

"با آنکه پس از تشکیل دولت، مهلت و تنظیم برنامه اجرائی انتظار میرفت که آشفتگی‌ها و نابسامانیها تیکه از نتایج طبیعی و قهری چنین انقلابی است و در این مورد حتی از حد اقل پیش‌بینی شده هم کمتر بود روز بروز کمتر شود و نظام امور با توجه به هدفهای انقلابی بر محور صحیح خویش مستقر گردد. متأسفانه بر خلاف انتظار با گذشت زمان آشوب و هرج و مرج افزایش یافت و نابسامانیها روز بروز بیشتر گردید بطوریکه امروز هرج و مرج کامل در تمام سطوح کشور حکومت میکند و بجای دولت قانونی منتخب رهبر انقلاب عوامل قدرت طلب و ماجراجو و یا عناصر ریکه برای حفظ منافع خویش و یا ملاحظات دیگر به جمع آوری افراد مسلح پرداخته‌اند زمام حکومت را بدست دارند. امروز در اغلب نقاط کشور اثری از قدرت قانونی دولت منتخب رهبر انقلاب وجود ندارد و عوامل قدرتمند و مسلح محلی اختیار جان و مال مردم را در دست گرفته‌اند. در چنین شرایطی دیگر صحبت از آزادیهای قانونی و حقوقی ملت و اداره کشور بر طبق قواعد و ضوابط قانونی جایی برای گفتن ندارد.

جبهه ملی با آگاهی به رسالتی که در این دوران سرنوشت ساز برعهده خویش احساس کرده است در هر زمان علل سیر نزولی انقلاب و عوامل مؤثر در نابسامانیهای جامعه را توضیح داده و نظرها و عقاید و پیشنهادات خود را مطرح ساخته است.

ما معتقدیم در صورتیکه به پیشنهادات اساسی جبهه ملی توجه میشد و پس از پیروزی انقلاب بلافاصله نظام انقلابی بر شئون مختلف کشور حاکم میگردد انقلاب ایران در مسیر سازندگی به پیش میرفت و امکان تجدید حیات ضد انقلاب و یا توطئه جدید علیه انقلاب یکباره از میان میرفت ما معتقدیم روشهای تخریبی که در جریان مبارزات انقلابی تاثیر اساسی برای پیروزیهای انقلابی داشته است ادامه آن در دوران بعد از پیروزی انقلاب موجب هرج و مرج و نابسامانی در سطح کشور و در کلیه قلمروهای زندگی مردم میگردد و اثر ارزنده انقلاب را بناپودی میسپارد.

ما معتقدیم خودداری از برقراری نظام انقلابی و ادامه هرج و مرج و برهم ریختگی وضع زندگی مردم و ادامه ناامنی و افزایش بیگاری و توقف و سقوط تولیدات کشور در شرایط فعلی جهان مورد بهره‌برداری امپریالیسم جهانی قرار خواهد گرفت و به تجزیه کشور یا برقراری استبداد وابسته به امپریالیسم منجر خواهد شد.

ما در این مجموعه برای آگاهی مردم وطن با انتشار مجدد نشریات مهم و برخی از آنچه نمایانگر فعالیت‌های جبهه ملی میباشد دست زدیم.

علاوه بر تعداد کمی از نشریات دوران قبل از پیروزی انقلاب که حاکی از طرز تفکر و خط مشی جبهه ملی در دوران مبارزات انقلابی میباشد کارنامه یکسال فعالیت خود را در دوران سازندگی انقلاب در دسترس هم‌میهمان ارجمند قرار میدهیم.

### طلیعه انقلاب بزرگ

گزارش سال اول بهروزی انقلاب را با یاد شهیدان هفده شهریور خونین آغاز میکنیم در صبحگاه روز ۱۷ شهریور سال ۱۳۵۷ با توطئه ایکه دقیقا از قبل تنظیم شده بود نیروی نظامی در خیابان زاله تهران بروی توده های عظیم مردم بی سلاح آتش گشود و در چندثانیه هزاران تن از جوانان فداکار و مردم بی دفاع میهن ما را به خاک و خون کشید و بلافاصله بعنوان حکومت نظامی در نقاط دیگر تهران و سایر شهرهای ایران هر صدای دادخواهی را با گلوله پاسخ دادند و سرزمین ایران را به صحنه ای از رزمگاه نظامی بدل ساختند . دستگاه سلطنت استبداد میخواست با کشتار عمومی انقلابی را که بارور شده بود بنابودی کشاند و میپنداشت که قتل عام توده ملت نهضت بزرگ مردم ایران را متوقف خواهد ساخت . در پانزده خرداد ۱۳۴۲ استبداد عامل استعمار جهانی با طرح توطئه قبلی به کشتار دسته جمعی پرداخت و همراه رونقی که به زندانها و مراکز شکنجه و ترور داد توانست مدت پانزده سال تمام سلطه جابرانه و غیر قانونی خود را ادامه دهد . غافل از آنکه خون شهیدان پانزده خرداد به دنبال خون جوانان نهضت ملی در دوران دراز مبارزه بخصوص فداکاران قیام تاریخی سی تیر ۱۳۳۱ او نبردهای بی امان ملت در سالهای بعد از کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ درخت انقلاب بزرگ را آبیاری کرده است .

جبهه ملی در روز ۱۸ شهریور ۱۳۵۷ نخستین سازمانی بود که بمقابله با این کشتار وحشتناک برخاست و اعلام کرد که ایرانی دیگر از پای نخواهد نشست و با عزم راسخ برجیدن نظام سلطنت استبدادی را خواستار است .



## استقرار حاکمیت ملی هدف جبهه ملی ایران است

## هم‌میهنان:

بگذار دیگر چهره رباکارانه "نظام حاکم" آشکار گردید و مردم مهین ما و همه آزادگان جهان دانستند که بازی‌های "فضای باز سیاسی" و "آزاد سازی جامعه" همه نیرنگ بوده و استبداد شوم که به شدت وابسته به بیگانه است، با آزادی هیچ پیوندی ندارد و نمی‌تواند داشته باشد.

برای ایرانیان بی‌باخته این نبرد تاریخی، نبرد حق و باطل است و مسئله بودن یا نبودن، ملت مسلمان ایران پس از تحمل بیست و پنج سال اختناق و فساد و رودروئی با انواع تلاشهای ضد اسلامی و ضد ملی و به هیچ نگرفتن او در همه تصمیم‌گیریهای سرنوشت ساز به حالت عصبانی درآمده است و دیگر نمی‌تواند به حقارتها و اهانتها و اسارتها تن در دهد، می‌جنگد تا بگوید من هستم می‌جنگد تا از هویت دینی و ملی و اصالت تاریخی خود دفاع کند.

"دستگاه استبداد" زیر سلطه‌های بنیادی‌ترین حق اجتماعی که انگیزه همه حرکت‌های مردمی شده است، نمی‌تواند توجه داشته باشد.

به رغم بیکه تازی که همه گاه در تاریخ رواج دهنده تفرقه و جدائی می‌باشد، ملت بزرگ ما در لوای پیکارهای حق طلبانه بسوی یگانگی در حرکت است.

اکنون ماههاست که مردم سرتاسر کشور برضد "نظام حاکم" قیام کرده‌اند و از کوچکترین روستا تا بزرگترین شهر بانگ اعتراض برداشته‌اند و کردارهای اهریمنی حتی "کشتار جمعی" ره آوردی جز اوج گیری مبارزه نداشته است.

مردم مسلمان تهران بدنبال به پایان رساندن "رمضان خونین" در روز عید سعید فطر یکپارچگی خود را به انسانی‌ترین شیوه‌های ممکن نشان دادند و بی‌آنکه یک نگاه خصوصی یا دولتی آسیبی ببیند یا کوچکترین برخوردی میان آنان و نیروهای انتظامی بوجود آید بزرگترین راه پیمائی را که تاریخ ایران بیاد نداشته شکوه‌مندانه به پایان رساندند و راه پیمائی‌های ارزشمند دیگری نیز در سایر شهرهای ایران انجام شد.

در همان روز پربرکت روحانیون بیدار دل تهران برای بزرگداشت شهیدان اسلام روز پنجشنبه شانزدهم شهریور را "عزای عمومی" اعلام کرد.

جبهه ملی به پیروی از این "تصمیم‌گیری حق طلبانه" خواستار "تعطیل عمومی" شد ولی دولت "آشتی‌ملسی" با نشر اطلاعاتی عدم تحمل خود را آشکار ساخت و عنوان کرد "دستور داده شده است که از تشکیل اجتماعات در معابر عمومی شدیداً جلوگیری نمایند".

در این روز مردم دلاور تهران که با الهام از آموزش‌های والای اسلامی و آرمانهای ملی در حال یک حرکت خودجوش‌رهای بخش بودند برغم دگرگونی برنامه‌های پیش‌بینی شده دومین راه پیمائی تاریخی خویش را برگزار کردند که از نظر کمی و کیفی در پهنه تاریخ بی‌نظیر بوده است.

در راه پیمائی دوم نیز همچون راه پیمائی نخستین کوچکترین آسیب و اغلال بوجود نیامد، گل‌های رنگارنگ

بر سر و روی و سلاح قوای انتظامی نثار شد، زیرا که مردم آنها را "برادر" خود می خواندند. یک میلیون تظاهر کننده جان بر کف که با عزم راسخ برجیده شدن "نظام سلطنت استبدادی" کنونی را خواستار میشدند به آن حد از نظم و اخلاق رسیده بودند که هنگام عبور از کنار بیمارستان‌ها آنچنان سکوت کردند که گوئی احدی در خیابان گام بر نمیدارد.

در هر دو راهپیمایی بزرگ نمازهای ظهر و عصر با عظمت بی مانندی در خیابانها برگزار گردید و در سراسر این نمایش مردمی، همگان میکوشیدند تا بهانه‌ای بدست دژخیمان داده نشود.

این حرکت تاریخی یک میلیون مردم تهران بگونه یک همه پرسی سیاسی "دستگاه استبداد" وابسته به بیگانه را از هر نوع حقانیت برای همیشه ساقط کرد و نشان داد که تنها بزور سرنیزه و رگبار مسلسل میتواند چند صباحی دیگر باقی بماند.

سحرگاه روز جمعه هفدهم شهریور ماه ساعت شش بامداد، بدون هیچ نیازی اعلام حکومت نظامی شد که بظاهر فقط دوازده شهر در قلمرو آن قرار داده شد ولی در واقع چهار گوشه میهن گرامی ما به "اشغال نظامی" درآمد و بی فاصله "کشتار جمعی" مردم بیدفاع در همه جا بخصوص در تهران قهرمان آغاز گردید و در کنار واکنش‌های عصیانی مردم خشمگین که تا آن هنگام نمونه‌های برجسته "انضباط و آگاهی ملی" را نشان داده بودند، ماموران برای بهانه تراشی، دست به تخریب‌های حساب شده زدند.

استبدادیان در آغوش بیگانه پناه گرفته که اکنون بادرنده‌خوئی هجوم ضد مردمی خود را آغاز کرده‌اند باید بدانند ایرانی دیگر از پای نخواهد نشست اکنون ملت ما به مرحله بازیافتن "هویت" خود رسیده و آنچه "نظام حاکم" طی سالیان دراز بسود بیگانه بوجود آورده بود، همه را بر باد داده است. مردم از مبارزه مفهومی جدیدی بدست آورده و در خط استقلال و آزادی قرار گرفته‌اند و با شیوه‌های گوناگون مبارزاتی میکوشند استعمار و استبداد وابسته به آنرا برای همیشه از میهن اسلامی خود ریشه کن نمایند.

جبهه ملی اینهمه خیانت و جنایت که دورنمای آینده ایران را به سختی تیره ساخته است محکوم مینماید و از همه زنان و مردان که سوگوار عزیزان خود هستند دعوت میکند تا دامنه اعتراض و مبارزه خود را علیه یاغیانی که "قواعد مقدس اسلام" و "حقوق ملت" را پایمال کرده‌اند گسترش دهند.

هم میهنان

دنیا نگران تصمیم شماست. این شما هستید که درخشندگی فردای ایران و پیروزی اسلام را تضمین

مینمائید. درود بر همه شهیدان ایران

شنبه هجدهم شهریورماه ۱۳۵۷

جبهه ملی ایران

پیروز باد ملت

### سازشکاری نابود باد!

جبهه ملی هر نوع راه حلی را که موجب بقا، دستگاه سلطنت استبدادی میشد با شکست

#### روبرو ساخت

وقتی دستگاه سلطنت استبدادی بیداری و حرکت قشرهای جامعه را احساس کرد برای خاموش کردن نهضت بزرگ مردم و با انحراف آن کوشش‌های بسیار بعمل آورد.

فضای باز سیاسی - آزادیهای مشروط - حکومت آشتی ملی و عناوینی نظیر آن توطئه‌هایی بود که وسیله آن شاه مخلوع و همدستانش با حمایت امیرالایم جهانی میخواستند نهضت بزرگ را با انحراف بکشانند. دستگاه سلطنت استبدادی میخواست با امتیازات ظاهری و با بعضی تغییرات سطحی محیطی در کشور بوجود آورد که مردم آنرا بعنوان تغییر وضع کشور و حکومت بپذیرند و افکار عمومی جهان نیز که به حمایت از انقلاب ایران برخاسته بود تسکین یابد ولی فساد و ظلم و تضادهای درونی دستگاه از یکطرف و آگاهی و بیداری مردم رنج‌دیده کشور ما از طرف دیگر مانع شد که این توطئه‌ها به نتیجه برسد و انقلاب بزرگ اسلامی در نیمه راه به بیراهه کشیده شود.

جبهه ملی سرشار از تجربه‌های بزرگ تاریخی و با مراقبت رهبران آگاه و عناصر با ارزشی که در طول سال‌های دراز مبارزه همچون فولادی آبدیده تکیه‌گاه اصالت فکری نهضت ملی ایران محسوب میشدند در شکست چنین دسیسه‌هایی نقش اساسی برعهده داشت. روش‌قاطع جبهه ملی در برابر تضادها و تزویرهای حکومت شریف‌امامی الهام دهندگان دستگاه استبداد محمد رضا پهلوی را با بن‌بست تازهای روبرو ساخت.



## استقرار حاکمیت ملی

هدف جبهه ملی ایران است

هم میهنان:

فردای روز بکار گمارده شدن شریف امامی، این کهنه خدمتگزار استعمار و استبداد که در همه خیانتها و جنایتهای نظام حاکم در طول بیست و پنج سال گذشته سهم اساسی داشته است مراجع عظام تقلید با درایت کامل این دگرگونی سطحی را بهبود یافته و انحرافی خواندند و جبهه ملی ایران اعلام کرد "جایگاهی بهره‌های حکومتی" نیرنگی بیش نیست و "برای اعاده نظام قانونی کشور باید همه نهادهایی که دستگاه استبداد زیرسلطه برخلاف قانون اساسی برای نگهداشت قدرت خود ساخته است برجسته گردد و تمام عملکردهای این دوره سیاه کنار گذارده شود".

در برابر این هشیاری همگانی، دولت به اصطلاح "آشتی ملی" که ادعا میکرد "در فروغ جهانگیر قرآن و

تعالیم عالیہ اسلام و قلمرو قانون اساسی" به "نجات مملکت" برخاسته است، از یکسو به "کشتار جمعی" مردم ادامه داد و از سوی دیگر ریاکارانه در "رسانه‌های گروهی" بظاهر رها شده از قید سانسور، چهره اختناق برانداز بخود گرفت اما گسترش حرکت‌های آزادیخواهانه و استقلال طلبانه در سراسر کشور بخصوص راه پیمائی‌های شکوهمند سیزدهم و شانزدهم شهریور ماه مردم تهران که نشانه بارز همبستگی همه گروه‌های اجتماعی و نمودار برجسته "انضباط ملی" بوده یکباره عنان اختیار از کف دیو زخم خورده استبداد ربود و بایک شبهه کودتا سرتاسر میهن ما را "اشغال نظامی" کرد و با وحشیانه‌ترین "کشتار جمعی" مردم مسلمان و بی‌سلاح و حبس و تبعید آنان و دستگیری خشونت‌آمیز روحانیون عالی‌قدر و شخصیت‌های ملی و پیرونده سازی برای آنها سیمای واقعی خود را نشان داد و بزبان دیگر با سرنیزه‌های آغشته بخون از "آزادی سازی" جامعه پاسداری بعمل آورد.

اکنون هفت روز است که مردم شرافتمند تهران و دیگر شهرهای ایران در برابر کردارهای ضدانسانی دژخیمان قهرمانانه ایستادگی می‌کنند، کشته می‌دهند، بزدان می‌افتند ولی تسلیم نمی‌شوند.

اکنون به جرات می‌توان گفت این نقشه شوم دستگاه استبداد زیر سلطه که تاکنون مستقیم و غیر مستقیم مردم را از آن می‌ترساندند نیز نقش بر آب شده و ایرانیان گروه‌گروه با نثار جان و هستی خود استمرار نهضت را تضمین کرده‌اند. جبهه ملی ایران در هفته این فاجعه غم‌انگیز ضمن تسلیم دوباره به خانواده‌های داغدار که عزیزانشان افتخار شهادت در راه پاسداری اعتقادات دینی و آرمان‌های ملی یافته‌اند و سیاس از مردم شرافتمندی که با هفت روز "تعطیل عمومی" نفرت بی‌پایان خود را نسبت به دستگاه حاکمه نشان دادند همچنانکه در فردای "جمعه سیاه" اعلام کرده از همه‌زنان و مردان غیرتمند ایرانی خواستار است "تا دامنه اعتراض و مبارزه علیه باغیانی که قواعد مقدس اسلام و حقوق ملت را پایمان کرده‌اند، گسترش دهند".

جبهه ملی اعتقاد دارد به نثر رساندن این ایستادگی همگانی همچنان در گرو اتحاد ملی و داشتن برنامه سیاسی سنجیده و نظم سازمانی است که اگر کانون‌های نیروزای مردم به آن توجه کافی بنمایند خیلی زود بوضع ناسامان کنونی که سرتاسر ایران زمین را بخون و آتش کشیده است پایان داده میشود و حاکمیت ملی استقرار می‌یابد.

درد به روان تابناک همه شهیدان ایران

چهارشنبه ۲۲ شهریور ۱۳۵۷

جبهه ملی ایران

## استقرار حاکمیت ملی هدف جبهه ملی ایران است

## اعلامیه

### هم میهنان :

مقامات جمهوری عراق از روز شنبه یکم مهرماه منزل حضرت آیت الله العظمی خمینی مرجع عالیقدر شیعیان جهان را محاصره کرده و از هرگونه تماسی با معظم له جلوگیری بعمل آورده اند و در نتیجه اقامه نماز جماعت و جلسات درس آن حضرت نیز تعطیل شده است .

جمهوری عراق که از مدتها قبل در حرکت های ضد مردمی همگام با حکومت استبدادی ایران عمل میکند در هنگامی به چنین اقدام بی شرمانه ای دست زده که ملت ما بدنبال سالها مبارزه بی امان در سخت ترین شرایط تاریخی و دادن هزاران قربانی توانسته است " دستگاه استبداد " و ابسته به بیگانه را در سراسیمه سقوط قرار دهد .  
جمهوری عراق که در ظاهر همه گاه از " دمکراسی " تمجید بعمل آورده و " استعمار " را نکوهش کرده است در زمانی همکاری با نظام استبدادی ایران را باوج میرساند که نهال مردم سالاری از خاک بخون آغشته میهن ماسر زده و در چهار گوشه ایران زمین ، استقلال ملی مفهوم تازه اجتماعی و فرهنگی یافته است .

جمهوری عراق در وقتی که توطئه ضد اسلامی قدرتهای سلطه گر در مکانیسم جدیدتری حقوق انسانی مردم فلسطین را بکلی نادیده گرفته و استیلای دولت نژادگرای اسرائیل را بر سرزمین های مسلمان نشین خاورمیانه استمرار بخشیده بنحو بارزی آزادی عمل را از قاعد ضد استعمار و ضد صهیونیسم عالم تشیع سلب کرده است .  
این کردارهای ناپسند و غیر انسانی که بی شک مورد قبول مردم مسلمان عراق نیز نمی تواند باشد هم میهنان سختکوش و خشمگین ما را بر آن داشته است تا در شرایط خطرناک کنونی که سایه شوم اشغال نظامی همه جای ایران را فرا گرفته بانک اعتراض خود را بلندتر و با قاطعیت هر چه تمامتر خاطر نشان سازند که در این موقعیت حساس نبردهای ضد استعماری و ضد استبدادی ملت های خاورمیانه بویژه ایرانیان ، حضرت آیت الله العظمی خمینی بگونه مظهر مقاومت اسلامی مورد احترام و اعتقاد قاطبه نیروهای ملی و حق طلب می باشند و هر نوع اخلال یا دخالت در کارهای این مرجع بزرگ بمنابه آسیب رسانی به پیکارهای مردم منطقه در راه کسب آزادی و استقلال بشمار میرود .

جبهه ملی ضمن اعتراض شدید به رفتار ناهنجار حکومت عراق که بدون تردید حاصل تبانی با نظام حاکم بر ایران است از همه رزمندگان راه حق برای در هم شکستن این دسیسه شیطانی یاری می طلبد .  
جبهه ملی همگام با روحانیان ترقیخواه روزیکشنبه نهم مهرماه را برای ابراز انزجار " تعطیل عمومی " اعلام میکند و از مردم شرافتمند تهران که همواره جلودار خستگی ناپذیر پیکارهای میهنی بوده اند دعوت مینماید تا با نظم کامل در این حرکت اعتراضی شرکت جویند و بار دیگر همبستگی خلل ناپذیر خود را در دفاع از مقام نامخ مرجعیت شیعیان جهان بمنصه ظهور برسانند .

جبهه ملی از مردم غیرتمند دیگر شهرها و روستاهای ایران که در چند ماهه گذشته با تلاشهای پیگیر پایه های اقتدار دستگاه حاکم را بلرزه در آورده اند میخواهد تا بهر شکل میتواند در نهایت یکپارچگی نفرت خویش را از اساک ادب به ساحت حضرت آیت الله العظمی خمینی آشکار سازند .

خوب پیداست که اگر کار بدستان جمهوری عراق به این زشتکاریهای استعمار پسند پایان ندهند ملت ایران با واکنشهای تندتری به وظیفه ملی و دینی خود عمل خواهد کرد .

**چهارشنبه پنجم مهرماه ۱۳۵۷**

**جبهه ملی ایران**

پہم حد

اطلاعید جبهه ملی ایران

استقرار حاکمیت ملی

هم میهنان

هدف جبهه ملی ایران است

اعلامیه زیرس از آخرین دیدار از حضرت آیت الله العظمی خمینی مرجع عالیقدر شیعیان جهان

و تودیع از معظم له از طرف آقای دکتر کریم سنجایی رهبر جبهه ملی ایران صادر گردیده است.

متن این اعلامیه قبل از صد و رمورد موافقت حضرت آیت الله العظمی خمینی قرار گرفته است.

لیله چهارم ذیحجه ۱۳۹۸  
چهارم ماه ۱۳۵۷  
بسمه تعالی

- ۱ - سلطنت کند در ایران با تقنین مردم تو بن اساسی و اعمال نظم و نسق در ترویج فساد و مسلم در برابر سیاستها و مسائل فاقه با حکام قانونی و شرعی است.
- ۲ - جنبش ملی اسلامی ایران نمیتواند با وجود بقای نظام سلطنتی غیر قانونی با هیچ ترکیب حکومتی موافقت ننماید.
- ۳ - نظام حکومت ملی ایران باید بر اساس موازین اسلام و دموکراسی و استقلال توسعه یافته بر حجتی به آراء عمومی تعیین گردد.

دکتر کریم سنجایی



## خانم‌ها و آقایان :

با تشکر از شرکت شما در این مصاحبه مطبوعاتی لازم است یادآور شوم که از آخرین مصاحبه ما با شما بیش از دو ماه میگذرد. در این مدت پیشرفت مبارزات مردم و تحول وقایع صحت نظریات ابراز شده از جانب جبهه ملی ایران را تأیید نمود و مسلم گردید که بحران کنونی جامعه ایران بحرانی پایدار و اساسی است که به دنبال ۲۵ سال سیاست اختناق و استبداد و فساد بوجود آمده است جنبش مردم ایران علیه این نظام فاسد و مستبد و مسئولین اصلی و واقعی آن جنبشی است وسیع و عمیق، یکپارچه و پیگیر. این جنبش همانطور که پادشاه نیز در آخرین خطابه رادیو تلویزیونی خود به آن اذعان کرده است حرکتی است انقلابی که از درون فرهنگ و مذهب و هویت ملی و اعماق اجتماع ایران سرچشمه میگیرد.

جنبش ملی و اسلامی ایران امری عارضی و حادث بر شرایط گذرا از قبیل تغییر حکومت‌ها و تبدیل شخصیت‌ها نیست که بتوان با اقدامات موضعی و ظاهر سازی و یا اعمال زور و فشار به مقابله با آن برخاست. چنین جنبشی در طول تاریخ کهن سال این ملت و بلکه سایر ملت‌ها بیسابقه و کم نظیر است. دستگاه استبدادی بیگانه از مردم و بی‌اعتنا به خواستهای آنان بهر وسیله‌ای برای مقابله با این حرکت متشبث شده است. و اکنون پس از شکست سیاست تزویر و ظاهر سازی دست به سیاست خطرناک دیگری زده است. از یکسو پادشاه میگوید "پیام انقلاب ملت ایران" را "شنیده است" و "نمیتواند نسبت به آن بی‌اعتنا بماند، از سوی دیگر در همان خطابه و با تعیین حکومت سران نظامی و ادامه کشتار جمعی مردم نشان میدهند که چیزی از پیام انقلاب ملت ایران را نشنیده‌اند. پیام انقلاب مردم ایران به‌جان آمدن همه اقشار مردم برای رهایی از حکومت مطلقه فردی است چگونه میتوان پیام انقلاب را شنید و باز همان اراده فردی بر خلاف قوانین اساسی بر جامعه ایران حکومت کند. بیست و پنج سال زیر پا گذاشتن قوانین اساسی و بر باد دادن بزرگترین سرمایه‌های ملت و ترویج فساد شیرازه این مملکت را از هم گسیخته است. اکنون چگونه میتوان قبول کرد که "تضمیم و قول" آنهم تضمین و قولی که از همان ابتدا با تشکیل کابینه نظامی همراه است پاسخگوی قیام ملت باشد. از نظر ما تنها طبقه تضمین تکین به اراده عمومی افراد ملت ایران است که در طی تظاهرات با شکوه تاریخی بطور صریح و آشکار ابراز شده است.

ما به کرات گفته‌ایم و باز هم میگوئیم استقرار دولت سران نظامی تریاق بیماری ایران نیست بلکه تریاک و سم مهلک آن است.

امروزه وظیفه اصلی و اساسی ما ادامه مبارزه برای نجات ایران و استقرار حاکمیت ملی است در برابر لجاجت نظام کنونی حاکم بر ایران و حمایت بدخواهانه قدرتهای خارجی از آن راهی برای مردم ایران جز تن دادن به نظام استبدادی غیر مشروع و تحمل مداخلات و تجاوزات بیگانگان و قبول اضمحلال و نابودی ایمان و فرهنگ و هویت ملی و یا مقاومت همه جانبه و پیگیر در برآوردن خواست‌های مشروع و قانونی خود وجود ندارد. مسلم است که ملت ما با سابقه درخشان تاریخی گذشته خود راه دوم را انتخاب نموده است مبارزه ملت ایران مبارزه برای تأمین حق حیات خویش است و از آن برگشت نخواهد کرد. همچنان که در اصول هدفهای جبهه ملی ایران اعلام گردیده، آزادی و استقلال ایران در گرو واژگونی دستگاه استبدادی وابسته به سلطه‌گران بیگانه است. و این امر تنها در صورتی امکان پذیر است که همه نیروهای بها خاسته و نهفته ملت برای اجرای یک برنامه سیاسی منبجده بسیج گردد.

مسافرت اخیر اینجانب به پاریس و ملاقات با حضرت آیت‌الله العظمی خمینی که مظهر اراده آزادخواهی

و استقلال طلبی و ایمان مردم ایران است به من امکان داد که با کسب فیض از محضر ایشان نظر باتی را به اطلاعشان برسانم. اصول سه گانه ذیل که حتما تا کنون به اطلاع شما نیز رسیده و مورد تأیید ایشان قرار گرفته حاصل این ملاقات و مذاکرات است.

### بسمه تعالی

چهارم ذیحجه ۱۳۹۸

چهاردهم آبان ۱۳۵۷

۱ - سلطنت کنونی ایران با نقض مداوم قوانین اساسی و اعمال ظلم و ستم و ترویج فساد و تسلیم در برابر سیاستهای بیگانه فاقد پایگاه قانونی و شرعی است.

۲ - جنبش ملی اسلامی ایران نمیتواند با وجود بقا نظام سلطنتی غیرقانونی با هیچ ترکیب حکومتی موافقت بنماید.

۳ - نظام حکومت ملی ایران باید بر اساس موازین اسلام و دموکراسی و استقلال بوسیله مراجعه به آراء عمومی تعیین گردد.

اکنون اصول کلی خواستههای مردم ایران مشخص و روشن است. این اصول کلمه واحده ملت است برای نیل به این هدفها همانطور که در اصول برنامه جنبه ملی ذکر شده است لازم است "جنبه گستردهای از همه حزبها و جمعیتهای سیاسی و اتحادیههای صنفی و عناصر استقلال طلب و آزادیخواه بوجود آید. تا بتواند این مبارزه تعیین کننده را به پیش برد" ما همه کوشش خود را بکار خواهیم برد تا چنین جنبه گستردهای برگردد چنین برنامههای فراهم آید و مبارزه ملت ایران را علیرغم همه قانون شکنیها و اعمال زور و استبداد و فریبکاری دستگاه حکومت به موفقیت نهائی برساند.

با تشکر از حوصله شما اکنون برای پاسخ دادن به سئوالات شما حاضر هستم.

دکتر کریم سنجابی

## سخنگوی جبهه ملی ایران : بختیار عضو جبهه ملی نیست

صبح امروز اصغر پارسا سخنگوی جبهه ملی ایران در یک گفتگوی تلفنی به خبرنگار سیاسی اطلاعات گفت: جبهه ملی ایران با تأیید کامل گفته‌های مستدل و محکم امام خمینی در ملاقات با نماینده پاپ که همه متکی بر واقعیت‌های انکارناپذیر و در حد اعلا‌ی رزانت و استواری بود ضمن تأکید بر استرداد شاه جنایتکار مخلوع نسبت به آن قسمت از فرموده‌های معطله در باب بختیار اعلام می‌دارد که بختیار در بهمن ماه ۱۳۵۷ بلحاظ قبول فرمان زمامداری از دست شاه‌مخائن از این جبهه اخراج گردید و اظهارات منتسب به وی در مورد محاصره اقتصادی بشدت مورد تنفر و تقبیح جبهه ملی ایران است .

# جبهه ملی

بنام خدا

استقرار حاکمیت ملی

هدف جبهه ملی ایران است

اطلاعیه جبهه ملی ایران

ساعت ۶ بعد از ظهر د. پرویز رئیس سازمان اطلاعات و امنیت کشور بخانه آقای دکتر کریم سنجا بی رئیس و دبیر کل هیئت اجرائی جبهه ملی ایران مراجعه کردند و ایشان را به کاخ نیاوران برای دیدار پادشاه بردند .

آقای دکتر کریم سنجا بی در این دیدار ضمن تشریح اعلامیه مورخ ۱۴ آبانماه ۱۳۵۷ صادر شده در پیاریس تاکید نمودند که بنا بر بند ۲ اعلامیه مذکور در اوضاع و احوال کنونی - جبهه ملی ایران در تکیه بر ترکیب حکومتی شرکت نخواهد کرد .

این دیدار یک ساعت بلول انجامید و آقای دکتر کریم سنجا بی ساعت ۷ بعد از ظهر بیخانه خود مراجعت کردند .

پنجشنبه ۲۳ آذرماه ۱۳۵۷

جبهه ملی ایران

بِسْمِ تَعَالَى

لیله چهارم ذیحجه ۱۳۹۸  
چهارم آبان ۱۳۵۷

۱ - سلطنت کنونی ایران بالقصن مادام تو این اسامی و اعمال ظلم و ستم و ترویح فساد و سلم در برابر رسالت و بیگانه فاقه با الهام . قانون و شرعی است .  
۲ - جنبش ملی اسلامی ایران نمیتواند با وجود بقای نظام سلطنتی غیر قانونی با هیچ ترکیب حکومتی موافقت ننماید .

۳ - نظام حکومت ملی ایران باید بر اساس موازین اسلام و دموکراسی و استقلال کوبیده  
راجعاً به آراء عمومی تبیین گردد .

دکتر کریم سنجا بی

# جبهه ملی

هیئت اجرائی جبهه ملی

تاریخ

شماره

پیوست

بنام خدا

استقرار حاکمیت ملی  
هدف جبهه ملی ایران است

اطلاعیه

هم میهنان

طبق گزارشهای رسیده آقای دکتر شاپور بختیار عضو جبهه ملی ایران بدون رعایت انضباط سازمانی مأموریت تشکیل دولت را پذیرفتهاند.

جبهه ملی ایران بدان سان که اعلام داشته است " نمی تواند با وجود نظام سلطنتی غیرقانونی با هیچ ترکیب حکومتی موافقت نماید ".

شورای مرکزی جبهه ضمن تقبیح شدید اقدام آقای دکتر شاپور بختیار باگاهی همگان میرساند که در این شرایط تشکیل دولت از طرف ایشان بهیچ روی با مصوبات آرمانی و سازمانی جبهه ملی ایران سازگاری ندارد و بهمین دلیل از عضویت جبهه ملی ایران برکنار می شوند.

شنبه نهم دی ماه ۱۳۵۲

شورای مرکزی جبهه ملی ایران



## استقرار حاکمیت ملی هدف جبهه ملی ایران است

## بنام خدا اعلامیه

هم میهنان :

به فرمان غارتگران بیگانه ، قاتلان حرفه‌ای در وطن مبارزان راه آزادی و استقلال ، بیداد میکنند . هفته پیش هفتهٔ جنون‌آمیزترین کشتارها در سراسر ایران بود مشهد ، کرمانشاه ، نهاوند ، قزوین ، دزفول ، ودبکر شهرها و روستاها ... و چه‌نیاز به برشمردن نام شهرهای شهیدان ، که اینک ، همه‌جای این سرزمین ، ایرانشهر شهیدان شده است .

طراحان جنایتکار سازمانهای جاسوسی بیگانگان ، برای ملت دردمند ما ، سوغات مرگ آورده‌اند ، و دست پروردگان دیکتاتوری وابسته ، این سوغات را میان زنان و مردان ایران ، به جای نفت و نان ، به رایگان توزیع میکنند ! در چندین شهر و روستا باتانک و زره‌پوش از روی تن زندگان گذشته و بدن فرزندان ما را به خاطر ابقای مظهر ستم ، تکه تکه کرده‌اند . مبارزان راه ایمان و استقلال ملی ، که خویشان و نزدیکان شان در کشتارهای خانگی قطعه قطعه شده‌اند ، به جنگل‌ها گریخته‌اند و آوارهٔ بیابانها و کوهها شده‌اند تا در همه حال ، هسته‌های مقاومت را نگهبانی کنند .

بر ملت سترگ ما ، اینک ، سخت‌ترین روزهای انقلاب میگذرد ، روزهایی همه درد ، همه خون ، همه نفرت از مظالم ظلم گستران ، روزهایی که با همه سختی‌ها ، پیروزی همیشگی ملت را نوید میدهد .

نظام سلطنتی غیر قانونی ، اگر تا دیروز ، کاسه کاسه خون میخواست ، امروز بر دریاچه خون ، کشتی میراند . آنچه‌کم داشتیم در این میدان خون ، ضربت خیانت بود که آنهم چون دشمنی زهرآگین به قلب ملت فرود آمد و به حکم اصالت نهضت ، پایداری را در وابستگان طریقت بنیادمند ما فزون‌تر ساخت .

امروز ، هرچند که به‌جای کلام ، خون از قلم می‌تراود و به جای اشک ، خوناب دل از دندگان فرو میریزد امروز هرچند خون ایرانیان در کوی‌ها و برزنها ، جویبارهای قهرآمیزی ساخته است ، اما مردم مصمم ، همچنان یکمدا سرود مقدس خود را میخوانند ، سرود استقلال و آزادی ایران را .

جبهه ملی ایران ، به خاطر بزرگداشت شهیدان هفته پیش و به نشانه شهادت همدلی و همدردی با خاندان بزرگ شهیدان و نشان دادن همبستگی و پایداری ملت و اتحاد همه نیروهای مردمی در جهت سرنگون کردن حکومت استبداد و استعمار ، و نشان دادن نفرت عمیق خود از خائنان سازشکار ، روز یکشنبه هفدهم دیماه ۱۳۵۷ را " روز عزای ملی " اعلام میکنند و از همه‌زنان و مردان سراسر ایران در شهرها و روستاها می‌خواهد که بساز دیگر به یک اعتصاب کامل و همه جانبه ، دست بزنند ، اعتصابی مطلق و یکدست .

این بارخواستہ میشود که حتی مغازه‌داران و فروشندگانی که نیازمندبهای روزانه مردم را برآورده میکنند نیز به صف اعتصاب کنندگان بپیوندند .

چنین اعتصاب شکوهمندی ، بی‌شک بیانگر راستین همبستگی ملی و وحدت سرناسری و بنیادی مردم ایران خواهد بود .

## درود به همه شهیدان راه آزادی و استقلال ایران

پیروز باد ملت

چهاردهم دیماه ۱۳۵۷

جبهه ملی ایران

# جبهه ملی

هیئت اجرائی جبهه ملی

بنام خدا

استقرار حاکمیت ملی

اعلامیه

هدف جبهه ملی ایران است

هم میهنان بدنیا! یک هفته خونین که کماشکان دستگان استبداد زیر سلطه در سراسر ایران زمین کشتار جمعی را بوحشیانه‌ترین شکل تکرار کردند در حالیکه مردم قهرمان میهن ما سخت‌ترین روزهای انقلاب خود را میگذرانند موج شوم خیانت در میان خون و آتش بحرکت در آمد و سیاست پیشه‌ای که سالها باور مردم را به‌مازی گرفته بود و در نقش نجات بخش نظام سلطنتی غیرقانونی که ایران را بروز سیاه کنونی نشانده و در لبه پرتگاه نیستی قرار داده است با انبانی از فریب بمیدان آمد.

خوشبختانه هنوز نطفه این سازشکاری بی‌شرمانه انعقاد کامل نیافته بود که ایرانیان بیدار دل در شهر و روستا با همبستگی بیمانندی نفرت خود را آشکار ساخته و رهبری عالی انقلاب ملی که از آموزشهای والای اسلامی مایه گرفته است نیز هم امر به دادن پیامی بر همه سردرگمها نقطه پایان نهاد و اعلام داشت " اطاعت از این دستگاه اطاعت از طاغوت و حرام است " و با رهنمودهای خردمندانه خود سوادای هرگونه نرمش را از سر آنها که با پای لنگ داعیه پیشگامی نهضت ملت ایران را دارند به درکرد در همین پیام حضرت آیت‌الله العظمی خمینی مرجع عالیقدر شیعیان جهان روز دوشنبه ۱۸ دیماه ۱۳۵۷ را به یاد شهیدان هفته پیش روز عزای عمومی اعلام کردماند.

اکنون جبهه ملی به پیروی از این تصمیم‌گیری بهنگام که تضمین دوام یکپارچگی همه نیروهای مردمی میباشد از همه زنان و مردان بپاخاسته ایران از همه روستائیان و شهرنشینان از همه گروههای اجتماعی طلب میکند که یکبار دیگر در این روز دست به یکاعتصاب همه جانبه بزنند. بهائید همه با هم در این روز تاریخی مشت پولادین وحدت ملی را دوباره برفرق دشمنان ملت فرود آوریم و نشان دهیم که ایرانی تا ریشه‌کن ساختن استعمار و استبداد از پای نخواهد نشست.

**درد به روان تابناک همه شهیدان ایران**

**پرتوان باد حرکت آزادی و استقلال ملی**

شنبه شانزدهم دیماه ۱۳۵۷

جبهه ملی ایران

# جبهه ملی

## بنام خدا

استفرا حاکمیت ملی  
عدف جبهه ملی ایران است

خانمها و آقایان ، خبرنگاران محترم

د ر تاریخ ۲۰ آبان ماه ۱۳۵۲ ، پس از بازگشت از ایام ملاقات با حضرت آیت اله -  
خمینی من از شما خواهش کردم د رایین محل گرد آئید تا بتوانیم د ر باره اعلامیه سه ماده ای  
چهار د هم آبان ماه و چگونگی به آتش کشیدن تهران د روز ۵ آبان و علت تشکیل دولت نظامی  
باشما گفتگو کنیم ولی باز داشت غیرقانونی من و سخنکوی جبهه ملی ایران مانع این گفتگو گردید و سر  
کشوران گذشت که میدانید .

جبهه ملی ایران با توجه خاص به مشخصات اصلی انقلاب ملت و با توجه به ماهیت نظام  
حاکم د اعلامیه چهار د هم آبان چهار چوب و اصول برنامه سیاسی خود را د رایین مرحله تاریخی مشخص  
گردانید .

سه اصل مند د اعلامیه مذکور تنها نتیجه مستقیم برداشت فردی و قضاوت آنی د ر آن زمان -  
نمود . این سه اصل جمع بندی و نتیجه گیری د ر باره حداقل مشترکی بود که د شرایط کنونی  
میتواند کشور را ازین پست جان نموده و بعنوان تنها راه حل ممکن ارائه گردد و کلیه مبارزان را  
بدور محور خود جمع کند .  
ماد رایین اعلامیه گفتیم :

۱- سلطنت کنونی ایران با نقس مداوم و توانین اساسی و اعمال ظلم و ستم و ترویج فساد و

# جنبه ملی

-۲-

تسلیم در برابر سیاستها و بیگانگان فاقد پایگاه قانونی و شرعی است.

۲- جنبه ملی اسلامی ایران نمیتواند با وجود بقا، نظام سلطنتی غیرقانونی با هیچ ترکیب حکومتی موافق بنماید.

۱- نظام حکومت ملی ایران باید بر اساس موازین اسلام و دموکراسی و استقلال بوسیله مراجعه به آراء عمومی تعیین گردد.

و امروز باید یگرتکرار میگویم که بدون رعایت و اجرای این سه اصل هیچ راه حل سیاسی برای بحران کنونی ایران متصور نیست و کلیه افراد و قدرتهائی که خیال توطئه علیه مردم ایران را در سر میپرورانند و با معاطله و تسلیم شدن به راه حل قطعی و نهائی که خواست ملت ایران است، عروزی برای کشتار عمر چه بیشتر مردم نقش جدیدی طرح مینمایند باید بدانند نه توسل به زور و پیش از این قاعده خواهد بود و نه اجرای انواع توطئهها که ملت ایران را از خواستههای اصولی خود منحرف سازد.

در ۲۵ سال گذشته بطور مشخص تمام امور مملکتی تحت فرماندهی مستقیم سلطنت استبدادی - کنونی انجام گرفته است.

بدنبال کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۲۲ علیه حکومت دکتر محمد مصدق سیاستهای خارجی نظام استبدادی فردی را بر کشور ما تحمیل کردند و این نظام علیرغم همه ثبات ظاهری و قدرت نمائیهات مقدّمات این طغیان عمومی را فراهم آورد که اکنون به انقلابی عظیم منجر شده است.

خانمها و آقایان

در تاریخ ملت ما کمتر انقلابی به وسعت و یکپارچگی انقلابی که در میهن ما جریان دارد دیده است.

# جنبه ملی

-۳-

شده است • بیش از یکسان است که کشور ما بدن به صحنه نبرد دائمی و خستگی ناپذیر ملتسی  
ستمید فاجان گذ شتمو فدا کا رشد ما ست این جنبه پرتوان کهد وست ود شمن راه حیـرت  
اند اخته جهانیان راه تحسین و اعجاب واد اشتها ست از اعماق فرهنگ ، تاریخ ، هویت و ایمان  
این ملت که نسال سر چشمه میگردد • موج فزاینده ماین حرکت انقلابی بد نبال ۲۵ سال سلطه  
خارجی که استبداد خشونت سرکوب ، فساد ، خیانت و جنایت فراوان بد نبال داشته سراسر -  
میهن ما را فرا گرفته است •

امروزه میی شهر و روستای و رافتاد ما ی در این مملکت نیست که از شرکت در این قیام عمومی  
بد و رماند باشد • امروزه میی بخش از زندگی و تاسیسات اجتماعی و منبانی فکری این جامعه نیست که  
در ستخوش تحول و تغییر نشد باشد •

سراسر کشور یکپارچه قیام است و تحرك ، چرخ و حشمتنا کشتار دست جمعی که نظام استبدادی  
علیه مردم پیرامند اختها ست بد و نوقفه جنایات خود ادا میهد • در کلیه نقاط کشور تا آنجا که  
توانستند مردم مینگناه را کشتند • با سلاحهای که برای میدانهای جنگ تهیه کرده بول این ملت محروم  
خریدار شد مانند دست به قتل عام مردمی سلاح زد مانند که وحشتناک ترین نمونههای آن فجا یسع  
اخیر در مشهد ، قزوین ، کرمانشاه ، دزفول و دیگر شهرهای ایران در هفته گذ شتمو بود ولی علیه مردم  
همه این کشتارها مقابله و مقاومت مردم همچنان به پیش میرود •

تمام چرخهای اقتصاد ی ، اداری و اجتماعی کشور از کا رافتاد مانند • اراده توانای اعتدساب  
نظام غاصب حاکم را بزبانود آورد ما ست • حسن تعاون و همبستگی کهد رفرتنگ مذ هبی و ملی ما  
ریشه میقد ارد موجب شد تا با وجود این همه اعتما بات مردم در برابر توطئه دشمن در جهت -



# جهت ملی

-۴-

فرساید آنان مقاومت کنند •

از سینه هر قدر حاکم غاصب و نظام حکومتی آن جز زره پوش و تانک و لوله مسلسل که به سینه مردم می سلاح نشانه لیرن شد و چیز باقی نماند ما ست مردم مپا این همه کشتا را اعتنائی به تهدید و شدت عمل حکومت ندارند و جان برکف مبارزمی امان خود را ادا امید غند و تا زم تا کی میتوان باین شکل ارتشی را که اکثر است اعضا آن از مردم محروم عمین جامعه تشکیل شده است در برابر مردم قرار داد و وادار به برادر رکشی کرد •

آن بعد را ایرا میگذرد انقلابی است عظیم ، عمین و واقعی که فقط از د رون نهاد این ملت سرچشمه میدیرد • بار د یدر لطف الهی و دست توانا تاریخ سرزمین ما را بر ادا انجام یکی از با رورترین تجربیات سازند و خود بر کزید ما ست • من بعنوان ینت ایرانی احساس غرور میکنم که در این زمان در میان مردم می هستیم که قادر به تحقق بخنیدن به چنین دگرگونی عظیمی هستند •

در مقابل این حرکت انقلابی پادشاه مستبد که اذعان دارد پیام انقلاب ملت را شنیده است و حامیان بین المللی او اکنون دست به توطئه تا ز ما جزد متصور نمود ماند با استفاده از محکوم ترین وسائل تبلیغاتی و از طریق عناصر سازشکار با تغییر کا بین عو ظا هم سازی ها ی د یگر میتوانند جنبش مردم میهن ما را منحرف سازند • آیا پادشاه ایران و حامیان بین المللی او تا کون بی نبرد ماند آنچه را مردم ایران خواسته و می خواهند تبدیل به مهره عا و تعویض آلات فعل و تغییر نخست وزیر نیست • مردم می خواهند که اساس قدرت دگرگون شود • آنها بر طبق قانون اساسی خواستار انتقال حاکمیت به ملت هستند • می خواهند که بران یکبار رو برای پیشه ر صحنه سیاسی مملکت عمل کنند و دیگران بجای آنها تصمیم نگیرند و بیگانگان

# جبهه ملی

-۵-

نتوانند راه‌های ساختن و پرداختن خود را بعنوان راه مردم قالب زنند • مردم می‌خواهند که قدرتی تنها ناشی از اراده آنها بوجود آید و خود آنها اداره امور خویش را بدست گیرند • مردم ایران می‌خواهند که سرنوشت کشور در میهن خود شان بماند و نه در دست دشمنان و نه در دست روسکو تعیین گردد • مردم ولتی و غیر ترکیب حکومتی که قبل از این تغییر نیاید تشکیل گردد مورد قبول مردم ایران نیست و منظور ملت خواهد بود و نتیجه‌های جزا تلافی جان و مال مردم مملکت نخواهد داشت • چنانکه با رخا گفتند ایمان از تصریح می‌کند که اداره نظام سلطنت استبدادی و غیر قانونی بهیچوجه مورد قبول مردم ایران نیست و ما در آن‌گاه این وضعیت ادامه پیدا کند هیچ راه حلی برای خروج از بحران کنونی کشور متصور نمی‌باشد •

جبهه ملی ایران که عموماً رهبران و اعضای اساسی مردم ایران بودند تا مدت‌هاست تنها در چهار چوب فوق-بیاد و نظر گرفتن عدل و مساوی جنبش عمل خواهد نمود و بر این اساس تشکیل دولت کنونی نیز در گز راه حل سیاسی مسائل عظیم فعلی نبود و بعنوان یک توطئه جدید علیه جنبش ملی اسلامی مردم ایران تلقی می‌گردد • و بنا بر این چنین دولتی از نظر جبهه ملی ایران همانند قبلی‌ها قبلی نیز تشریح شده است محکوم است و مبارزه مردم علیه آن و نظام سلطنت غیر قانونی ادامه خواهد یافت و ما امیدواریم این مبارزه را بخواست قاد رمتعالی و با فیض کبریا زهدایت روحانیون ارجمند و اتکا به ملت ایران تا پیروزی نهائی ادامه می‌دهیم •

در خاتمه لازم است که مقاومت و پایداری روزنامه نگاران ایرانی را در اعتصاب بیسابقه و تاریخی شان با آنها تبریک بگویم و برای آنها آرزوی موفقیت در راه خدمت به مردم از طریق ارائه اخبار

# جبهه ملی

-۶-

صحیح و رعایت کامل اصول آزادی قلم و عقیده و انعکاس صادقانه واقعیات کشورینما پیروان کلیه روزنامه‌نگاران خارجی که میدانم اکنون در شرایط سختی به حرفه خود در ایران مشغولند و در انتشار اخبار ایران و مبارزات مردم آن در سطح جهانی میکوشند تشکر کنم.

برای استماع سئولات آقایان حاضر

دبیر کل جبهه ملی ایران  
دکتر کریم سنجااهی

۱۹ دیماه ۱۳۵۲

## جبهه ملی هیئت حسن نیت به کردستان اعزام میدارد

اعضای شورای مرکزی جبهه ملی مرغان قدیمی سیاست ایران پس از چندین جلسه بحث بهرامون وقایع کردستان سرانجام تصمیم به اعزام هیئت حسن نیت به استان کردستان گرفتند. اصغر پارسا سخنگوی جبهه ملی در پایان جلسه دیشب در گفتگویی با خبرنگار سیاسی روزنامه اطلاعات گفت:

وقایع کردستان موجب نهایت تأسف جبهه ملی شده است عکس که امشب (دیشب) در صفحه اول روزنامه اطلاعات چاپ شد در شورا همه را متأثر کرد و اعلام میکنم که جبهه ملی ایران از بروز برادر کشی در صفحات غرب کشور بی نهایت متأثر بوده و معتقد است که کلیه اختلافات بین برادران باید از طریق مذاکره و تفاهم حل و فصل گردد و بدین منظور پیشنهاد میکند. هیئت حسن نیتی مرکب از اعضاء جبهه ملی که اساسی آن بعد از اعلام میشود و هفت نفر از رجال و شخصیت‌های ملی و دولتی که از میان اشخاص مفصله الاسامی زیر: آقایان نزیه - مهندس بنی‌اسدی - دکتر علی اصغر حاج سید جوادی - موسی مهران - مهندس شریعتمداری - یحیی صادق وزیری - مهندس رضا پسندیده - رضا نقفی - دکتر عسگری - تیمسار مجللی - دکتر رحیم عابدی - دکتر محمود عنایت انتخاب میشود تشکیل و بر اساس حفظ اصل تمامیت ارضی و استقلال کشور و رعایت حقوق مردم سرزمین عزیزمان مذاکراتی را با دولت موقت و سران و اولیای محلی کردستان آغاز کند تا به عنایت خداوندی مقدمات ترک مخاصمه و اجتناب از برادر کشی و رفع کدورت‌ها فراهم شود. و ملت ستم کشیده ایران پیش از این نظر کشت و کشتار نباشد و استعمار و ضد انقلاب نتواند از اوضاع نابسامان کنونی سوء استفاده کرده و سیر انقلاب عظیم ما را کند نمایند (نقل از روزنامه اطلاعات چهارشنبه ۷ شهریور ماه ۱۳۵۸).

# استقرار حاکمیت ملی هدف جبهه ملی ایران است

## همه نیروها باید در دولت موقت شرکت داده شوند - جبهه ملی

جناب آقای دکتر کریم سنجابی  
دبیر جبهه ملی ایران

اکنون که جنابعالی بعنوان وزیر امور خارجه در دولت موقت انقلابی جناب آقای مهندس بازرگان شرکت کرده‌اید با توجه به مذاکرات و بحث‌های بسیاری که در چندماه اخیر درباره چگونگی به ثمر رساندن انقلاب بزرگ ملت ایران و انتقال قدرت به ملت در این مرحله از مبارزه انجام گرفت و لزوم ادامه وحدت همه نیروهای انقلابی بمنظور تأمین همبستگی و حفظ روحیه انقلابی و بررسی نتایج انقلاب و امکان ادامه آن در مراحل بعدی تا نابودی کلیه پنهانکارها و روابط رژیم استبدادی و استعماری تأکید گردید و نقش جبهه ملی ایران در کلیه این مراحل مشخص و مبین شد لازم میدانند نتیجه مذاکرات و تصمیماتی را که مورد تأیید قرار گرفت و اجرای آن در این مرحله از مبارزه اهمیت اساسی دارد جهت اقدام فوری و جدی توسط آنجناب در دولت موقت انقلابی باستحضار برساند:

۱- شرکت آنجناب در دولت موقت منحصراً برای تقویت دولت انقلابی جناب آقای مهندس بازرگان و بمنظور اجرای برنامه انتقال قدرت از نظام استبدادی سابق به ملت با روش‌های دموکراتیک و اعلام نظام جدید کشور و تشکیل مجلس مؤسسان برای تدوین قانون اساسی مترقی و متناسب با روحیه و خواست جنبش بزرگ ملی اسلامی ملت ایران میباشد.

۲- همان گونه که حمایت کامل دولت موقت انقلابی یک وظیفه اساسی هر فرد و سازمان انقلابی بشمار میرود و بی‌شک مورد تأیید همه افراد و اعضاء و عناصر وابسته و طرفدار جبهه ملی میباشد لازم به تصریح است که خودداری جبهه ملی از بیان رسمی و علنی نقطه نظرهای اصولی خود در مورد مسائل مطروحه در جلسه نمیتواند همواره مورد تأیید قرار گیرد. اظهار نظر در مورد نحوه عمل دولت و سایر دستگاه‌های انقلابی و بیان پیشنهادات سازنده موجب اصلاح نظرات و تکمیل و حسن اجرای تصمیمات متخذه و در نتیجه پیشرفت و سرعت برنامه‌های انقلابی خواهد گردید.

### • مشارکت همگانی

۳- کلیه گروه‌ها و سازمان‌هایی که در این انقلاب بزرگ مشارکت داشته‌اند باید پنحوی در دولت موقت انقلاب و سازمان‌های لشگری و کشوری و اجرائی و دیگر نهادهای انقلابی و دموکراتیک مورد نیاز شرکت موثر داشته باشند تا برنامه‌های دولت انقلاب با توافق و حمایت همه نیروهای انقلابی تنظیم و اجرا شود. تشکیل دولت از عناصر وابسته به نهضت آزادی و جبهه ملی و احتمالاً بعضی افراد دیگر بهمنظور جبهه کافی و

متناسب با این مرحله انقلابی میباشد. علاوه بر جبهه ملی و نهضت آزادی باید از دیگر رزمندگان انقلاب از قبیل سازمان مجاهدین خلق و فعالان خلق و سازمان جنبش و دانشگاهیان و کانون نویسندگان نیز دعوت شود که در دولت و سازمان‌های دولتی و اجرائی شرکت کنند و در نتیجه دولت وحدت ملی بهمنای واقعی که نمودار جامعیت نهضت انقلابی ایران باشد بوجود آید و حمایت همه نیروهای انقلابی اجتماعی را در جهت به ثمر رساندن برنامه‌های انقلابی دولت موقت به دست آورد.

۴- جناب آقای مهندس بازرگان در قسمتی از نطق دانشگاه تهران در تاریخ جمعه ۵۷/۱۱/۲۰ و همچنین در نطق روز چهارشنبه ۲۵ بهمن ماه در صدای انقلاب مطالبی در مورد صبر و تحمل مردم اظهار داشتند که در همه حال مورد تأیید همه قشرها و نیروهای انقلابی و اجتماعی قرار نگیرد و موجب طرح بحث و گفتگوهای نامتناسبی گردید.

سرعت در اتخاذ تصمیم و فوریت اجرا از مهمترین خصوصیات دوران انقلاب محسوب میشود. دعوت مردم و نیروهای انقلابی به صبر و حوصله و اصرار برای تحمل و گذشت زمان نمیتواند با شرایط انقلاب بخصوص انقلاب عظیمی نظیر انقلاب بزرگ ملت ایران متناسب باشد و این بیان در بعضی از قشرهای پیشرو و آگاه انقلابی تأثیر منفی بجای میگذازد. گرچه دولت موقت فعلی را افرادی مومن و پرهیزکار تشکیل داده‌اند که از نظر صلاحیت شخصی مورد تأیید و حمایت میباشد ولی هرگاه دولت موقت انقلابی از نمایندگان فعال و شایسته کلیه نیروهای انقلابی تشکیل شود موجب مشارکت مستقیم کلیه قشرهای انقلاب دز رویاً روشی باشکلات میگردد و در نتیجه یافتن راحل مناسب و انجام اقدامات اولیه در همه شئون با مشارکت همگان آسان خواهد شد و از وقوع اشتباهات جلوگیری خواهد گردید و کلیه نیروها را در مسئولیت خنجر انقلابی سهم خواهد کرد و احتیاجی به دعوت مردم به صبر و تحمل نخواهد بود و کاربرد انقلابی دولت در مواجهه با مسائل خاص این دوره از تاریخ ملت ما افزایش چشم‌گیر خواهد یافت.

### مسائل اقتصادی

۵- در شرایط فعلی علاوه بر مبارزه با نهادهای نظام استبدادی و استعماری مسائل متعدد دیگری در اجتماع مطرح است که بازنگری روزانه طبقات و گروه‌های عظیمی از جامعه ارتباط مستقیم و نزدیک دارد. این مسائل که از مهمترین آن امور اقتصادی و کارگری و کشاورزی و صنعتی کشور میباشد در اثر نظام غلط و برنامه‌ریزی ضدملی دوره تسلط استبداد و استعمار و همچنین امتصاها و سایر رویدادهای دوران انقلاب تبدیل به بحران‌های اساسی در سطوح مختلف اقتصادی و اجتماعی کشور گردیده است که حل و فصل آن محتاج به بررسی و برنامه‌ریزی و تنظیم طرح‌های مطالعه شده میباشد.

علاوه بر کوشش برای تنظیم مسائل مربوط به نظام سیاسی کشور توجه باین مسائل جزو خواست‌های گروه‌های مختلف جامعه قرار دارد و در فاصله کوتاهی از زمان بشدت مطرح خواهد شد و دولت انقلابی را قبل از انجام وظایف خود در مرحله فعلی در برابر گروه‌های عظیمی از جامعه قرار خواهد داد. اگر چه بر طبق اصولی که از طرف حضرت آیت‌الله خمینی رهبر بزرگ جنبش اسلامی در مطبوعات





هر یک از کمیته‌های مندرج در ماده یک که در منطقه قابل تشکیل است تعیین می‌گردد.

۱۵) شورای موقت به شرح ذیل تشکیل است  
روحانی و دو نفر نماینده از هر یک از کمیته‌های مندرج در ماده یک که در منطقه قابل تشکیل است انتخاب و تعیین می‌گردد.

۱۶) در صورتیکه بنا بر تقاضای شورای موقت استان و یا شورای موقت شهرستان معلوم شود که گروه و طبقه اجتماعی دیگری وجود دارد که باید کمیته جداگانه‌ای تشکیل دهنه (استند شورای کارگران صنعت نفت در مناطق نفت‌خیز) کمیته مذکور نیز تشکیل و به ترتیب فوق نمایندگان خود را برای شورای استان و یا شورای شهرستان تعیین خواهند کرد.

۱۷) شورای موقت استان و شورای موقت شهرستان تا انجام انتخابات هر

طبق مقررات قانونی قسمتی از وظائف کمیته‌های ابالی را شرح پیوست انجام خواهند داد.

۱۸) هیئتی مرکب از رئیس دادگستری استان و دادستان استان و دادستان شهرستان و سه نفر به انتخاب قضات دادگستری و سه نفر به انتخاب وکلای دادگستری هر استان به ریاست رئیس دادگستری به ترتیبی که خود مقرر خواهند داشت برای انتخابات کمیته‌ها و همچنین شورای موقت استان نظارت خواهد کرد.

۱۹) هیئت نظارت بر انتخابات کمیته‌ها و شورای موقت شهرستان در هر شهرستان مرکب از رئیس دادگستری و دادستان شهرستان و دو نفر به انتخاب قضات و دو نفر به انتخاب وکلای دادگستری هر شهرستان خواهد بود.

همچنین هیئت نظارت مذکور از طریق انتخاب افراد و یا هیئتهایی برای انتخابات کمیته‌ها و شوراهای بخشها نظارت خواهد کرد.

۱۰) شورای موقت هر استان به شرح ذیل تشکیل خواهد شد.  
برای استنادی استان انتخاب و به دولت پیشنهاد خواهد کرد که یکی از آنان از طرف رئیس دولت بسمت استنادی انتخاب خواهد شد.

۱۱) شورای موقت هر شهرستان سه نفر را برای فرمانداری به استناد هر استان معرفی که یکی از آنان از طرف استناد بسمت فرماندار شهرستان تعیین خواهد گردید.

۱۲) شورای هر بخش سه نفر را برای احراز پست بخشداری به استناد معرفی خواهد کرده که یکی از آنان از طرف استناد بسمت بخشدار تعیین خواهد شد.

۱۳) وزیر کشور میتواند با نظر رئیس دولت اقدام به تغییر استنادان بنامید همچنین استنادان میتوانند با نظر وزیر کشور اقدام به تغییر فرمانداران بنمایند. تغییر بخشداران با تصویب استنادان انجام خواهد گرفت.

۱۴) انتخاب استنادان، فرمانداران و بخشداران جدید بموجب

مقررات این صورنامه و با توجه ببوله فوق انجام خواهد گرفت.  
۱۵) کلیه انجمن‌های شهر و شهرستان و استان منحل و دولت ترتیب انجام انتخابات جدید هر یک را بررسی و بر طبق مقررات قانونی تنظیم خواهد کرد.

۱۶) کلیه مقامات انتظامی هر محس هم‌زمان شهرستانی، زاندارمیری و سازمان‌های وابسته و مربوط به آنها از نظر انجام وظائف قانونی کلا تحت نظر مستقیم رؤسای دادگستری و دادگاههای مستقل منطقه قرار خواهند گرفت و دستورات رؤسای دادگستری و دادگاههای مستقل را انجام خواهند داد.

۱۷) مسؤلیت امور انتظامی و احوال مربوط به نظم و امنیت منطقه برعهده استنادان و فرمانداران است. همچنین رؤسای دادگستری و رؤسای دادگاههای مستقل انجام خواهند گردید و دستگیرها و سازمان‌های

انتظامی موظف به رعایت و اجرای دستورات آنان می‌باشند.

۱۸) برای اجرای ماده ۱۵ و ۱۶ از هر یک از استانها- شهرستانها و بخشها هیئتی مرکب از رؤسای شهرستانی یا زاندارمیری و رؤسای دادگستری یا دادگاههای مستقل (یا نمایندگان آنان) و نیز استنادان و فرمانداران و بخشداران (و یا نمایندگان آنان) و یک نفر از نمایندگان هر یک از شوراهای مندرج در این طرح با ریاست رؤسای دادگستری یا رؤسای دادگاههای مستقل تشکیل خواهد شد که نحوه اجرای کلیه تصمیمات مربوط به انتخابات و امنیت هر منطقه را تنظیم و برای اجراء ابلاغ نمایند.

۱۹) ادارہ امور مراکز استانها- شهرستانها و مراکز بخش و دیگر واحدهای تقسیمات کشوری از هر جهت و هر نظر تحت نظر مستقیم شوراهای مندرج در این طرح صورت خواهد گرفت و استنادان- فرمانداران و بخشداران به عنوان رئیس شوراهای مزبور جلسات شورا را اداره و کلیه تصمیمات مربوطه به استانها- شهرستانها و مراکز بخش در شوراهای مزبور اتخاذ خواهد گردید.

تصرفه ۱۰- اجرای تصمیمات شوراهای مزبور بعهده استنادان- فرمانداران و بخشداران خواهد بود و مقامات مزبور برای انجام و اجرای کامل مصوبات شوراها در مقابل شوراها مسؤلیت خواهند داشت.

تصرفه ۲- اتخاذ تصمیم در امور انتظامی و نیز اجرای آن با کمسیون مندرج در ماده ۱۷ خواهد بود.

۲۰) هر یک از اعضای شوراهای مندرج در این طرح باید قبل از شروع بکار به کلامالله مجید سوگند یاد نمایند که کلیه وظائف خود را براساسی و صحت و امانت انجام داده و در جهت تقویت و پاسداری جنبش همگامی ملی ایران در خدمت مردم و انقلاب ایران باشد.

# دعوت عام از مردم برای سازماندهی

## جبهه ملی:

ملت قهرمان ایران:

زنان و مردان مبارز:

جمع معدودی فزاینده دست‌پرورده افسران تزاروس همست با عوامل مستقیم امپراطوری انگلیس موفق شدند توطئه جدید سیاست استعماری را جامه‌عمل ببوشانند و برای مدت بیست سال حکومت سیاه دیکتاتوری و منطق محکم می‌کنم را برمی‌نمایند ما مسلط کنند و همه نتایج انقلاب بزرگ مشروطیت را نابود سازند. حکومت فلاکت‌ناگوار رضاشاهان منتهی به اشغال

کشور ما بوسیله نیروهای بیگانه گردید. در پایان جنگ جهانی دوم با خروج قوای بیگانه از مین ما نهضت ملی ایران اوج تازه‌ای گرفت. تشکیل جبهه ملی ایران و مبارزه برای ملی‌گردن صنعت نفت، نهضت مشروطیت ایران را بمرحله نوینی وارد ساخت. نهضت ملی، در این دوران، برای پیشبرد هدفهای ملی قطع کامل نفوذ استعمار را شعار اصلی خود قرار داد.

دکتر محمد مصدق پیشوای ملت ایران، شخصیت بزرگی که در دوران رضاشاه پایدارترین مقاومت را در برابر دیکتاتوری سیاه از خود نشان داد، نهضت را به پیروزی‌های بی‌شماری رهبری کرد و قهرمان مبارزات ضد استعماری مشرق زمین شناخته شد ولی توطئه سیاست‌های استعماری و کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ که توسط ایالات متحده آمریکا ترتیب داده شده بود و محمد رضا پهلوی عامل و مجری اصلی آن بود حکومت ملی مصدق را ساقط کرد و مانع گردید که نهضت ملی ایران با همه‌فداکاری ها و کوشش های مردم آزادیخواه به نتایج مورد نظر برسد و حکومت سیاه دیکتاتوری برای بار دیگر بر پهنه مین ما سایه افکند و موج ترور و اختناق و فساد سراسر کشور را فرا گرفت.

در تاریخ مبارزات ملت ایران از صدر مشروطیت تاکنون، دوبار کوشش آزادیخواهان علیه رژیم پیروزی‌های درخشان اولیه بدیشان بی اثر گردید.

در ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ نیز همانند سوم اسفند ۱۳۹۹ توطئه کودتای نظامی با مشارکت تعداد معدودی از عوامل داخلی و بر اثر نقشه ها و دسایس استعمار خارجی انجام گرفت ولی حقیقت مسلم تاریخی بیان کننده این واقعیت است که عدم تشکل مردم و نبودن سازمان های سیاسی و اجتماعی که قدرت ملت را آگاهانه بسیج کنند و هنگام نیاز با تحرک و آگاهی لازم بکار برند موجب موفقیت کودتاگران گردید.

صده ترین امری که کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ را از کودتای سوم اسفند ۱۳۹۹ متمایز

نما بپاخواستید تا نظام ظلم و ظالم و خونخوار را سرنگون کنید. نظامی که در مدت ۲۵ سال خودکامگی به هیچ اصلی پای بند نبود. همه حقوق و آزادیهای ملت را که با خون شهدای انقلاب مشروطیت بدمت آمده بود باطل کرد، تمام ثروت مملکت را بیهاد داد و منابع ملی را بفارت سپرد، فرزندان دلاور ملت را بزدانها افکند و جوانان غیور مین را بخاک و خون کشید، بمقتضات دینی و ملی مردم حمله کرد، فساد و دزدی و خیانت را رواج داد و اختناق و ظلم را به انتها رساند.

با آنکه نظام سلطنت وابسته از حمایت بی‌دریغ و همه‌جانبه قدرت های استعمار جهانی بهره‌ور بود در برابر قیلم عظیم ملت که باریشه گرفتن در اعماق اعتقادات اسلامی مردم منجر بانقلاب عظیم گردید تاب مقاومت نیافت و اینک نهضت آزادیبخش مردم ایران پس از هفتاد سال فرازونشیب برای نخستین بار به هدفهای اولیه خود دست می‌یابد و انقلاب بزرگ مشروطیت پلور می‌گردد. در دوران مشروطیت، انقلاب ملت به پیروزی های مشخصی نائل آمد ولی توطئه عوامل استعمار و استبداد از یکسو و نبودن همبستگی بین آزادیخواهان و ضعف تشکیلاتی آنان از سوی دیگر موجب پس‌روزی هرج و مرج و افتشاش شد و زمینه را برای استعمار جهانی مهیا ساخت تا مستقیماً بمقابله با جنبش مردم برخیزد و با کودتای سوم اسفند ماه ۱۳۹۹ نهضت ملی ایران را متوقف سازد. در انقلاب مشروطیت آزادیخواهان در برخورد با سیاست های استعمار و توطئه های آنها با وجود همه اخلاص، و پاکبازی و فداکاری که در تحصیل مشروطیت اعمال داشتند امکان نیافتند که سازمان های لازم را برای حفظ ره‌آورد های انقلاب و تداوم آن ایجاد کنند و مردم را بطور موثر متشکل سازند. وضع نابسامان اجتماعی و مداخلات و مهاجمات میگانگان مانع شد که آن نهضت عظیم چنانکه شاید و باید در همه توده های مردم ریشه دواند و قوالم یابد.

می کند تئورات هریک از این دو کوتاه در چگونگی ادامه مبارزات نهضت ملی ایران است. پس از کودتای ۱۲۹۹ ترور و اختناق و کشتار حکومت رضاشاه امکان هرگونه فعالیت را از ملت سلب نمود و فعالیت های عناصر آزادیخواه بیرون متوقف و نابود گردید و امکان هرگونه تحرک و اقدام کانون های فکری و

فرهنگی که ضامن و عامل محرکونی های اجتماعی است از میان رفت .

بعد از کودتای مرداد ۱۳۳۲ با آنکه کلیه قدرتهای بزرگ جهانی از شاه حمایت کردند و بر نحوه حکومت وی و جنایات بی شمار دستگاه های نظامی و امنیتی صحنه گذاشتند و سهل کمکهای مالی و نظامی برای حکومت جبار سرازیر ساختند ، با اینهمه فعالیت عناصر نهضت ملی و افراد آزادیخواه هیچزمان کاملاً متوقف نگردید و عناصر مقاوم و انحرافناپذیر نهضت با وفاداری به سنن و راه و رسم مبارزات ملی و بدون از هرگونه سازش و تسلیم هسته اصلی مقاومت را حفظ نمودند و ارادمنویری مقاومت مردم در برابر سرکوب استعمار و استبداد از قیام ۱۵ خرداد تا حضرت آیت الله خمینی در عین هویت ملی و فرهنگی جامعه و دینرفای اعتقادات ملی و اسلامی ملت ریشه گرفت و مبارزات فکری و سیاسی و اجتماعی ادامه یافت . همین عین و تداوم فکری ، سیاسی و اجتماعی زمینه اصلی و وسعت و یکی از عوامل عمده ریشه دار بوم انقلاب بزرگ امروز بشمار می رود .

## هم میهنان:

برای اولین بار در تاریخ نهضت ملی ایران، جنبش ملی اسلامی تمامی اقشار و طبقات اجتماعی را فرا گرفت و سرنگونی رژیم سلطنت خودکامه و برقراری نظام دموکراسی و حکومت ناشی از اراده مردم به عنوان کلمه واحد مبارزه و هدف نخستین ، در اصفاق جامعه رسوخ کرد . مراجع تقلید و علمای اعلام و روحانیون کشور یکدل و یکزبان در صف مقدم مردم به پیکار برخاستند و رهبری قاطع و مصمم حضرت آیت الله خمینی راه هرگونه فرار را بر رژیم منور و مزدور پهلوی مسدود کرد . امروز روحانیون بزرگ صدر مشروطیت همچون آیات عظام میرزای شیرازی - آخوند ملامحمد کاظم خراسانی - سید محمدعلی طباطبائی - سید عبدالله بهبهانی و علامه نائینی و سرداران نامدار مانند ستارخان و باقرخان و شهدائی بزرگ چون ملک المتکلمین و صوراسرافیل و مدرس بر ما نظاره می کنند و فدائگاری های فرزندان ملت را ستایش می نمایند .

امروز روان پاک دکتر محمد مصدق و

شهیدان دوران مبارزات نهضت ملی بمبرنوشت انقلاب مردم می نگرند . شهیدان قیام تاریخی سیم تیر ۱۳۳۱ و رهبران از جنان گذشته ای چون دکتر حسین فاطمی که در دوران کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ به خاک و خون فلفلیند و هزاران شهید جاوید که پس از آن جانپرکف در مبارزه رویاروی با دشمن و یادر سیامهال های زندان پس از تحمل زجر و شکنجه بسیار شریعت شهادت نوشیدند نگران سرنوشت قسام عظیم ملت اند .

ما موظفیم که از رویداد های انقلاب بزرگ مشروطیت درسهای لازم را بیاموزیم و از تجارب ارزنده دوران نهضت ملی استفاده کنیم و آموزش های لازم را بکار بندیم . ما موظفیم در کشاکش مبارزه برای رویاروی با توطئه های عوامل استعمار و استبداد به همه جنبه های نهضت ملی ایران توجه کنیم و امکان توقف نهضت را در مراحل بعدی ناپدید سازیم و نهضت بزرگ ملی اسلامی را در ابعاد وسیع خویش برپایه های منطقی و فکری مبارزه استوار کنیم . براین اساس باید در راه تشکیل عناصر آزادیخواه امگام برداریم و نهضت ملی را بر مبنای سازمانی متشکل و مجهز کنیم .

امروز درست بمانند دوران مشروطیت و بهمان اندازه دوران ملی کردن صنایع نفت و چمسا بیش از آن پیروزی های ملت قهرمان ایران در معرض مخاطره و هجوم است . امروز دوجهدندان بیش از مشروطه و دوران حکومت دکتر محمد مصدق اجتماع ما احتیاج به سازمان و تشکیلات وسیع سیاسی دارد که با کسب

فیض از ایمان و تاریخ و هویت ملت ما به واپسگرایی تحت هراسم و نشانی که عنوان شود و به ترقی نمائی و افراط در آن بهسر شیوه و شکلی که بروز کند ، نه ، بگوید و بدینسان امکان بازگشت استبداد و ضد انقلاب را ناپدید سازد . جبهه ملی ایران در طول تاریخ شکوفان موجودیت خود برای مردم ایران تنها یک سازمان سیاسی محدود ، سازمانی بیسن سازمان های دیگر نبوده است .

جبهه ملی برای مردم ایران تبلور ایندو صه به تجلی صدها «آری» دیگر میباشد که این مردم برای آزادی و استقلال واقعی خود لازم می بینند .

امروز بیش از هرزمان ضرورت سازمان دادن و فنی کردن محتوای جبهه ملی در کل جامعه ما مطرح است . هرگاه در دوران حکومت جبهه ملی به این ضرورت تشکل و سازماندهی توجه های وسیع طرفدار جبهه ملی پاسخ شایسته

داده میشد بهر گمان کودتای ۲۸ مرداد نمیتوانست پیروزیهای ملت را آتسان برپا دهد .

آزادی و استقلال دو اصل نخستین هدف های اساسی جبهه ملی ایران در دوران مبارزات نهضت ملی ایران بوده است . اکنون با سقوط نظام جابر خاندان پهلوی و انقراض دوران



پادشاهی ملت به دوره جدیدی از رشد و تکامل تاریخی قدم گذاشته است .

استقرار آزادی های فردی و اجتماعی و حراست آن ، حفظ مداومت استقلال کشور با تغییرات اساسی در همه سازمان های سیاسی - اقتصادی و اجتماعی کشور امکان پذیر میباشد . ما معتقدیم که اعتقاد به آزادی با مفهوم سرنوشتی نظم فاسد و جابر پهلوی گردید با تغییر بنیاد های اساسی جامعه باید تکامل یابد و برای تغییر بنیادی نظام کهنه باید همه نیرو های ملت بکار گرفته شود .

ما معتقدیم انقلاب بزرگ ملت که موجب جامع و وسیع و واقعی آن یعنی احترام به شخصیت و حیثیت آدمی باید در همه قشرهای جامعه رشد و صق کافی یابد . مفهوم واقعی آزادی ، شناسایی شخصیت انسانی و قبول مشارکت واقعی و موثر انسانها در همسئون زندگی اجتماعی است . همه نیرو های مترقی باید هرج و مرج و لجاجت گسیختگی را محکوم بکنند و با تمام قوا بی دفاع از آزادی و دموکراسی برخیزند . آزادی افکار و عقاید و اجتماعات باید بدون هیچگونه محدودیت و قند و شرطی قبول شود و مورد عمل قرار گیرد . همه دستجات و احزاب و گروه های سیاسی و همه زنان و مردان باید بنحوی اقدام کنند که معلوم شود آزادی را فقط برای خود نمی خواهند بلکه بهمان ترتیب و ماهیتی که برای خود میسندند برای دیگران قائلند و این هدف را به عنوان مهمترین اصل مورد توافق همه اعلام دارند و به آن عمل کنند .

ما استقلال را نیز شناسایی شخصیت آزاد کشور ایران ، این واحد ملی سرنوشتی بین المللی میدانیم . استقلال تنها یک مفهوم حقوقی محسوب نمی شود بلکه انگاس اصل حاکمیت ملی در صحنه بین المللی میباشد .

ما معتقدیم که تغییر بنیادی نظام اجتماعی کهنه باید در جهت نابودی استثمار انسان از انسان انجام گیرد برای تضمین اصول دموکراسی و آزادی های فردی و اجتماعی و همچنین استقلال ملی و مبارزه با استثمار و تسبیح عدالت و تامین منافع و حقوق مردم زحمتکش و ایجاد جامعه سعادتمند باید نهاد های اصلی پنجموی پایگذاری شود که در نهایت امر جامعه در مسیر حذف طبقات استثمار کننده به پیش رود .

جبهه ملی ایران با آگاهی از رسالت تاریخی خویش و با الهام از سنتهای نهضت ملی ایران و برای پاسداری از ره آورد های این انقلاب بزرگ مردمی و در جهت تغییرات بنیادی در همه شئون زندگی اجتماعی و مداومت در تکامل ضروری نهضت ایجاد تشکیلات متناسب با این مرحله از مبارزات اجتماعی را رسالت تاریخی خویش می شناسد .

جبهه ملی ایران بصورتیک سازمان سیاسی - اجتماعی و فکری و با بهره مندی از تشکیلاتی دارای انضباط کامل سازمانی برای انجام این رسالت همه نیرو های ملی و آرمانخواه را متشکل می سازد .

باید جبهه ملی ، این جریان سیاسی عظیم تاریخی مین ما را به ابزار فکری و سیاسی و سازمانی مجهز ساخت .

امروز مردم مین ما در آستانه تحول عظیمی در کلیه شئون کشور خود هستند و با انجام رفراندوم جهت استقرار جمهوری اسلامی که منضم روح و مفاد مترقی و آزادی بخش اسلام باشد کوشش می کند تا آثار شوم استبداد دیرین را ازین ببرد و بسوی استقرار جامعه عدل اسلامی و تعیین سرنوشت مردم بدست خود آنها بپوش روند . انقلاب عظیمی که در مین ما رخ داده است در راه تغییر اساسی نهاد های جامعه در کلیه زمینه های سیاسی اقتصادی و اجتماعی گام بر میدارد و در این تلاش سرنوشت ساز جبهه ملی ایران با الهام از اصول برنامه های خود که در گذشته در اسناد و منشور اولین کنگره آن تدوین شده است همه تلاش خود را بکار خواهد برد و از کلیه زنان و مردان شرافتمند این سرزمین دعوت می کند تا با همکاری و همگامی کوشش کنند در شرایط فعلی اصول برنامه های زیرجامه عمل یابند .

۱ - تاریخ یک هزار و چهارصد ساله ایران مسلمان حاوی این نکته اساسی است که اسلامیت و ایرانیت دو بنیاد اصلی هویت و مشخصه عده تعریف این ملت بوده اند . اسلامی که متضمن اعتراض دائم به قدرت های جبار تحت هر عنوان و بهر شکل که مرفه شود . اسلامیک آزادی انسان ها و مصوبیت آنها را از تجاوز به مال و جان و ناموسشان سرلوحه اساسی تعالیم خود قرار داده است و متادی برابری و تعاون و همبستگی کامل انسانها با یکدیگر است و مسئولیت فردی انسان را در برابر خیر و شر تاکید می کند . اسلامیک خواستار حذف زور از کلیه روابط اجتماعی است .

از اینرو جبهه ملی ایران سه جمهوری اسلامی ایران رای خواهد داد و از همگان دعوت می کند که به آن رای دهند .

۲ - پس از رفراندوم باید در محیطی سالم و عاری از ارعاب و تشنج نتایج اصلی انقلاب خونین مردم ایران بررسی و در اصول و مواد قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران تدوین و تثبیت شوند . جبهه ملی ایران در جریان بررسی و تدوین این قانون اساسی فعالانه شرکت خواهد جست و همه کوشش خود را بکار خواهد برد تا اصل حاکمیت ملی مبتنی بر عدالت اسلامی و دموکراسی و استقلال کامل کشور در این قانون به عنوان ضابطه اصلی حکومت گنجانده شود . قانون اساسی جمهوری اسلامی باید همچنان که روح اسلام خواهان آن است مترقی ترین و آزادمنشانترین قوانین اساسی دنیای امروز باشد و در آن کلیه مواد قانونی و اصول حقوقی لازم برای تامین شرایط کافی جهت شکوفائی کلیه استعداد های فردی و جمعی جامعه و دخالت مستقیم مردم در تعیین سرنوشت خود ملحوظ گردد .

۳ - ما معتقد به آزادی کامل احزاب و

فوق با هرنوع تجزیمطلبی پنهان و آشکار و  
تصیبات محلی و تفرقه راکتسی بشدت مبارزه  
خواهد کرد .

۷ - سرزمین کهنسال ما ایران همواره  
بنا بر موقعیت جغرافیایی و ثروت های عظیم  
خدادادی و ثمرات کثر و کوشش مردم آن مورد  
طمع و تجاوز قدرت های دور و نزدیک قرار  
گرفته است و دفاع از این مرز و بوم استقلال  
و آزادی آن همواره از صدمترین وظایف تاریخی  
ملت ایران بوده است . ما در عین حالی که  
مستقیم بهترین ضامن دفاع از آزادی و استقلال  
کشور و تمامیت ارضی و وحدت آن بسیج  
یکپارچه و همگانی مردم می باشد در اوضاع  
بین المللی کنونی و تا وقتیکه آرمان بشری خلق  
سلاح کامل و عمومی تحقق نیافته است وجود  
یک ارتش ملی قوی و مجهز را لازمه بقا کشور  
و دفاع از حدود و ثغور آن میدانیم ولیکن  
ارتش باید تنها بصورت یک وسیله دفاع ملی  
سازمان داده شود و در عین حال که اعضای  
آن باید از حقوق سیاسی مساوی با دیگر مردم  
برخوردار باشند مجموعه ارتش باید اساسا و  
انحصارا در خدمت سیاست دفاعی کشور قرار  
گیرد .

## ملت قهرمان ایران:

ما از همه زنان و مردان مبارز دعوت می  
کنیم برای سازماندهی مبارزات ملت ایران متشکل  
شوند . تمام کسانیکه به اصول عقاید و هدف  
های جبهه ملی معتقد بوده و به سنتهای فکری  
مبارزات نهضت ملی ایران بخصوص مردوران  
رهبری دکتر محمد مصدق ایمان و اعتقاد داشته  
و آزادی و استقلال را دو اصل تفکیکناپذیر  
بشمار می آورند و نابودی نظام طبقاتی را از  
آرمان های اساسی خود میدانند در سازمان  
های جبهه ملی ایران متشکل خواهند شد .  
کمیته های سازمانی جبهه ملی در تهران  
شامل کمیته دانشجویان - دانش آموزان و  
نوجوانان - دانشگاهیان - فرهنگیان - جامعه  
بازار - اصناف و پیشوران - محلات و حومه -  
کارگران - کارکنان بخش دولتی - کارکنان بانک  
ها و موسسات اقتصادی و دهقانان تشکیل شده  
است . علاوه بر این سازمانهای مربوط به جامعه  
قضات و وکلای دادگستری و حقوق دانان و  
سردفتران و سازمانهای پزشکان و داروسازان  
و سازمان مهندسیین همچنین سازمان زنان و سایر  
گروه های اجتماعی در حال تشکیل است و همه  
اعضاء و طرفداران جبهه ملی ایران را در سر  
خواهد گرفت .  
ما از همه زنان و مردان شرافتمند که آماده  
ترکات در سازمان های جبهه ملی ایران هستند

سازمانها و تشکیلات آنها هستیم و ایمان راسخ  
داریم که تشکیل و بسط فعالیت احزاب قوی و  
مسئول بهترین تضمین برای آینده سیاسی کشور  
و حفظ دست آورده های انقلاب مردم و تعالی  
مداوم نهضت عظیم ملی اسلامی میباشد و در  
عین حال با هر حزب و گروهی که از سیاستهای  
خارجی الهام بگیرد و یا وابسته به بیگانه باشد  
بشدت مبارزه خواهیم کرد .

۸ - در سازمان اقتصادی و اجتماعی و  
تعاونی کشور که باید در جهت بسط عدالت  
اجتماعی و بسوی حذف استثمار در مجموعه  
روابط اجتماعی و اقتصادی به پیش رود مسا  
خواستار ایجاد سندیکا های آزاد و مستقل  
کارگری و دهقانی هستیم که از طریق آن نیروی  
مردم بیشتر و پهنتر و موثری در تنظیم روابط  
اقتصادی و اجتماعی کشور و در دفاع از منافع  
مردم محروم و زهنشکن شرکت داده شود .

۹ - استبداد و اشرافیت کهن و تاریک  
فدیشی نشی از آن از طرفی و تطبیق کورکورانه  
از فرهنگ استعماری غرب از طرف دیگر برخلاف  
روح اسلام، زن ایرانی را از شرکت فعال و  
خلاق در زندگانی سیاسی و اجتماعی و اقتصادی  
و فرهنگی کشور بدور نگاه داشته و بلین ترتیب  
ظرفیت انسانی جامعه ایران را بطرز وحشتناکی  
تقلیل داده است .

در نظام آینده حکومتی ایران باید همه  
کوشش ها بکار رود تا زنان با حفظ شخصیت  
و الای انسانی خود در کلیه شئون شرکت جویند.  
ما خواستار تامین حقوق برابر اجتماعی و  
سیاسی و مدنی و فرهنگی و اقتصادی برای  
زنان هستیم و معتقدیم که جامعه باید کلیه شرایط  
لازم را جهت شکوفائی استعداد های زنان و  
بسیج آنان در جریان سازندگی کشور فراهم  
سازد تا بتوانند دوشربدوش مردان با مسئولیت  
و حقوق مساوی در زندگی کشور شرکت کنند.

۱۰ - میهن ما از فنا و تنوع فرهنگی و  
محلی فراوانی برخوردار است . نظام استبدادی  
گذشته با توسل دائم بزور و سرکوب هرنوع  
تملیز محلی و سلب اختیارات مردم از شرکت  
در تنظیم زندگانی سیاسی و اجتماعی خود  
لطمانت جبران ناپذیری به فرهنگ ملی و رشد  
اجتماعی و عمران منطقه ای وارد آورده است .  
در قانون اساسی جدید باید اختیارات لازم به  
استانها ، شهرستان ها و بخشها و مناطق مختلف  
کشور در اداره امور محلی و فرهنگی خود داده  
شود تا سازمان اداره کشور مشوقی برای  
شکوفائی قابلیت ها و استعداد های محلی باشد  
ولی امر دفاع ملی و سیاست خارجی و اصول  
پولی و سیاست عمومی اصلی و اقتصادی  
کشور باید بمنظور حفظ و حیانت وحدت ملی  
و تمامیت کشور و تامین شرایط رشد اقتصادی  
هماهنگ جامعه در صلاحیت دولت مرکزی قرار  
گیرد که بیانگر اراده عام ملت ایران است. جبهه  
ملی ایران در عین کوشش برای تامین شرایط



دعوت می کنیم در هر صنف و هر محل که هستند با توجه به تنظیمات سازمانی جبهه ملی حوزه هائی با شرکت پنج الی بیست نفر تشکیل دهند. و هسته سازمانی خود را با کمیته اصلی مرتبط سازند. مسئولان و اعضای کمیته های اصلی سازمانی در تهران در قلمرو فعالیت سازمانی خود با هسته های تشکیل شده ارتباط برقرار خواهند ساخت و شبکه تشکیلاتی جبهه ملی را به مرور تکمیل خواهند کرد. در مراکز استانها و شهرستانها و دیگر نقاط کشور نیز سازمان

های جبهه ملی ایران بر اساس ترتیبات فوق و با توجه به مقتضیات و امکانات محلی و منطقه ای از اعضاء و طرفداران و علاقمندان جبهه ملی تشکیل خواهد شد و کمیته روابط تشکیلاتی استانها و شهرستان ها، در تهران ارتباط لازم را با هیئت از کمیته های استانها در مراکز استانها و شهرستانها برقرار خواهد ساخت.

علاوه بر این کمیته های انتشارات و تبلیغات - مالی و تدارکات و کمیته تعلیمات و وظائف خود را برای تنظیم امور انتشاراتی و مالی و تنظیم و اجرای برنامه تعلیماتی واحد های جبهه ملی انجام خواهند داد. همچنین بمنظور تنظیم و تکمیل برنامه های سیاسی و بررسی و مطالعه سایر امور مملکتی اقدام به تشکیل شورا های مشورتی و کمیته های برنامه ریزی در کلیه شئون گردیده است.

این شورا ها و کمیته ها توسط شبکه تشکیلاتی ارتباط لازم را با کمیته های اصلی و حوزه ها برقرار خواهند ساخت تا از نظرات و اظهار عقیده اعضاء جبهه ملی برای برنامه ریزی و تدوین رساله ها در هر زمینه استفاده نمایند.

اکنون مسئولان اصلی سازمان های جبهه ملی بطور موقت ادور سازمانی را بر مبنای اساسنامه مصوب نخستین کنگره جبهه ملی که

تغییراتی متناسب با ضرورت های کنونی در آن بعمل خواهد آمد تنظیم می نمایند تا پس از آماده شدن تشکیلات سراسری کشور، دومین کنگره جبهه ملی ایران برای بررسی خط مشی ها و تجدید نظر لازم در اساسنامه و منشور مصوب نخستین کنگره و انتخاب سازمان رهبری دعوت شود.

هر یک سال ونیم گذشته با توجه به شرایط اختلاف و عدم امکان تشکیل دومین کنگره جبهه ملی اقدام به دعوت افرادی بعنوان شورای موقت و انتخاب هیئت اجرایی موقت برای جبهه ملی گردید. این شورا تا حدودی نقش و وظیفه خود را در مبارزات مردم ایفا کرد و متناسب با ضرورت های مبارزه به پیش رفت ولی شورا و هیئت اجراییه وقتی میتواند منعکس کننده افکار و آرمان سازمان ها و نماینده واقعی مردم باشند که از طرف نمایندگان منتخب کنگره انتخاب شده

باشند و باین منظور از کلیه اعضاء و طرفداران جبهه ملی زنان و مردان مبارزی که مایل به عضویت در این سازمان هستند دعوت می کنیم. سراسر کشور اقدام به تشکیل کمیته ها و واحد های جبهه ملی بنمایند و با تماس با تشکیلات کل جبهه ملی ایران واقع در تهران خیابان مسیحیبری دوبروی ژاندارمری ملی ایران - تلفن ۹۲۱۲۰۰ ارتباط لازم برقرار نمایند تا در آینده نزدیک برای انتخاب نمایندگان سازمانهای جبهه ملی در سراسر کشور بمنظور تشکیل دومین کنگره جبهه ملی ایران اقدام گردد.

۲۲ اسفند ماه ۱۳۵۷

دکتر کریم سنجابی  
مهندس کاظم حسینی

۲۶ فروردین ۱۳۵۸

جناب آقای مهندس بازرگان نخست وزیر نظر باینکه در اوضاع  
واحوال کنونی پیشرفت امور میسر نیست و با توجه به مسئولیت  
مشترک وزیران در کلیه امور کشور ادامه خدمت برای اینجانب غیرمقدور  
است لذا بدینوسیله استعفای خود را اعلام میدارم .

ارادتمند دکتر کریم سنجابی

متن مصاحبه مطبوعاتی آقای دکتر کریم سنجابی دبیر گل جبهه

ملی ایران در تاریخ ۱۳۵۸/۱/۲۸

درباره علت استعفا از عضویت دولت موقت انقلاب

و پیشنهاد برای سازندگی در جهت ادامه انقلاب

خانمها - آقایان

با تشکر از حضور شما در تشکیلات مرکزی جبهه ملی ایران در ارتباط با استعفا اینجانب از دولت موقت ناگزیر توضیحات مختصر زیر را باطلاع میرساند: با این امید که با حفظ وحدت انقلابی پیروزی انقلاب عظیم ملت ما را تضمین نمائیم.

هنگامیکه آقای مهندس بازرگان از اینجانب برای شرکت در دولت موقت انقلابی دعوت نمودند با آنکه میدانستم شرایط حاکم روز اجازه نخواهد داد در فرصتی کوتاه تغییرات بنیادی در سازمان حکومتی بوجود آید صرفاً "بمنظور حفظ وحدت نیروهای انقلابی و تقویت دولت موقت برای گذشتن از مرحله انتقالی مسئولیت شرکت در دولت را پذیرفتم. در دوران سخت مبارزات نیز کوشش برای ایجاد وحدت در صفوف نیروهای انقلابی مهمترین وظیفه ای بود که در برابر خود احساس میکردم و علاوه بر فداکاری در برابر توطئه های رژیم استبداد و اختناق برای حفظ هم بستگی نیروهای مبارز از هیچگونه کوشش خود داری نمیکردم. سقوط رژیم جبار و خونخوار پهلوی نتیجه همین وحدت عمل تمام نیروهای مردمی بود.

انقلاب عظیم ملت ما تنها یک رویداد داخلی در روپا روشی با یک استبداد داخلی نبوده است، بلکه جنبه های ضد استعماری و ضد امپریالیستی این انقلاب ملت ما را در مقابل مطامع دول استعماری و عوامل دست نشانده ناحیه ای قرار داد.

این انقلاب یک پدیده جهانی بوده و با بهره مندی از یک رهبری قاطع و با برخوردار بودن از ایمان سرشار ملت ما با آزادی و استقلال واقعی کلیه محاسبات استعماری را به هم ریخت. تردیدی نبود که در مقابل عظمت انقلاب ملت ما قدرتهای استعماری و عوامل داخلی به توطئه چینی بپردازند. در فردای انقلاب اختلافات قومی و مذهبی در سطح جامعه مطرح گردید و انقلاب اصل ملت ما را با خطرات و تهدیدات داخلی و خارجی مواجه ساخت.

با آگاهی از توطئه های ضد انقلاب دولت موقت در شروع بکار در برابر کوهی از مشکلات قرار داشت ولی روحیه انقلابی و حمایت بی دریغ همه قشرهای مردم موجب شد که در مراحل اول کوششهای عناصر ضد انقلاب خنثی گردد.

موفقیت بزرگ دولت در این دوران انجام رفتارندوم بمنظور اجرای تشریفات رسمی سقوط رژیم شاهنشاهی و استقرار جمهوری اسلامی بوده است ولی متأسفانه از هم پاشیدگی مطلق نیروهای انتظامی و توزیع سلاح بین افراد و نیروهای فاقد صلاحیت - به هم ریختگی کابله شئون اجتماعی و اقتصادی و بطور کلی عدم توفیق دولت در ایجاد قدرت اجرایی موجب گردید وضع نابسامانیکه بر اثر فرو ریختن نظام حکومتی سابق در سازمان اداری - اقتصادی و صنعتی کشور بوجود آمده بود، همچنان باقی بماند و کوششهای دولت در جهت سازندگی در این مرحله بشمار نرسد. مشکلات اساسی دولت را در این مرحله بشرح زیر میتوان خلاصه کرد:

۱ - در برابر دولت که عملاً " فاقد قدرت اجرایی است دو نوع دولت دیگر خودنمایی میکند. یکی بقایای اقتصادی - سیاسی و اداری رژیم سابق که همچنان پا بر جا بوده و بصورت های مختلف در کار دولت اخلال میکنند شبکه های سازمانی ساواک و سایر دستگاه های جاسوسی خارجی بصورت فعال و مسلح به عناصر انقلابی حمله میبرند و با دامن زدن به اختلافات قومی و مذهبی نغمه های ناموزون ساز میکنند و مشکلات عملی برای وحدت ملی و امنیت مردم و پاسداران انقلاب ایجاد مینمایند. زمزمه احیا و باز سازی ساواک بهر شکل و صورت یکی از وجوه پا برجائی سازمانهای رژیم سابق میباشد. عناصر دیگر رژیم سابق با تحریک احساسات و افزایش

خواستهای گروههای مختلف اجتماعی سطح در خواست مردم که در بیشتر مواقع نیز منطقی است و میتواند بطور کلی موجه تشخیص داده شود بنحو مصنوعی بالا برده و از شروع کار و ایجاد نظم و سازندگی جلوگیری مینمایند .

نوعی دیگر از دولت بصورت قدرتهای متعدد و با عناوین مختلف در سراسر مملکت ظاهر گردیده و با اقدامات خود طلبه یک اختناق را فراهم میآورند این قدرتهای متعدد بصورت دسته های مسلح مختلف و کمیته های بدون مسئولیت هر یک با فرمان یک گروه و یا یک شخص و بدون توجه به رهنمودهای رهبری انقلاب و دولت موقت انقلابی حاکمیت خود را در مقابل حاکمیت دولت مستقر نموده و بهم آن مهیود اختلاف سلیقه های شخصی گروههای مختلف پیروزی قطعی انقلاب را با مشکلات عظیم مواجه نموده فاجعه ای بزرگ ببار آورد که اولین و نخستین فاجعه آن قربانی کردن حقوق و آزادیهای فردی و اجتماعی در این مسلخ میباشد .

کمیته‌ها که در ایجاد امنیت و جلوگیری از ضد انقلاب نقش اساسی به عهده داشته و خدمات پر ارزشی به انقلاب مقدس ملت کرده اند بعلت رخنه بعضی عناصر مشکوک و تعدادی عناصر فرصت طلب - عدم تشکل و وحدت سازمانی ، در بسیاری موارد بصورت عوامل منفی جلوه گر گردیده و عملاً " در مقابل اعمال حق حاکمیت دولت خود اعمال حاکمیت مینمایند .

ضابطه کار این کمیته ها بهیچوجه روشن نیست و حتی تذکرات و رهنمودهای رهبری انقلاب و دولت و دادستان انقلاب در بسیاری موارد نادیده گرفته میشود . عطیبات خودسرانه مراکز متعدد قدرت که با اتکا بقدرت اسلحه انجام میگیرد چنان خوف و وحشتی در قشرهای جامعه فراهم آورده که باعث افزایش مشکلات دولت شده است . نصوصه ای از این مداخلات افراد غیر مسئول در گادر وزارت خارجه یعنی وزارتخانه ای که اینجانب مسئولیت اداره آنرا عهده داشتم چنان بود که این قبیل مداخلات در واشنگتن و کنسولگریهای ایران در آمریکا را بصورتی جلوه گر کرد که برای دولت در ارتباط با سیاست خارجی کشور موهن و غیر قابل تحمل گردیده بود .

عکس‌العمل و نگرانی مردم در مورد حادثه توقیف فرزندان حضرت آیت‌الله  
طالقانی مجاهد بزرگ انقلاب ایران که فقط یک نمونه از این اعمال خودسرانه و  
بدون مسئولیت است خود گویای این حقیقت است که خدای ناکرده آزادگان باید  
در رثای آزادی مرانی دیگری بسراید .

توقیف‌ها و محاکمات بشکلی که صورت می‌گیرد بیم آن می‌رود که نتوان از آن  
برای افشاگری جنایات به‌شماره‌ای که علیه فرزندان این آب و خاک بعمل آمده است  
استفاده نمود . جنایتکاران باید بصورت انقلابی مجازات شوند ولی با رعایت کلیه  
اصول و مقررات حاکم بر جامعه . باید همه مردم در جریان آن قرار گرفته و اسناد  
آن در معرض عموم قرار گیرد .

۲- مشکل بزرگ دیگر دولت عدم امکان پیشبرد طرح و برنامه‌های اجرائی  
برای حل مشکلات کنونی در مرحله فعلی انقلاب می‌باشد . هم‌اکنون تمامی سازمانهای  
اجرائی در سطح کشور بر منوال قبلی است جز اینکه دولت موقت از حاکمیت مطلق  
برخوردار نبود و مراکز قدرت بدون تعیین حدود مسئولیت در سراسر مملکت پراکنده  
می‌باشد . هیچگونه تغییر اساسی در هیچیک از سازمانهای اداری و اقتصادی کشور  
بعمل نیامده است . مصادر حکومت بجای اجرای طرحهای اساسی بطور روزمره به  
مشکلات و مسائلی می‌پردازند که نتیجه مستقیم وجود مراکز مختلف تصمیم‌گیری و  
اجرائی است .

نظر به اینکه ادامه این وضع کشور ما را با خطرات بزرگی مواجه می‌ساخت و  
نظر به اینکه پراکنده بودن مواضع تصمیم‌گیری و اعمال قدرتهای فردی و دسته  
جمعی با مسئولیت مشترک ووزرا در اداره مملکت سازگار نیست و با توجه به اعتقاد  
اساسی اینجانب که در سراسر عمر خود برای حفظ اصول و موازین عالی قانونی و  
انسانی کوشیده‌ام و با توجه به اینکه اداره مملکت بنحو مطلوب و عاری از دخالت  
های مزاحم عناصر غیر مسئول صورت نمی‌گیرد برای اعلام هشدار نسبت به خطرات  
احتمالی ناگزیر استعفا کردم و مقتضی ندیدم که با ادامه عضویت در هیئت دولت  
بدون آنکه موفق بهیچگونه تغییر اساسی در نظام کنونی گردم صرفاً در اختیار

یک سازمان اداری و برای انجام امور عادی کارمندی قرار گیرم .  
استعفای اینجانب نباید بعنوان عکس العمل در مقابل دولت تلقی گردد .  
این استعفا عکس العملی است در مقابل پیدایش و رشد مراکز متعدد و بی مسئولیت  
قدرت که امیدوارم بی آمد آن منجر به پیدایش و رشد یک حکومت با اعمال حاکمیت  
مطلق ناشی از اراده مردم باشد .

بنظر اینجانب دولت موقت انقلابی بعنوان برنامه کوتاه مدت و فوری باید  
دو طرح زیر را بموقع اجرا بگذارد :

۱ - ایجاد امنیت در سراسر کشور - مقصود از امنیت تأمین و تضمین حقوق  
و آزادیهای فردی در یک کشور اسلامی و مبتنی بر نظام عدل اجتماعی اسلام است  
- امنیت قضائی و امنیت در برابر تعرض های فردی و گروهی - تأمین آزادیهای  
فردی و اجتماعی بخصوص آزادی نشر افکار و عقاید و اجتماعات بنحوی که رهبری  
انقلاب وسایر مراجع تقلید و زعمای ملی بارها تاکید و تصریح کرده اند ولی متأسفانه  
عملاً " رعایت نگردیده است در صورتیکه انقلاب بزرگ ملت در نخستین مرحله  
تحقق خود بعنوان قدم اول نتواند این خواست بزرگ مردمی را جامه عمل بیوشاند  
از هدف اساسی خود فاصله بسیار گرفته است . برای نیل باین هدف عناصر و نیرو  
های غیر انتظامی مسلح باید برای احتراز از درگیریهای مسلحانه ناشی از اختلاف  
مشرک سیاسی بصورت یک گارد ملی با نظارت و رهبری دولت انقلابی در خدمت  
پاسداری از ره آوردهای انقلاب قرار گیرند . دولت و ملت را در مقابل هر نوع  
توطئه های ضد انقلابی داخلی و خارجی حمایت کنند بدون اینکه در مسائل داخلی  
دولت بطور مستقیم مشارکت داشته و در روابط و تضادهای فردی افراد جامعه دخالت  
نمایند و بدون اینکه بتوانند با برخورداری از حمایت یک فرد یا یک گروه چه در  
داخل و چه در خارج دولت اختیارات قوای انتظامی و نیز قوه قضائی را محدود  
سازند .

سازمانهای انقلابی مسلح باید برای انجام این هدف یعنی پاسداری از انقلاب  
در مقابل هر توطئه بصورت یک سازمان واحد و منضبط تحت نظارت و سرپرستی



دولت قرار گیرند و قادر نباشند خارج از نظارت دولت و بصورت مستقل و حتی تهدید با اقدام مسلحانه و احتمالاً "نمرد اقدام نمایند".  
دولت موقت با هر دولت دیگری که مورد تأیید رهبری انقلاب و کلیه اقشار جامعه باشد باید بصورت تنها قدرت حاکم که حاکمیت آن ناشی از اراده مردم باشد عمل نماید.

۲- برآمانداختن چرخ های اقتصادی کشور- همانطور که شاهد هستیم بسیاری از کارگران و زحمتکشان کشور که در پیروزی انقلاب سهم عمده ای داشته اند نگران سرنوشت خود هستند - کارگاهها و مراکز صنعتی موجود باید در جهت ساختمان یک نظام اقتصادی متناسب و برای رسیدن به یک سطح اشتغال کامل بکار افتد . برنامه های عمرانی مورد نیاز با طرحهای فوری باید بعمرود اجرا در آید اجرای این نظم نیز بدون تحکیم قدرت و موقعیت دولت در سراسر کشور امکان پذیر نمیشود . راه عملی تحقق دو اصل اساسی فوق بنظر اینجانب کوشش برای ایجاد حاکمیت ناشی از اراده مردم با احترام بحقوق و آزادیهای فردی و استفاده از عناصری است که با توجه بقدرت و صلاحیت شخصی از همه قشرها و نیروهای جامعه الهام بگیرد . امید فراوان دارم که این هشدار نیروهای ملی را به رسالت خطیر خود آگاه سازد و باعث آن گردد که با حفظ وحدت انقلابی و تقویت یک دولت نیرومند و مسئول و قاطع برای اتخاذ و اجرای تصمیم از بروز توسعه حوادث ناگوار جلوگیری بعمل آید .



## پاس بداریم حرمت معلم را

روز ۱۲ اردیبهشت سال ۱۳۴۰ نقطه عطفی در مبارزات صنفی و سیاسی مبارزات معلمان سراسر کشور است. در این روز معلمان تهران از مدت‌ها پیش تصمیم گرفته بودند تا برای احقاق حقوق ازدست رفته خود دوزارت آموزش و پرورش ( فرهنگ آنروز ) گرد هم آیند و خواسته های خود را اعلام دارند که متأسفانه بدستور دولت دست نشانده شریف امامی عنصر سیاه امپریالیزم بوسیله دانشجویان دانشکده پلیس یعنی شاگردان همان معلمان جلو گیری شد. معلمان ناچار برای اثبات حقانیت خود در میدان بهارستان جمع شدند و چون جمعیت هر لحظه با پیوستن بقیه معلمان، دانش آموزان و گروه های مختلف مردم عظمت و شکوه خاصی پیدامی کرد که موجب هراس بیش از حد دستگاه مستبد واقع می شد لذا تصمیم گرفت جمعیت را متفرق کند و سرهنگ شهستانی رئیس کلاتری بهارستان بدون هیچ اختطار قبلی شخصاً مبادرت به تیراندازی می نماید که در نتیجه دکتر خانعلی دبیر دبیرستان جامی به شهادت می رسد. این اجتماع که برای کسب حقوق صنفی سیاسی تشکیل یافته بود شکل قاطعانه سیاسی بخود می گیرد و از همان لحظه به بعد معلمان سقوط دولت معلم کش شریف امامی را سرلوحه خواسته های خود قرار می دهند. فردای آنروز مدارس تهران و دانشگاه یکپارچه تعطیل می شود و نیز ادارات ، مؤسسات ، بازار ..... بعنوان همدردی بحالت نیمه تعطیل در می آید و مردم دسته دسته به گروهی که جنازه دکتر خانعلی شهید را از مسجد اسکندری جنوبی تشییع می کردند می پیوندند و این تشییع که جنبه کلاماً سیاسی آن مشهود بود تا میدان بهارستان ادامه پیدا می کند. این راه پیمائی سیاسی در تاریخ ایران تا آنروز سابقه نداشت .

جبهه ملی ایران قسمت اعظم رهبری این راه پیمائی را به عهده داشت درخشش چون این حرکت متشکل مردمی را موافق میل خود نمی دید به عنوان اعتراض از مردم جدا می شود ناگفته نگذاریم که در طول این اعتصابات آقای الهیار صالح عضو هیأت اجرائیه جبهه ملی در میدان بهارستان با معلمان صحبت می کند و پشتیبانی بی دریغ جبهه ملی را از خواسته های سیاسی و صنفی معلمان اعلام می نماید. این نهضت عظیم و تشکل بی نظیر کلیه فرهنگیان که منجر به تعطیل بیش از یک هفته تمام مدارس سراسر کشور گردیده بود از بی مانند ترین اعتصابی بود که تاریخ فرهنگی بك کشور بیاد دارد. امینی نخست وزیر می شود. درخشش نیز پست وزارت فرهنگ را با فدا نمودن منافع معلمان و تبعید کیمت اعتصاب معامله می کند، با توجه باین تاریخچه مختصر از اعتصاب بی سابقه معلم که می رفت با حرکت تاریخی خود تغییر بنیادی در حکومت بوجود آورد با چهره سازی خود فروختگان سیاسی مسیر مبارزات تغییر می کند. فرهنگیان جبهه ملی ضمن تجلیل مبارزه قهرمانانه معلمان و محکوم کردن مهره های فاسد امپریالیسم که سبب توقف جنبش سیاسی عظیم مردمی شدند پیشنهاد می نمایند که:

۱- این روز پاس همبستگی بزرگ معلمان و دانش آموزان سراسر کشور «روز معلم» نامگذاری شود.

۲- باتوان هر چه بیشتر از معلمان دلسوز و آگاه تجلیل بعمل آید .

به همین مناسبت مجلس بزرگداشت معلم در دفتر تشکیلات مرکزی جبهه ملی ایران واقع در سی معری مقابل ژاندامری در روز پنجشنبه ۱۳ اردیبهشت ماه از ساعت ۳ بعد الظهر برگزار می شود از همه معلمان و دانش آموزان و فرهنگ دوستان دعوت می شود که در این مراسم شرکت نمایند .

سازمان فرهنگیان جبهه ملی ایران

۵۸/۱/۲۹

### جبهه ملی ایران دخالت سنای آمریکا در امور داخلی ایران را شدیداً تقبیح میکند

امپریالیسم آمریکا که با طرح و اجرای کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ دولت ملی دکترا مصدق را ساقط و سلطنت محمد رضا پهلوی را اعاده کرد بزرگترین عامل خفقان و فساد و غارت و بیهوشی دوران منقور پهلوی محسوب میشود. امپریالیسم آمریکا موجب گردید که در دوران استبداد تمام منابع نفت مملکت ایران بغارت رود. استبداد سیاه محمد رضا شاهی بدون حمایت امپریالیسم آمریکا نمیتوانست دوام یابد و تمام ارزش های ملت را آسان یابد دهد. مقامات حکومتی آمریکا بجای آنکه از گذشته متنبه شوند و با اتخاذ يك روش متناسب، با انقلاب بزرگ ملت ایران با دید احترام بشکوند درسوگت پست ترین عناصر حکومت فاسد ایران نشسته اند و برخلاف اصول دیپلماتیک علناً به حمایت از محکومین جامعه ایران برخواسته اند و درامور داخلی يك کشور مستقل دخالت میکنند. در سالهای اخیر میلیونها جوان یگناه در سراسر کیتی و ایران بر اثر آزمندی امپریالیسم بقیع ترین وضعی جان خود را از دست داده اند و خانواده های بیشماری سرگردان و نابود شده اند. ما خود از نزدیک شاهد کشتار و قتل و زجر و شکنجه بیش از صد هزار نفر از هموطنان خود بوده ایم. اینان همه بر اثر وسایس آمریکا برای حفظ منافع خود موجودیت يك دستگاه ظالم و فاسد شهید شدند. اکنون که قاتلین و مسببین سیه روزی ملت به کیفر اعمال تبه کارانه خود میرسند امپریالیسم بجای آنکه به جنایات و فجایع استعمارگران در سراسر جهان بیندیشد با انقلاب ملت زجر دیده ایران به مقابله برمیخیزد.

ما یقین داریم که تصمیم سنای آمریکا به هیچوجه مورد تأیید ملت و محافل آزادی طلب آمریکا قرار نمی گیرد و ملت ایران حساب ملت آمریکا را از استعمارگران و صهیونیستهای نظیر سناتور جاقیس جدا میداند. ما همصدا با همه افراد ملت دخالت سنای آمریکا را در امور کشور خود محکوم میکنیم و از دولت میخواهیم که همچنان با روش قاطع برای حفظ منافع و موقعیت بین المللی ایران اقدام کند. ما ضمن تأیید مجازات خائنین و سرکردگان رژیم فاسد شاهنشاهی در دفاع از آزادی و اصول دموکراسی استوار هستیم و هیچگاه اجازه نخواهیم داد که حکومت وحشت و ترور و خفقان با سلب آزادیهای فردی و اجتماعی بر ملت ستمدیده ما مسلط گردد.

جبهه ملی ایران

۱۳۵۸/۲/۳۱

دانشجویان مبارز، پرچمداران نهضت  
ملی ایران

سازمان دانشجویان جبهه ملی  
از شهادت دعوت میکند که برای  
آشنائی با مواضع فکری و اصول  
اعتقادی جبهه ملی ایران و  
استماع سخنرانی آقای دکتر  
کریم سنجابی رهبر جبهه ملی  
روز چهارشنبه ۹ ر ۳ ساعت  
شش بعد از ظهر در محل  
تشکیلات مرکزی جبهه ملی  
ایران واقع در خیابان سیپتری  
مقابل ستان ژاندارمری حضور  
بهر سانبید. سازمان دانشجویان جبهه ملی ایران

## بنام خدا

ما شرکت کنندگان در گردهمایی سازمان دانشجویان جبهه ملی ایران در تاریخ چهارشنبه ۱۳۵۸/۳/۲۹ موارد زیر را بعنوان قطعنامه تأیید و تصویب می‌کنیم:

۱- ما مبارزات ضداستعماری و ضداستبدادی پیشوای بزرگ جبهه ملی ایران دکتر محمد مصدق ارج می‌نهیم و به راه پرافتخار او وفادار خواهیم بود.

۲- ما بعنوان سربازان انقلاب ملی و اسلامی ایران تحت رهبری حضرت آیت‌الله العظمی خمینی برای ریشه کن کردن هر نوع نفوذ امپریالیسم و تأمین حاکمیت ملی و استقلال کشور، تا بر آوردن خواسته‌های اصلی این انقلاب پایداری کرده و در راه حفظ و بدمت آوردن آن با هر نوع توطئه استعماری و ارتجاعی و انحصار طلبی مبارزه خواهیم کرد.

۳- ما لزوم تأمین آزادیهای فردی و اجتماعی را تأکید می‌کنیم و تعدید آزادیها را به هر شکل و بهر صورت محکوم می‌نماییم.

۴- قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران باید بی‌انگه اراده ملی و تأمین کننده شرایط لازم برای استقرار حکومت مردمی باشد، ما معتقدیم تهیه این قانون مهمترین وظیفه‌ایست که اکنون در برابر همه نیروهای ملت قرار دارد و این قانون اساسی باید مترقی‌ترین قانون اساسی جهان باشد، تنظیم صحیح چنین قانون اساسی جز از طریق شرکت نمایندگان مردم در بررسی، مطالعه و تصویب مواد آن میسر نیست.

۵- ما معتقدیم کوشش اصلی نظام آینده ایران باید در جهت ساختمان اقتصادی ملی به نفع قشرهای محروم جامعه و در جهت تأمین منافع کارگران و کشاورزان کشور بوده و در طریق از بین بردن هر نوع استثمار اسان از اسان به پیش رود.

۶- ما پاسداران وحدت ملی و تمامیت ارضی ایران به هیچ فرد و مقامی اجازه نمی‌دهیم با تغییر نام تاریخی خلیج فارس زن به نصیبات قومی دیگران داده زمینه را برای ایجاد تفرقه و ادامه استیلای استعمار در منطقه آماده سازد.

۷- ما اعمال هر گونه سانسور را روی وسائل ارتباط جمعی بخصوص رادیو و تلویزیون محکوم می‌نماییم.

# پانزدهم خرداد

## هموطنان

در جریان نبرد های استقلال طلبانه مردم ایران زمین از گذشته های دور روزهای تابناکی از مقاومت و پایداری بیادگار مانده که سلسله حیات ملی ما را بهم پیونده می دهد .

روز خورین ۱۵ خرداد ۱۳۴۲ یکی از روز های فراموش نشدنی و افتخار آفرین استادی که در برابر استثمار و استبداد استعجیبی مردم ایران با آرمانهای استقلال و آزادی و عدالت اجتماعی از استبداد صغیر پانسهات آزادمردانی همانند سوراسرافیل ، ملکش التکلمین و قناتل اسلام ، سید جمال اسفهانلی آغاز گردید با تسلط استثمار در شکل نظام صحت نشانده رضاخانی که پانسهات آزادیخواهان دیگر چون مدرس ، میرزا کوچک خان ، خیابانی و فرخیزدی ، هشتی جهانسوز که با فریاد زنده باد ایران جوخه آتشی را پذیرا گردید ادامه یافت پس از ۱۳۲۰ یکبار بزرگتر شد استعماری ملت ایران برای کسب آزادی و استقرار حاکمیت ملی که مظهر آن دکتر مصدق پیشوای در گذشته ملت ایران است برای محو نفوذ استثمار مسلط دیرین یعنی امپراطوری بریتانیا آغاز شد و به ملی کردن نفت در سراسر ایران و خلق یک شرکت سابق نفت یعنی مظهر استثمار غرب منتهی گردید .

این جهاد بزرگ ملی در سلسله نبردهای همجانبه ضد استعماری با کودتای ۲۸ مرداد به مشارکت دولتهای آمریکا و انگلیس و بهیچستی عوامل وابسته سری و علنی فرماسوئری و ابادی ارتجاع داخلی بخون کشیده شد .

ولی ملت مبارز ایران از پای نایستاد در سالهای پس از کودتا با محصل حبس و تبعید وزیر و خفان و زندگی پنهانی در سازمان نهفت مظلومت ملی مبارزات زیرزمینی خود را قدام داد و هر چه مباره ملی را برافراشته داشت .

حمله طاقت ملی با همه این پورتهای استعماری هرگز خاموش نشد باخون شیدایی همانند دکتر حسین فاطمی ، سرگرد سخالی ، کریمپور شیرازی هفتی (چیانپهلوان) و دهها فرزند گمنام این میز و بوم و هوس و تمهید بزرگ مردانی چون آیتالله زینبانی ، آیتالله طالقانی ، دکتر مطهری سید باقر کاظمی و بسیاری دیگر پیش از پیش رونق تجلی یافت .

در آستانه سال ۱۳۳۹ بار دیگر شکل علنی مبارزه جنبش در سازمان جبهه ملی تبلور یافت و فرزندان نهفت و پاران مصدق در قفس مبارزه را به اهتزاز در آوردند ، دیگر بار زندانها پر صدحان مجروح و مصدوم شدند ، تاریخ پیاد دارد که استبداد دستور بیگانه برای تحصیل مشروعیت در قبال مبارزات پرامان ملی ، به غیبه شبهازی و هواپرسی عظیم اصلاحات ارضی روی آورد لکن وجدان بیدار و آگاه رهبری نهفت ملی صیبه های

حساب شده استبداد را نقش بر آب ساخت و پانسهات و سرحات افشاگری علیه رژیم سفک کامل استبداد را هر چه بیشتر ادامه داد . دو انتخافات فرمایشی را بر سوائی کشید و پانسهات اصلاحات آری و دیکتاتوری نه پینک فریاد شاهانه رفت و نگذاشت که تحت نام فریبنده (اصلاحات ارضی) و سایر اصلاحات عوام فریبانه شاه صحت نشانده ملت ایران را بفریبد .

این جهاد بزرگ خشم دستگاه امپریالیستی را پشت برانگیخت یورش وحشیانه و خونین همجانبه به نیروهای زنده جبهه ملی آغاز شد دانشگاه استوار ترین سنگر مبارزه اشغال و تمامی رهبران و کادر های سازمانی یک هفته پیش از فریاد بهمن ۴۱ زندانها کشیده شدند .

دامنه بیگانه گسترده شد و برهبری قاطعانه امام خمینی آینده آلهای مذبحی و ملی که از هرجا نبودند وحدت نویزی یافت و همبستگی همه اقشار ملت سر آغاز نبردی گسترده و فصل نویزی در مجاهدات ملی گشود که به پیروزی بزرگ انقلاب اسلامی ایران و تحقق جمهوری اسلامی انجامید .

ما روز ۱۵ خرداد را بعنوان روز آغاز اوج مبارزات همجانبه اقشار ملت شنودیده محروم ایران در راه محو کمال استثمار و استبداد گرامی میداریم و غذای بزرگ را سپاسگزاریم که خون شیدان حق و آزادی در ۱۵ خرداد پدید نرفت و سرانجام به پیروزی نهایی آزادی بر استبداد انجامید . در این روز تاریخی ادامه اتحاد و همبندی و همزیانی همه مردم ایران را برای پاسداری و کمال بخشیدن به جمهوری اسلامی آرزو می کنیم و خواجهان آیم که در سایه جمهوری اسلامی آرمانهای عدل و قسط اسلامی ، سیاحت همه آزادیهای فردی و اجتماعی و استقرار حاکمیت ملی تحقق یابد و هر سال به ۱۵ خرداد ارج بگذاریم در حالیکه همه آحاد ملت مانند امروز هشتای سر و میهن دوستی بیکی دیگر داده اند به بازسازی سرزمین کهن و تاریخ آفرین خویش بر ساخته اند

درد به روان پاک شیدان حق و آزادی و استقلال  
درد به رهبری انقلاب اسلامی امام خمینی ،  
استوار تریاد همبستگی و همبندی ملت ایران در  
صیانت آزادی و استقرار حاکمیت ملی .  
پاینده باد جمهوری اسلامی ایران  
برقرار باد پرچم سمرنگ ایران

شورای جبهه ملی ایران

## هموطنان

در روز یکشنبه ۵۸/۳/۲۰ در روزنامه اطلاعات تحت عنوان "حمله شدید فلسفی بدوستان مصدق" مطالبی از یک سخنرانی فلسفی منعکس شده بود که قلب هر ایرانی آگاه و با اطلاعاتی را بدرد می‌آورد - قلب آنهایی را که روزهای بعد از کودتای سنگین ۲۸ مرداد را بخاطر دارند و جولاندهی فلسفی را زیر سایه سرتیژه سربازان کودتا فراموش نکرده‌اند و هنوز صدای منحوس فلسفی را که در مسجد شاه تحت مراقبت و حمایت شعبان بی‌مخ و دارو دسته معلوم الحالش به ذات اقدس همایونی دعا میکرد در گوش دارند. حالا معلوم نیست که آقای فلسفی از کی انقلابی شده از کی بخود اجازه داده که درباره مصدق و باران مصدق که در همان روزهای خوشترقصی‌های فلسفی در زندانهای محمدرضا شاه به زنجیر کشیده شده بودند داد سخن بدهد.

آقای فلسفی - ملت ایران شما را خوب میشناسد و اظهارات غیر منصفانه شما در این زمان فقط تغییر رنگ عین‌الدولتها را در انقلاب مشروطیت در ذهن تداعی مینماید و دیگر هیچ.

۱۳۵۸/۳/۲۱

کمیته استان تهران

جبهه ملی ایران



هر چند سوابق و خصایص محمدتقی فلسفی یعنی مداح و ذاکر اسبق دربار و واعظ شهیر!! سابق نزدطبقات میان سال روشن است ولی چون ممکن است جوانان و نوجوانان و برخی دیگر از عناصر ، این مرد متلون و ابن الوقت را بخوبی نشناسند و ندانند که این عنصر روحانی‌نما که خود را بمنبر میرساند و مقام یاران پیامبر را غصب میکند و با استفاده از تریبون عام امت نارواترین افتراات و شومترین دشنام‌ها را به یاران وفادار بزرگترین رهبر مبارزات ملی گذشته و مرحوم دکتر مصدق نثار میکند و جغد آسا برکنگره \_\_\_\_\_ امام بزرگان شیون سر میدهد کیست و از کجا سردر آورد که حتی این ترهات را در محضر رهبر بزرگ انقلاب و ملت از حلقوم کثیف بیرون میریزد که به زعم خود شائبه تأیید و موافقت آنحضرت را به پایه‌های خود در اذهان بگجاند و از آزادگی و آزادمنشی امام سوءاستفاده میکند بر ماست که سوابق اعمال این گندم‌نمای جو فروش را روی پرده‌آوریم تا سیروی شود هر که در او غش باشد :

این شخص پس از کودتای ۲۸ مرداد روزها و هفته‌های پیاپی در شیپور رادیو دولتی میدمید و این کودتای ننگین را قیام ملی توصیف میکرد ، زهی بی‌آزمی .

آقای فلسفی آیا جمله سخیف و مجعول (السلطان ظل الله فی الارض) اولین بار پس از کودتا از زبان تو جاری نشد؟ آیا در تکیه دباغخانه به سردمداری شعبان بی‌مخ (تاجبخش) روزهای متوالی بمدیحه سرائی طاغوت نمیرداختی و با مقایسه بشروالا با حیوانات و حشرات داشتن شاه را ناموس طبیعی خلقت نمی‌ستودی و شاه را با چسباندن آیه (اطیعوا للهِ اطیعوا الرسول و الوالا منکم) واجب الاطاعه نمیخواندی دنیا میدانند ، ملت ایران میدانند ، شما هم خوب میدانید که مصدق را مردم از مسند پائین نکشیدند بلکه توطئه ننگین دستگاه جاسوسی آمریکا و دربار و بعضی از روحانی‌نمایان مثل شما باعث آن بوده‌اند و دلیل این مدعا شرکت دو میلیون جمعیت از همان مردم در مزار مصدق در سالروز در گذشت او بود .

ملت ایران گذشته ترا بدست فراموشی نسپرده است و همین مردم بودند که چند بار تو را از منبر مفضوبه در حین مداحی شاه پائین کشیدند و نگذاشتند به ادامه اراجیف بهر دازی و نه از چاقوی شعبان بی‌مخ فراری و نه از صف سربازان تفنگ بدست حامی تو هراسی نداشتند و اجازه اهانت به رهبر ضد استعماری شرق را بتو ندادند . بدان که در صورت لزوم تاریخ تکرار خواهد شد .

**سازمان مهندسين جبهه ملي ايران**

۵۸/۳/۲۲

## یادبود اولین پیروزی ملل رنج‌دیده شرق

## علیه امپریالیسم جهانی

## دعوت جبهه ملی از ملت ایران برای بزرگداشت خلع ید از شرکت غاصب نفت

هموطن عزیز: درود فرادان سلام سیمانه خود را از بشری برای شما میفرستم بنحوی می‌داید که در تاریخ حیات ملت‌ها نادراً روزهای درخشان و پر مسئولیت و افتخار و موقبت پیدا میشود. ایام عادی و گذران برای همه ملل یکسان است ولی آن ملتی که خوب و شرافتمند وظیفه‌اش را در برابر وطن - پرچم و تاریخ مملکت ادا کند بیشتر از دیگران قدردان اخلاقی و عظمت روحی از خود نشان داده است.

امروز یکی از آن ایامی است که شما هموطنان میتوانی صفحه جدید و مقدسی در حیات اجتماعی و اقتصادی خود بزنید و پس از پنجاه سال که از استقلال و آزادی سیاسی ما نماند بیش باقی نمانده بود دوره نوبنی را در برابر نژاد معاصر و نسل آینده بوجود بیاورید - رشد و نبوغ سیاسی شما میتواند امروز را مبدأ تحول و نهضت اصلاحی آینده قرار دهد. یا خدای نکرده موجب سرشکستگی و خجالت و انفعال بشود -

سیمودن این در راه اکنون در اختیار عزم و اراده و همت شماست من تردید ندارم که شما هموطنان عزیزم آن طریق را انتخاب خواهید کرد که با شرافت و ایرانیت و غرور ملی و احساسات وطنی مطابقت دارد. باید یکبار دیگر بدنیالیکه چشم دولت بسوی ما دوخته است نشان دهیم که لیاقت حفظ موارث گرانها و پر عظمت نیاکان خود را داریم و میخواهیم کاملاً آزاد و فارغ از دسایس این و آن زندگانی قرین عزت و اقدام و سربلندی را در پیش گیریم.

« از لطف دکتر محمد مصدق در روز ۳۰ خرداد ۱۳۳۰ »  
« بمناسبت خلع ید از شرکت غاصب نفت »

یست و هم خرداد هنوز و برای همیشه علیرغم همه توطئه سکوت دستگاه استبداد پهلوی بریشانی تاریخ معاصر ایران میدرخشد - در این روزتاریخی بدیبال يك مبارزه خونین و بی گیر - ملت یکپارچه ایران توانست از شرکت نفت ایران و انگلیس که برای بیش از نیم قرن آزادی و استقلال ایران را بازپیه دست خویش کرده بود خلع ید کند و باین ترتیب طومار يك دوران غارت و جنایت را درهم بپزد. تاریخ ایران از روزی که اولین چاههای نفت ایران فودان کرد تا امروز با این ماده حیاتی که میتواند مایه رشد و ترقی جامعه ما باشد و با سلطه بیگانگان بدل به بلای جان این ملت شتمندیده شد سخت عجیب شده است. در اسفند ۱۲۹۹ کمپانی نفت انگلیس با توطئه علیه ملت ایران و اجیر کردن خائنین که مادر دهر هرگز چون آنان تزلزیده است ملت ما را به بند دیکتاتوری کشاد و بالاخره مقاومت و مبارزه همگانی مردم تحت رهبری مصدق بزرگه توانست در سال ۱۳۳۰ از این سرطان حیات اقتصادی و سیاسی ایران خلع ید کند. امروز ملت ایران توانسته است با انقلاب خونین اسلامی خود تحت رهبری حضرت آیت‌الله‌المظنی امام خمینی مش محکمی بدهان استعمار بکوبد و بساط خیانت نوکران اجیر او را که پس از آن مبارزات درخشان بار دیگر با کودتای خائنه ۲۸ مرداد همه منابع ثروت ملت را در اختیار بیگانگان قرار دادند درهم بریزد. خلع ید از شرکت نفت ایران و انگلیس یکی از ایام غرور آفرین و شادبیش پیروزی ملت ایران بود. گرامی داشتن این روز در این دوران مبارزه و پیروزی ملت ایران نشانه علاقه عمیق ملت ایران برای بدست یافتن به استقلال کامل سیاسی اقتصادی و فرهنگی خود و حفظ آن میباشد.

جبهه ملی ایران از کلیه سازمانها - اعضاء - هواداران و وابستگان خود و کلیه ایرانیان خواستار آزادی و استقلال کشور میخواهد که بدین مناسبت مراسمی در سراسر کشور برگزار کنند. در تهران نیز در محل مرکز تشکیلات جبهه ملی ایران واقع در خیابان کلرگر (سهمتری) مقابل ستاد ژاندارمری در روز سه شنبه ۲۹ خرداد مراسمی برگزار خواهد شد که از همه مردم شرافتمند تهران دعوت میشود در آن شرکت کنند.

تشکیلات مرکزی جبهه ملی ایران برای کمک به هموطنانی که قصد بزرگداشت این روزتاریخی را دارند آماده میباشد و کلیه علاقمندان میتوانند برای کسب اطلاعات و اسناد و مدارک با آدرس فوق تلفن ۹۲۱۲۰۰ تماس بگیرند.

\* روز جمعه ۲۹ تیر ساعت ۶/۵ بعد از ظهر در ابن بابویه یاد بود شهدای قیام سی ام تیر بر تربت پاک شهدای سی تیر - علامه دهخدا - دکتر حسین فاطمی - جهان پهلوان تختی و حسن شمشیری درود می فرستیم  
\* روز شنبه ۳۰ تیر ساعت ۶/۵ بعد از ظهر در میدان بهارستان گردهمایی بزرگ ملی

یادبود قیام سی ام تیر نخستین انقلاب خونین ملت ایران در برابر استبداد محمد رضا شاه را باشکوه فراوان گرامی بدریم.

## هم میهنان

با تأیید اعلامیه حضرت آیت الله آقای حاج سیدرضا زنجانی و پیرو اعلامیه های قبلی جبهه ملی... در تیرماه ۱۳۳۱ دکتر محمد مصدق نخست وزیر ملت، برای آنکه اختار نیروهای مسلح را از دست شاه بیرون آورد و نهضت ملی را بیروزمندانه ادامه دهد، هنگام تشکیل دولت جدید، پست وزارت جنگ را شخصاً عهده دار شد و چون شاه با این اقدام مخالفت کرد پیشوای ملت بعنوان اعتراض از تشکیل دولت خودداری نمود و اعلام داشت با وضع فعلی ممکن نیست مبارزاتی را که ملت شروع کرده است بیروزمندانه خاتمه داد.

از فرزندان آرزومردم در تمام کشورهای دولتی که با یرنگ شاه منصوب شده بود، یکپارچه قیام کردند و با شمار یامرگه یا مصدق در برابر تانکها و مسلسلها و نارنجکها و سربازان مسلح بمقاومت پرداختند و پنج روز بعد بانثار و اینارجان حماسه جاودانه قیام تاریخی سی ام تیر را برپا ساختند و سرود جابازی و فداکاری در راه انقلاب و نهضت بزرگ مردمی را سردادند.

در دوران آزادیخواهی، قیام تاریخی ۳۰ تیر اولین انقلاب مردم بی سلاح در برابر آرمشی منظم و مسلح بود. برای نخستین بار ملت بدون سلاح با ایستادگی و جابازی نیروهای مسلح را به عقب نشینی وادار کرد و توطئه های شاه را با شکست رو بر ساخت.

جبهه ملی ایران بمنظور تجلیل از قهرمانیهای شهدای بزرگه نهضت ملی ایران روز ۲۹ تیر ساعت ۶/۵ بعد از ظهر بر تربت شهیدان در ابن بابویه تهران خاطر جابازان قیام ملی را ارج خواهد گذاشت و بر تربت پاک علامه دهخدا آزادیخواه برجسته و سخندان بزرگ تاریخ ایران و دکتر حسین فاطمی وزیر خارجه حکومت ملی دکتر محمد مصدق و شهید جاباز نهضت ملی ایران و غلامرضا تختی پهلوان پهلوانان و نام آور دلاوران پاک نهاد و حسن شمشیری سرباز آزاده و خادم فداکار ملت مراسم احترام و بزرگداشت قهرمانان نهضت ملی و فرزندان راستین ملت را برپا خواهد ساخت.

ما که برای نخستین بار، پس از انقلاب بزرگه ملت ایران، یاد بود قیام تاریخی سی تیر را ارج مینهیم علاوه بر بزرگداشت شهداء این قیام بزرگه ملی، در روز شنبه ۳۰ تیر ساعت ۶/۵ بعد از ظهر نیز در میدان بهارستان نظرهای جبهه ملی را با اطلاع هم میهنان عزیز خواهیم رساند.

نظر جبهه ملی راجع به قانون اساسی و تشکیل مجلس موسسان و بررسی اوضاع کشور و اقداماتی که برای تسنیح و مشکلات فعلی و حفظ ره آوردهای انقلاب باید بعمل آید از جمله مسائلی است که از طرف جبهه ملی مورد گفتگو قرار خواهد گرفت.

ما از هم میهنان عزیز، از همه مردم تهران دعوت میکنیم که در روز جمعه ۲۹ تیر ساعت ۶/۵ بعد از ظهر در ابن بابویه بر تربت شهدا و قهرمانان ادای احترام کنند و در روز شنبه ۳۰ تیر ساعت ۶/۵ بعد از ظهر در میدان بهارستان در گردهمایی بزرگه ملی برای اطلاع از اوضاع جاری مملکت و آشنائی بانظرهای جبهه ملی ایران شرکت نمایند.

برنامه تفصیلی مراسم روز ۲۹ و سی تیرماه بعد اعلام خواهد شد.

## جبهه ملی تظاهرات طرفداران قانون اساسی را محکوم کرد

هموطنان عزیز بار دیگر استبدادپایان برافشاندند تا با همان شیوه‌های قدیمی برگزاری تظاهرات رستاخیزی و اجبار و ارباب و فریب مردم این بار تظاهراتی بنام دفاع از قانون اساسی ایران برافشانند. عناصر و محافل که در ۲۵ سال گذشته با تجاوزات مستمر خود قانون اساسی ایران را پایمال کردند. اکنون بعنوان آخرین عمل خود به منظور بی اعتبار کردن میراث بزرگ انقلابیون مشروطه می‌خواهند از آن بعنوان وسیله‌ای برای دفاع از دستگاه استبداد غیر قانونی و غیر مشروع استفاده کنند. عصاره قانون اساسی ایران اصل حاکمیت ملی و سپردن سرنوشت مردم به خودشان میباشد. در مرحله‌ای که حرکت انقلابی مردم آخرین ضربات را بر پیکر استبداد وارد میکند روان پاک شهدای انقلاب مشروطه و رهبران بزرگ نهضت ملی ایران نگران هشیاری شما مبارزان راستین آزادی و استقلال کشور است.

در این روزهای حساس که توطئه‌گران بیگانه در صدد هستند با ایجاد تظاهرات فرمایشی و تظاهر به طرفداری از قانون اساسی مردم نیروهای انتظامی را در برابر یکدیگر قرار دهند. و زمینه را برای جلوگیری از بیان و تبلور اراده تمام ملت ایران در جهت پایمیزی ایرانی آزاد و آباد و مستقل فراهم سازند باید بیش از هر زمان نسبت به سرنوشت کشور از خود مسئولیت نشان داده و در تظاهرات ضد مردمی بهر عنوان و شعار که سازمان داده شود شرکت نجویند نسبت به اقدامات تحریک آمیز و کوشش‌هایی که در جهت ایجاد برخورد بین مردم ایجاد میشود هوشیارانه عمل کنید نگذارید که خدای ناخواسته با ایجاد صحنه‌هایی که کارگزاران استبداد در صدد آن هستند پایه خصومت‌های فردی و گروهی بین دستجات مختلف مردم و خانواده‌های کارکنان محترم ارتشی که میخواهند به زور آنها را باین تظاهرات وادارند ریخته شود و در حد امکان از رفتن به مسیرهای این نوع تظاهرات ویا حضور در آنها احتراز جوئید امیدوارم که از ابراز هشیاری و دقت انقلابی از جانب همه مردم آخرین پایگاههای استبداد و استعمار در این مملکت مضمحل گردد و شرایط مساعد برای ابراز اراده مردم عاری از هر نوع ابهام و اعمال فشار و زور فراهم گردد تا آرمانهای پاک پیشگامان انقلاب مشروطه و رهبر نهضت ملی ایران دکتر محمد مصدق به خود جامعه عمل بپوشد.

دبیر کل هیئت اجرائی جبهه ملی

دکتر کریم سنجابی

مواضع و نظرهای

# جبهه ملی ایران

درباره

شورای انقلاب - دولت - آشفستگی اوضاع

قانون اساسی - مجلس مؤسسان

و

راه حل بحران فعلی کشور

## چاپ دوم

این بیان نامه که در دوم مرداد ۱۳۵۸ - بمناسبت سالروز قیام سیام تیر ۱۳۳۱ انتشار یافت  
مشمول بر دو قسمت است. قسمت اول حاوی بحثی در باره طل قیام سی تیر و برخورد دولت  
دکتر مصدق با شاه و آرتش در آنزمان و قسمت دوم شامل نظرهای جبهه ملی ایران در باره  
اوضاع کشور و موضع رهبری انقلاب و موقعیت دولت فعلی و شورای انقلاب و مجلس مؤسسان و  
قانون اساسی جدید و راه حل‌هایی است که برای رفع بحران کشور در آنموقع وجود داشته  
است.

چون تمام نسخه های منتشر شده توزیع گردید بر اثر مراجعه علاقمندان تجدید چاپ میشود.

۲۸ مهرماه ۱۳۵۸

## بنام خدا - بنام ایران - بنام آزادی

بعد از گذشت ۲۷ سال اکنون که رژیم خونخوار سلطنت پهلوی سرنگون شده است یاد بود نخستین قیام ملت علیه استبداد خاندان پهلوی را ارج مینهیم و به روان پاک شهیدان گلگون کفنی که با جانبازی و فداکاری و ریختن خون خود نهال آزادی و پیوندهای نهضت ملی ایران را آبیاری کردند درود میفرستیم .

در سیام تیر ۱۳۳۱ مردم بی سلاح جان برکف به مقابله با دشمن شتافتند که با سلاحهای رزمی و تجهیزات جنگی در خیابانها و کوچههای تهران همه شهرهای بزرگ و کوچک ایران برای سرکوبی نهضت ملت آماده شده بود . مردم میخواستند حکومت رهبر ملی را که با توطئههای شاه برکنار شده بود دوباره بقدرت نشانند و ادامه پهروزمندان راه نهضت مقدس ملی ایران را هموار سازند .

نهضت ملی ایران که با رهبری جبهه ملی ایران در نخستین رویارویی با استعمار انگلستان دشمن را بزانو در آورده بود در مراحل بعدی مبارزه با ارتش شاهنشاهی مواجه گردید . ارتش در پنجاه سال اخیر در دست رضاشاه و محمدرضاشاه بعنوان نیروی داخلی استعمار وسیله حفظ قدرت هیئت حاکمه وابسته به امپریالیسم جهانی گردیده بود . ارتش شاهنشاهی که از طرف ایادی انگلستان ایجاد و تقویت شده بود حدود سی سال حافظ منافع استعمار انگلیس و عامل اصلی اعمال قدرت سرمایه داری انگلیس در کشور ایران بشمار میرفت . در دوران حکومت رضاشاه و سالهای نخست سلطنت محمدرضاشاه پایگاه استعماری در ایران منحصرأ به انگلستان تعلق داشت و شرکت نفت انگلیس و ایران که ثروت منابع عظیم ملت ایران را نیز به یغما می برد مظهر کامل قدرت غاصبانه سیاست استعماری انگلیس بشمار میرفت .

دکتر محمد مصدق پیشوای بزرگ ملت که مبارزه نهضت ملی ایران را رهبری میکرد در حالیکه تمام قدرت ملت را متوجه نابودی پایگاه قدرت استعماری انگلستان در ایران کرده بود توجه و مراقبت کافی داشت که در جریان مبارزات ملت ایران علیه استعمار کهن مبادا امپریالیسم امریکا و یا قدرتهای جهانی دیگر جای بر پای استعمار انگلستان بگذارند و زحمات سالیان دراز ملت را بباد دهند . هدف نهائی دکتر مصدق این بود که حاکمیت ملی جایگزین قدرتها و عوامل استعمار جهانی گردد .

دکتر محمد مصدق بارها اعلام داشت که نهضت ملت ایران برای ملی کردن صنعت نفت



در سراسر کشور تنها یک مبارزه علیه انگلستان و با خصوصیات ضد انگلیسی نیست. مبارزه ملت ایران در حقیقت یک مبارزه علیه استبداد و علیه استعمار است و چون انگلستان مظهر استعمار جهانی در ایران است و قدرتهای داخلی کشور را در اختیار دارد و با اتکا به این قدرتها و برای حفظ منافع و ادامه غارت خود حکومتهای استبدادی را بر میهن ما مسلط ساخته است، در نتیجه ملت ایران با مبارزه علیه استعمار انگلستان در واقع سلطه استعمار را از کشور ریشه کن خواهد کرد و با نابودی استبداد و برقراری آزادی و دموکراسی امکان هر نوع جانشینی استعمار دیگر و امپریالیسم جهانی را بجای انگلستان از میان خواهد برد. دکتر محمد مصدق که در مراحل اول مبارزه به پیروزیهای چشمگیری نایل آمد و توانست دست شرکت نفت انگلیس را از منابع زرخیز کشور کوتاه نماید و توطئه های بیشمار عوامل استعمار انگلستان و شاه و دربار را خنثی کند در مراحل بعدی مبارزه با مقاومت و سرسختی و توطئه های بیشمار عوامل دشمن مواجه گردید. در این مرحله از مبارزه امپریالیسم آمریکا با تمام قدرت به مقابله با نهضت ملی ایران برخاست و در صدد برآمد که برجای استعمار انگلیس نشیند و سبهن ما را پایگاه نفوذ مشترک امپریالیسم جهانی قرار دهد.

آرتش که از فرمان شاه پیروی میکرد در عمل علیه حکومت رهبر نهضت ملی اقدام مینمود. آشوبها، خونریزیها، اغتشاشها و ناامنیهای دوران حکومت دکتر مصدق که وسیله ابادی انگلستان و با همدستی احزاب ظاهرا تندرو ولی وابسته به بیگانه سازمان می یافت توطئه مشترک کشورهای استعماری برای نابودی نهضت ملی ایران بود. از این رو دکتر مصدق تصمیم گرفت آرتش شاهنشاهی را در اختیار بگیرد و نیروهای مسلح کشور را به آرتش مردمی تبدیل کند.

در تیر ماه ۱۳۳۱ هنگامیکه بعد از افتتاح دوره هفدهم قانونگذاری دکتر مصدق مأمور تشکیل کابینه جدید گردید با اتکا به پیروزیهاییکه در صحنه ملی و بین المللی بدست آورده بود موقع را برای این اقدام مناسب تشخیص داد و در انتخاب اعضای دولت جدید پست وزارت جنگ را شخصا بر عهده گرفت و چون شاه با این اقدام مخالفت ورزید بعنوان اعتراض از تشکیل دولت خودداری کرد و در نامهاییکه خطاب به شاه انتشار داد اعلام داشت که در نتیجه تجربیاتی که در دولت سابق بدست آمده پیشرفت کار در این موقع حساس ایجاب میکند که پست وزارت جنگ را شخصا عهده دار شود و چون این کار مورد تصویب شاه واقع نشد بهتر است دولت آینده را کسی تشکیل دهد که کاملا مورد اعتماد باشد. دکتر مصدق در آخر نامه اضافه کرد با وضع فعلی ممکن نیست مبارزاتی را که ملت ایران شروع کرده است پیروزمندانانه خاتمه داد. ظرف چند روز ندای دکتر مصدق در سراسر کشور طنین افکند و تظاهرات گروههای مردم به حمایت رهبر نهضت ملی و علیه دولت منصوب شاه بالا گرفت.

موقعیکه نیروهای مسلح برای سرکوب مردم به خیابانها ریختند و تانک و توپ و مسلسل همه کویچهها و نامها را اشغال کرد هیجان و قدرت مقاومت ملت صد چندان فزونی گرفت. مردمی که



فاقد هر نوع سلاح سرد و یا گرم بودند تنها باتکيه بر نيروی ايمان به بزرگترین مقاومت در تاريخ مبارزات آزاديخواهی ملت ايران دست زدند . همه دست از کار کشيدند و با فریاد یا مرگ یا مصدق که چکيده شعارهای ملی برای شکست دشمن در آنزمان بود به خیابانها ريختند و جان بر کف به مقابله دشمن شتافتند و تهديد و ارعاب و قدرت آتش نيروهای مسلح نتوانست ایشان را به تسليم و عقب نشینی وادار کند . در بعد از ظهر روز سی ام تير بمحض آنکه آثار تردید در افراد نيروهای انتظامی پديد آمد و سر فرماندهی دشمن دریافت که برادران سرباز در برابر عظمت مبارزه و قدرت مقاومت ملت تاب ایستادگی نخواهند داشت از ترس آنکه ادامه رویارویی به تسليم واحدهای نظامی و از هم پاشيدگی آرتش بیا نجامد تمام قوای انتظامی را از شهر خارج ساخت و پس از چند ساعت رهبر ملت بعنوان نخست وزير پیروز صندلی صدارت را اشغال کرد .

این بار مصدق فرمان نخست وزیری را از ملت دریافت کرد .

این نخستین قدم در این مرحله سنگین از مبارزه بود . قدمیکه قدم های سخت دیگری را بدنبال داشت .

دشمن که در اولین برخورد با رهبر نهضت ملی بر سر تصرف اصلی ترین پایگاه قدرت یعنی آرتش مجبور به عقب نشینی شد ملت و رهبر نهضت را در موقعیت بسیار ممتازی یافت و به تاکتیکها و توطئه های جدیدی متوسل شد .

وقتی سیاست استعماری در مبارزه اقتصادی برای شکست دولت ملی توفیق نیافت ، وقتی جنگهای خیابانی و اغتشاش و هرج و مرج و بهم ریختگی که با همدستی گروههای انقلابی نما و عناصر درباری و نظامیان وابسته به استعمار شکل میگرفت نتوانست دولت ملی را ساقط کند ، وقتی توطئه های عوامل سیاسی در مجلس و خارج از مجلس و بخرانهای اداری و سیاسی و اقتصادی در شئون مختلف مملکت دولت رهبر نهضت ملی را بزانو در نیاورد ، سیاست استعمار جهانی با مشارکت امپریالیسم آمریکا و انگلیس به تنظیم دو طرح دیگر اقدام کرد . از یکطرف با نقشه دقیق مانع شد که رهبر نهضت ملی بتواند عملاً بر آرتش تسلط پیدا کند و از طرف دیگر با توطئه های بسیار سعی کرد عوامل و عناصری را که در صفوف نهضت ملی وجود داشتند به تفرقه و مجادله و نفاق و مبارزه داخلی و ادار سازد و از درون به نهضت ملی صدمه وارد آورد .

اگر ما امروز به بیان خاطراتی از رویدادهای مبارزه عظیم ملت میپردازیم تنها باین خاطر نیست که نسل جوان را از حوادث مهمی که در فاصله کوتاهی از تاریخ ملت گذشته است آگاه سازیم .

اگر ما امروز با شرح جانبازیها و قهرمانیهای فرزندان این آب و خاک وقت شما را در این کردهائی بزرگ ملی بخود مشغول میداریم تنها برای این نیست که از فداکاریهای مبارزان راه حق و آزادی تجلیل کنیم .

ما با طرح مسائل اساسی و یادآوری خاطرات و تجلیل از قهرمانان در صددیم از تجربیات

باززش مبارزات ملی بهره گیریم و خود و نسل جوان را به سلاح تجربه و آگاهیهای اجتماعی مجهز سازیم .

وقتی در پائیز سال ۱۳۵۷ مردم در برابر هجوم سربازان مسلح فریاد میکشیدند "توپ و تانک و مسلسل دیگر اثر ندارد" و بدین ترتیب تمام تنظیمات نظامی استبداد محمدرضا شاه را علیه انقلاب ملت خنثی میکنند باید بیاد آوریم که در تابستان سال ۱۳۳۱ همین مردم هنگامیکه با اسلحه همین آرتش بر زمین میافتادند با خون خود بر خیابان مینوشتند "از جان خود گذشتیم - با خون خود نوشتیم - یا مرگ یا مصدق" و دهها حماسه سرخ قام آفریدند و تمام توطئه‌های دستگاه محمد رضا شاه را با شکست مواجه ساختند .

پیروزی قیام ملی مردم در آنسال بیش از یکسال دوام نداشت و امروز که حدود پنج ماه از پیروزی انقلاب بزرگ ملت میگذرد آیا باید خطراتیکه این انقلاب عظیم را تهدید میکند نادیده بگیریم ؟

از این روی ما هم از جهت حس حقگذاری و بیان حقایق تاریخی و هم از جهت تنبه و بهره‌وری برای آینده انقلاب عظیم امروز در این دقایق تاریخی خود را موظف میدانیم در مراسم یاد بود قیام سی تیر از آیتاله سیدابوالقاسم کاشانی نام ببریم . هیچکس نمیتواند اثرات مثبت مبارزات آیتاله کاشانی را فراموش کند . قدرت مقاومت و روشن بینی و همگامی با رهبر نهضت ملی از خصوصیات آیتاله کاشانی بود . در سالهای اول مبارزات نهضت ملی و بخصوص در مقابل با دسایس استعمار جهانی همفکری و همقدمی کامل داشت . در قیام سیام تیر مردم را بمبارزه اسامی دعوت کرد ولی پس از آنکه دشمن برای نابودی نهضت ملی به داخل نهضت روی آورد با استفاده از عناصر فرصت طلب و عوامل مزدور خویش و بهره برداری از نقاط ضعف پستگان و کسان نزدیک آیتاله کاشانی ، نامبرده را براهی کشید که دست در دست فضل اله زاهدی سر لشکر باز نشسته ، عنصر فرومایه و پست استعمار گذاشت و با شاه خائن به گفتگو و همگامی و مکاتبه پرداخت و مرکز توطئه مخربترین و فاسدترین عناصر رژیم پهلوی و عمال دربار و استعمار انگلستان گردید .

ما اگر امروز خود را از تاریخ جدا کنیم و هر آنچه را که دیروز بدست آورده و یا از دست دادیم نادیده بگیریم و بخواهیم بارها آزموده را بیازمائیم انقلاب بزرگ ملی ایران را بنا بودی خواهیم سپرد و علاوه بر خسران و تباهی خویش لعنت نسل‌های آینده ایران و قشرهای بزرگی از ملل و مردم سراسر جهان را بخود خواهیم خرید .

ما بخوبی میدانیم که انقلاب بزرگ ملی و اسلامی ایران که با زعامت و رهبری قاطع رهبر انقلاب به پیروزی رسید دارای مشخصات و خصوصیات تازه نسبت به بسیاری از انقلابات و قیام های تاریخی سراسر جهان است .

وحدت و انضباط انقلابی در نیمه دوم بهمن ماه ۱۳۵۷ دو مشخصه بزرگی است که انقلاب

بزرگ ملی و اسلامی ایران را از کلیه انقلابات جهان ممتاز و مجزا میسازد .

با آنکه آرتش و سایر نیروهای انتظامی کاملا "از صحنه خارج شده بودند و در بهای زندانها در شهرهای بزرگ و سراسر کشور گشوده شد و همه زندانها و مجرمان عادی پراکنده شده و بمیان مردم راه یافتند و در حالیکه انبارهای اسلحه تماما " خالی و سلاحهای نظامی از هر قبیل بدون هیچگونه تنظیم و یا رسیدگی و یا کنترلی بدست عامه مردم افتاد و هیچ مرکز حکومتی یا انتظامی و یا تشکیلات و یا سازمان سیاسی و حزبی حاکم بر روابط مردم وجود نداشت ، وحدت کلمه و اتحاد بین ملت و روحیه انقباطی عناصر انقلابی مانع گردید که بی نظمی و آشوب شیرازه همه چیز را از هم بپاشد و کشور را در روزهای پس از انقلاب به نابودی بکشاند .

تشکیل کمیتهها در محلات و نقاط مختلف و سعی و جدیت پاسداران انقلاب عامل اساسی تنظیم امور در آن شرایط محسوب میشد . پاسداران انقلاب با فداکاریهای بی نظیر ، انقلاب بزرگ را حراست کردند و شهیدان بسیاری از بین پاسداران به شهداء ملت پیوستند .

ما این کوششها و فداکاریها را گرامی میداریم و بهمه فداکاران و شهدای آرمان ملت درود فراوان میفرستیم . با آنکه پس از تشکیل دولت موقت و تنظیم برنامه اجرائی انتظار میرفت که آشفتنگیها و نابسامانیها نیکه از نتایج طبیعی و قهری چنین انقلابی است و در این مورد حتی از حداقل پیشبینی شده هم کمتر بود ، روز بروز کمتر شود و نظام امور با توجه به هدفهای انقلابی بر محور صحیح خویش مستقر گردد . متأسفانه بر خلاف انتظار با گذشت زمان آشوب و هرج و مرج افزایش یافت و نابسامانیها روز بروز بیشتر گردید بطوریکه امروز هرج و مرج کامل در تمام سطوح کشور حکومت میکند و بجای دولت قانونی منتخب رهبر انقلاب عوامل قدرت طلب و ماجراجو و با عنصریکه برای حفظ منافع خویش و یا ملاحظات دیگر به جمع آوری افراد مسلح پرداختهاند زمام حکومت را بدست دارند .

امروز در اغلب نقاط کشور اثری از قدرت قانونی دولت منتخب رهبر انقلاب وجود ندارد و عوامل قدرتمند و مسلح محلی اختیار جان و مال مردم را در دست گرفتهاند .

در چنین شرایطی دیگر صحبت از آزادیهای قانونی و حقوق ملت و اداره کشور بر طبق قواعد و ضوابط قانونی جایی برای گفتن ندارد .

وحدت کلمه که مایه و اساس پیروزی انقلاب بود و همه قشرها و نیروهای اجتماعی را برای وصول به یک هدف معین بدور خود جمع کرده بود بسختی در معرض خطر نابودی است . امری که برای جامعه انقلابی مانند ایران امروز یک فاجعه تاریخی بشمار میرود .

بی نظمی و عدم امنیت بسرعت در حال گسترش است و ادامه این وضع ممکن است موجب مسلح شدن بیشتر قشرها و واحدهای جامعه برای حفظ خود و خانواده و اموال خویش گردد . هیچ راه حل عملی برای رفع بیکاری و یا لا اقل تقلیل آن ارائه نگردیده و یا بموقع اجرا گذاشته نشده است . و بدون برقراری نظم و امنیت زندگی براه افتادن واحدهای اقتصادی و احیاء تولید در

سراسر مملکت عملاً "مقدور نمیشد".

برقراری نظم و امنیت زندگی و ایجاد کار برای بیکاران دو ضرورت بسیار اساسی و فوری برای ادامه حیات کشور تلقی میشود. در صورتیکه با برنامه‌های فوری و ضربتی بیکاران بکار مشغول نشوند و تولید حتی در حد اقل سالیان گذشته برقرار نگردد و بلافاصله برنامه تجدید حیات اقتصادی کشور طرح و اعلام و اجرا نشود، وابستگی ملت برای ادامه زندگی روزانه به خارج کشور که در واقع وابستگی به امپریالیزم و یا عمال آنست بنحوی خواهد شد که انقلاب بزرگ ملی ایران قدرت مقاومت خود را در برابر توطئه‌ها و یا ضربات استعمار جهانی از دست خواهد داد و بیم تلاشی و نابودی کوششهای ملی به طرز وحشت‌انگیزی افزایش خواهد یافت.

جبهه ملی ایران که با آگاهی از مشکلات و نابسامانیها و نارسائی‌ها و همچنین با احساس خطرات و توطئه‌ها از طرح مسائل بطور آشکار خودداری میکرد امید داشت که با طرح برنامه‌ها و پیش‌بینی‌های لازم از طرف دولت موقت قدرت لازم برای دولت بوجود آید و با اجرای برنامه‌های اقتصادی عاجل از خطرات فوری گاسته شود. متأسفانه دولت موقت با وجود آگاهی کامل که نسبت به همه امور مملکتی دارد و با حسن نیتی که برای تنظیم و اصلاح امور دارا میباشد فاقد برنامه‌های مناسب برای مواجهه با مشکلات کنونی کشور است و در مواردیکه دارای طرح و یا برنامه‌هایی هست قدرت لازم برای اجرای آن ندارد. مشکل اساسی و بزرگ دولت در این است که برخلاف تمام دولتهای متعارف جهان منحصر "از راه توضیح و تشریح مشکلات و بحث و گفتگو در صدد حکومت و اداره امور کشور و اجرای برنامه‌های خویش است.

دولت فعلی عملاً "فاقد قدرت و امکانات اجرایی که دو مشخصه اصلی و اساسی هر دولتی بشمار میرود میباشد و در چند ماه گذشته آثار و علائمی که نشان دهد در راه تاءمین این دو خصیصه اصلی دولت اقدام اساسی و همه‌جانبه‌ای صورت گرفته باشد بچشم نمیخورد.

ترکیب دولت بنحوی است که تحرک و قدرت لازم برای مواجهه با چنین مسائل مهم و مشکلات عظیم و شرایط فوق‌العاده تاریخی در آن وجود ندارد. انتصابات - دستورها - راه‌حل‌ها و تصمیمات خارج از هر نوع تنظیم اساسی و برنامه‌ریزی و ضوابط و اصول انجام گرفته و میگردد. هدفهای انقلابی و طرز تفکر نهضتی جای خود را بملاحظات فردی و نزدیک‌بینی‌های شخصی داده است. اگر در اوضاع و احوال بعد از انقلاب بعلت ناگهانی بودن تغییر و عظیم بودن حادثه و رویدادها امکان تنظیم ضوابط و برنامه‌ریزی اصولی وجود نداشت بعد از آن تقریباً "هیچگونه کوشش اساسی برای جهت‌گیری در این امور بچشم نمیخورد. بعضی از طرحها و برنامه‌های ارائه شده که با سروصدای زیادی نیز عنوان شد حتی قبل از توضیح و تشریح کامل آن برای مردم با ناکامی مواجه گردید.

از چنین وضعی عناصر سودجو و فرصت طلب - آشوب گر و قدرت طلب سوء استفاده کرده و وضع نابسامان فعلی را بوجود آورده‌اند.

امروز نظم و امنیت - انقلاب و وحدت - حقوق مستضعفان و مبارزه با مستکبران عناوینی شده که عدای در پناه آن برای حفظ موقعیت خود و تحصیل قدرت و مبارزه با مخالفین سنگر بگیرند و با استفاده از امکانات بسیاری که بر اثر شرایط بعد از انقلاب بدست آورده‌اند بهر کاری که مقتضی و مصلحت خود بدانند دست بزنند .

رئیس دولت در نطقهای مکرر خود از شخص خویش و هیئت دولت برای همه امور مملکت سلب مسئولیت کرده است . نخست وزیر با صراحت اعلام داشته که وجود مراکز متعدد قدرت که هم تصمیم میگیرند و هم اجرا میکنند مانع انجام وظائف دولت است .

نخست وزیر با صراحت از رهبری و تصمیم گیری شورای انقلاب در کنار رهبری انقلاب و هیئت دولت نام برده است .

این امر برای نخستین بار در تاریخ جهان دیده میشود که دولتی با اعلام فقدان قدرت و عدم مسئولیت در امور کشور مدتها بر سر کار باقی میماند و هیچ برنامه و طرح اساسی برای اعمال قدرت و قبول مسئولیت در دست ندارد .

این امر برای نخستین بار در تاریخ جهان دیده میشود که پس از انقلاب خونینی که ظرف چند ماه دهها هزار کشته بر جای گذاشت اعضای شورای انقلاب نام خود را از ملت مخفی کنند و بطور غیر علنی بکار اقدام نمایند . وقتی نام و مشخصات و هویت اعضای شورای انقلاب برای جاسوسان و ایادی خارجی/تروریستها معلوم است چرا باید ملت از آن بی اطلاع باشد؟ در جریان مبارزات سهمگین انقلابی موقیقه خون و آتش در همه جا زبانه میکشید و جلادان رژیم «حمدرضا شاه مردم را دسته دسته کشتار میکردند صدها نفر از روحانیون و مردم مجاهد با انتشار اعلامیه علیه شاه و حکومت نظامی و عاملین جنایتکار با ذکر نام و امضاء و مشخصات در مسجد دانشگاه گرد آمدند و از هیچ خطری نهراسیدند . چه دلیلی امروز موجب شده که شورای انقلاب از دید مردم پنهان شود و کسی از هویت اعضا و مذاکرات و تصمیمات آن مطلع نگردد و در جامعه بعنوان یک مرکز قدرت که مانع ایجاد نظام قانونی و برقراری قدرت دولت گردیده مشهور شود؟

ما بیش از این مجال نداریم و مصلحت نمی بینیم که در تشریح بیشتر اوضاع نابسامان فعلی سخن بگوئیم و خاطر هم میهنان عزیز را آزرده سازیم . ما در اوضاع و احوال فعلی اعلام رؤس نابسامانیهای کشور و مشکلات و ناراحتی هائی را که ملت با آن مواجه است وظیفه ملی خود میدانیم و معتقدیم بدون آنکه راه حلی از طرف مقامات مسئول و یا حاکم وجود داشته باشد و یا ارائه شود مخفی داشتن مشکلات از این پس موجب مسئولیت همه دست اندرکاران اجتماع کشور ما خواهد شد .

جبهه ملی ایران در برابر اوضاع نابسامان فعلی پیشنهادات مشخصی دارد که بطور صریح مطرح میکند و اجرای آنرا از مقامات حاکمه و مسئولان دولت و احزاب و اجتماعات و قشرهای مختلف جامعه طلب مینماید .

۱- وحدت کلمه تا برقراری نظام قانونی حکومت و تصویب قانون اساسی و انجام انتخابات

مجلس شورا بطی و انتخاب رئیس جمهوری و تعیین دولت باید برقرار و حفظ شود. این وحدت باید تحت زعامت و رهبری حضرت آیت الله العظمی خمینی رهبر عالیقدر انقلاب و با همکاری و همگامی مراجع تقلید تحقق یابد و کلیه احزاب و دستجات و گروههای سیاسی و اجتماعی با حفظ این وحدت و در محدوده تفاهم ملی نقطه نظرهای سیاسی و اجتماعی خود را مطرح نمایند و مبارزات فکری و سازمانی خود را گسترش دهند.

ما معتقدیم که یکی از مهمترین عوامل تفرقه و نفاق و بهم ریختگی روابط گروهها و دستجات و احزاب روش نامناسب افراد و عناصر مؤثر و مرتبط با رهبری انقلاب و شورای انقلاب میباشد. کسانی که دم از وحدت میزنند و مردم را در موعظه به اتحاد و اتفاق دعوت میکنند و در حالیکه از تمام امکانات مملکت استفاده میکنند چه در سخنرانیها و چه در عمل تمام امکانات سایر قشرها و گروههای اجتماعی را نگی میکنند. اینان از یکطرف راجع به وحدت صحبت میکنند و از طرف دیگر جز خود و افکار و نظرات خود هیچکس و هیچ نظر و عقیده ای را به چیزی نمی شمردند. در پناه عنوان اسلامی خود را مجاز به هر بیان و هر اقدامی میدانند. در حالیکه با دوستان خود بجنگ قدرت مشغولند با تسلط بر همه شئون همه امکانات را از دیگران سلب میکنند. از یکطرف نمیتوان گروهها و قشرهای دیگر مملکت را دشمن مملکت، دشمن دین و بدون فکر و اندیشه دانست و آنانرا فاقد شایستگی بشمار آورد و از طرف دیگر ندای وحدت در داد و چنین قشرها را به تفرقه و چند دستگی متهم کرد.

۲- رهبری انقلاب باید همه قشرها و گروههای مردم را در مسائل عمومی و حقوق اجتماعی و شرکت در امور سیاسی به یک دید بنگرند و عناصر فرصت طلب و مرتجع و کسانی که با سوء استفاده از نزدیکی به مقام رهبری یا با سخنرانی و نطقها و یا اعمال دیگر خود موجب تفرقه و نفاق میشوند از دور خود برانند. رهبری عالیقدر انقلاب باید با همه گروهها و احزاب و دستجات سیاسی تماس مستقیم داشته باشند و نظرات آنانرا سخما " استماع نمایند و در صورت اصولی و منطقی بودن، عمل بآنها را دستور فرمایند.

۳- شورای انقلاب باید منحل شود و تا تشکیل مجلس شورای ملی قدرت آن در اختیار دولت قرار گیرد. کمیتههای سپاه پاسداران و سایر مراکز قدرت در صورتیکه وجود آنان لازم باشد جزو سازمان دولت محسوب شوند بنحوی که جز قدرت دولت منتخب رهبری انقلاب هیچ مرکز قدرت اجرایی مستقل دیگری در سطح کشور باقی نماند.

۴- دولت باید بطور اساسی ترمیم شود بنحویکه بتواند اولاً " دارای قدرت تصمیم گیری و اجرایی و تحرک لازم در سطح هیئت دولت و در قلمرو اجرایی کشور گردد و ثانیاً " تا آنجا که ممکن است نماینده نیروها و قشرهای مختلف جامعه باشد. بنظر جبهه ملی تصمیمات اخیر هیئت دولت برای تلفیق دولت و شورای انقلاب بنحویکه جناب آقای مهندس بازرگان در سخنرانی روز ۲۸ تیر ماه عنوان کردند کافی برای نیل به این هدف نبوده و به تنهایی مسائل و مشکلات فعلی جامعه را



حل نخواهد کرد .

۵- دولت باید برنامه فوری و ضربتی برای ایجاد نظم و امنیت زندگی و اشتغال بیگاران به کار ارائه دهد و بلافاصله اجرا کند .

۶- حقوق و آزادیهای فردی و اجتماعی ملت که جزو اساسی ترین هدفهای انقلاب بوده است در عمل رعایت شود . امروزه تمام این آزادیها در معرض خطرات جدی است و کشور ما بطرف نوعی فاشیسم برده میشود . محل احزاب و جمعیتها و همچنین اجتماعات در معرض هجوم و تعطیل است و امنیت فعالیتهای سیاسی و اجتماعی از گروههای دیگر سلب شده است .

۷- آزادی نشر عقاید تا، مین شود و سانسور نشر اطلاعات و اخبار در رادیو و تلویزیون از میان برود و بیطرفی رادیو و تلویزیون در برابر احزاب و گروههای سیاسی و اجتماعی رعایت شود . فشار از مطبوعات برداشته شود و قانون مطبوعات بنحوی تنظیم گردد که به آزادیهای نشر عقاید و افکار صدمه وارد نیاورد .

امروز رادیو و تلویزیون که از بودجه دولت اداره میشود و متعلق به عموم است منحصر به دستگاه حزب جمهوری اسلامی و بعضی از گروههای سیاسی همگام حزب مزبور شده است . ما در بعضی مواقع بزحمت موفق میشویم که حتی اطلاعاتی جبهه ملی را در رادیو و تلویزیون انتشار دهیم .

۸- مجلس مؤسسان بنحوی تشکیل شود که نماینده قشرهای مختلف جامعه باشد . محدود کردن عده نمایندگان مجلس مزبور به ۷۳ نفر که برخلاف ضوابط و سوابق معمول این قبیل مجالس است گروههای عظیمی از قشرهای مردم را عملاً " از حضور و اظهار نظر در مجلس قانونگذاری محروم مینماید . اکنون که قرار است انتخابات انجام شود و رأی گیری بعمل آید چه اصراری است که برخلاف تمام سنن و عرف و عادت عده اعضای مجلس محدود باشد و اعتراض مردم توسعه یابد . در شرایط بعد از انقلاب یکی از مهمترین اموری که در برابر ملت قرار داشت و هم اکنون نیز با همان اهمیت روبروی ما قرار دارد تدوین قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران است . جبهه ملی ایران اعتقاد دارد که قانون اساسی جدید ایران باید بوسیله مجلس مؤسسانی که نماینده قاطبه ملت ایران باشد و نمایندگان آن در یک انتخابات عمومی و آزاد توسط مردم تعیین شوند تدوین و تصویب گردد . بدیهی است در صورتیکه قانون اساسی مصوب مجلس مؤسسان در یک فرماندوم به نظر خواهی عموم گذاشته شود ، تصویب ملت موجب دوام و استحکام و اعتبار بیشتر چنین قانونی خواهد شد .

درحالیکه تنظیم پیش نویس قانون اساسی توسط هیات یا هیاتهایی که از طرف مجلس مؤسسان ما، مور میشوند انجام میگردد ولی دولت موقت جمهوری اسلامی اجرای این امر را به وزارت طرحهای انقلابی محول ساخت و کمیسیونی در آن وزارت بکار تهیه پیش نویس قانون اساسی پرداخت . جبهه ملی ایران نیز از قبل در نظر داشت راساً اقدام به تهیه طرح قانون اساسی جدید



ایران بنماید و با توجه به سنن مبارزاتی سی ساله نهضت ملی ایران و هدفهای انقلاب بزرگ ملی اسلامی و اوضاع و احوال فعلی کنونی اجتماع ایران و هدفهایی که مسیر بعدی انقلاب و تکامل نهضت ملی در پیش خواهد داشت طرح اصول قانون اساسی جدید و مرفی ایران را پایه‌ریزی نماید و بدین منظورهیاتی از حقوقدانان و صاحب‌نظران را ماه‌مور تهیه طرح قانون اساسی نمود. ولی نظر به تحولاتی که در اوضاع سیاسی کشور روی داد و دولت موقت تحت تأثیر نظرات رهبری انقلاب نخست از تشکیل مجلس مؤسسان منصرف گردید و بعد با تشکیل مجلس مؤسسان با تعداد محدودی از نمایندگان موافقت نمود و اعلام داشت که طرح تهیه شده از طرف دولت مبنای بررسی نمایندگان مجلس مؤسسان قرار خواهد گرفت. جبهه ملی ایران مقتضی دید بجای کوشش برای تهیه طرح جداگانه قانون اساسی ناچار سعی خود را مصرف بررسی و اظهار نظر در مورد طرحی بنماید که از طرف دولت موقت برای بررسی مجلس مؤسسان تهیه شده است و قطعاً " مبنای رسیدگی و مطالعه مجلس مذکور قرار خواهد گرفت.

پس از آنکه پیش‌نویس طرح قانون اساسی از طرف دولت موقت انتشار یافت بررسیهای اولیه نشان داد که گرچه بعضی از نکات اصلی طرح نمیتواند مورد قبول قرار گیرد و اکثر اصول آن چه از نظر فن قانونگذاری و چه از نظر محتوای مواد باید مورد تجدید نظر اساسی قرار گیرد ولی در صورت اجرای اصلاحات و تغییرات لازم، چارچوب و اساس طرح تنظیمی دولت میتواند با توجه به شرایط و اوضاع و احوال حاکم بر کشور مبنای مناسبی برای تدوین قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران قرار گیرد.

بدین ترتیب جبهه ملی ایران بجای تنظیم و ارائه طرح جداگانه قانون اساسی جدید اقدام به بررسی طرح پیشنهادی دولت کرد و با اصلاحات و تغییراتی در آن، طرح پیشنهادی را تکمیل نمود. از این رو طرح اصلاحی در مورد پیش‌نویس قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران در واقع نمیتواند طرح جبهه ملی ایران برای قانون اساسی جدید بشمار آید بلکه جبهه ملی ایران با ارائه طرح اصلاحی معتقد است که در صورت انجام اصلاحات مذکور طرح تنظیمی دولت بنحوی تکمیل خواهد شد که با توجه به اوضاع و احوال فعلی خاص ایران طرح مذکور بعنوان طرح قانون اساسی دولت جمهوری اسلامی میتواند مورد قبول قرار گیرد و مبنای سازمانی حکومت و روابط قوای حاکمه را بنمو مناسب تنظیم نماید و آزادیهای فردی و اجتماعی و حقوق ملت را در محدوده مقررات قانونی تضمین کند. در طرح اصلاحی جبهه ملی مجموعاً ۹۹ اصل از ۱۵۰ اصل تغییر یافته است در نتیجه ۷۷ اصل اصلاح و ۲ اصل بکلی حذف گردیده و بجای آن ۱۸ اصل اضافه شده است.

این تغییرات در سه مورد انجام یافته است:

- ۱- تغییرات بنیادی مانند تغییر اصول و مقررات مربوط به شوراها و منطقات و اختیارات محلی و طرز انتخاب و اختیارات رئیس جمهوری و نخست وزیر.
- ۲- اصلاحات اساسی در اصول و مواد موجود بدون تغییر محتوای اصلی بنحوی که از نظر

قانونی و یا اجرائی بدون اشکال و قابل انطباق با هدفهای قانون اساسی باشد .

۳- حذف عبارات زائد و نامناسب و اصلاح عبارات از نظر حقوقی و اصلاحات قانونی . لازم بتذکر است که تغییرات اخیر تمام اصلاحاتی را از این قبیل که باید در عبارات و متون اصول قانون اساسی بعمل آید در بر نمیگیرد . متن و عبارت کلیه اصول چه از نظر حقوقی و چه از نظر ادبی مستلزم بررسی جدید و اصلاح آن از طرف صاحبنظران میباشد . این امر باید پس از تهیه متن نهائی قانون اساسی در مجلس مؤسسان از طرف هیاتی شامل حقوقدانان مجرب و ادیبانی که بمسائل و اصطلاحات حقوقی آشنائی دارند انجام پذیرد .

جبهه ملی ایران متن اصلاحی پیش نویس قانون اساسی را در اختیار دولت موقت جمهوری اسلامی ایران و کمیسیون بررسی قانون اساسی در وزارت طرحهای انقلابی قرار خواهد داد و آماده است که در مراجع مزبور و همچنین برای کلیه علاقمندان و سایر هموطنان توضیحات لازم را در مورد تغییرات و پیشنهادهای خود قرار دهد .

جبهه ملی انتظار بلکه اصرار دارد که پیشنهادهای اصلاحی در مورد قانون اساسی مورد توجه قرار گرفته و قانون بنحو مترقی اصلاح شود . اگر مجلس مؤسسان بنحوی تشکیل شود که تمامی طبقات و گروهها و قشرهای مملکت این مجلس را نمایندند خود تلقی نکنند و چنانکه تاکنون مرسوم بوده پیشنهادات و نظرات اصلاحی مورد توجه قرار نگیرد و حتی چنانکه شایع است اصول مترقی و اساسی نظام مندرج در قانون مذکور که متناسب با اوضاع و احوال فعلی جهانی است نیز تغییر کند باید خاطر نشان نمائیم که تشکیل مجلس مؤسسان و تصویب قانون اساسی نه تنها مشکلات و مسائل فعلی مملکت را بر طرف نخواهد کرد بلکه بمراتب بر آشفتگی اوضاع خواهد افزود و ملت را بورطه نامعلومی سقوط خواهد داد .

این متن قرار برد روز شنبه سیام تیرماه ۱۳۵۸ در مراسمی که از طرف جبهه ملی ایران به یادبود قیام تاریخی سیام تیر در میدان بهارستان برگزار گردید به اطلاع هم میهنان عزیز برسد . بعلت اوضاع و احوال خاصی که در آنروز بر میدان بهارستان حکمفرما شد و با توجه به جو اختناق، جبهه ملی از اجرای برنامه گردهمایی باز ماند و از این رو تصمیم گرفته شد که متن گفتار در روز سه شنبه دوم مرداد ۱۳۵۸ در صاحب مطبوعاتی در محل تشکیلات جبهه ملی منتشر شود .

## توضیح جبهه ملی ایران

### درباره اظهارات آقای ابراهیم یزدی وزیر امور خارجه

آقای ابراهیم یزدی وزیر امور خارجه دولت موقت در بیاناتی که چند روز پیش در تلویزیون ایراد کردند شمای نیز راجع با آقای دکتر کریم سنجابی دبیر کل جبهه ملی ایران بیان نمودند. صرف نظر از آنکه ما اطلاع و دسترسی به منشأ بیانات ایشان نداریم و نمی دانیم نامبرده با چه عواملی مرتبط هستند و اطلاعات خود را از چه منبعی بدست آورده اند معلوم نیست در اوضاع و احوال نابسامان فعلی کشور بجه منظوری چنین مطالبی را بیان کرده و اشاعه میدهند.

جای تاسف است که بعد از انقلاب بزرگ و پیروزمند ایران شرایطی برمی بین ما حکومت میکند تا کسیکه بنا روا مقام بزرگی را در دولت بعد از انقلاب اشغال کرده است و سوالات و ابهامات بسیاری راجع به سابقه و موقعیت و اعمال قبلی او بی جواب مانده است و یکی از مسئولین عمد موضوع نابسامان کنونی کشور است اجازه می باید با بیان مطالبی به شخصیت بزرگ ملی چون دکتر کریم سنجابی اهانت نماید. کسیکه بیش از ششماه از ورود وی بصحنه سیاست مملکت نمی گذرد و سوابق و اعمال او در گذشته مورد گفتگوی محافل مختلف است با سوء استفاده از امکاناتی که شرایط خاص فعلی در اختیار او قرار داده است برای دکتر کریم سنجابی که حدود چهل سال است در مبارزات ملی برای دفاع از استقلال و ملیت و آزادی مردم ایران فداکاری کرده است شایعه پراکنی نماید. دکتر سنجابی از رجال معروف ملی و سیاسی ایران که در صحنه سیاست بین المللی نیز صاحب نام است در طول حیات سیاسی خود یکی از مظاهر صداقت و اصالت نهضت ملی و از عوامل مقاومت در برابر امپریالیسم جهانی و استبداد داخلی بوده است. در جریان انقلاب عظیم ملت ایران نیز دکتر سنجابی یکی از سنگرهای مقاومت ملی محسوب میگردد و موقعیکه آقای ابراهیم یزدی در امریکا و فرانسه مشغول تهیه مقدمات میوه چینی از این انقلاب بود دکتر سنجابی جان بر کف در خیابانهای تهران و در صف اول مبارزان و فداکاران در برابر نیروهای مسلح به پیکار میپرداخت. آن زمان او در میان آتش و خون با آزادی و استقلال وطن میاندیشید و اکنون که انقلاب پیروز شده متاسفانه کسانی این امکان را پیدا میکنند که فداکارهای مبارزان راه استقلال و آزادی و ایران رانان دیده گرفته و برای مشوب ساختن اذهان عمومی کوشش نمایند ولی تاریخ نشان داده و خواهد داد که خورشید را بکل نتوان اندود و پیروزی باطل بر حق از محالات است.

### جبهه ملی ایران

نظرها و پیشنهاد های

# جبهه ملی ایران

در باره پیش نویس

قانون اساسی جمهوری اسلامی

در شرایط بعد از انقلاب یکی از مهمترین اموری که در برابر ملت قرار داشت و هم اکنون نیز با همان اهمیت روبروی ما قرار دارد تنظیم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران است. جبهه ملی ایران اعتقاد دارد که قانون اساسی جدید ایران باید بوسیله مجلس مؤسسانی که نماینده قاطبه ملت ایران باشد و نمایندگان آن در یک انتخابات عمومی و آزاد توسط مردم تعیین شوند تدوین و تصویب گردد. بدیهی است در صورتیکه قانون اساسی مصوب مجلس مؤسسان در یک رفراندوم به نظر خواهی عموم گذاشته شود تصویب ملت موجب دوام و استحکام و اعتبار بیشتر چنین قانونی خواهد شد.

گرچه تنظیم پیش نویس قانون اساسی توسط هیئت یا هیئتهائی که از طرف مجلس مؤسسان ما مور میشوند انجام میگردد ولی دولت موقت جمهوری اسلامی انجام این امر را به وزارت طرحهای انقلابی محول ساخت و کمیونی در آن وزارت بکار تهیه پیش نویس قانون اساسی پرداخت. جبهه ملی ایران نیز از قبل در نظر داشت راه "ا" به تهیه طرح قانون اساسی جدید ایران بنماید و با توجه به سن مبارزاتی نهضت ملی ایران و مدتهای انقلاب بزرگ ملی اسلامی و حقوق مردم زحمتکش ایران و هدفهائی که مسیر بعدی انقلاب و تکامل نهضت ملی در پیش خواهد داشت طرح اصول قانون اساسی جدید و مترقی ایران را پایه ریزی نماید و بدین منظور هیئتی از حقوقدانان و صاحب نظران را ما مور تهیه طرح قانون اساسی نمود. ولی نظر به تحولاتی که در اوضاع سیاسی کشور روی داد و دولت موقت تحت تأثیر نظرات رهبری انقلاب نخست از تشکیل مجلس مؤسسان منصرف گردید و بعد با تشکیل مجلس مؤسسان با تعداد محدودی از نمایندگان موافقت نمود و اعلام داشت که طرح تهیه شده از طرف دولت مبنای بررسی نمایندگان مجلس مؤسسان قرار خواهد گرفت، جبهه ملی ایران مقتضی دید بجای کوشش برای تهیه طرح جداگانه قانون اساسی سعی خود را مصروف بررسی و اظهار نظر در مورد طرحی بنماید که از طرف دولت موقت برای بررسی مجلس مؤسسان تهیه شده است و قطعا " مبنای رسیدگی و مطالعه مجلس مذکور قرار خواهد گرفت. در این مدت نیز نماینده جبهه ملی ایران در بعضی از جلسات کمیسیون تهیه طرح قانون اساسی شرکت کرد و نظرات جبهه ملی را با اطلاع کمیسیون رساند که برخی از آن نیز مورد توجه قرار گرفته است.

پس از آنکه پیش نویس طرح قانون اساسی از طرف دولت موقت انتشار یافت بررسیهای اولیه نشان داد که گرچه بعضی از نکات اصلی طرح نمیتواند مورد قبول قرار گیرد و اکثر اصول آن چه از نظر فن قانون گذاری و چه از نظر محتوی مواد باید مورد تجدید نظر اساسی قرار گیرد ولی در صورت انجام اصلاحات و تغییرات لازم، چارچوب و اساس طرح تنظیمی دولت میتواند با توجه به شرایط و اوضاع و احوال حاکم بر کشور مبنای مناسبی برای تدوین قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران قرار گیرد.

بدین ترتیب جبهه ملی ایران بجای تنظیم و ارائه طرح جداگانه قانون اساسی جدید اقدام به بررسی طرح پیشنهادی دولت کرد و با انجام اصلاحات و تغییراتی در آن، طرح پیشنهادی را تکمیل نمود. از این رو طرح اصلاحی در مورد پیش نویس قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران در واقع نمیتواند طرح اصلی جبهه ملی ایران برای قانون اساسی جدید بشمار آید. جبهه ملی ایران با ارائه طرح اصلاحی معتقد است که در صورت انجام اصلاحات مذکور طرح تنظیمی دولت بنحوی تکمیل خواهد شد که با توجه به شرایط خاص و احوال فعلی

ایران طرح مذکور بعنوان طرح قانون اساسی دولت جمهوری اسلامی میتواند مورد قبول قرار گیرد و مبانی سازمانی حکومت و روابط قوای حاکمه را بنحو مناسب تنظیم نماید و آزادیهای فردی و اجتماعی و حقوق ملت را در محدوده مقررات قانونی تضمین کند. در طرح اصلاحی جبهه ملی مجموعاً " ۹۹ اصل از ۱۵۰ اصل تغییر یافته است. در نتیجه در طرح اصلاحی ۷۷ ماده اصلاح و ۴ ماده بکلی حذف گردیده و بجای آن ۱۸ ماده اضافه شده است. این تغییرات در سه مورد انجام یافته است:

۱- تغییرات بنیادی مانند تغییر اصول و مقررات مربوط به شوراهای منطقهای و اختیارات محلی و طرز انتخاب و اختیارات رئیس جمهوری و نخست وزیر.

۲- اصلاحات اساسی در اصول و مواد موجود بدون تغییر محتوای اصل بنحوی که از نظر قانونی و یا اجرایی بدون اشکال و قابل انطباق با هدفهای قانون اساسی باشد.

۳- حذف عبارات زائد و نامتناسب و اصلاح عبارات از نظر حقوقی و اصطلاحات قانونی.

لازم به تذکر است که تغییرات اخیر تمام اصلاحاتی را از این قبیل که باید در عبارات متون اصول قانون اساسی بعمل آید در برنمیگیرد. متن و عبارت کلیه اصول چه از نظر حقوقی و چه از نظر ادبی مستلزم بررسی جدید و اصلاح آن از طرف صاحب نظران میباشد. این امر باید پس از تهیه متن نهائی قانون اساسی در مجلس مؤسسان از طرف هیئتی شامل حقوقدانان مجرب و ادیبانی که بمسائل و اصطلاحات حقوقی آشنائی دارند انجام پذیرد.

جبهه ملی ایران متن اصلاحی پیش نویس قانون اساسی را در اختیار دولت موقت جمهوری اسلامی ایران و کمیسیون بررسی قانون اساسی در وزارت طرحهای انقلابی قرار میدهد و آماده است که در مراجع مزبور و همچنین برای کلیه علاقمندان و سایر هموطنان توضیحات لازم را در مورد تغییرات و پیشنهادات خود بیان نماید.

جبهه ملی انتظار بلکه صراحتاً دارد که پیشنهادات اصلاحی در مورد قانون اساسی بعنوان حداقل اصلاحات مورد توجه قرار گیرد و قانون بنحو مترقی اصلاح و تکمیل شود. اگر مجلس مؤسسان به ترتیبی تشکیل شود که تمامی قشرهای مملکت این مجلس را نمایندند خود تلقی نکنند و چنانکه تاکنون مرسوم بوده پیشنهادات و نظرهای اصلاحی مورد توجه قرار نگیرد و حتی چنانکه شایع است اصول مترقی و اساس نظام مندرج در قانون مذکور که متناسب با شرایط فعلی جهانی است نیز تغییر کند باید خاطر نشان نمائیم که تشکیل مجلس مؤسسان و تصویب قانون اساسی نه تنها مشکلات و مسائل فعلی را برطرف نخواهد کرد بلکه دو صد چندان بر آشفتگی اوضاع خواهد افزود و کشور را بورطه نامعلومی سقوط خواهد داد.

جبهه ملی ایران

۱۳۵۸/۴/۳۱

این متن فقط حاوی اصولی است که اصلاح یا تغییر یافته یا کلاً حذف و یا اضافه شده است .  
در زیر عبارات و کلماتی که تغییر یافته در پیش نویس قانون اساسی و در اصول اصلاحی خط کشیده شده  
است .  
اصول ۷۸ الی ۸۸ متن اصلاحی بجای اصل ۷۴ متن پیشنهادی و اصول ۱۵۲ الی ۱۵۴ متن اصلاحی بجای  
اصل ۱۴۰ متن پیشنهادی دولت قرار گرفته است .



اصل ۱ - نوع حکومت ایران "جمهوری اسلامی" است که ملت ایران در پی انقلاب اسلامی پیروزمندش در همه برسی دهم و یازدهم فروردین ماه سال یکهزار و سیصد و پنجاه و هشت هجری شمسی با اکثریت ۹۸/۲٪ به آن رای مثبت داده است.

اصل ۲ - نظام جمهوری اسلامی نظامی است توحیدی برپایه فرهنگ اصیل و پویا و انقلابی اسلام با تکیه بر ارزش و کرامت انسان، مسئولیت اودر باره خویش، نقش بنیادی تقوی در رشد او نفی هرگونه تبعیض و سلطه جوئی فرهنگی سیاسی و اقتصادی و ضرورت ابرپافته از دستاوردهای سودمند علوم و فرهنگ بشری در جهت التزام کامل به همه تعالیم الهی اسلام.

اصل ۵ - بر مبنای آیه کریمه: یا ایها الناس انا خلقناکم من ذکر و انثی و جعلناکم شعوبا و قبائل لتعارفوا ان اکرمکم عندالله اتقیکم " در جمهوری اسلامی ایران همه اقوام از قبیل فارس، ترک، کرد، عرب، بلوچ، ترکمن و نظائر آنها از حقوق کاملا مساوی برخوردارند و هیچ کس را بر دیگری امتیازی نیست مگر بر اساس تقوی.

اصل ۶ - در جمهوری اسلامی ایران استقلال و آزادی از یکدیگر تفکیک ناپذیرند. هیچ فرد یا گروه و هیچ مقام و مرجعی حق ندارد به نام استفاده از آزادی بر استقلال و تمامیت ارضی ایران کمترین خدشهای وارد کند یا به نام حفظ استقلال و تمامیت ارضی کشور، آزادی عقیده، بیان، قلم و آزادیهای مشروع دیگر را از کسی سلب کند یا قوانین و مقرراتی بدین منظور وضع کند مگر در حالت جنگ.

اصل ۱ - حکومت ایران "جمهوری اسلامی" است.

اصل ۲ - نظام جمهوری اسلامی ایران نظامی است توحیدی برپایه تعالیم مترقی و انقلابی اسلام و فرهنگ اصیل و پویای ایرانی، با تکیه بر ارزش و کرامت انسان، مسئولیت او در باره خویش، نقش بنیادی تقوی در رشد او نفی هرگونه تبعیض و سلطه جوئی فرهنگی سیاسی و اقتصادی و ضرورت استفاده از دستاوردهای سودمند علوم و فرهنگ بشری در جهت التزام کامل به همه تعالیم الهی اسلام.

اصل ۵ - بر مبنای آیه کریمه: یا ایها الناس انا خلقناکم من ذکر و انثی و جعلناکم شعوبا و قبائل لتعارفوا ان اکرمکم عندالله اتقیکم " در جمهوری اسلامی ایران همه اقوام و افراد ایرانی اعم از زن و مرد از حقوق مساوی برخوردارند و هیچکس را بر دیگری امتیازی نیست مگر بر اساس تقوی.

اصل ۶ - در جمهوری اسلامی ایران استقلال و آزادی از یکدیگر تفکیک ناپذیرند. هیچ فرد یا گروه و هیچ مقام و مرجعی حق ندارد به نام استفاده از آزادی بر استقلال و تمامیت ارضی ایران کمترین خدشهای وارد کند یا به نام حفظ استقلال و تمامیت ارضی کشور، آزادی عقیده، بیان، قلم و آزادیهای مشروع دیگر را از کسی سلب کند یا قوانین و مقرراتی بدین منظور وضع کند.

اصل ۷- جمهوری اسلامی ایران سعادت انسان در کل جامعه بشری را آرمان خود میداند و رسیدن به استقلال و آزادی و حکومت حق و عدل را حق همه مردم جهان میشناسد و بنابراین در عین خودداری کامل از هرگونه دخالت سلطه جویانه در امور داخلی ملتهای دیگر از مبارزه حق طلبانه مستضعفین علیه مستکبرین در هر نقطه از جهان حمایت میکند.

اصل ۹- در جمهوری اسلامی سعی و کارو حاصل آن حق هر کس میباشد. هیچکس نمیتواند بعنوان بالکیت پر سعی و کار خود امکان سعی و کار را از دیگری سلب کند. امکان سعی و کار برای همه باید چنان فراهم گردد که هیچکس مورد بهره‌کشی و استثمار دیگران قرار نگیرد.

اصل ۱۰- جمهوری اسلامی ایران باید امکانات آموزش و پرورش را برای همه مردم کشور بطور یکسان فراهم کند تا هر کس بتواند فراخور استعدادش از آموزش و پرورش ورشد و شکوفائی برخوردار گردد و محدودیت امکانات سد راه پیشرفت او نشود.

اصل ۱۱- خانواده واحد بنیادی جامعه انقلاب ایران محسوب میگردد. قوانین باید اسباب استواری ازدواج را بر پایه توافق در عقیده و علاقه فراهم آورد و در تنظیم آنها حقوق خانواده بر حقوق فردی زوجین مقدم شمرده شود و روابط زن و مرد باید بر مبنای طهارت و تقوی و ارزشهای والای انسانی قرار گیرد و نه بر تفاخر ظاهری و مادی و هوسرانی.

اصل ۱۳- دین رسمی ایران اسلام و مذهب جعفری است که مذهب اکثریت مسلمانان ایران است و مذاهب دیگر اعم از حنفی، مالکی، شافعی حنبلی معتبر و محترم است و در مناطقی که مسلمانان پیرو این مذاهب اکثریت دارند مقررات محلی در حدود اختیارات شوری‌ها بر طبق این مذاهب خواهند بود ولی در

اصل ۷- جمهوری اسلامی ایران سعادت انسان در کل جامعه بشری را آرمان خود میداند و رسیدن به استقلال و آزادی و حکومت حق و عدل را حق همه مردم جهان میشناسد و بنابراین در عین خودداری کامل از هرگونه دخالت در امور داخلی دولتهای دیگر، از مبارزه حق طلبانه مستضعفین علیه مستکبرین در هر نقطه از جهان حمایت میکند.

اصل ۹- در جمهوری اسلامی سعی و کارو حاصل آن حق هر کس میباشد. هیچکس نمیتواند امکان سعی و کار را از دیگری سلب کند یا نتیجه کار دیگری را بخود اختصاص دهد. نظام اقتصادی کشور باید چنان باشد که هیچکس مورد بهره‌کشی و استثمار دیگران قرار نگیرد.

اصل ۱۰- جمهوری اسلامی ایران باید امکانات آموزش و پرورش را برای همه مردم کشور بطور یکسان فراهم کند تا هر کس بتواند فراخور استعدادش از آموزش و پرورش ورشد و شکوفائی برخوردار گردد و محدودیت امکانات سد راه او نشود.

تحصیلات ابتدائی رایگان و اجباری باید برای عموم تامین گردد.

اصل ۱۱- خانواده واحد بنیادی جامعه انقلابی ایران محسوب میگردد. قوانین باید اسباب استواری ازدواج را فراهم آورد و در تنظیم آنها حقوق خانواده بر حقوق فردی زوجین مقدم شمرده شود و روابط زن و مرد باید بر مبنای طهارت و تقوی و ارزشهای والای انسانی قرار گیرد نه بر تفاخر ظاهری و مادی و هوسرانی.

اصل ۱۳- دین رسمی ایران اسلام است. علاوه بر مذهب شبه جعفری اثنی عشری که مذهب اکثریت مسلمانان ایران است، مذاهب دیگر اسلامی نیز معتبر و محترم است، در احوال شخصیه و در تعلیم و تربیت دینی، هر مسلمان در هر نقطه از ایران بر طبق مذهب اسلامی خود عمل میکند.

احوال شخصیه و در تعلیم و تربیت دینی، هر مسلمان در هر نقطه از ایران بر طبق مذهب اسلام خود عمل میکند.

اصل ۱۷ - اعمال قوه مقننه از طریق مجلس شورای ملی است که از نمایندگان منتخب مردم تشکیل میشود و مصوبات آن پس از توشیح رئیس جمهور برای اجرا به قوه قضائیه و قوه مجریه ابلاغ میگردد. در امور مهم که به سرنوشت کشور و مسائل بسیار مهم اقتصادی، سیاسی و اجتماعی مربوط باشد ممکن است تصویب قانون از راه همه پرسی و مراجعه مستقیم به آراء مردم صورت گیرد.

اصل ۱۸ - اعمال قوه قضائیه بوسیله دادگاههای دادگستری است که باید بر طبق موازین اسلام تشکیل شود و به رسیدگی به دعاوی و حل و فصل آنها و حفظ حقوق عمومی و اجرای عدالت اسلامی بپردازد.

اصل ۲۳ - عقیده و حیثیت و جان و مسکن و نخل اشخاص محترم و از تعرض مصون است مگر به حکم قانون.

اصل ۲۵ - مطبوعات در نشر مطالب و بیان عقیده آزادند مگر در نشر مطالب مخالف عفت عمومی یا توهین به شاعر دینی، اتهام و افترا و تعرض به شرف و حیثیت و آبروی اشخاص یا نشر اکاذیب جرائم مطبوعاتی و کیفیت مجازات و رسیدگی به آنها را قانون تعیین میکند.

اصل ۲۶ - تشکیل احزاب، جمعیتها و انجمنهای دینی، سیاسی و صنفی آزاد است مشروط باینکه اصول استقلال، آزادی، حاکمیت و وحدت ملی را نقض نکند. شرکت افراد در اینگونه گروهها آزاد است و هیچکس را نمیتوان از شرکت در

اصل ۱۷ - اعمال قوه مقننه از طریق مجلس شورای ملی است که از نمایندگان منتخب مردم تشکیل میشود و مصوبات آن پس از توشیح رئیس جمهور برای اجرا به قوه قضائیه و قوه مجریه ابلاغ میگردد. و در امور بسط و مهم که به نظر رئیس جمهوری و تأیید مجلس شورای ملی به سرنوشت کشور و مسائل بسیار مهم اقتصادی و سیاسی و اجتماعی مربوط باشد ممکن است تصویب قانون از راه همه پرسی و مراجعه مستقیم به آراء مردم صورت گیرد.

اصل ۱۸ - اعمال قوه قضائیه بوسیله دادگاههای دادگستری است که با الهام از تعالیم عالیله اسلامی و بر طبق قوانین به رسیدگی به دعاوی و حل و فصل آنها و حفظ حقوق عمومی و اجرای عدالت اسلامی بپردازد.

اصل ۲۳ - افراد مردم از حیث جان و مال و مسکن و شرف محفوظ و مصون از هر نوع تعرض هستند و تعرض احدی نمیتوان شد مگر بحکم و ترتیبی که قوانین کشور تعیین مینماید. عقیده آزاد و محترم و مصون از هر نوع تفتیش و تعرض است.

اصل ۲۵ - عامه مطبوعات و تألیفات آزاد است و معیزی در آنها ممنوع میباشد. نشر مطالب مخالف عفت عمومی یا توهین به شاعر دینی ممنوع است. سایر جرائم مربوط به مطبوعات و تألیفات و کیفیت مجازات و ترتیب رسیدگی به جرائم مطبوعاتی را قانون تعیین میکند.

اصل ۲۶ - تشکیل احزاب، جمعیتها و انجمنهای دینی، سیاسی و صنفی و تبلیغ و نشر مفاید آزاد است مشروط باینکه اصول استقلال، آزادی، حاکمیت، وحدت ملی و تمامیت ارضی کشور و اساس جمهوری اسلامی را نقض نکند.

گروه دینی - سیاسی و اجتماعی دلخواهش منع کرد  
با به شرکت در یکی از این گروهها مجبور ساخت.

هیچکس را نمیتوان از شرکت در گروه دینی، سیاسی  
و اجتماعی دلخواهش منع کرد یا به شرکت در یکی  
از این گروهها مجبور ساخت.

اصل ۲۷ - افراد هر صنفی حق دارند برای دفاع از منافع شغلی  
خود با دیگران اتحادیه تشکیل دهند و یا در  
اتحادیهها شرکت کنند و اتحادیهها میتوانند با  
یکدیگر ائتلاف کنند. اجبار به تشکیل اتحادیه واحد  
یا اجبار به شرکت در اتحادیهها ممنوع است.

اصل ۲۸ - تشکیل اجتماعات آزاد است.  
مقررات مربوط به اجتماع و راهپیمایی در خیابانها  
و معابر و میدانها و سایر اماکن عمومی بموجب قانون  
معین خواهد شد.

اصل ۲۹ - اشتغال به کار حق و تکلیف هر فرد است هر کس  
حق دارد کار خود را آزادانه انتخاب نماید شرایط  
منصفانه برای کار خواستار باشد و در مقابل بیکاری  
مورد حمایت قرار گیرد. اشتغال به مشاغلی که بر طبق  
قوانین جمهوری اسلامی منع شده باشد ممنوع  
است.

اصل ۳۰ - هر کس حق دارد بدون هیچگونه تبعیضی در مقابل  
کار مساوی اجرت مساوی دریافت دارد هر کس در  
برابر کار خود مستحق مزد منصفانه ایستکه زندگی  
او و خانواده اش را موافق شئون انسانی تأمین نماید.

اصل ۳۱ - حق استفاده از تأمین اجتماعی بخصوص در امر  
بهداشت، درمان، بیکاری، پیری و از کار افتادگی  
حق است همگانی و دولت مکلف است طبق قوانین  
با استفاده از درآمدهای ملی این امر را برای کلیه  
افراد کشور تأمین کند و در این زمینه کارگران،  
کشاورزان و دیگر گروههای کم درآمد حق تقدم  
دارند.

اصل ۳۲ - سلب تابعیت اشخاص مجاز نیست مگر بموجب  
قانون و در صورتیکه دولت دیگری، تابعیت آنها

اصل ۲۷ - تشکیل اجتماعات مسالمت آمیز آزاد است و مقررات  
مربوط به اجتماع و راهپیمایی در خیابانها و میدانهای  
عمومی بموجب قانون معین خواهد شد.

اصل ۲۸ - هر کس حق دارد شغلی را که بدان مایل است و  
مخالف اسلام و مصالح عمومی نیست برگزیند.

اصل ۲۹ - حق استفاده از بیمه بهداشت، درمان بیکاری،  
پیری و از کار افتادگی حق است همگانی و دولت  
مکلف است بر طبق قوانین با استفاده از درآمدهای  
ملی این بیمهها را برای یک یک افراد کشور تأمین  
کند و در این زمینه کشاورزان، کارگران و گروههای  
کم درآمد حق تقدم دارند.

اصل ۳۰ - سلب تابعیت اشخاص فقط در صورتی ممکن است  
که دولت دیگری تابعیت آنها را بپذیرد. اتباع

خارجه نیز میتوانند در حدود قوانین به تابعیت ایران درآیند.

اصل ۳۶ - شکنجه بدنی یا روانی جهت اقرار گرفتن ممنوع است. اجبار اشخاص به شهادت یا اقرار یا سوگند نیز در هیچ صورتی مجاز نیست و چنین شهادت یا اقرار یا سوگند فاقد ارزش و اعتبار است. مجازات تخلف از این اصل را قانون معین میکند.

اصل ۳۷ - لطمه به حرمت و حیثیت انسانی که بحکم قانون بازداشت، زندانی یا تبعید شده، بهر صورت که باشد ممنوع است.

اصل ۳۸ - مالکیت شخصی که از راه مشروع بدست آید محترم است و حدود آنرا قانون معین میکند.

را بپذیرد. اتباع خارجه نیز میتوانند در حدود قوانین به تابعیت ایران درآیند.

اصل ۳۸ - شکنجه بدنی یا روانی بهر عنوان مطلقاً ممنوع است. اجبار اشخاص به شهادت یا اقرار یا سوگند نیز در هیچ صورت مجاز نیست و چنین شهادت یا اقرار یا سوگند فاقد ارزش و اعتبار است. مجازات تخلف از این اصل را قانون معین میکند.

اصل ۳۹ - هتک حرمت و حیثیت شخصی که بحکم قانون بازداشت، زندانی یا تبعید شده بهر صورت ممنوع است.

اصل ۴۰ - مالکیت خصوصی که از راه مشروع بدست آید محترم است و حدود آنرا قانون معین میکند.

اصل ۴۱ - ضبط املاک و اموال مردم به عنوان مجازات ممنوع است مگر به حکم قانون.

اصل ۴۲ - سلب تسلط مالکان و متصرفان از املاک و اموال متصرفه ایشان بهر عنوان که باشد ممنوع است مگر بحکم قانون.

اصل ۴۳ - زمینهای قابل کشت را بدون عذر موجه نمیتوان محطل گذاشت. این زمینها باید برای کشاورزی مورد استفاده قرار گیرد. ضوابط مربوطه اجرای این اصل و مستثنیات آنرا قانون معین میکند.

اصل ۴۴ - منابع زیرزمینی و دریائی و معادن و جنگلها و بهشما و رودخانهها و آبهای عمومی دیگر و اراضی موات و مراتع (باستثنای مراتع جزئی نسق کشاورزی واقع در حریم دهات) از اموال عمومی است و نحوه اداره و بهره برداری از آنها بوسیله قانون معین میشود.

اصل ۴۵ - منابع زیرزمینی و دریائی و معادن و جنگلها و بهشما و رودخانهها و آبهای عمومی دیگر و اراضی موات و مراتع (باستثنای مراتع جزئی نسق کشاورزی واقع در حریم دهات) از اموال عمومی است و نحوه اداره و بهره برداری از آنها بوسیله قانون معین میشود.

اصل ۴۶ - منابع زیرزمینی و دریائی و معادن و جنگلها و بهشما و رودخانهها و آبهای عمومی دیگر و اراضی موات و مراتع از اموال عمومی است و نحوه اداره و بهره برداری از آنها بوسیله قانون معین میشود.

اصل ۴۷ - مالکیت خصوصی در منابع، کشاورزی یا بازرگانی در صورتیکه وسیله اضرار یا تجاوز به منافع عمومی شود با تصویب مجلس شورای ملی ملغی اعلام میگردد.

اصل ۴۸ - مالکیت خصوصی در منابع، کشاورزی و بازرگانی در صورتیکه منافع عامه اقتضا کند با تصویب مجلس شورای ملی، ملغی اعلام میگردد.

اصل ۴۸ - مجلس شورای ملی از نمایندگان ملت که بطور مستقیم با رای مخفی انتخاب میشوند تشکیل می گردد . مصوبات اکثریت این نمایندگان برای همه ملت لازم الاجرا است . شرایط انتخاب شوندگان و انتخاب کنندگان را قانون معین میکند .

اصل ۵۱ - نمایندگان باید پیش از رسمیت یافتن مجلس بترتیب زیر سوگند یاد کنند و متن قسم نامه را امضاء نمایند :  
" من امضاء کننده این ورقه به خداوند قادر متعال و قرآن کریم و شرف انسانی خود سوگند میخورم که نگاهبان دست آوردهای انقلاب اسلامی ملت ایران و مبنای جمهوری اسلامی باشم و ودیعه ای را که ملت به ما سپرده است بمان امنی عادل پاسداری کنم . در انجام وظائف و کالت تقوی همیشه کنم و همواره با استقلال و امتلای کشور و حفظ حقوق ملت پای بند باشم از حریم قانون اساسی دفاع کنم و در گفته ها و نوشته ها و بیان عقاید خویش جز به استقلال کشور و آزادی مردم نیندیشم . " ( اقلیت های مذهبی این سوگند را با ذکر کتاب آسمانی خود یاد خواهند کرد . )

اصل ۵۳ - مذاکرات مجلس شورای ملی باید علنی باشد و گزارش کامل آن در روزنامه رسمی منتشر شود . به تقاضای رئیس جمهور یا نخست وزیر یا یکی از وزراء با رئیس مجلس یا ده نفر از نمایندگان ممکن است جلسه محرمانه با حضور همه نمایندگان یا با حضور عده خاص از آنها تشکیل شود . در صورت اخیر مصوبات این گروه خاص از نمایندگان وقتی معتبر است که به تصویب مجلس برسد .

اصل ۵۴ - وزیران با اجتماع یا به انفراد حق شرکت در جلسات مجلس را دارند و در صورتیکه مجلس لازم بداند مکلف به حضورند و هرگاه تقاضا کنند مطالبشان استماع میشود . وزیران میتوانند مشاوران خود را نیز همراه داشته باشند .

اصل ۵۲ - مجلس شورای ملی از نمایندگان ملت که بطور مستقیم و با رای مخفی انتخاب میشوند تشکیل می گردد . مصوبات مجلس لازم الاجرا است . شرایط انتخاب شوندگان و انتخاب کنندگان را قانون معین میکند .

اصل ۵۵ - نمایندگان باید پیش از رسمیت یافتن مجلس بترتیب زیر سوگند یاد کنند و متن قسم نامه را امضاء نمایند :  
امضاء کننده این ورقه به خداوند قادر متعال و قرآن کریم و شرف انسانی خود سوگند میخورم که نگاهبان دست آوردهای انقلاب اسلامی ملت ایران و مبنای جمهوری اسلامی و فرهنگ اصیل ایرانی باشم و ودیعه ای را که ملت به ما سپرده است بمان امنی عادل پاسداری کنم . در انجام وظائف و کالت تقوی همیشه کنم و همواره به استقلال و امتلای کشور و حفظ حقوق ملت و وحدت و تمامیت ارضی ایران پای بند باشم ، از حریم قانون اساسی دفاع کنم و در گفته ها و نوشته ها و بیان عقاید خویش جز به استقلال کشور و آزادی مردم نیندیشم . " ( اقلیت های مذهبی این سوگند را با ذکر کتاب آسمانی خود یاد خواهند کرد . )

اصل ۵۷ - مذاکرات مجلس شورای ملی باید علنی باشد و گزارش کامل آن در روزنامه رسمی منتشر شود . به تقاضای رئیس جمهور یا نخست وزیر یا رئیس مجلس یا ثلث از نمایندگان ممکن است جلسه محرمانه با حضور همه نمایندگان یا با حضور عده منتخبی از آنها تشکیل شود . در صورت اخیر مصوبات این عده از نمایندگان وقتی معتبر است که به تصویب مجلس برسد .

اصل ۵۸ - وزیران و معاونان وزارتخانه ها حق شرکت در جلسات مجلس را دارند و در صورتیکه مجلس لازم بداند مکلف به حضورند و هرگاه تقاضا کنند مطالبشان استماع میشود .



اصل ۵۵ - مجلس شورای ملی در عموم مسائل و در حدود صلاحیت مقرر در قانون اساسی میتواند قانون وضع کند.

اصل ۵۷ - تفسیر قوانین عادی در صلاحیت مجلس شورای ملی است. مفاد این ماده مانع از تفسیری نیست که داد رسان در مقام تعزیر حق از قوانین میکنند.

اصل ۵۸ - بناهای دولتی و اموالیکه جنبه نفایس ملی دارد قابل انتقال نیست مگر با تصویب مجلس شورای ملی.

اصل ۶۰ - دادن امتیاز تشکیل شرکتها و مؤسسات عمومی و اعطای امتیاز انحصار در امور تجارتي و صنعتی و کشاورزی و مادن از طرف دولت بدون تصویب مجلس شورای ملی ممنوع است.

اصل ۶۵ - طرحهای قانونی و پیشنهادهای و اصلاحاتی که نمایندگان در خصوص لوایح قانونی عنوان میکنند و به تقلیل درآمد عمومی یا افزایش هزینههای عمومی می انجامد در صورتی قابل طرح در مجلس خواهد بود که در آن طریق جبران کاهش درآمد یا تا ۱۰٪ من هزینه جدید نیز معلوم شده باشد.

اصل ۶۸ - برقراری حکومت نظامی ممنوع است مگر هنگام جنگ بحکم قانون.

اصل ۷۰ - نمایندگان میتوانند دولت را استیضاح کنند. استیضاح در صورتی قابل طرح است که با مضاعف ده (۱۰) نفر از نمایندگان برسد. پاسخ به استیضاح باید ظرف ده روز از تاریخ تقدیم آن از طرف دولت یا وزیر مسئول داده شود. مجلس پس از استماع

اصل ۵۹ - مجلس شورای ملی در کلیه امور و عموم مسائل بجز آنچه که تکلیف آن در قانون اساسی تعیین گردیده میتواند اتخاذ تصمیم نموده با قانون وضع کند.

اصل ۶۱ - تفسیر قانون اساسی از مختصات مجلس شورای ملی است.

اصل ۶۲ - اموال غیر منقول دولتی و مشترکات عمومی قابل انتقال نیست مگر به موجب قانون. انتقال اموال عمومی و دولتی که جنبه نفایس ملی یا تاریخی دارد مطلقاً ممنوع است تیهها و اماکن باستانی و تاریخی متعلق بدولت است و حفاری و بهره برداری از آنها بموجب قانون خواهد بود.

اصل ۶۴ - دادن امتیاز تشکیل شرکتها و مؤسسات عمومی در امور تجارتي و صنعتی و کشاورزی و مادن فرهنگ و بهداشت از طرف دولت بدون تصویب مجلس شورای ملی ممنوع است اعطای هرگونه امتیاز انحصاری به افراد و مؤسسات خصوصی اعم از داخلی و خارجی مطلقاً ممنوع است.

اصل ۶۹ - طرحهای قانونی و پیشنهادهای نمایندگان در صورتیکه مستلزم افزایش هزینه باشد بدون موافقت دولت قابل طرح نمیشاند.

اصل ۷۲ - برقراری حکومت نظامی ممنوع است مگر در مواقع جنگ با تصویب مجلس شورای ملی و به ترتیبی که قانون مقرر میدارد.

اصل ۷۴ - نمایندگان میتوانند هیئت دولت یا هر یک از وزراء را استیضاح کنند. استیضاح در صورتی قابل طرح است که با مضاعف ده نفر از نمایندگان برسد. پاسخ به استیضاح باید ظرف ده روز از تاریخ تقدیم آن از طرف دولت یا وزیر مسئول داده شد. مجلس



پاسخ دولت به دولت راهی اعتماد یا راهی عدم اعتماد میدهد. در صورت اخیر دولت معزول است و نخست وزیر یا وزیر مورد استیضاح نمیتواند در هیئت دولتی که بلافاصله تشکیل میشود شرکت کند.

اصل ۷۱ - نمایندگان مجلس را نمیتوان به مناسبت مفایدی که در مجلس اظهار کرده یا رایی که در مقام ابهای وظائف نمایندگی خود داده اند تعقیب یا توقیف کرد ولی اگر نماینده ای مرتکب جنحه یا جنایتی مشهود شود بلافاصله مورد تعقیب قرار میگیرد. جریان تعقیب باید به آگاهی مجلس برسد. در صورتیکه نماینده متهم به ارتکاب جرم غیر مشهود باشد به شرط سلب مصونیت تحت تعقیب قرار میگیرد.

ماده ۷۲ - هیئت وزیران پس از تشکیل و معرفی و پیش از هر اقدام دیگر باید از مجلس راهی اعتماد بگیرد. در دوران تصدی نیز در مورد مسائل مهم و مورد اختلاف دولت میتواند از مجلس تقاضای رای اعتماد کند.

اصل ۷۳ - هر کس شکایتی از روش کار نمایندگان مجلس و یا قوه قضائیه داشته باشد، میتواند به مجلس شورای ملی اعلام کند. هرگاه شکایت در باره نماینده یا نمایندگان مجلس باشد باید به او پاسخ کافی داده شود و اگر راجع به دولت یا سیاست قضائی باشد به وزارتخانه مسئول فرستاده میشود تا مورد رسیدگی قرار گیرد.

#### مبحث سوم - شوراهای منطقه ای

اصل ۷۴ - برای تأمین هر چه سریعتر رفاه عمومی و پیشبرد اصلاحات بهداشتی، آموزشی فرهنگی و اقتصادی با توجه به مقتضیات بومی و جلب همکاری مردم در این مقاصد اداره امور هر روستا، بخش، شهر،

پس از استماع پاسخ دولت یا وزیر مورد استیضاح راهی اعتماد یا عدم اعتماد میدهد. در صورت اخیر دولت و یا وزیر مورد استیضاح معزول است و نخست وزیر یا وزیر معزول نمیتواند در هیئت دولتی که بلافاصله تشکیل میشود شرکت کند.

اصل ۷۵ - نمایندگان مجلس را نمیتوان به مناسبت مفایدی که در مجلس اظهار کرده یا به جهت رایی که در مقام ابهای وظائف نمایندگی خود داده اند تعقیب یا توقیف کرد و هرگاه نماینده ای مرتکب جنحه یا جنایتی مشهود شود مورد تعقیب قرار میگیرد. جریان تعقیب باید بلافاصله به آگاهی مجلس برسد. ادامه تعقیب تا سلب مصونیت موکول با اجازه رئیس مجلس میباشد. در صورتیکه نماینده متهم به ارتکاب جرم غیر مشهود باشد به شرط سلب مصونیت تحت تعقیب قرار میگیرد.

اصل ۷۶ - نخست وزیر پس از تشکیل و معرفی هیئت وزیران باید بلافاصله از مجلس تقاضای رای اعتماد کند. در دوران تصدی در مورد مسائل مهم و مورد اختلاف نیز دولت میتواند از مجلس تقاضای راهی اعتماد نماید.

اصل ۷۷ - هر کس شکایتی از نمایندگان مجلس و یا قوای مجریه و قضائیه داشته باشد میتواند به مجلس شورای ملی اعلام کند. هرگاه شکایت در باره نماینده یا نمایندگان مجلس باشد باید رسیدگی و به او پاسخ کافی داده شود اگر راجع به دولت یا دستگاه قضائی باشد به وزارتخانه مسئول فرستاده میشود تا مورد رسیدگی قرار گیرد و پاسخ مقتضی داده شود.

#### مبحث سوم : شوراهای منطقه ای و اداره امور محلی

اصل ۷۸ - بمنظور دخالت مستقیم مردم هر ناحیه در اداره امور منطقه خود شوراهای دهستان و بخش و شهرستان و استان بر مبنای حدود جغرافیائی که بموجب قانون مقرر میگردد تشکیل خواهد شد.

شهرستان، با استان با نظارت شورای بنام شورای ده، بخش، شهر، شهرستان با استان که اعضاء آنها مردم همان محل انتخاب میکنند صورت میگیرد. حدود اختیارات و عمل و نحوه نظارت شوراهای مذکور و سلسله مراتب آنها را که باید رعایت اصول وحدت ملی و تمامیت ارضی و تابعیت حکومت مرکزی باشد قانون تعیین میکند.

اصل ۷۹ - اعضاء شوراهای بطور مستقیم از طرف مردم هر محل قطع نظر از ویژگیهای مذهبی و نژادی و زبانی انتخاب میشوند. نحوه تقسیم بندی شوراهای و تعداد اعضاء شوراهای و مدت و ترتیب انتخابات طبق قوانین مصوب مجلس شورای ملی خواهد بود.

اصل ۸۰ - در تقسیمات کشور و تعیین تعداد و حدود استانها با که طبق قانون معین خواهد شد تناسب جمعیت و ملاحظات اقتصادی و مقتضیات تاریخی و جغرافیائی و مذهبی و فرهنگ و زبان و سن بومی و قومی تا حدودیکه مقدور باشد باید رعایت شود.

اصل ۸۱ - شوراهای شهرستان و استان برای اداره امور شهری و روستائی و همچنین خدمات فرهنگی و آموزشی و بهداشتی و درمانی و کسار و کشاورزی و مسکن و وصول عوارض منطفه‌ای در حوزه صلاحیت خود حق وضع آئین نامه دارند ولی آئین نامه‌ها و بطور کلی تصمیمات شوراهای نمیتوانند خلاف قانون اساسی و سایر قوانین جمهوری اسلامی ایران باشد. همچنین آئین نامه های شورای شهرستان نباید مغایر با تصمیمات و آئین نامه‌های شورای استان باشد.

اصل ۸۲ - بالاترین دادگاه مرکز استان در خصوص تعارض آئین نامه‌ها و تصمیمات شوراهای شهرستان اتخاذ تصمیم خواهد کرد تعیین تکلیف راجع به تعارض تصمیمات و مقررات شورای استان با قوانین کشور در صلاحیت دیوان عدالت اداری است.

اصل ۸۳ - اداره امور محلی و امور مربوط به شهرداریها و بخشداریهها و طرحهای شهری و برنامه‌های خانه سازی و بهسازی در طرحهای عمومی هر استان و منطقه، راهسازی در داخل استان و منطقه، امور

کشاورزی و ذخیره کردن مواد غذایی در حدود قوانین عمومی کشور، امور خاص منطقه در مورد محیط زیست و مراتع و جنگلداری در حدود قوانین عمومی کشور، امور مربوط به سدسازی و آبیاری در مواردیکه منابع آبی و توزیع آن فقط محدود به منطقه میشود، امور مربوط به بازارهای محلی و صنایع دستی و بومی، موزه و کتابخانه و بایگانی‌های محلی و منطقه‌ای و بناهای تاریخی منطقه‌ای و محلی و مقررات مربوط به آموزش و پیشبرد زبان و فرهنگ منطقه‌ای، علاوه بر فرهنگ ملی و زبان فارسی که در تمام مدارس معمول خواهد بود بسط و گسترش جهان گردی در منطقه - امور مربوط به ورزش و تفریحات، تعاون اجتماعی و نظارت و حفاظت از تاسیسات و ساختمانهای منطقه‌ای طبق مقررات مصوب شورای استان بر عهده شوراهای سازمانهای محلی است. اداره امور پلیس در هر شهرستان بر طبق قوانین کشوری بر عهده فرماندار است.

اصل ۸۴ - همه افراد کشور دارای حق مساوی در رفت و آمد و استقرار و اقامت و تجارت و اشتغال و تحصیل در کلیه نقاط کشور میباشند. هیچیک از شوراهای نمیتوانند برای نقل و انتقال کالاها ممنوعیت ایجاد کنند و یا عوارض محلی خاص برای کالاهاشیکه از مناطق دیگر وارد و یا به آنها صادر میشود مقرر بدارند.

اصل ۸۵ - انتخاب دهمدار و بخشدار و شهردار از طرف شورای دهستان و شورای بخش و شورای شهر انجام خواهد گرفت.

اصل ۸۶ - انتخاب فرماندار با پیشنهاد شورای شهرستان و تصویب استاندار بر تئمی که در قوانین مقرر میگردد انجام خواهد گرفت. استاندار با پیشنهاد وزارت کشور از طرف هیئت دولت منصوب میشود.

اصل ۸۷ - عزل استاندار و فرماندار و انحلال هر یک از شوراهای از اختیارات دولت جمهوری اسلامی است.

اصل ۸۸ - از جمله امور مختص مجلس شورای ملی وضع قوانین

در موارد زیر است :

قوانین مربوط به تأمین مساوات بین همه ایرانیان در استفاده از کلیه حقوق و نسبت به اجرای همه وظائف قانونی خود در سراسر کشور قوانین مربوط به تابعیت ، مهاجرت ، طلب تابعیت ، اقامت اتباع بیگانه ، حق پناهندگی ، روابط و معاهدات بین المللی ، دفاع و نیروهای مسلح ، دادگستری ، آئین دادرسی و کیفری و مدنی ، قوانین تجارت و روابط بازرگانی خارجی و داخلی قوانین کار و بیمه های اجتماعی ، قوانین مربوط به مالکیت صنعتی و ادبی و هنری ، مقررات گمرکی ، سیستم پولی و ارز و تسعیر آن ، مقررات اعتباری بانکی ، مقررات مربوط به اوزان و مقادیر و اوقات رسمی ، قوانین مربوط به برنامه ریزی عمومی ، اقتصادی ، مالیاتهای عمومی و قروض و دیون خارجی ، مقررات مربوط به هماهنگ کردن طب و بهداشت عمومی و مقررات محصولات و مواد دارویی ، اساس نظام قانونی تقسیمات اداری ، مقررات مربوط به مصادره کردن اموال و ملی نمودن آنها ، مقررات اساسی مربوط به قراردادهای امتیازات و دیون عمومی ، ماهیگیری در دریاها ، امر تجارت دریائی و هوائی و ثبت کشتیها و هواپیماها ، امور مربوط به فرودگاهها و بنادر عمومی ، کنترل هوائی و فضائی و امور مربوط به هواشناسی ، امور مربوط به راه آهن و راههای کشوری ، تنظیمات فنی و عمومی ارتباطات ، مقررات عمومی حمل و نقل مربوط به امور پست و مخابرات ، کاپلهای هوائی وزیر دریائی و ارتباطات رادیویی ، مقررات عمومی مربوط به حفاظت محیط زیست ، مقررات عمومی مربوط به جنگلداری و مراتع ، طرحهای عمومی که مربوط به چند استان یا منطقه میشود ، مقررات اساسی سادن و انرژی تولید و انبار کردن اسلحه و مهمات ، مقررات مربوط به مطبوعات و رادیو تلویزیون و بطور کلی وسائل ارتباط جمعی ، مقررات مربوط به حمایت از فرهنگ و میراث هنری ملی و اسلامی ، مقررات مربوط به ابنیه و موزهها و کتابخانهها و آرشوها و اشیاء عتیقه و کاوشهای باستانشناسی که مربوط به همه ایرانیان است امور مربوط به امنیت عمومی ، مقررات مربوط

به درجات دانشگاهی و شغلی - صلاحیت ها و امور  
مربوطه آمار عمومی و امور مربوطه تسهیل مبادلات  
فرهنگی بین استانها و مناطق .

اصل ۸۹ - ریاست جمهوری بالاترین مقام رسمی کشور در امور  
داخلی و خارجی کشور است و تنظیم روابط قوای  
سه گانه و ریاست قوه مجریه را با رعایت قانون اساسی  
بعهدده دارد .

اصل ۹۱ - رئیس جمهوری از طرف مجمعی با شرکت نمایندگان  
مجلس شورای ملی و پنج نفر از اعضای هر یک از  
شوراهای استان با انتخاب شورای مربوطه برای مدت  
چهار سال با اکثریت مطلق اعضای مجمع انتخاب  
میشود و انتخاب متوالی او تنها برای یک دوره دیگر  
امکان دارد .

تهره - نظر به لزوم انتخاب فوری نخستین رئیس  
جمهوری ، انتخاب رئیس جمهوری مزبور استثنائاً  
از طرف مجلس شورای ملی انجام خواهد گرفت .

حذف میشود .

اصل ۹۲ - در صورتیکه در نخستین دور انتخاب رئیس جمهور  
هیچیک از داوطلبان نتواند اکثریت مطلق بدست  
آورد برای بار دوم رای گرفته میشود . در دور دوم  
تنها برای دو نفر از داوطلبانیکه در دور نخست آراء  
بیشتری بدست آورده اند رای گیری میشود . در این  
دور داوطلبی که آراء بیشتری داشته باشد انتخاب  
میشود .

اصل ۷۵ - رئیس جمهوری بالاترین مقام رسمی کشور در امور  
داخلی و روابط بین المللی و اجرای قانون اساسی  
است و تنظیم روابط قوای سه گانه و ریاست قوه مجریه  
را بعهدده دارد .

اصل ۷۷ - رئیس جمهوری برای مدت چهار سال از راه مراجعه  
مستقیم به آراء عمومی انتخاب میشود و انتخابات  
او تنها برای یک دوره دیگر امکان دارد .

اصل ۷۸ - داوطلبان احراز مقام ریاست جمهوری باید آمادگی  
خوبش را بطور رسمی اعلام کنند نحوه انجام انتخاب  
رئیس جمهوری را قانون تعیین میکند .

اصل ۷۹ - رئیس جمهوری به اکثریت مطلق آراء شرکت کنندگان  
انتخاب میشود ، ولی هرگاه در دور نخست هیچیک  
از داوطلبان نتواند چنین اکثریتی بدست آورد ،  
روز جمعه هفته بعد برای بار دوم رای گرفته میشود  
در دور دوم تنها دو نفر از داوطلبانیکه دور نخست  
آراء بیشتری بدست آورده اند شرکت میکنند ، لیکن  
اگر بعضی از داوطلبان برنده آن دوره از شرکت در  
انتخابات منصرف شوند ، انتخاب از میان دو داوطلبی  
صورت میگردد که بیش از دیگران رای داشته باشند .  
شورای نگهبان قانون اساسی بر انتخابات نظارت  
و نتیجه را اعلام میکند . در نخستین دوره انتخابات  
رئیس جمهوری انجمن عالی نظار که طبق آئین نامه  
تشکیل میشود ، نظارت بر انتخاب رئیس جمهوری  
را بر عهده دازد .

اصل ۸۱- هرگاه در ده روز پیش از روز رای‌گیری یکی از داوطلبان فوت کند، انتخابات بمدت دو هفته بتأخیر میافتد، اگر در فاصله دور نخست و دور دوم نیز یکی از دو نفر حاضر اکثریت دور نخست فوت کند مهلت انتخابات تجدید میشود.

اصل ۹۴- رئیس جمهوری در مجلس شورایملی در جلسه‌ای که با حضور رئیس دیوانعالی کشور و اعضای شورای نگهبان قانون اساسی تشکیل میشود، سوگند نامه زیر را قرائت میکند.

"من بعنوان رئیس جمهوری در پیشگاه ملت ایران به خداوند قادر و متعال و قرآن کریم سوگند یاد میکنم که پاسدار قانون اساسی و نگاهبان دین رسمی کشور باشم و همه وجود و استعداد و صلاحیت خویش را وقف خدمت بمردم و اعتلای کشور و ترویج اخلاق و پشتیبانی از حق و عدالت سازم، از آزادی و حرمت اشخاص و حقوقی که قانون اساسی برای ملت شناخته است حمایت کنم و در حراست از مرزها و وحدت ملی و تمامیت ارضی و استقلال سیاسی و اقتصادی و فرهنگی کشور و صیانت فرهنگی ملی از هیچ اقدامی دریغ نورزم و با استعانت از خداوند و پیروی از پیامبر و ائمه اطهار علیهم السلام قدرتی را که ملت بعنوان امانتی مقدس بمن سپرده است همچون امانتی پارسی و فداکار نگاهدار باشم و آنرا به منتخب ملت پس از خود بسپارم و از هرگونه خودکامگی بپرهیزم."

اصل ۹۵- توشیح قوانین با رئیس جمهور است ولی خودداری او از توشیح قانون در مهلت مقرر جز در موارد مصرح در قانون اساسی نمیتواند اجرای قوانین را پس از انقضای مهلت توشیح بتأخیر اندازد، مهلت توشیح قانون ده روز از تاریخ ابلاغ قانون به دولت است.

اصل ۹۷- در امور مالی هرگاه رئیس جمهوری با توجه به نظر نخست‌وزیر اجرای قانون را بمصلحت نبیند میتواند تجدید نظر در آنرا با ذکر دلائل از مجلس

اصل ۸۲- رئیس جمهوری در مجلس شورایملی در جلسه‌ای که با حضور رئیس دیوانعالی کشور و اعضای شورای نگهبان قانون اساسی تشکیل میشود سوگند نامه زیر را قرائت و امضاء میکند:

"من بعنوان رئیس جمهوری در پیشگاه ملت ایران به خداوند قادر و متعال و قرآن کریم سوگند یاد میکنم که پاسدار قانون اساسی و نگاهبان دین رسمی کشور باشم و همه وجود و استعداد و صلاحیت خویش را وقف خدمت بمردم و اعتلای کشور و ترویج اخلاق و پشتیبانی از حق و عدالت سازم از آزادی و حرمت اشخاص و حقوقی که قانون اساسی برای ملت شناخته است حمایت کنم و در حراست از مرزها استقلال سیاسی و اقتصادی و فرهنگی کشور از هیچ اقدامی دریغ نورزم و با استعانت از خداوند و پیروی از پیامبر و ائمه اطهار علیهم السلام قدرتی را که ملت بعنوان امانتی مقدس بمن سپرده است همچون امانتی پارسی و فداکار نگاهدار باشم و آنرا به منتخب ملت پس از خود بسپارم و از هرگونه خودکامگی بپرهیزم."

اصل ۸۳- توشیح قوانین با رئیس جمهوری است ولی خودداری او از توشیح قانون در مهلت مقرر جز در موارد مصرح در قانون اساسی نمیتواند اجرای قوانین را پس از انقضای مهلت توشیح متوقف سازد مهلت توشیح قانون ده روز از تاریخ ابلاغ قانون به نخست‌وزیر است.

اصل ۸۵- در امور مالی نیز هرگاه ریاست جمهوری اجرای قانون را به مصلحت نبیند میتواند تجدید نظر در آنرا با ذکر دلائل از مجلس بخواهد ولی پس از

تصویب مجدد باید آنرا توشیح کند. درخواست تجدید نظر نیز باید تا پایان مهلت توشیح انجام شود.

اصل ۸۶ - در مواردیکه به پیشنهاد رئیس جمهور، تصویب عهدنامه یا لایحه مهمه بررسی گذارده میشود، مهلت توشیح قانون از تاریخی آغاز میشود که نتیجه همه بررسی بوسیله شورای نگهبان اعلام میگردد.

اصل ۸۷ - رئیس جمهور نخست وزیر را انتخاب میکند.

اصل ۸۹ - هرگاه بین قوه مجریه و مجلس شورای ملی اختلاف نظر بوجود آید و توافق ممکن نگردد رئیس جمهور میتواند از راه همپرسی انحلال مجلس شورای ملی را بتصویب ملت برساند و در صورت انحلال باید بلافاصله انتخابات جدید مجلس اعلام و ترتیبی داده شود که مجلس جدید حداکثر طی شش هفته از تاریخ انحلال کار خود را آغاز کند رئیس جمهور در هر دوره ریاست جمهوری فقط یکبار میتواند از این حق استفاده کند.

اصل ۹۰ - اعلام عفو عمومی پس از تصویب مجلس شورای ملی با رئیس جمهور است، همچنین رئیس جمهور حق دارد در حدود قوانین مجازات محکومان را تخفیف دهد.

اصل ۹۱ - اعطای نشانها و عناوین افتخاری دولت با رئیس جمهور است.

اصل ۹۳ - فرماندهی کل نیروهای نظامی با رئیس جمهوری است. رئیس کل ستاد ارتش جمهوری اسلامی به پیشنهاد هیئت وزیران و تصویب رئیس جمهور تعیین میشود.

اصل ۹۴ - امضای عهدنامههای دولت ایران با سایر دولتها و همچنین امضای پیمانهای مربوط به اتحادیههای

به عواید ولی پسران تصویب مجدد باید آنرا توشیح کند. درخواست تجدید نظر نیز باید تا پایان مهلت توشیح انجام داده شود.

اصل ۹۸ - در مواردیکه به پیشنهاد رئیس جمهور و تصویب مجلس شورای ملی تصویب عهدنامه یا لایحه مهمه بررسی گذاشته میشود مهلت توشیح قانون از تاریخی آغاز میشود که نتیجه همه بررسی به وسیله شورای نگهبان اعلام میگردد.

اصل ۹۹ - رئیس جمهور با جلب نظر اکثریت نمایندگان مجلس نخست وزیر را انتخاب میکند.

اصل ۱۰۱ - هرگاه ظرف یکسال بیش از دو بار دولت بر اثر رای عدم اعتماد مجلس معزول شود و یا بر اثر اقدام تعدادی از نمایندگان تشکیل جلسات مجلس واتخاذ تصمیم نسبت بمسائل ملطکتی و پیشنهادها و لوایح دولت ظرف مدت دو ماه متوالی میسر نگردد رئیس جمهور میتواند مجلس را منحل کند. در صورت انحلال باید بلافاصله انتخابات مجلس اعلام و ترتیبی داده شود که مجلس جدید حداکثر طی دو ماه از تاریخ انحلال مجلس قبلی کار خود را آغاز کند. رد لایحه بودجه دولت بمنزله رای عدم اعتماد محسوب است.

اصل ۱۰۲ - عفو عمومی با مجلس شورای ملی است ولی رئیس جمهور حق دارد در حدود قوانین مجازات محکومان را عفو کند یا مجازات آنان را تخفیف دهد.

اصل ۱۰۳ - اعطای درجات نظامی و نشانها و عناوین افتخاری دولت با رئیس جمهوری است.

اصل ۱۰۵ - فرماندهی کل نیروهای نظامی با رئیس جمهوری است، رئیس کل ستاد ارتش و فرماندهان نیروهای سه گانه جمهوری اسلامی به پیشنهاد هیئت وزیران و تصویب رئیس جمهوری تعیین میشوند.

اصل ۱۰۶ - امضای عهدنامههای دولت ایران با سایر دولتها و همچنین امضای پیمانهای مربوط به اتحادیههای



بن المللی با رئیس جمهور یا نماینده قانونی او است که پس از تصویب مجلس شورای ملی انجام میشود .

اصل ۹۵ - اعلان جنگ و متارکه آن و پیمان صلح پس از تصویب مجلس شورای ملی با رئیس جمهور است مگر در موارد فوری و اضطراری که رئیس جمهور با مشورت هیئت وزیران تصمیم بگیرد .

اصل ۹۸ - در صورت فوت یا کنارگیری رئیس جمهور یا بیماری طولانی و یا سایر موجباتی که مانع از اجرای وظائف وی شود ، وظائف و اختیارات رئیس جمهور با استثنای اختیار مربوط به درخواست تجدید نظر نسبت به مصوبات مجلس و اقدام به همه پرسی با شورای موقت ریاست جمهوری است و این شورا حداقل یکماه و حداکثر ۵۰ روز پس از احراز آن موجبات نسبت به انتخابات رئیس جمهور جدید اقدام میکند .

اصل ۱۰۱ - تصویب نامه و آئین نامه های دولت پس از تصویب هیئت وزیران با اطلاع رئیس جمهور میرسد و در صورتیکه مصوبه ها را بر خلاف قوانین بیاورد میتواند برای تجدید نظر به هیئت وزیران بفرستد .

اصل ۱۰۲ - هرگاه رئیس جمهور به خیانت یا توطئه علیه امنیت کشور متهم شود ، مجلس شورای ملی باید به اتهام او رسیدگی کند و اگر سه چهارم همه نمایندگان مجلس رای به تعقیب او دادند هیئت عمومی دیوان عالی کشور به اتهام رسیدگی و بر طبق قوانین عمومی مجازات او را معین میکند . پس از رای مجلس به تعقیب تا صدور رای نهائی دیوان عالی کشور رئیس جمهور از مقام خود معلق است و وظائف او را شورای موقت ریاست جمهوری انجام میدهد .

المللی با رئیس جمهور یا نماینده قانونی او است که پس از تصویب مجلس شورای ملی اعتبار قانونی خواهد یافت .

اصل ۱۰۲ - اعلان جنگ و متارکه آن و پیمان صلح پس از تصویب مجلس شورای ملی با رئیس جمهور است مگر در موارد فوری و اضطراری که رئیس جمهور پس از جلب موافقت هیئت وزیران راجع به اعلام جنگ و متارکه تصمیم بگیرد . پیمان صلح در هر حال باید به تصویب مجلس شورای ملی برسد .

اصل ۱۱۰ - در صورت فوت یا کنارگیری رئیس جمهور یا بیماری طولانی وی و وظائف و اختیارات رئیس جمهور با استثنای اختیار مربوط به درخواست تجدید نظر نسبت به مصوبات مجلس و اقدام به همه پرسی با شورای موقت ریاست جمهوری است و این شوری حد اقل یکماه و حداکثر ۵۰ روز پس از آن تاریخ نسبت به انجام انتخاب رئیس جمهور جدید اقدام میکند .

اصل ۱۱۳ - تصویب نامه و آئین نامه های دولت ، پس از تصویب با اطلاع رئیس جمهور میرسد و در صورتیکه مصوبه ها را بر خلاف قوانین بیاورد میتواند برای تجدید نظر به هیئت وزیران بفرستد .

اصل ۱۱۴ - هرگاه رئیس جمهور به اقدام علیه امنیت داخلی و خارجی کشور و یا سایر جرائم (جنحه و جنایت) در زمان خدمت یا بسبب آن متهم شود مجلس شورای ملی باید با اتهام او رسیدگی کند و اگر دو سوم همه نمایندگان مجلس رای به تعقیب او دادند هیئت عمومی دیوان عالی کشور به اتهام رسیدگی و در صورت ثبوت بزه بر طبق قوانین عمومی مجازات او را معین میکند . پس از رای مجلس به تعقیب تا صدور رای نهائی دیوان عالی کشور رئیس جمهور از مقام خود معلق است و وظائف او را شورای موقت ریاست جمهوری انجام میدهد . در چنین موردی هیئت عمومی دیوان عالی کشور فوراً در اجلاس فوق العاده به اتهام رسیدگی خواهد کرد .

## مبحث دوم - هیئت وزیران

اصل ۱۰۳ - وزیران به پیشنهاد نخست‌وزیر و تصویب رئیس جمهور معین و برای گرفتن رأی اعتماد به مجلس معرفی میشوند. اداره امور کشور بعهده هیئت وزیران و مسئولیت اجرایی کلیه سازمانهای کشوری و لشگری با این هیئت است. تعداد وزیران و حدود صلاحیت هر یک از آنان را قانون معین میکند.

اصل ۱۰۴ - ریاست هیئت وزیران با نخست‌وزیر است که بر کار وزیران نظارت دارد و با اتخاذ تدابیر لازم به هماهنگی ساختن تصمیمات دولت میپردازد و با همکاری وزیران خط مشی سیاسی دولت را تعیین و اجرای قوانین را تأمین میکند. نخست‌وزیر در برابر مجلس مسئول اقدامات وزیران است.

اصل ۱۰۶ - هیچکس نمیتواند به مقام نخست‌وزیری و وزارت برسد مگر اینکه مسلمان و ایرانی الاصل و تابع ایران باشد.

اصل ۱۰۷ - وزیران در برابر مجلس شورای ملی مسئول و ضامن اعمال یکدیگرند و تا زمانی که بکار خود ادامه میدهند که در اجرای وظائف خود مورد اعتماد مجلس باشد.

اصل ۱۰۹ - علاوه بر مواردیکه هیئت وزیران با وزیر مأمور تدوین آئین‌نامه‌های اجرایی قوانین میشود هیئت وزیران حق دارد برای انجام وظائف اداری و تأمین اجرای قوانین و تنظیم سازمانهای اداری به وضع تصویب‌نامه و آئین‌نامه و نظامنامه بپردازد ولی مفاد این مقررات هیچگاه نباید با متن و روح قوانین مخالف باشد. هر یک از وزیران در حدود وظائف خویش و مصوبات هیئت وزیران، حق وضع آئین‌نامه و صدور بخشنامه را دارد.

اصل ۱۱۰ - صلح دعاوی راجع به اموال عمومی و دولتی و ارجاع آن به داوری موکول به تصویب هیئت وزیران در هر مورد است.

## مبحث دوم - نخست‌وزیر و هیئت وزیران

اصل ۱۱۵ - نخست‌وزیر مسئول اداره عمومی کشور است. وزیران به پیشنهاد نخست‌وزیر معین و بمجلس معرفی میشوند. اداره امور کشور بعهده هیئت وزیران است. مسئولیت وزارتخانه‌ها و کلیه سازمانهای کشوری و لشگری با این هیئت است. تعداد وزیران و حدود صلاحیت هر یک از آنان را قانون معین میکند.

اصل ۱۱۶ - ریاست هیئت وزیران با نخست‌وزیر است که بر کار وزیران نظارت دارد و با اتخاذ تدابیر لازم به هماهنگی ساختن تصمیمات دولت میپردازد و با همکاری وزیران خط مشی سیاسی دولت را تعیین و اجرای قوانین را تأمین میکند. نخست‌وزیر در برابر مجلس مسئول است.

اصل ۱۱۸ - هیچکس نمیتواند به مقام نخست‌وزیری و وزارت برسد مگر اینکه مسلمان و ایرانی و تابع ایران باشد.

اصل ۱۱۹ - وزیران در برابر مجلس شورای ملی مسئولیت مشترک دارند و تا زمانی که بکار خود ادامه میدهند که در اجرای وظائف خود مورد اعتماد مجلس باشند.

اصل ۱۲۱ - علاوه بر مواردیکه هیئت وزیران با وزیر مأمور تصویب آئین‌نامه‌های اجرایی قوانین میشود هیئت وزیران با هر یک از وزراء بمنظور تأمین اجرای قوانین و تنظیم سازمانها و انجام وظائف اداری به وضع تصویب‌نامه و آئین‌نامه و نظامنامه میپردازند ولی این مقررات هیچگاه نباید با مفاد و روح قوانین مخالف باشد.

اصل ۱۲۲ - صلح دعاوی راجع به اموال عمومی و دولتی یا ارجاع آن به داوری در هر مورد موکول به تصویب هیئت وزیران است.

اصل ۱۱۱ - نخست وزیر و هر یک از وزیران در صورتیکه متهم به خیانت یا توطئه علیه امنیت کشور گردند ، اتهام آنها در مجلس مورد رسیدگی قرار خواهد گرفت و چنانچه اکثریت مجلس رای داد تعقیب متهم در هیئت عمومی دیوانعالی کشور بعمل میآید ، مجازات این جرائم تابع قوانین عمومی .

اصل ۱۱۲ - رسیدگی به اتهام رئیس جمهور و نخست وزیر و وزیران در مورد جرائم عمومی ، پس از تصویب مجلس شورایی در دادگاههای عمومی دادگستری انجام میشود .

اصل ۱۱۴ - نظام مالیاتی باید عادلانه و مردمی باشد و چنان برقرار شود که هر کس از مواهب طبیعی بهره بیشتر برد ، بار هزینههای عمومی را بیشتر بدوش بگذرد .

اصل ۱۱۶ - کلیه دریافتیهای مربوط به دولت در حسابهای خزانه داری بکل متمرکز میشود و تمام پرداختیهای در حدود اعتبارات مصوب به موجب قانون انجام میگردد .

اصل ۱۱۹ - دیوان محاسبات کلیه حسابهای وزارتخانه ها و موسسات و شرکتهای دولتی و سایر دستگاههایی که بنحوی از آنها از بودجه کل کشور استفاده میکنند بترتیبی که قانون مقرر میدارد رسیدگی و با حسابرسی مینماید و مراقبت خواهد کرد که هیچ هزینه ای از اعتبارات مصوب تجاوز نکرده هر وجهی در محل خود به مصرف رسیده باشد حسابها و اسناد و مدارک مربوط را بر قانون جمع آوری و لایحه تفریح بودجه هر سال را بانضمام نظرات خود به مجلس شورایی تسلیم مینماید .

اصل ۱۲۳ - نخست وزیر و هر یک از وزیران در صورتیکه متهم به خیانت یا اقدام علیه امنیت داخلی یا خارجی کشور و یا سایر جرائم (جنحه و جنایت) در زمان خدمت یا بسبب آن گردند اتهام آنها در مجلس مورد رسیدگی قرار خواهد گرفت و چنانچه اکثریت مجلس رای داد تعقیب متهم در هیئت عمومی دیوانعالی کشور بعمل میآید ، مجازات این جرائم تابع قوانین عمومی است .

اصل ۱۲۴ - رسیدگی با اتهام رئیس جمهوری و نخست وزیران و وزیران معزول یا مستعفی در مورد جرائمی که بسبب مشاغل مذکور مرتکب شده باشند با اجازه مجلس شورایی در دادگاههای عمومی دادگستری انجام میشود .

اصل ۱۲۶ - نظام مالیاتی باید عادلانه و مردمی باشد و چنان برقرار شود که هر شخصی دارای ثروت و درآمد بیشتری باشد بار هزینههای عمومی را بیشتر بدوش بگذرد .

اصل ۱۲۸ - کلیه درآمدهای مربوط به دولت در حساب خزانه داری بکل متمرکز میشود و تمام پرداختها در حدود اعتبارات مصوب بموجب قانون انجام میگردد .

اصل ۱۳۱ - دیوان محاسبات کلیه حسابهای وزارتخانه ها و موسسات دولتی و سازمانهاییکه از بودجه دولت اداره میشوند بترتیبی که قانون مقرر میدارد رسیدگی و با حسابرسی مینماید و مراقبت خواهد کرد که هیچ هزینه ای از اعتبارات مصوب تجاوز نکرده هر وجهی در محل خود به مصرف رسیده باشد حسابها و اسناد و مدارک مربوط را بر قانون جمع آوری و لایحه تفریح بودجه هر سال را بانضمام نظرات خود به مجلس شورایی تسلیم مینماید .

ترتیب رسیدگی به حسابهای شرکتهای دولتی و موسساتیکه برای اداره امور خود از کمک مالی دولت استفاده میکنند بموجب قانون معین خواهد شد .

اصل ۱۲۵ - آرتش جمهوری اسلامی ایران پاسداری از استقلال و تمامیت ارضی کشور را بعهده دارد.

اصل ۱۳۲ - آرتش ملی جمهوری اسلامی ایران که از نیروهای سه گانه زمینی، هوایی و دریایی تشکیل میشود حافظ استقلال و تمامیت ارضی کشور است و وظیفه اش در قبال مردم ایران تامین دفاع مطمئن از وطن و داشتن آمادگی برای دفع هرگونه تجاوز خارجی است.

اصل ۱۳۳ - دفاع از وطن یکی از مهمترین وظائف ملی است و به کلیه مردم کشور مربوط میشود.

اصل ۱۳۸ - محاکم دادگستری مرجع رسمی نظامات عمومی است. ترتیب تشکیل محاکم و تعیین صلاحیت آنها منحصراً بموجب قانون مقرر میگردد.

اصل ۱۴۳ - دادگاه هر دعوی را با قانون تطبیق کرده و حکم آنرا تعیین مینماید و نباید بطور عمومی و قاعده کلی حکم بدهد.

اصل ۱۴۴ - احکام دادگاهها باید موجه و مستدل و مستند به مواد قانونی و اصولی باشد که بر طبق آنها حکم صادر شده است. تخلف از این اصل موجب نقض حکم در دیوان کشور میشود.

اصل ۱۴۵ - محاکمات علنی انجام میشود مگر آنکه به تشخیص دادگاه علنی بودن مخالف نظم یا امنیت عمومی و یا منافی عفت و اخلاق حسنه باشد. در امور خانوادگی و محاکمات راجع به اطفال دادگاه میتواند محاکمه را بطور غیر علنی انجام دهد.

اصل ۱۴۷ - دادگاههای دادگستری مکلفند به دعاوی حقوقی موافق قوانین رسیدگی کرده حکم داده یا فصل نمایند و در صورتیکه قوانین موضوعه کشوری کامل یا صریح نبوده و یا متناقض باشد با اصلاً قانونی در قضیه مطروحه وجود نداشته باشد دادگاههای دادگستری باید موافق روح و مفاد قوانین موضوعه و شرع و عرف و عادت قضیه را حل و فصل نمایند.

اصل ۱۲۵ - محاکم دادگستری مرجع رسمی نظامات عمومی است تشکیل محاکم و تعیین صلاحیت محاکم منوط به حکم قانون است و کسی نمیتواند به هیچ عنوان دادگاهی تشکیل دهد.

اصل ۱۳۰ - محکمه باید حکم هر دعوی را با توجه به قوانین و سایر منابع حقوق اعلام کند و نمیتواند بطور عام رای دهد و قاعده کلی بوجود آورد.

اصل ۱۳۱ - احکام دادگاهها باید مستدل و حاوی مواد قانونی و اصولی باشد که بر طبق آنها حکم صادر شده است. تخلف از این اصل موجب نقض حکم در دیوان کشور میشود.

اصل ۱۳۲ - محاکمات علنی انجام میشود مگر آنکه به تشخیص دادگاه علنی بودن مخالف نظم یا منافی عفت عمومی باشد.

اصل ۱۳۳ - دادگاههای دادگستری مکلفند به دعاوی موافق قوانین رسیدگی کرده و حکم داده یا فصل نمایند و در صورتیکه قوانین موضوعه کشوری کامل یا صریح نبوده و یا متناقض باشد با اصلاً قانونی در قضیه مطروحه وجود نداشته باشد، دادگاههای دادگستری باید موافق روح و مفاد قوانین موضوعه و شرع و عرف و عادت قضیه را حل و فصل نمایند.

اصل ۱۳۵ - در مواردیکه ماضی نتواند حکم دعاوی حقوق را در قوانین موضوعه بیابد ، باید با الهام از قواعد شرع ، عرف قضاوت مسلم و آنچه عدالت و مصالح عمومی اقتضا دارد حکم قضیه را صادر کند .

اصل ۱۳۶ - قضاات دادگاهها مکلفند از اجرای تصویبنامه‌های و آئین‌نامه‌ها و نظامنامه‌های دولتی که مخالف با قوانین یا خارج از حدود وظائف قوه مجریه است خودداری کنند و هر ذینفعی حق دارد ابطال اینگونه مقررات را از شورای دولتی بخواهد .

#### فصل نهم - دیوان عدالت اداری :

اصل ۱۴۰ - بمنظور رسیدگی به شکایات ، تظلمات و اعتراضات مردم نسبت به ماوریین یا واحدها یا آئین‌نامه‌های دولتی و احقاق حقوق آنها دیوانی بنام دیوان عدالت اداری تأسیس می‌گردد ، حدود و اختیارات و نحوه عمل این دیوان را با رعایت استقلال قوه قضائیه ، قانون تعیین میکند .

حذف میشود .

(تکرار ماده ۱۳۴ میباشد)

اصل ۱۴۸ - قضاات دادگاهها مکلفند از اجرای تصویبنامه‌ها و آئین‌نامه‌ها و نظامنامه‌های دولتی که مخالف با قانون اساسی یا قوانین عادی یا خارج از حدود وظائف قوه مجریه است خودداری کنند . هر ذینفعی حق دارد ابطال اینگونه مقررات را از دیوان عدالت اداری بخواهد .

#### فصل نهم - دیوان عدالت اداری :

اصل ۱۵۲ - بمنظور تأمین اجرای عدالت در اداره امور عمومی و جلوگیری از تبعیض و سوء استفاده مقامات اداری از اختیارات خود دیوانی بنام دیوان عالی عدالت اداری در تهران تشکیل میشود .

اصل ۱۵۳ - وظائف دیوان عدالت اداری عبارتست از رسیدگی به شکایات از تصمیمات و اقدامات کلیه مراجع و موسسات دولتی و شهرداریها و شوراهای محلی و تشکیلات وابسته بآنها و همچنین رسیدگی با اعتراضات برمدلول تصویب نامه‌ها و آئین‌نامه‌ها و بخشنامه‌ها و سایر نظامات دولتی و شهرداری و محلی در مواردیکه تصمیمات و اقدامات مذکور برخلاف قانون بوده یا بعلت عدم صلاحیت مرجع مربوط یا تجاوز یا سوء استفاده از اختیارات یا تخلف در اجرای قوانین و مقررات و یا خودداری از انجام وظائف موجب تضییع حقوق افراد میشود .

اصل ۱۵۴ - هر شخص حقیقی یا حقوقی هرگاه از تصمیم و یا عمل حقوقی یک مقام اداری بشرح مذکور در اصل ۱۵۳ شکایت داشته باشد ، به شرط آنکه آن تصمیم یا عمل به نحوی از انحاء موجب ضرر و زیان و یا سلب و یا تضییع حقی از او شده باشد میتواند به دیوان عدالت

اداری نظلم نموده و ابطال عمل، مورد شکایت را تقاضا نماید.

دیوان در صورتیکه شکایت را صحیح تشخیص داد رای بر لغو تصمیم مورد شکایت یا رای بر اقدام قانونی که باید بعمل آید صادر خواهد نمود.

رسیدگی و صدور حکم راجع به خسارات ناشی از تخلفات مندرج در اصل ۱۵۳ با دادگاههای عمومی است. همچنین رسیدگی و صدور حکم راجع به دعاوی حقوقی علیه دولت و شهرداریها و موسسات وابسته در صلاحیت مراجع قضائی است.

مقررات مربوطه تشکیلات دیوان عدالت اداری و تشریفات دادرسی به موجب قانون خاص معین خواهد شد.

اصل ۱۵۸ - شورای نگهبان نظارت بر انتخاب رئیس جمهور و مراجعه به آراء عمومی (رفراندوم) را نیز بعهده دارد. درخواست مراجعه به آراء عمومی باید از طرف رئیس جمهور و موافقت دو سوم نمایندگان مجلس شورای ملی باشد.

اصل ۱۶۰ - هیچکس نمیتواند بیش از یکی از مقامهای زیر را دارا باشد. قبول مقامهای دیگر بمنزله استعفای از مقام نخست است.

ریاست جمهور، نخست وزیر، وزارت و قائم مقامی و معاونت آن، استانداری و فرمانداری، نمایندگی مجلس شورای ملی، عضویت در شورای نگهبان قانون اساسی، عضویت در شوراهای قضائی.

تنها نخست وزیر و وزیران در مورد تصدی موقت وزارتخانههای دیگر از این قاعده مستثنی هستند.

اصل ۱۶۴ - در وسائل تبلیغ عامه (رادیو و تلویزیون) که دولتی هستند آزادی انتشار اطلاعات و بیطرفی بین سازمانها و جمعیتهای سیاسی باید تامین باشد. این رسانهها تحت نظارت مشترک قوای سه گانه اداره خواهند شد. ترتیب آنها قانون معین میکند.

اصل ۱۴۶ - شورای نگهبان نظارت بر انتخاب رئیس جمهور و مراجعه به آراء عمومی (رفراندوم) را نیز بعهده دارد. درخواست مراجعه به آراء عمومی باید از طرف رئیس جمهور یا دو سوم نمایندگان مجلس شورای ملی باشد و برای اجرا به شورای نگهبان تسلیم گردد.

اصل ۱۴۸ - هیچکس نمیتواند بیش از یکی از مقامهای زیر را دارا باشد. قبول مقام دیگر بمنزله استعفای از مقام نخست است.

ریاست جمهور، نخست وزیر و نایب آن، وزارت و قائم مقامی و معاونت آن، استانداری و فرمانداری، نمایندگی مجلس شورای ملی، عضویت در شورای نگهبان قانون اساسی، عضویت در شورای عالی قضائی.

تنها نخست وزیر در مورد تصدی وزارتخانههای دیگر از این قاعده مستثنی است.

اصل ۱۵۰ - در وسائل تبلیغ عامه (رادیو و تلویزیون) که دولتی هستند، آزادی انتشار اطلاعات باید تامین باشد.

این رسانهها تحت نظارت مشترک قوای سه گانه اداره خواهد شد. ترتیب آنها قانون معین میکند.

## از شمار دو چشم یکتن کم

### وز شمار خرد هزاران بیش

جبهه ملی ایران رحلت بزرگمرد مجاهد نستوه و انسان وارسته حضرت آیتا... طالقانی را بتمام آزادگان تسلیم میگوید.

ملت ایران

مصلح بزرگ و تسلی بخش قلوب داغداران و پناهگاه مظلومان دار فانی را وداع گفت و همه را بسوک نشاناند. حضرتشان مدتها عضو شورای مرکزی جبهه ملی بودند و با اینکه در این اواخر که ملجا و ملاذ ستمیدگان بوده و فرصت شرکت در شورا را نداشتند همواره موید و پشتیبان جبهه ملی بودند و از ارشادات مفید دریغ نمی فرمودند.

مردم آزاده ایران

بر سوک نشستن مجاهدی سترگ سخت عظیم اندوه باز است ولی ادامه راه وی و تداوم مبارزات ملی و اسلامی حضرتش شاید تسلی بخش دل و دیده گردد. سوگند بخوریم و پیمان بچندیم که فکر و اندیشه والایش را در عمل زنده خواهیم داشت و علیه استعمار و استبداد و استثمار مبارزه خواهیم کرد چنانچه او کرد و یار مظلومان و دشمن ظالمان باقی خواهیم ماند.

جبهه ملی ایران ۱۹ شهریور ۱۳۵۸

### بزرگداشت حضرت آیت الله سید محمود طالقانی

#### در تشکیلات مرکزی جبهه ملی ایران

بمناسبت ارتحال علامه کبیر و مجاهد نستوه حضرت آیت الله طالقانی بزرگمرد مبارزی که در تمام طول عمر خود لحظه ای از مبارزه دست نکشید و رهبری و ارشاد ایشان چه قبل و چه بعد از انقلاب منشاء اثر بوده است و حضرتشان برای جلوگیری از انحراف ها همیشه کوشش خستگی ناپذیر میبذول میداشتند. و نیز بیاس همکاری های مداوم ایشان با جبهه ملی ایران از سالهای آغازین و عضویت در شورای مرکزی جبهه ملی مجلس یادبود آن سعید وارسته روز پنجشنبه ۲۲ شهریور ماه جاری ساعت شش بعد از ظهر در محل تشکیلات مرکزی جبهه ملی ایران واقع در خیابان سی متری کارگر روبروی ستاد زاندارم جمهوری اسلامی ایران برگزار میشود.

از آزادیخواهان، وطن دوستان، مردم مسلمان تهران دعوت میشود که برای شادی روح بزرگ آن

راد مرد گرد هم آیند.

### جبهه ملی ایران

۱۹ شهریور ۱۳۵۸



نامه سرگشاده

جبهه ملی

به ملت ایران

در باره

انحراف مجلس خبرگان از اصول قانونگذاری

و تشکیل هیئت حاکمه جدید توسط قشر ممتاز مذهبی

مهرماه ۱۳۰۸

چاپ سوم

- جنبه ملی و جمهوری اسلامی ایران
- تشکیل مجلس موسسان برای تدوین قانون اساسی
- پیشنهاد تشکیل مجلس خبرگان و تشکیل مجلس  
بررسی نهائی قانون اساسی
- عقب نشینی دولت در امر تشکیل مجلس موسسان
- طرح پیشنهادی دولت در باره قانون اساسی و نظرات  
جنبه ملی در باب این طرح
- روش مجلس خبرگان درباره پیشنهاد جنبه ملی  
و سایر پیشنهادات
- پیدایش قشر ممتاز مذهبی
- تشکیل " دادگاه ویژه معصومین " و نیروی مسلح اختصاصی "
- انحراف مجلس خبرگان از اصول قانونگذاری
- تشکیل هیئت حاکمه جدید از قشر ممتاز مذهبی
- هشدار بمراجع عالیقدر و روحانیون

## ملت ایران

در مجلسی که بنام مجلس بررسی نهائی قانون اساسی تشکیل شده است اصول قانون اساسی جدید بنحوی تنظیم و تصویب میشود که با شرایط اجتماعی و اقتصادی جامعه و حقوق اساسی ملت در مرحله کنونی تاریخی تناسب ندارد و نمیتواند بعنوان یک قانون اساسی مرفعی مشکلات متعدد اجتماع امروز ملت ما را مورد نظر قرار دهد و حقوق مردم را در قلمروهای مختلف اجتماعی و سیاسی و اقتصادی تاءمین کند. روشی که مجلس بررسی نهائی قانون اساسی برای تنظیم اصول قانونی در پیش گرفته است نه تنها سازمان حکومتی آینده ایران را با ابهامات و نارسائیهای بسیار مواجه خواهد ساخت بلکه سازمان حکومتی ناشی از چنین قانونی نمیتواند جوابگوی احتیاجات دولت و ملت برای برقراری نظامی گردد که با پیشرفتهای علمی و فنی امروز جوامع بشری متناسب باشد و اصل حاکمیت ملی را برقرار سازد و حقوق ملت را آنسان که برای یک جامعه آزاد و پیشرفته ضرورت دارد حفظ نماید.

### جبهه ملی و جمهوری اسلامی ایران

جبهه ملی ایران که در تکوین و رهبری انقلاب نقش اساسی بر عهده داشت پس از پیروزی انقلاب شکوهمند، فعالانه در راه سازندگی ایران جدید اقدام نمود و برای حفظ وحدت کلیه نیروهای انقلابی و تعیین خط مشی مشترک در مرحله سازندگی انقلاب از هیچ کوششی خودداری نکرد. جبهه ملی در بیانیه‌ای که در تاریخ ۲۲ اسفند ۱۳۵۷ انتشار داد اعلام داشت:

«..... امروز مردم میهن ما در آستانه تحول عظیمی در کلیه شئون کشور خود هستند و با انجام رفراندوم جهت استقرار جمهوری اسلامی که متضمن روح وفاداری مرفعی و آزادیبخش اسلام در باشد کوشش میکنند تا آثار شوم استبداد دیرین را از بین ببرند و بسوی استقرار جامعه عدل اسلامی و تعیین سرنوشت مردم بدست خود آنها به پیش روند. انقلاب عظیمی که در میهن ما رخ داده است در راه تغییر اساسی نهادهای جامعه در کلیه زمینههای سیاسی و اقتصادی و اجتماعی در گام برمی‌دارد و در این تلاش سرنوشت ساز جبهه ملی ایران با الهام از اصول برنامه‌های خود که در گذشته در اسناد و منشور اولین کنگره آن (دیماه ۱۳۴۱) تدوین شده است همکوشش خود را بکار خواهد برد.....»

در این بیانیه سپس اضافه شده که: "... تاریخ یکهزار و چهارصد ساله ایران سلطان « حاوی این نکته اساسی است که اسلامیت و ایرانیت دو بنیاد اصلی هویت و مشخصه عهده « تعریف این ملت بوده‌اند. اسلامی که متضمن اعتراض دائم به قدرت‌های جبار تحت هر عنوان « و بهر شکل که عرضه شود، اسلامیکه آزادی انسانها و مصونیت آنها را از تجاوز به مال و ناموسشان « در سر لوحه اساس تعالیم خود قرار داده است و منادی برابری و تعاون و همبستگی کامل انسانها با « یکدیگر است و مسئولیت فردی انسان را در برابر خیر و شر تأکید میکند. اسلامیکه خواستار « حذف زور از کلیه روابط اجتماعی است. »

از این رو جبهه ملی ایران به جمهوری اسلامی رأی خواهد داد و از همگان دعوت میکند « که به آن رأی دهند. »

جبهه ملی ایران پس از دعوت مردم برای تصویب جمهوری اسلامی ایران در همان بیانیه تأکید میکند که "پس از رفراندوم باید در محیطی سالم و عاری از ارعاب و تشنج نتایج اصلی انقلاب « خونین مردم ایران بررسی و در اصول و مواد قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران تدوین و تثبیت « شوند. جبهه ملی ایران در جریان بررسی و تدوین این قانون اساسی فعالانه شرکت خواهد جست « و همه کوشش خود را بکار خواهد برد تا اصل حاکمیت مبتنی بر عدالت اسلامی و دموکراسی و استقلال « کامل کشور در این قانون به عنوان ضابطه اصلی حکومت گنجانده شود. قانون اساسی جمهوری « اسلامی باید همچنان که روح اسلام خواهان آن است مترقی‌ترین و آزاد منشانه‌ترین قوانین اساسی « دنیای امروز باشد و در آن کلیه مواد قانونی و اصول حقوقی لازم برای تأمین شرایط کافی جهت « شکوفائی کلیه استعداد های فردی و جمعی جامعه و دخالت مستقیم مردم در تعیین سرنوشت خود « ملحوظ گردد. "

#### تشکیل مجلس مؤسسان برای تدوین قانون اساسی

بعد از انجام رفراندوم دولت موقت جمهوری اسلامی همچنانکه بارها نیز در دوران انقلاب از طرف رهبری انقلاب تأکید شده بود اعلام داشت که برای تنظیم و تصویب قانون اساسی جمهوری اسلامی مجلس مؤسسان از نمایندگان عموم افراد ملت دعوت و تشکیل خواهد شد و هیئت دولت آئین نامه انتخابات مجلس مؤسسان را که از طرف وزارت طرح‌های انقلابی تهیه شده بود تصویب و اعلام کرد و جهت تأیید به شورای انقلاب ارسال نمود. بموجب آئین نامه مزبور در برابر هر یکصد هزار نفر از افراد کشور یک نفر نماینده برای مجلس مؤسسان در نظر گرفته شده بود. پس از تهیه و تصویب آئین نامه انتخابات مجلس مؤسسان، دولت موقت جمهوری اسلامی تنظیم پیش نویس قانون اساسی جدید را به وزارت طرح‌های انقلابی محول ساخت و هیئتی در آن وزارت بکار تهیه پیش نویس قانون اساسی پرداخت.

### پیشنهاد تشکیل مجلس خبرگان و تشکیل مجلس بررسی نهائی قانون اساسی

در اینموقع که همه گروهها و قشرهای اجتماعی و سیاسی خود را برای شرکت در انتخابات مجلس موسسان آماده میکردند و بحث راجع به محتوای قانون اساسی و چگونگی اصول حاکم بر سازمان آینده کشور ایران همه محافل اجتماعی و مطبوعاتی را بخود مشغول داشته بود ناگهان اعلام گردید که موضوع تشکیل مجلس مؤسسان منتفی شده است و مجلسی بعنوان مجلس خبرگان با تعداد چهل نفر از میان روحانیون و آشنایان بمسائل اسلامی تشکیل خواهد شد. دولت موقت جمهوری اسلامی و بعضی از مراجع عالیقدر تقلید در برابر طرح جدید محافل انحصار طلب مذهبی مخالفت کردند و در نتیجه تعداد نمایندگان از چهل نفر به ۷۳ نفر افزایش یافت و بجای انتخابات بطریق خاص مقرر گردید انتخابات عمومی در سطح مملکت انجام گیرد و نام مجلس خبرگان به " مجلس بررسی نهایی قانون اساسی " تبدیل گردید.

### عقب نشینی دولت در امر تشکیل مجلس مؤسسان

انصراف دولت از اجرای آیین نامه انتخابات مجلس مؤسسان که بتصویب رسیده بود و قبول تعداد ۷۳ نفر بجای ۳۵۰ نفر یک برگشت بزرگ جریان انقلاب به قهقرا تلقی میشود. پس از فرونشستن هیجان زمان پیروزی انقلاب بعلت عدم قاطعیت دولت و عدم صلاحیت گردانندگان اصلی دولت برای تنظیم و اجرای طرحهای ضروری و فوری متناسب با شرایط بعد از انقلاب بی نظمی و عدم امنیت بسرعت گسترش یافت و وضع نابسامان اقتصادی به افزایش بیکاری و بهم ریختگی سازمانهای تولیدی منجر گردید و هرج و مرج شئون کشور را فرا گرفت. دولت قدرتهای متعدد و غیر مسئول خارج از سازمانهای دولت را تحمل کرد و به سلب قدرت از خود و سلب فرصت از خویشان تن درداد.

جبهه ملی ایران و سایر سازمانها و شخصیتهای اجتماعی و سیاسی علاقمند بسرنوشت کشور بامید تشکیل مجلس مؤسسان و اجرای انتخابات عمومی و آزاد و تدوین قانون اساسی متریقی معتقد بودند که از طرح علنی این مسائل و مشکلات باید خودداری کرد و علی رغم ایرادات اساسی که به دولت وارد است با تقویت دولت کشور را بطرف برقراری نظام قانونی و دموکراسی کمک و هدایت کرد. ولی تسلیم دولت به فشار قشرهای انحصار طلب مذهبی و محافل فرصت طلب این امید را تا حدود زیادی برباد داد و وحدت قشرها و نیروهای مختلف انقلابی را در این مرحله از سازندگی در معرض خطر جدی قرار داد.

### طرح پیشنهادی دولت در باره قانون اساسی و نظرات جبهه ملی در باب این طرح

پس از آنکه پیش نویس طرح قانون اساسی از طرف دولت موقت انتشار یافت و رسماً " اعلام

گردید که این طرح مبنای رسیدگی و مطالعه مجلس بررسی نهائی قانون اساسی قرار خواهد گرفت و دولت بطور رسمی از همه گروهها و صاحب نظران خواست نظرات اصلاحی خود را تنظیم و به کمیسیون تدوین قانون اساسی ارسال دارند تا هنگام بررسی پیش نویس در مجلس مورد توجه قرار گیرد، جبهه ملی ایران اقدام به بررسی طرح پیشنهادی دولت کرد و با اصلاحات و تغییراتی در آن، طرح پیشنهادی را اصلاح و ارائه نمود. جبهه ملی ایران از قبل در نظر داشت " راسا " اقدام به تهیه طرح قانون اساسی جدید ایران بنماید و با توجه به سن مبارزاتی سی ساله نهضت ملی ایران و هدفهای انقلاب بزرگ ملی و اسلامی و اوضاع و احوال فعلی اجتماع ایران و هدفهای که مسیر انقلاب و تکامل نهضت ملی در پیش خواهد داشت طرح اصول قانون اساسی جدید و مترقی ایران را پایه گذاری کند و بدین منظور هیأتی از حقوقدانان و صاحب نظران را مأمور تهیه طرح قانون اساسی نمود. ولی نظر به تحولاتیکه در اوضاع سیاسی کشور روی داد و دولت موقت تحت تأثیر نظرات رهبری انقلاب نخست از تشکیل مجلس مؤسسان منصرف گردید و بعد با تشکیل مجلس مؤسسان با عده محدودی از نمایندگان موافقت کرد و اعلام داشت که طرح تهیه شده از طرف دولت مبنای بررسی نمایندگان مجلس مؤسسان قرار خواهد گرفت، جبهه ملی ایران مقتضی دید بجای کوشش برای تهیه طرح جداگانه قانون اساسی ناچار سعی خود را مصروف بررسی و اظهار نظر طرحی بنماید که از طرف دولت برای بررسی مجلس مؤسسان تهیه شده و قطعا " مبنای رسیدگی و اتخاذ تصمیم مجلس مذکور قرار خواهد گرفت. گرچه بعضی از مطالب طرح تنظیمی از طرف دولت نمیتوانست مورد قبول قرار گیرد و اکثر اصول آن چه از نظر فن قانونگذاری و چه از نظر محتوای مواد میبایست مورد تجدید نظر اساسی واقع شود ولی در صورت اجرای اصلاحات و تغییرات لازم، چارچوب و اساس طرح تنظیمی دولت میتواندست با توجه به اوضاع و احوال حاکم بر کشور مبنای مناسبی برای تدوین قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران قرار گیرد و مبنای سازمانی حکومت و روابط قوای حاکمه را بنحو مناسب تنظیم نماید و آزادیهای فردی و اجتماعی و حقوق ملت را در محدوده مقررات قانونی تضمین کند.

#### روش مجلس خبرگان در باره پیشنهاد جبهه ملی و سایر پیشنهادات

ولی متأسفانه مجلس بررسی قانون اساسی که در جامعه و مطبوعات همچنان بنام مجلس خبرگان مشهور شده است پس از تشکیل نه تنها طرح اصلاحی جبهه ملی ایران بلکه جمیع طرحها و پیشنهادات را به یکسو افکند و بر خلاف اعلام رسمی دولت که مبنای انتخابات مجلس بررسی نهائی قانون اساسی قرار گرفت " راسا " اقدام به تهیه طرح جدید کرد. موقعیکه دولت علی رغم اعتراض گروهها و قشرهای مختلف اجتماعی که خواستار تدوین قانون اساسی توسط مجلس مؤسسان بودند اعلام داشت نظر به ضرورت خاص زمان باید طرح تنظیمی دولت مبنای رسیدگی مجلس بررسی قانون اساسی قرار گیرد و با چنین اعلام رسمی از طرف دولت انتخابات این مجلس

بمنظور بررسی و تنظیم این طرح انجام گرفت و عقد وکالت ملت با نمایندگان انتخاباتی باین شرط مشروط و مفید شده چگونه مجلس میتواند این طرح را بکناری زند و راساً اقدام به تدوین و تصویب اصولی کند که در طرح تنظیمی بهیچوجه پیش بینی نشده است؟ بر مبنای اعلام رسمی دولت که پیش نویس طرح قانون اساسی مصوب هیئت دولت اساس بررسی و تنظیم قانون اساسی جدید قرار خواهد گرفت ۶۲ طرح قانون اساسی و ۳۲۵۰ پیشنهاد انفرادی از طرف سازمانها و گروهها و احزاب و همچنین اشخاص و افراد ملاقصد و صاحب نظر تنظیم و برای دولت ارسال شده که بر خلاف وعده و اعلام رسمی و تعهد دولت مورد نظر قرار نگرفته است.

جبهه ملی ایران با توجه به روشی که دولت و سایر محافل حاکمه در آستانه انتخابات مجلس بررسی نهائی قانون اساسی در پیش گرفتند چنین وضعی را پیش بینی میکرد و در بیان نامه‌ای که در سالروز قیام تاریخی سی تیر انتشار داد ضمن تشریح مواضع و نظرات خود درباره شورای انقلاب - دولت و آشفتنی اوضاع و ارائه پیشنهادات مشخص برای رفع بحران کشور نظر خود را در باره مجلس مؤسسان بشرح زیر اظهار نمود:

" مجلس مؤسسان بنحوی تشکیل شود که نماینده قشرهای مختلف جامعه باشد. محدود کردن عمده نمایندگان مجلس مزبور به ۷۳ نفر که بر خلاف ضوابط و سوابق معمول این قبیل مجالس است. گروههای عظیمی از قشرهای مردم را عمداً از حضور و اظهار نظر در مجلس قانونگذاری محروم مینماید. اکنون که قرار است انتخابات انجام شود و در راهی‌گیری بعمل آید چه اصراری است که بر خلاف تمام سنن و عرف و عادت عمده اعضای مجلس محدود باشد و اعتراض مردم توسعه یابد. در شرایط بعد از انقلاب یکی از مهمترین اموری که در برابر ملت قرار داشت و هم اکنون نیز با همان اهمیت و روبروی ما قرار دارد تدوین قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران است.

" جبهه ملی ایران اعتقاد دارد که قانون اساسی جدید ایران باید بوسیله مجلس موسسانی که نماینده قاطبه ملت ایران باشد و نمایندگان آن در یک انتخابات عمومی و آزاد توسط مردم تعیین شوند تدوین و تصویب گردد. "

#### بهدایش قشر ممتاز مذهبی

مقام سفاده دولت که روش آن بی اعتنائی به اظهار نظرها و پیشنهادات و ملاحظات شخصیتها و گروههای سیاسی و اجتماعی و صاحب نظران میباشد باین پیشنهادات و هیچیک از پیشنهادات و نظرات دیگر جبهه ملی توجه ننمود و انتخابات مجلس بررسی نهائی قانون اساسی را به دلخواه عناصر و محافل قشری و انحصار طلب مذهبی انجام داد و اعتراضات وارده بر انتخابات را نیز نادیده گرفت. با آنکه جناب نخست وزیر در سخنرانیها و اظهار نظرها به حقایق و واقعیتها توجه مینمایند و اغلب مشکلات و نابسامانیهای کشور را بوضع بازگو میکنند



ولی متأسفانه در عمل جناب ایشان و همچنین سایر اعضای دولت هر یک به دلیل دستاویزی تسلیم محافل انحصار طلب قشری و مذهبی گردیده و نقطه نظرهای این محافل را بموقع اجرا می‌کنارند و با آنکه امکان می‌دهند هر چه آنان می‌خواهند بموقع اجرا در آید. بر اثر این رویه ناصحیح دولت بهرور مراکز قدرت خارج از دولت متشکل شده و بصورت یک قشر ممتاز در صحنه سیاسی و اجتماعی و اقتصادی کشور عرض اندام مینماید.

### تشکیل "دادگاه اسلامی ویژه معممین" و نیروی مسلح اختصاصی

تشکیل دادگاه اسلامی ویژه معممین نخستین اقدام آشکار و رسمی بود که در جهت ایجاد قشر ممتاز مذهبی برداشته شد. انقلابی که هدف اساسی آن از میان بردن امتیازات هیئت حاکمه بود در نخستین مراحل خود با تشکیل قشر ممتاز جدید مواجه گردید؛ تاریخ نشان داده است که شکل و تحقق قشرهای ممتاز همواره با تشکیل دادگاههای اختصاصی و نیروی انتظامی اختصاصی نمایان شده است. بعد از تشکیل "دادگاه ویژه معممین" که بکار رسیدگی به تخلفات و جرائم روحانیون می‌پردازد تصویب قانون تفکیک مرجع رسیدگی به جرائم پاسداران از مراجع عمومی به دادگاه انقلاب قدم دیگری برای شکل دادن به نیروی انتظامی قشر ممتاز جدید محسوب میگردد.

پاسداران انقلاب در جریان انقلاب و بخصوص روزهای بعد از انقلاب خدمات فراموش ناشدنی به انقلاب و حفظ امنیت مردم کرده‌اند و صرفنظر از بعضی سوء استفاده‌ها عناصر فرصت طلب در لباس پاسداران و کمیته‌ها که نباید به حساب فرزندان انقلاب میهن ما گذاشته شود کارنامه پاسداران در دوران انقلاب و روزهای بعد از آن برگ زرینی است که درد فترت‌چینش بزرگ ملت ایران ورق خورده است.

اکنون با خودداری عناصر قدرت طلب مذهبی و محافل قشری از قبول حکومت دولت بر سازمان پاسداران انقلاب و کمیته‌ها و قبول دادگاههای انقلاب که در نظارت محافل مزبور است، بعنوان دادگاههای اختصاصی برای رسیدگی به جرائم پاسداران موجب میشود که این نیروی انقلابی جوان و مسلح در اختیار محافل قدرت طلب مذهبی قرار گیرد و مقدمات و شرایط لازم برای ایجاد و تشکل و تثبیت قشر ممتاز و جدید فراهم شود، قشری که بنام مذهب و با برخورداری از اعتقاد و اعتماد توده‌های وسیع مردم به رهبری انقلاب و مراجع تقلید در صدد اشغال مواضع حکومت است. در طول تاریخ تشکیلات حکومت قشر ممتاز مذهبی نمونه‌های فراوان داشته است. تشکل موبدان در ایران قبل از اسلام که قسمتی از حکومت را تشکیل میدادند و همچنین کلیسا در قرون وسطی در قسمتهای بزرگی از اروپا که مستقیماً "امر حکومت را در دست داشت نمونه‌های بارزی از حکومت قشر ممتاز مذهبی بشمار میرود.

مناسب است که جمله چند از آخرین خطبه مجاهد بزرگ حضرت آیه اله طالقانی را متذکر

گردیم.

" . . . این رسالت پیامبر شما بود . ما هم باید بدنبال این رسالت باشیم . این شهدای ما هم دنبال همین رسالت بودند . در مقابل فرهنگ تحمیلی - در برابر اقتصاد تحمیلی - در برابر قوانین تحمیلی - در برابر محدودیتهای پلیسی که گاهی باسم دین مردم تحمیل میشد که از همه خطرناکتر بود . این خطرناکترین تحمیلات است یعنی آنچه که از خدا نیست از جانب حق نیست آنها را باسم خدا بدست و پای مردم به بندند و مردم را از حرکت حیاتی بازدارند . حق اعتراض و انتقاد بکسی ندهند . حق فعالیت آزاد بمردم مسلمان و مردم آزاده دنیا ندهند . . ."

#### انحراف مجلس خبرگان از اصول قانونگذاری

اکنون گروه کثیری از روحانیون بنام که اغلب ایشان از نظر مذهبی مورد اعتماد و اعتقاد قشرهای وسیعی از مردم ما هستند در مجلس خبرگان شرکت کرده اند . ایشان بجای آنکه در مقام تنظیم سازمان حکومتی کشور متناسب با احتیاجات زمان و منطبق با نیازهای واقعی توده مردم برآیند و از فرصتی که دست داده است استفاده کنند و حقوق اساسی ملت را از نظر قانونی تثبیت نمایند و مقررات اساسی را بنحوی تنظیم کنند که عملاً " موجب پیشرفت کشور و برخورداری ملت از نعمات معنوی و مادی گردد در مقام تدوین احکام الهی و مقررات دینی در اصول قانون اساسی عرفی برآید مانند . اصول دین اسلام مبنای اعتقادی مذهبی مردم مسلمان ایران است . این اصول از آنجهت مورد قبول و اعتقاد ملت قرار نگرفته که از طرف مجلس قانونگذاری منبعث مردم تدوین و وضع شده است . مردم ایران سالیان دراز معتقد به دین مبین اسلام و اصول آن و نگاهبان رمآوردهای دین و مذهب خود بوده اند .

آیا گنجاندن اصول و احکام الهی که مورد قبول و ایمان مردم نیز قرار گرفته است در یک قانون تنظیمی از طرف مردم و برقراری ضمانت اجرائی عرفی و انسانی در برابر ضمانت اجرائی الهی در واقع تنزیل قوانین الهی محسوب نمیشود؟

اصول اساسی و غیر قابل تغییر و ثابت مذهبی باید همچنان بعنوان مبادی اعتقادی ملت مسلمان باقی بماند و قانون تدوینی از طرف نمایندگان مردم باید ناظر بمسائلی باشد که بمقتضای زمان و اوضاع و احوال حاضر برای سامان دادن به زندگی مردم و حقوق ایشان و پیشرفت اجتماعی و علمی و فنی ملت ضرورت دارد و به تناسب زمان قابل تغییر و تکامل است .

ما معتقدیم که در اجتماع مسلمانان ایران هیچ قانون و مقرراتی نمیتواند و نباید ظاهراً با اصول و مبادی اسلام باشد و هیچ ممنوعیتی نیز نباید برای مشارکت روحانیون در زندگی سیاسی و تصدی مشاغل و امور حکومتی وجود داشته باشد . ولی منحصر کردن تمام مقررات و قوانین به عتواین دینی ورد و طرد هر امر و موضوعی که در چارچوب دین و مذهب پیش بینی نشده باشد نه تنها مفایر مفهوم عالی اسلام است بلکه موجب میشود که مقررات محدود و امر حکومت منحصر به عناصر مذهبی گردد و یکقشر ممتاز مذهبی برای حکومت بوجود آید .

### تشکیل هیئت حاکمه جدید از قشر ممتاز مذهبی

آنچه امروز در مجلس خبرگان میگذرد همراه با مسیر جریانات در سایر امور کشور خواهناخواه اجتماع ما را بطرفی میبرد که قشر روحانی بعنوان یک قشر با امتیازات فراوان حکومت را بطور انحصاری بدست گیرد و چنانکه تاریخ نشان داده است و علائم آن نیز از اکنون <sup>هم</sup> پیدا است حکومت این قشر مذهبی بصورت استبداد سخت و بسیار خشن همه شئون کشور را در بر خواهد گرفت.

از امتیازات مهمی که افراد این قشر مذہبی تاکنون بدست آورده اند یکی این است که میتوانند هر نوع مجازاتی در باره افراد دیگر بهر عنوانی که مقتضی بدانند اجرا کنند، و امتیاز مهم دیگر آنکه میتوانند بطرق مختلف بدون هیچگونه نظارت و خارج از هر نوع قانون و ضابطه مالی و اصول حسابداری، وجوه دولتی و بیتالعمال و اموال مردم را در اختیار بگیرند و دور از نظارت و خارج از هر نوع محدودیتی بهر مصرفی که مایل باشند و مقتضی بدانند بپردازند.

برای تثبیت قدرت این قشر و باز کردن راه جهت اشغال مواضع حکومت امروز سانسور بطور کامل در همه وسائل ارتباط جمعی وجود دارد. رادیو و تلویزیون و روزنامه‌های اطلاعات و کیهان که روزنامه‌های کثیرالانتشار کشور محسوب میشوند در تسلط کامل عناصر قشری قرار گرفته است این عناصر از پخش و نشر مقالات و اخباریکه با آن مخالف هستند یا مناسب نمیدانند خودداری میکنند و مطالب را منحصر " بر طبق میل و هدف خود پخش کرده و یا نشر میدهند. اینان مختارند حتی از پخش نطق نخست‌وزیر و وزراء" جلوگیری نمایند و یا آنرا در هر موقع و با هر طریق و در هر صفحه و به هر حرفی که مقتضی بدانند پخش و نشر کنند. موقعی که نخست‌وزیر نمیتواند نظرات خویش را بنحوی که میخواهد در مطبوعات و رادیو و تلویزیون منتشر نماید تکلیف سایر اشخاص و گروهها معلوم است. اختناق بهرور سراسر مملکت را فرا میگیرد. فعالیت غالب دستجات و گروهها ممنوع شده است و ضابطه و قاعده‌ای جز تشخیص محافل قدرت طلب و انحصارجوی مذهبی حاکم برای صحیح و غلط بودن این سازمانها وجود ندارد. رعب و وحشت کم کم در قشرهای آگاه و روشنفکر جامعه رسوخ مییابد و مقدمات برقراری نظام خشن استبدادی فراهم میشود.

ما در توضیحی که راجع به وضع کشور حدود دو ماه پیش بمناسبت سالروز قیام سیام تیربیان داشتیم اعلام کردیم که " امروز در اغلب نقاط کشور اثری از قدرت قانونی دولت منتخب رهبرانقلاب وجود ندارد و عوامل قدرتمند و مسلح محلی اختیار جان و مال مردم را در دست گرفته‌اند در چنین شرایطی دیگر صحبت از آزادیهای قانونی و حقوق ملت و اداره کشور بر طبق قواعد و ضوابط قانونی جایی برای گفتن ندارد. "

و امروز پس از دو ماه باید اضافه کنیم که در این مدت عوامل قدرتمند و مسلح محلی بعنوان

دادگاههای شرع بر سرنوشت ملت مسلط شده‌اند و بصورت مراجع و مراکز قانونی و شرعی درآمده‌اند. در دنیای امروز برای حفظ حقوق مردم و صیانت آزادیها و حیثیت انسانی مقررات و ترتیبات خاصی مقرر گردیده است تا بیگناهی مجازات نشود و مجرمی با بهره‌برداری از بی‌نظمی جامعه از تنبیه نگریزد. امروز برای دوام و بقای نظام زندگی آزاد باید قوای مقننه - قضائیه و مجریه بوجود آید و از یکدیگر جدا و تفکیک گردد و هر یک از این قوا محدود به نظامات و ترتیباتی باشد که از تجاوز آنان به حریم یکدیگر و در نتیجه تجاوز به حقوق و آزادیهای ملت جلوگیری شود.

متأسفانه مراکزی که بعنوان حکام و دادگاهها شرع سرنوشت مردم را بدست گرفتارند بی آنکه حتی صلاحیت فردی آنان نیز احراز شده باشد بدون هیچ محدودیتی هم قانون وضع میکنند و در همان زمان قضاوت میکنند و بلافاصله حکم خود را نیز اجرا میکنند. هیچ شخص و هیچ عاملی وجود ندارد و نمیتواند عمل یک انسانی را که بنام خدا و اسلام انسان دیگری را مجازات میکند و چه بسا زندگی خانوادهای را نابود میسازد مورد پرسش قرار دهد و یا بجائی شکایت کند و مقام صالح و یا بالاتری را به رسیدگی دعوت نماید. اقدام بنام خدا و بنام دین و مذهب به این موارد محدود نمیشود. هر کسی عملی انجام دهد یا بیانی نماید که مفایر با انحصار طلبی و قدرت طلبی قشر مذهبی حاکم باشد به ضد دینی محکوم و مطرود میشود. چنین اعمالی سبب شده که امنیت فردی یکبارها از میان برود و افراد متخصص و برجسته علمی جامعه گروه گروه بصورت مهاجرت سرزمین مادری را ترک کنند.

در دینی که از خصوصیات عمده آن آسان و ساده بودن ذکر شده است و هر گوینده شهادتین مسلمان شناخته میشود امروز برای مسلمانی باید مراحل دشوار و احیاناً نامعلومی را طی کرد دینی که تشخیص و قبول آن برای عرب بدوی صدر اسلام هم امری سهل و آسان بود و مقررات آن برای رفاه و سلامت و بهبود زندگی پائین‌ترین قشرهای اجتماعی در طول تاریخ تمدن نازل شده بود و برای همه ایشان قابل فهم و تشخیص و عمل بود امروز امری در صلاحیت خبرگان و اشخاص مخصوص محسوب میشود.

اکنون نحوه عمل مجلس خبرگان در تدوین قانون اساسی وضع موجود هیئت حاکمه جدید را تکمیل و تثبیت خواهد کرد. و اسلحه دین بعنوان اسلحهای برنده ضامن اجرای ترتیباتی است که عموماً "کشور را در اختیار هیئت حاکمه ممتاز جدید قرار خواهد داد. مجلس خبرگان در اصلولیکه تاکنون تصویب شده بسیاری از آثار ایرانی بودن جامعه را محو کرده و فراموش کرده است که اسلام به قومیت اقوام و ملل، گوناگون احترام میگذارد و ایرانی بودن ملت ما امری است واقعی که نه تنها مفایر با دین واقعی اسلام نمیشود بلکه یکی از افتخارات مردمی است که در این سرزمین زندگی میکنند.

گرچه اصول قانونی که توسط مجلس خبرگان تصویب میشود ممکن است بعنوان قانون اساسی در یک فرماندوم عمومی هم مورد تأیید قرار گیرد ولی باید باین نکته اساسی توجه کنیم که در

اوضاع و احوال کنونی جامعه ایرانی هر امری که از طرف رهبری انقلاب مورد تصویب قرار گیرد از جانب بسیاری از توده‌های مردم تا به پید خواهد گردید. اکثریت قشرهای جامعه که بعلمت تعلقات مذهبی بمغوف انقلاب پیوسته‌اند و آگاهیهای سیاسی و اجتماعی خود را از طریق رهبریه‌ها و تعلیمات مراجع تقلید و مربیان و راهنمایان مذهبی و روحانی بدست آورده‌اند بر مبنای اعتقاد دینی و ایمان مذهبی از آنان پیروی خواهند کرد.

#### هشدار بمراجع عالیقدر و روحانیون

جبهه ملی ایران صریحاً "اعلام میکند که وظیفه تاریخی و مسئولیت مذهبی و انسانی روحانیون عالیقدر ایجاب میکند که با برخورداری از اعتماد عمیق توده‌های وسیعی از مردم مراقبت نمایند که جو مذهبی حاکم موجب ایجاد و تسلط قشر روحانی بعنوان قشر جدید حکومتی نشود و اثرات و رماوردهای انقلاب بزرگ ملت یکباره از میان نرود. جبهه ملی ایران به حکم رسالت ملی و تاریخی و سیاسی و حقوقی و اخلاقی بین المللی به صراحت اعلام میدارد که وظیفه کسانی که بعنوان نمایندگی مردم به کار تدوین قانون اساسی پرداخته‌اند گنجانیدن احکام الهی در عبارات قانونی موضوعه بشری نیست. مقررات الهی فوق تنظیمات بشری است. مجلس قانونگذاری باید سازمان حکومت ایران را متناسب با اوضاع احوال عصر کنونی و به نحوی که احتیاجات زمان ایجاب میکند پسی ریزی نماید در اوضاع و احوال امروز دنیا علم و فن و تمدن و پیشرفت شرقی و غربی نمیشناسد. علم و فن در همه قلمروها متعلق به همه بشر است. این امر در تمامی طول تاریخ نیز صادق و مورد عمل بوده است. جماعات بشری علوم مختلف را چه در زمینه دانش ریاضی و طبیعی مانند نجوم و پزشکی و چه در زمینه اجتماعی مانند حقوق و اقتصاد و علم سیاست از یکدیگر کسب میکرده‌اند و همین امر موجب پیشرفت و تکامل بشر در امور مختلف شده است. اگر ملل ضعیف در برابر ملل استعماری مبارزه میکنند این مبارزه علیه استثمار و زورگویی و فساد آنهاست. ما نه تنها علیه علوم و فنون شرق و غرب مبارزه نمیکنیم بلکه معتقدیم مبارزه علیه استثمار و امپریالیسم جهانی به پیروزی نهائی نخواهد رسید مگر آنکه ملل ضعیف به علوم و فنون ملل و دول نیرومند مسط شوند و با تجهیز به علوم و وسایل و ابزار علمی و فنی زمان حاکمیت ملت ضعیف را برقرار سازند.

جبهه ملی ایران همانطور که بارها اعلام کرده است برای بار دیگر تا به کید میکند که قانون اساسی ایران باید نه تنها متناسب با اوضاع و احوال جهان کنونی تدوین شود بلکه باید مترقی ترین و پیشرفتهترین قانون اساسی امروز دنیا بشمار آید و معرف سوابق درخشان فرهنگ ایران اسلامی باشد.

چگونه انقلاب ایران میتواند در این مرحله تاریخی خود را پیروز مند بداند بی آنکه از پیشرفتهائی که در قلمروها مختلف حاصل شده ناآگاه باشد و بهره نبرد.

جبهه ملی ایران معتقد است که دموکراسی و آزادی و حاکمیت مردم و استقلال ملی از

مهمترین اصولی هستند که باید در قانون اساسی جدید تصریح شود .  
دموکراسی و آزادی و عدالت اجتماعی و حاکمیت ملی مستقر میشود مگر آنکه از نظر  
قانونی و بعنوان شرط نخستین ، سازمان حکومتی متناسب با این هدف های مردمی بوجود آید .  
حکومت باید منحصرأ " ناشی از اراده آزاد مردم باشد و سایر مقررات بنحوی تنظیم گردد  
که آزادی ها و حقوق اساسی ملت در زمینه های سیاسی و اجتماعی و قضائی برسمیت شناخته شود  
و اصول اقتصادی و فرهنگی متری تصریح گردد .

ساوی در برابر قانون - آزادی و امنیت شخصی - امنیت مسکن - آزادی انتخاب اقامتگاه - آزادی  
مکاتبات - امنیت قضائی - حق کار و تامین در برابر بیگاری - آزادی انتخاب شغل - حق مزد  
ساوی در برابر کار ساوی - حق مزد منصفانه در مقابل کار - حق استراحت و محدودیت ساعات  
کار - حق تامین اجتماعی - آزادی و حق بهره مندی از تعلیم و تربیت - آزادی تشکیل خانواده  
و حقوق خانوادگی - آزادی عقیده و بیان - آزادی مطبوعات و انتشارات - آزادی انجمن ها و  
اجتماعات - حق تشکیل اتحادیه - حق انتخاب نماینده از حقوق فردی و اجتماعی ملت محسوب  
میشود که باید بطور روشن و بدون هرگونه ابهام در قانون اساسی برسمیت شناخته شود .  
ما انتظار داریم بعد از پیروزی انقلاب صدای جبهه ملی ایران که انعکاس خواست های  
قشرهای آگاه جامعه است برای نخستین بار از طرف محافلی که هیئت حاکمه امروز را تشکیل میدهند  
شنیده شود و از راه خود باز ایستند و انقلاب ملت را آنچنان بسوئی رهبری کنند که بعنوان  
نهضت متری قرن موجب سعادت و رفاه ملت ایران و نمونه پیشرفت و ترقی در دنیای امروز بشمار  
آید .

۱۳۵۸/۷/۱

جبهه ملی ایران

نامه سرگشاده

جبهه ملی ایران

درباره حوادث کردستان و سایر رویدادهای کشور



جناب آقای مهندس بازرگان

نخست وزیر دولت موقت جمهوری اسلامی

۱۳۵۸/۷/۱۸

ما این نامه را در اوضاع و احوالی برای شما ارسال میداریم که خانواده‌های بسیاری در اندوه مرگ عزیزان خود ماتم گرفتارند و عزای عمومی برای فقدان گروهی از بهترین جوانان کشور در سراسر میهن ما سایه افکننده است و مردمان آگاه و دور اندیش مضطرب از آنچه در کشور میگذرد و نگران بر آنچه در آینده روی خواهد داد مقام مسئولی را که در صدد چاره جوئی برای اینهمه نابسامانیها باشد در برابر خود پیدا نمیکنند .

جبهه ملی ایران از هنگام استقرار جنابعالی در راس دولت موقت انقلابی روش خود را تقویت همه جانبه دولت قرار داد و با امکاناتی که در اختیار داشت از هیچ کوششی در این راه خود داری نکرد . ما در عین تقویت کامل دولت همواره مراقبت داشتیم که نقطه نظرهای خود را در امور کشور و در باب مصالح عامه و برای حفظ نتایج انقلاب و تامین تداوم آن باستحضار شما و سایر مسئولان و مقامات دولت و هیئت حاکمه جدید برسانیم و کوشش کردیم که در کنار طرح مسائل انتقادی راه حلها و پیشنهادات عملی برای رفع نقایص و مشکلات ارائه دهیم .

ما معتقد بوده و هستیم که برای تقویت کامل دولت نشان دادن نقاط ضعف و ارائه پیشنهادات سازنده شرط اساسی حمایت منطقی محسوب میشود .

ولی باکمال تأسف باید باستحضار برسانیم که آنجناب و سایر مقامات مسئول کشور به نظرات و پیشنهادات

جبهه ملی که در موقع خود و پس از بررسیهای لازم تهیه و ارائه شده است توجهی نکرده‌اید .

ما بخوبی مطلع هستیم که انقلاب عظیمی که روی داده موجب بر هم ریختن امور کشور گردیده و همراه با نتایج درخشان و بزرگ خود اختلالات بسیاری در روابط اجتماعی و اقتصادی بوجود آورده است که بهرور باید با سازمانهای جدید بنیان‌گیر و نظم ملی و مردمی جانشین روابط منسوخ و باطل گذشته گردد . ولی با گذشت زمان بجای آنکه انقلاب بسارورتر شود و کشور بطرف سازندگی رود نظام جدیدی که بهرور حاکم میشود بتدریج هماهنگی خود را با هدفهای انقلاب از دست میدهد و آشفتگی و تزلزل بعنوان وضع جدید شئون مختلف را در بر میگیرد .

آنجناب بعنوان نخست وزیر دولت جمهوری اسلامی مقام مسئول اداره مملکت و باتفاق هیئت دولت دارای مسئولیت مشترک بوده و در نتیجه جوابگوی رویدادهای کشور هستید و با آنکه در سخنرانیها و مصاحبه‌ها بطور روشن و صریح به اغلب مشکلات و حقایق توجه مینمائید ولی در عمل تسلیم عناصر و

عوامل غیر مسئول و صاحب قدرت شده و روشی اتخاذ میکنید که تنها با اظهار نظرها و عقاید شما انطباق ندارد بلکه کشور را در جهتی مخالف هدفهای انقلاب بزرگ میکشاند.

اکنون جنگ و برادر کشی سراسر منطقه کردستان را فرا گرفته است. گروههای بسیاری از پاسداران انقلاب که از بهترین فرزندان میهن ما هستند جان خود را از دست داده‌اند. کسانی که باید در راه سازندگی ایران انقلابی در قسمتهائی از کشور فعالیت و فدا کاری کنند در راههای کوهستانی و در شهرهای کردستان، قسمت دیگری از میهن ما دسته دست به میهنان دیگر ما نابود میشوند. جبهه ملی ایران بارها اعلام داشته که با هرگونه فکر تجزیه طلبی بشدت مبارزه میکند و معتقد است که عناصر مرتبط با بیگانگان نباید فرصت اقدام و عمل یابند. ولی دولت که در هشت ماه بعد از پیروزی انقلاب فرصت‌های گرانبھائی را از دست داده است بجای آنکه از راه صحیح و با توجه به خواست‌های منطقی اهالی یک منطقه مهم کشور مسائل آن ناحیه را حل کند روشی اتخاذ کرده که نتیجه آن درگیری و ادامه اختلاف بود و موجب میشود که عناصر فرصت طلب و دارای سوء نیت بر گروههای کثیری از مردم نا آگاه مسلط شوند و خواست‌های منطقی هم میهنان کرد را به پیرایه‌هایی آلوده سازند. مداخله عناصر غیر مسئول و نا آگاه و متعصب و تبلیغات نا روا حل معضل را مشکل‌تر میسازد. هم‌حکومت‌ها نمیتوانند منکر لزوم استقرار نظم و امنیت توسط نیروهای انتظامی در منطقه گردند.

ما معتقدیم که در کنار تنظیم مسائل مختلف اجتماعی و اقتصادی، برقراری نظم و امنیت زندگی ضرورتی است که باید مورد نظر قرار گیرد ولی نادیده گرفتن مسائل دیگر و تجهیز مردم سایر نقاط علیه یک منطقه علاوه بر اینکه مفاخر با روحیه و هدفهای انقلابی است در اوضاع و احوال امروز به‌منتایجی که دولت از آن انتظار دارد نیز منجر نخواهد گردید. تبلیغاتیکه سراسر روزنامه‌ها و رادیو و تلویزیون رافرا گرفته است و اهالی یک منطقه بزرگ و حساس را ضد انقلاب و اشرار معرفی میکند علاوه بر آنکه تخم کین بکارد و روشهای رژیم گذشته را در ابعاد وسیعی زنده کند موجب میشود که عناصر مزدور و فرصت طلب تسلط بیشتری بر منطقه پیدا کنند و تفاهم بزرگ ملی را که بر اثر انقلاب بزرگ پدیدار گردید یکبارها از میان ببرد.

#### جناب آقای نخست وزیر

تصدیق میفرمائید روشی که دولت و عناصر صاحب قدرت حاکمه در مورد تشکیل مجلس خبرگان و تدوین قانون اساسی در پیش گرفتند احساس عمومی را در خیلی از مناطق جریحه دار کرد و نحوه مقابله با خواستهای مردم زمینه را برای بسیاری از تحریکات ضد ملی فراهم ساخت.

جبهه ملی با توجه به حقایق رویدادها، در اوایل مرداد ماه گذشته اعلام داشت که آماده است هیئتی از افراد صاحب نظر و مورد وثوق جامعه را با موافقت دولت و بعنوان هیئت حسن نیت برای بررسی مشکلات و مذاکره با گروهها و عناصر محلی به منطقه اعزام دارد و کوشش نماید که مسایل مربوط به کردستان

با توجه به هدفهای انقلاب و تعامیت ارضی کشور و اجرای خواست‌های مردم و استقرار دموکراسی همانند سایر استانها و نقاط دیگر کشور تنظیم و حل شود. ولی متأسفانه مصادر دولتی که از این کوشش جبهه‌ملی و امکان موفقیت آن آگاهی داشتند بموقع به این پیشنهاد اساسی که امروز نیز میتواند مبنای مناسبی برای هرگونه اقدام معقول و منطقی تلقی شود ارجحی ننهادند و عملاً "به نقشه‌ها و برنامه‌های گروههای فشار تن دادند و بجای حل مسائل اجتماعی و اقتصادی و فرهنگی و مذهبی و روانی یک منطقه کار را به مقابله مسلحانه کشاندند .

#### جناب آقای نخست وزیر

چه کسی مسئول خون جوانان برومند میهن ماست که در قسمتی از بیابانها و کوهستانهای کشور بدست برادران دیگر بزمین ریخته میشود. آیا عنوان "شهادت" و "شهید" و بر پا داشتن مراسم عظیم تشییع جنازه و سوگواری میتواند اثرات زیانبار این برادر کشی را از میان ببرد ؟  
آیا وجدان شما ، عقاید شما ، گذشته شما اجازه میدهد که تمام اختیار خود را عملاً "در اختیار کسانی قرار دهید که راه حل مسائل اجتماعی را منحصرأ "از راه زور و شدت عمل جستجو میکنند ؟  
آیا شما توجه دارید که جو اختناق بتدریج تمام کشور را فرا میگیرد و در زمانیکه شما بعنوان نخست‌وزیر مسئول امور کشور هستید استبداد هیئت حاکمه قشر ممتاز مذهبی پنجه‌های خود را در اعماق جامعه فرو میبرد و انقلاب بزرگ ملی و اسلامی کشور ما از مسیر اصلی خویش منحرف میشود ؟

#### جناب آقای نخست وزیر

آیا جنابعالی با ملاحظه صفوف عظیم نماز گذاران که بانیت پاک و اعتقاد راسخ اجتماع میکنند غره شده‌اید ؟ آیا تظاهرات عظیم میلیونها نفر که به ندای رهبر انقلاب و مرجع عالیقدر تقلید پاسخ میدهند باید قوه تشخیص و انصاف و قدرت رهبری را از مقامات مسئول کشور سلب کند و آنان را بی چون و چرادر اختیار عناصر مسلط بر احساسات مذهبی جامعه قرار دهد ؟

ما در اینجا نمیخواهیم تمام مسائل مطروحه در کشور را مطرح سازیم . جبهه ملی ایران در ایام اخیر با توجه به حوادث گذشته یکبار در سالروز قیام سی تیر و یکبار بمناسبت تصمیمات مجلس خبرگان نظرها و پیشنهادات خود را درباره مشکلات کشور و راه حل‌های آن و همچنین قانون اساسی و سایر مسائل تنظیم و منتشر کرد که یک نسخه از هر یک جهت مطالعه و جلب توجه مجدد آسباب پیوست این نامه ارسال میگردد .

ما بموجب این نامه میخواهیم بطور کلی شما را متوجه مسئولیت تاریخی خود بنمائیم و اعلام داریم که ادامه این راه زبانهای جبران ناپذیری برای ملت ایران در پی خواهد داشت و شما که یک عمر در راه ملت بودهاید در معرض مسئولیت شدید این نتایج ناگوار خواهید به .

از مسئله کردستان که بگذریم روش دولت در سایر امور نیز مؤید جدین قضاوتی میباشد . جنجال  
هياهوئی که در مورد آقای حسن نزیه رئیس هیات مدیره و مدیر عامل شرکت ملی نفت ایران پیش آمد  
روش دولت در قبال آن مؤید وضع نابسامان کنونی است .

جبهه ملی ایران که رویدادهای کشور را دقیقاً بررسی و پیگیری مینماید این موضوع را نیز مانند  
سایر موارد تنها از نظر شخص آقای نزیه مورد نظر قرار نداده است . پس از آنکه آقای نزیه درباره قانون  
اساسی جدید و نحوه قانون گذاری و راه و رسم اداره کشور در دوران بعد از انقلاب اظهار نظر کرد و عقاید  
خود را بطور صریح مطرح و در اختیار همگان قرار داد بمرور تحریکاتی علیه ایشان در شرکت نفت و سایر  
محافل بوجود آمد . بدیهی است کسانی که امروز با تسلط بر امکانات دولتی و مملکتی و منابع مالی و انسانی  
دارای قدرتهای عملی و اجرایی هستند کاملاً قادرند افراد و عناصری را بمخالفت وادارند و با طرح  
شکایت و تشکیل پرونده موقعیت شغلی و اجتماعی و حیثیت هر کسی را که مایل باشند در معرض خطر قرار  
دهند . اقداماتیکه علیه آقای حسن نزیه انجام گرفت نمونه بارزی از روش عناصر قدرت طلب برای استقرار  
نظام استبدادی در کشور میباشد . با آنکه آقای نزیه از همزمان و یاران همفکر آنجناب محسوب میشوند  
و در دوران انقلاب نیز در سمت ریاست کانون وکلای دادگستری دارای یکی از مهمترین مقامات اجتماعی  
کشور بودند و بعنوان یکی از اعضای مؤثر کمیته ایرانی حقوق بشر با آنجناب همکاری داشتند و در روزهای  
پس از پیروزی انقلاب مستقیماً " از طرف جناب عالی در راس بزرگترین سازمان اقتصادی کشور قرار گرفتند  
و با آنکه شما در سخنرانیها و اظهارات خود پرونده سازی علیه آقای نزیه را محکوم ساختهاید و اتهامات  
وارد علیه ایشان را ناصحیح بر شمردید ولی در عمل چنانکه رویه آنجناب شده است تسلیم عوامل قدرت  
گردیده و با تاسیس وزارت نفت که میتوانست در زمان دیگری تشکیل شود موجبات برکناری ایشان را فراهم  
آوردید . بر کناری ایشان و طرز بر کناری، بخصوص در هنگامیکه شرکت ملی نفت راجع به مسائل مالی مهم  
با کنسرسیون مشغول مذاکره بود از نظر مصالح مملکت و روابط خارجی لطماتی وارد میآورد و سئوالات  
بسیاری را مطرح میسازد . این نحوه عمل امکان کار جدی و صحیح را از کلیه مصادر مهم مملکتی و مسئولان  
امور مهم سلب کرده و خواهد کرد و مانع مشارکت افراد صمیمی و متخصص و صاحب صلاحیت خواهد گردید .  
ما با استناد به نظر دادستان کل کشور که رسیدگی به اتهامات آقای نزیه را در صلاحیت دادسرای  
انقلاب ندانستماند روش جناب عالی را در برابر قشر قدرت طلب مذهبی یک عقب نشینی آشکار در برابر  
استبداد جدید بشمار میآوریم .

#### جناب آقای نخست وزیر

ما این نامه را به خاطر آشسی ب سید و سر جدایی در هون سابقان دراز مبارزه و همچنین  
بخاطر رسالت و مسئولیتی که بعنوان یک سازمان سیاسی و اجتماعی بر عهده داریم برای شما ارسال  
میداریم و با اتکاء به شهادتیکه از ایمان مذهبی و اعتقاد فکری شما سرچشمه میگیرد آرزو میکنیم که یکبار از  
محیطی که در آن محبوس شدهاید بیرون آئید و دور از غرور و پیش داوری سرنوشت ملت و آینده کشور  
و مسئولیت شخص خویش را مورد نظر قرار دهید .

# جبهه ملی ایران



## آیه‌الله طالقانی برای برقراری حکومت ملت مبارزه میکرد

بیست و ششم مه‌ماه چهل‌روز از درگذشت حضرت آیه‌الله طالقانی علامه مجاهد - مبارز نستوه و انسان خستگی‌ناپذیر میگذرد. مبارزات سیاسی و طولانی این مرد بزرگ از او انسانی ساخته بود والا و کم‌نظیر. طالقانی خلق و خویشی متفاوت داشت به نیمی ابریشم میمانست در مقابل دوست و به ستبری و استحکام خارا بود در برابر خصم. او یک لحظه ایران و ایرانی را از یاد نمی‌برد و همواره در اندیشه مردم مستضعف بود و قلبش برای مردم درمانده و بینوا میتپید.

طالقانی در طول چهل سال مبارزه سیاسی طبع حکومت‌جابر پهلوی فولاد آبدیدهای شده بود که در مقابل هیچ قدرتی برزانو در نمی‌آمد. زندانهای طولانی - تبعیدهای زیاد - فشارهای جسمی و روحی هیچک در اراده خصل‌ناپذیر او اثری نداشت. او در اوج مبارزات نهضت‌ملسی بر رهبری مصدق‌کبیر با شناخت درست جهت مبارزه خود را در پی‌گیری آن و تأیید مصدق قرار داد. در سال سی و نه به‌همراه چند تن از یاران روحانی خود مانند آیه‌الله جلالی موسوی و حاج‌آقا سلام حاج سید ضیاءالدین حاج سید جوادی مبارزه را در جبهه ملی ادامه داد و برای نخستین بار در تاریخ مبارزات سیاسی ایران با کسوت روحانی در یک سازمان سیاسی مبارزه را آغاز کرد. او از جمله افرادی بود که اعتقاد بیک راه حل سیاسی برای مملکت داشت.

در خطبه نماز جمعه شانزدهم شهریورماه در بهشت زهرا که آخرین سخنرانی آن شادروان بود نقطه نظرهای واقع‌بینانه‌اش را بوضوح نشان داد. او مسلمانی واقعی بشمار میرفت که اسلام را بسا هدفهای مترقی‌تاش در سراسر جامعه گسترش میداد.

آیه‌الله طالقانی معتقد به ادار مصلکت بر اصول شوائی بود. برقراری حکومت ملت را از راه دخالت واقعی مردم در کلیه امور خود جستجو میکرد. تا مردم احساس نکنند که در سرنوشت خود مشارکت دارند و نظر آنها مورد توجه قرار میگیرد هرگز احساس مسئولیت نخواهند کرد. هرگز فراموش نکنیم گفته این مرد بزرگ را که میگفت این تجربه بزرگ است - هرگز از شکست واهمه نداشته باشیم. در کارخانه اگر برای اولین بار شکست خوردیم تکرار کنیم - از شکست تجربه می‌آموزیم و سرانجام موفق میشویم.

جبهه ملی ایران نیز اعتقاد دارد که تنها راه استقرار دموکراسی و برقراری حاکمیت ملی تشکیل شورا هاست.

برای تحقق آرمان آیه‌الله طالقانی همه وطن‌دوستان که معتقدان انقلاب‌مظیم ملی و اسلامی این کشور هستند باید سعی کنند تا اصل شوراها بر مبنای صحیحی گذاشته شود و نیز بطور صحیح با اجرا درآید. باید شوراها نقش فعال در تصمیم‌گیری و اداره امور مردم برآمده گیرند. درود بیروان پاک این مجاهد خستگی‌ناپذیر که در جهت استقرار قدرت ملت‌گام بر میداشت و برای استیفای حقوق زحمتکشانش کوشش میکرد. یادش را گرامی داریم و راهش را ادامه دهیم.

جبهه ملی ایران

نظر

# جبهه ملی ایران

درباره

شوراها و مجلس خبرگان

.....

مجلس خبرگان

باید در تصمیمات خود بطور اساسی تجدید نظر کنند

۲ بان ۱۳۵۸

- مسئله شوراها - مجلس خبرگان
- نخستین پیشنهاد برای تشکیل شوراها
- پیشنهاد مجاهد کبیر حضرت آیه‌الله طالقانی
- طرح جبهه ملی برای استقرار حاکمیت ملی و تشکیل شوراها
- ایراداتی که بدولت و سایر محافل حاکمه وارد است
- بن بست در کجاست؟
- نظر جبهه ملی درباره ولایت فقیه
- چگونه استبداد مذهبی در مجلس خبرگان پایه‌ریزی میشود
- یأس از مجلس خبرگان
- پیشنهاد تجدید نظر در تصمیمات مجلس خبرگان
- پیشنهادات جبهه ملی برای اعاده وحدت انقلابی

پیوست پیشنهادات حضرت آیه‌الله طالقانی

و جبهه ملی ایران راجع به شوراها



تشکیل جبهه ملی ایران در آبانماه ۱۳۲۸ از طرف دکتر محمد مصدق همراه گروهی از آزادیخواهان بمنظور مبارزه برای آزادی انتخابات اعلام گردید .

امروز که سی سال از نخستین اقدام سازمانی رهبر نهضت ملت ایران میگذرد نظرها هدفها و فعالیتهای جبهه ملی ایران در طول سالیان دراز مبارزه همه قلمروهای اجتماعی و سیاسی کشور را در بر گرفته است . مبارزات و پیروزیهای دکتر محمد مصدق در عرصه ملی و بین المللی اندیشه ها و طرز تفکر جبهه ملی را از فراز مرزها فراتر برد و برای اولین بار در تاریخ مبارزات ملل مشرق زمین علیه استعمار افسانه شکست ناپذیر بودن غول استعمار را به بطلان سپرد .

سی سال پیش در برخورد با مسائل آنروز ایران جبهه ملی بصورت سازمانی برای تامین آزادی انتخابات در صحنه سیاسی کشور پدیدار گردید ولی با بهره وری از سنن مبارزاتی ملت ایران والهام از هدفهای انقلاب مشروطیت و تحت تاثیر افکار و تجربههای آزادی خواهی دکتر محمد مصدق، جبهه ملی به سنگر اصلی ملت علیه استبداد و استعمار مبدل شد و امروز سرافراز از پیروزی در انقلاب بزرگ ملت بعنوان سازمانی که هدف آن تامین سعادت ملت ایران از طریق برقراری حاکمیت مردم است نهضت ملی ایران را رهبری میکند .

جبهه ملی ایران برای برقراری حاکمیت ملت و پیروزی نهائی در مبارزه علیه استبداد و استعمار تغییر بنیادی در روابط اجتماعی و سیاسی و اقتصادی موجود در جامعه را ضروری میدانند .

تاریخ چنین شهادت میدهد که هنگامی که دکتر مصدق پس از قیام تاریخی سی تیر موفق شد اختیارات قانونگذاری را بتصویب مجلس برساند شورای ده را که نمایندگان زارعین در آن اکثریت داشتند با اختیارات بسیار بوجود آورد و بدین ترتیب بر قراری پایههای دموکراسی را از برقراری چنین تاسیسی در نخستین واحد اجتماعی و اقتصادی کشور آغاز کرد .

اکنون که موضوع شوراها تمام جامعه را فرا گرفته است ما با یاد کوششهای ارزنده دکتر محمد مصدق برای برقراری دموکراسی و حکومت مردم بر مردم نشریه جبهه ملی در باره شوراها را درسی امین سال تشکیل جبهه ملی ایران منتشر میسازیم و از همه آزادیخواهان و وطن دوستان دعوت میکنیم که با استفاده از تجارب ارزنده هفتاد سال مبارزه در راه آزادی و استقلال همراه و همگام برای پیروزی این مبارزه سهمگین با آگاهی و هماهنگی و وحدت عمل اقدام کنیم .

## مسئله شوراها - مجلس خبرگان پیشنهادات جبهه ملی ایران برای خروج کشور از بن‌بست کنونی

امر تشکیل شوراها که یکی از بنیادهای دموکراسی و حکومت ملت محسوب میشود و پس از پیروزی انقلاب جزو خواستهای اساسی مردم قرار گرفت اکنون بوضع اسف باری دچار شده است.

قبل از آنکه قانون تشکیل شوراها که حاوی صلاحیت و حدود اختیارات و چگونگی وظایف شوراها باشد بتصویب برسد و بدون آنکه شرایط لازم برای انجام یک انتخابات آزاد فراهم گردد تنها با تصویب لایحه قانون انتخابات شوراها اقدام بانجام انتخابات در بعضی از شهرهای کشور گردیده است. دولت انتخابات تهران و بعضی از مراکز مهم استانها را به بعد موکول کرد و در جریان کار در تعدادی از شهرها انتخابات را متوقف نمود و اکنون معلوم شده است روسای حزب جمهوری اسلامی که بعلت اشتغال در مجلس خبرگان و سایر امور مهمه مملکتی نتوانسته اند مراقبت لازم را در امر انتخابات بعمل آورند و بقراریکه شایع است در برخی نقاط افرادی خارج از تنظیمات و انتظاراتشان انتخاب شده اند حزب جمهوری اسلامی انتخابات شوراها را مخدوش اعلام داشته و دولت نیز انتخابات تعدادی از شهرها را باطل کرده است.

ما با نهایت تاسف باید اعلام کنیم که در مورد انتخابات شوراها شهر نیز همانند سایر طرحها و برنامه ها با هیاهوی زیاد و بدون بررسی و مطالعه کافی عمل شده است و بدون شک نتیجه چنین روشی ایجاد یاس و بدبینی و توسعه حالت بی تفاوتی در بسیاری از قشرهای جامعه خواهد بود.

طرح بانک اسلامی و کمیته خانه سازی امام که بعلت تبلیغات وسیع توجه و توقع و انتظار گروههای عظیمی از مردم را بخود جلب نمود و قبل از آنکه بمرحله عمل درآید منتفی گردید از نمونه های اولیه چنین اقداماتی بشمار میرود. طرح جهاد سازندگی که عناوین تبلیغاتی آن بر جنبه های عملی فزونی بسیار دارد و همچنین برنامه هائیکه برای برقراری امنیت در کردستان و حل مسائل آن سامان و اجراء طرحهای عمرانی فوری اعلام گردید و هیچیک بمرحله اجرا در نیامد از نمونه های اخیر نابسامانی هشت حاکمه بعد از انقلاب محسوب میگردد. روشی که در برابر مسائل کردستان اتخاذ گردید و عدم موفقیت آن که از قبل بوضوح بیش بینی شد و بصراحت اعلام گردید نگرانیهای بسیاری را درباره آینده کشور برای وطن دوستان و فرزندان آگاه این آب و خاک بوجود آورده است.

شورای مخفی انقلاب و مسئولان عمده دولت و سایر مصادر و متصدیان هیئت حاکمه جدید که

از عناصر مختلف مذهبی تشکیل شده اند و خود را وارثان منحصر انقلاب بزرگ ملت میدانند و بر همه امور کشور مسلط گردیده اند. عملیات فکری و ظرفیت‌ها انسانی جامعه را به یکسو زدند و اظهارات و پیشنهادات سازمانها و گروههای اجتماعی و صاحبان نظر را بجزی نمی‌شمرند.

#### نخستین پیشنهاد برای تشکیل شوراها

جبهه ملی ایران در تاریخ ۲۷ بهمن ۱۳۵۷ درست ۵ روز پس از سقوط رژیم پهلوی و پیروزی انقلاب طرحی را برای انتقال فوری قدرت سازمانهای کشوری به ملت در دوران دولت موقت انقلابی ارائه داد.

این طرح که چند ماه قبل از پیروزی انقلاب در یکی از کمیسیون‌های سیاسی جبهه ملی ایران تهیه شده بود اداره امور کشور را در دست کمیته‌ها و شوراهای محلی که از طرف طبقات و گروههای اجتماعی انتخاب میشدند قرار میداد.

شوراهای موقت بخش و شهرستان و استان که با حضور نمایندگان روحانیون طراز اول و مرکب از نمایندگان کمیته‌های بازاریان - اصناف و صاحبان مشاغل آزاد استادان و کارکنان دانشگاه - دانشجویان - فرهنگیان - کارگران - کارکنان ادارات و موسسات دولتی - عمومی و قضاوت و وکلای دادگستری تشکیل میشد اداره هر منطقه را بدست میگرفتند و تا استقرار کامل دولت انقلابی و تدوین قوانین لازم امور عمومی را تصدی میکردند.

در نامه سرگشاده‌ای که هنگام ارائه این طرح در تاریخ ۲۷ بهمن ۱۳۵۷ منتشر گردید توضیح داده شد که :-

از اساسی‌ترین و فوری‌ترین وظائف دولت موقت انقلابی اقدامات مقدماتی و اولیه برای ایجاد بنیاد دموکراتیک در نظام اداری و کشوری میباشد.

نظام سابق استبدادی نه تنها ماهیت و محتوی ضد مردمی داشت بلکه از نظر شکل سازمانی و روش عملی نیز غیر دموکراتیک بشمار میرفت.

اقدامات دولت موقت انقلابی برای استقرار قدرت نمیتواند در چارچوب پوش‌ها و عملکرد نظام محمد رضا پهلوی انجام گیرد.

در دوران مبارزات انقلابی کمیته‌های حفاظت ملی در اغلب محلات و مناطق تهران و سایر شهرهای کشور تشکیل گردید. این کمیته‌ها که بصورت هسته‌های موثری برای تنظیم مبارزات خلق در سطح توده مردم عمل کردند در جهت افزایش نیروی مقاومت عمومی و حفظ امنیت محلات و حراست از دارائی و اموال مردم و تعاون اجتماعی و رفع مشکلات مربوطه تامین آذوقه و سوخت اقدامات اساسی و چشمگیری بعمل آوردند.

پیشنهاد میشود این کمیته‌ها رسمیت پیدا کنند و هم از جهت ترکیب اعضا و هم از نظر انجام وظایف توسعه و وسعت بیشتری یابند بنحویکه کلیه افراد ساکن هر محل

در انتخابات مسئولان کمیته‌های محلی مشارکت نمایند .  
علاوه بر این تا هنگام تشکیل مجلس ملی و تنظیم و تصویب قانون انتخابات انجمن  
ها و شوراهای شهری ، باید شوراهای منطقهای بنام شوراهای بخش و شهرستان و  
استان تشکیل شود و در انتخاب استانداران و فرمانداران و بخشداران و همچنین  
اداره شهرها و مناطق مشارکت مستقیم داشته باشند . از نظر فوریت امر طرح موقتی  
که از چندی پیش تهیه شده به پیوست این گزارش ارائه میشود تا بلافاصله از طرف  
افراد با صلاحیت مورد بررسی نهائی قرار گیرد و با اجرا در آید .

در صورتیکه این طرح و یا هر طرح مشابه دیگری که هدف های مندرج در طرح  
پیشنهادی را در برگیرد بفوریت از طرف دولت اعلام و اجرا نشود عواقب وخیمی  
برای مرحله فعلی انقلاب در بر خواهد داشت و کوشش برای ایجاد بنیادهای  
دموکراتیک و برقراری آرامش در کشور با مشکلات بسیار جدی مواجه خواهد گردید .

ولی متأسفانه تا تاریخ نهم اردیبهشت ۱۳۵۸ اثری از تصمیم و عکس العمل دولت راجع به  
تشکیل شوراها ملاحظه نشد . در این تاریخ نامه وزارت کشور بعنوان وزیرشاور در امور طرحهای  
انقلابی همراه طرحی که از طرف یکی از محققان راجع به شوراهای شهر تهیه و در تاریخ سوم اسفند  
به وزیر کشور تسلیم شده بود انتشار یافت .

علاوه بر این وزارت کشور در همین تاریخ آئین نامه تشکیل شوراهای شهر را که در روز ۲۲  
اسفند سال گذشته طی دستورالعملی به استانداریهای کشور ابلاغ کرده بود انتشار داد . در آئین  
نامه وزارت کشور پیش بینی شده بود که در مرکز هر استان و هر شهرستان شورای موقتی با شرکت  
نمایندگان گروههای مختلف مردم تشکیل گردد . نحوه تشکیل این شورا با تفاوت هائیهمانند طرح  
پیشنهادی جبهه ملی بود و اعضاء شوراها از روحانیون و نمایندگان طبقات مردم در نظر گرفته  
شده بود .

در این آئین نامه وظیفه شوراها بشرح زیر تعیین میگردد .  
این شوراهای موقت با توجه به اصول و نهادهای انقلاب اسلامی ، در مورد برنامه  
های عمرانی و سازندگی و استقرار نظم انقلابی ، مورد مشورت قرار گرفته و طرحهای  
سازندمائی که به آن شورا توسط نمایندگان و یا متخصصین موظف و یا افراد صاحب  
نظر ارائه خواهد شد مورد بررسی قرار خواهد داد و نظریه شورا به آن استانداری  
برای انعکاس بدولت موقت انقلاب اسلامی اعلام خواهد شد .

گرچه در آئین نامه وزارت کشور تشکیل شوراها محدود به مراکز استانها و شهرستانها شده و  
وظیفه شوراها به مشورت و نظارت در امور محدود شده بود و از این جهات و بعضی جهات دیگر  
با طرح پیشنهادی جبهه ملی تفاوت اساسی داشت ولی در صورتیکه آئین نامه وزارت کشور در مورد  
تشکیل شوراها شهر در همان تاریخ ابلاغ یعنی ۲۲ اسفند بموقع اجرا گذاشته میشد و مراکز انتخابی  
در نقاط مهم کشور بوجود میآمد چه بسا اوضاع کشور در مسیر مناسب تری جریان مییافت و انقلاب

بزرگ اینچنین به بیراهه کشیده نمیشد . ولی دولت نه در تاریخ انتشار آئین نامه و نه پس از آن هیچگاه اعلام نکرده چرا آئین نامه وزارت کشور درباره تشکیل شوراهای شهر بمرحله اجرا در نیامده است .

آیا محافل مذهبی که تشکیل شوراهای انتخابی مردم را مانع تسلط خویش بر امور کشور می دانستند جلوی اجرای آئین نامه وزارت کشور را گرفته اند ؟

آیا عوامل قدرت طلب که در صدد برقراری حکومت قشر — مذهبی بوده اند با فشاری که دائم بر دولت وارد میساختند مانع شدند که دولت قدرت را به ملت منتقل کند و نیروی مردم را جانشین سازمان حکومتی رژیم شاه نماید !

آقای مهندس بازرگان در مصاحبه ای که با اوریا نافالاجی مخبر و محقق ایتالیائی بعمل آورده اند و در روزنامه اطلاعات مورخ ۲۲ مهرماه ۱۳۵۸ منتشر شده است در برابر بکر : از سئالات شما، شما به این سئالات و سئوالات نظر آن نیز پاسخ داده اند :

استبداد روحانیون خشمگینی که بنام عمل میکنند و مستقیماً " و یا بطور غیر مستقیم دادگاههای انقلاب ، کمیته های انقلاب و پاسداران انقلاب در دست آنهاست و تنها یک دولت ضعیف سنگر غیرمذهبیون است . تمام اینها نشان دهنده اینست که در ایران جایی برای غیرمذهبیون نیست . شما برای ایران اینرا میخواستید آقای بازرگان ؟

آقای مهندس بازرگان جواب میدهد :

نه ، و ، حتی اگر باعث تعجب شما نشود میگویم که امام خمینی هم اینرا نمیخواستند و نه حتی اطرافیان ایشان . من از همان ملاقات معروف ما در پاریس اینرا فهمیدم ایشان همه چیز میخواستند مگر اینکه روحانیون قدرت را در دست گیرند . چون اگر غیر از این بود که من نخست وزیری را قبول نمیگردم .

با وجودیکه خودم مردی هستم خیلی مذهبی و معتقد ولی همیشه علاقه من بمردا نی چون مرحوم آیه الله طالقانی است . او همیشه میگفت که دین زوری یک دین با ارزشی نیست . همین مرحوم آیه الله طالقانی کتابی از آیه الله نائینی در ۲۵ سال پیش ترجمه کرده که یکی از کتابهای مورد علاقه من است .

در این کتاب شرح میدهد که دو نوع استبداد هست که انسان همیشه باید با آن مبارزه کند . یکی استبداد پادشاهان و دیگر استبداد مذهبی . اشکال اینجاست که بعد از انقلاب اتفاقی افتاد ناگهانی و غیر قابل پیش بینی و آن اتفاق اینست که روحانیون بطور غیر منتظره کشور را در دست گرفتند .

فلاچی — منظورتان اینست که در انقلاب نوعی کودتا کردند ؟

بازرگان — نه دقیقاً ، چونکه انقلاب برای اسلام و بر طبق موازین اسلامی انجام گرفت .

و روحانیت هم رل اساسی و نهائی را داشت. من میخواستم بگویم که حاکمیت روحانیون درست در لحظه‌ای که میبایست آنها جایشان را با غیر روحانیون عوض کنند اتفاق افتاد. این تقصیر غیر روحانیون است. اگر ما که متعلق به نهضت آزادی هستیم، یعنی کسانی که به خداوند و اسلام عقیده دارند ولی غیر از قشر روحانی هستند. اگر کمی مواظب بودیم . . . . اگر عوض غفلت کردن مانند یک حزب رفتار میکردیم این مشکلات پیش نمی‌آمد. بله میتوانستیم از این موضوع جلوگیری کنیم. آنقدر در گیر و غرق در مسائل مملکت و عادی کردن کشور و جلوگیری از تجاوزات بودیم که اصلاً " نفهمیدیم که قافیه را باختیم. علاوه تمام احزاب اسلامی بعد از انقلاب در خواب بودند. از احزاب چپ هم حرفی نمی‌زنیم چون آنها در ایران هیچگاه نتوانسته‌اند توده‌ها را به‌خود جذب کنند و همیشه در حاشیه حقایق اوضاع مانده‌اند. بله، میشود گفت که مقصر بی شک غیر روحانیون بودند که روحانیت توانست مواضع را در دست بگیرد و باید بگویم که روحانیت چنین خیالی را نمیکرد. روحانیون بسادگی از فرصتی که تاریخ به آنها داد استفاده کردند یعنی بر کردن خلأیی که ما آنرا خالی گذاشتیم و در بعضی موارد باید بگویم که بخوبی جانشین ما شدند روحانیون با ارزش و جوان افرادی خیلی روشن و فعال و مترقی؛ افرادی که سال‌ها بر ضد شاه مبارزه کرده‌اند، ولی در عوض در بعضی موارد جانشینان بسیار بدی هستند.

ما در اینجا نمی‌خواهیم به بحث در باره اظهارات مهندس بازرگان بپردازیم، این امر را باید بوقت مناسب دیگری موکول کنیم، فقط لازم است به این نکته اساسی توجه کنیم که هر گاه به زعم ایشان تمام احزاب اسلامی بعد از انقلاب در خواب بودند و خیلی‌ها نیز غفلت کردند جبهه ملی ایران بیدار و آگاه بود و در موقع خود دولت را بمسئولیت سنگینی که در شرایط بعد از انقلاب با آن مواجه گردید متوجه کرد. بسیاری از شخصیتهای مذهبی و اجتماعی و گروههای سیاسی نیز به موقع خود بوظیفه اجتماعی خود در اینمورد اقدام کردند.

جبهه ملی ایران در بیانیه‌ایکه همراه طرح انتقال فوری قدرت به ملت در تاریخ ۲۷ بهمن‌ماه ۱۳۵۷ انتشار داد صریحاً " اعلام داشت :

کلیه گروهها و سازمان هائیکه در این انقلاب بزرگ مشارکت داشته‌اند باید بنحوی در دولت موقت انقلاب و سازمان های لشکری و کشوری و اجرائی و دیگر نهادهای انقلابی و دموکراتیک مورد نیاز شرکت موثر داشته باشند تا برنامه‌های دولت انقلاب با توافق و حمایت همه نیروهای انقلابی تنظیم و اجرا شود. و در نتیجه دولت وحدت ملی بمعنای واقعی که نمودار جامعیت نهضت انقلابی ایران باشد بوجود آید و حمایت همه نیروهای انقلابی و اجتماعی را در جهت به ثمر رساندن برنامه های انقلابی دولت موقت بدست آورد.

جناب آقای مهندس بازرگان در قسمتی از نطق دانشگاه تهران در تاریخ جمعه



۵۷/۱۱/۲۰ و همچنین در نطق روز چهارشنبه ۲۵ بهمن ماه در صدای انقلاب مطالبی در مورد صبر و تحمل مردم اظهار داشتند که در همه حال مورد تأیید همه قشرها و نیروهای انقلابی و اجتماعی قرار نگرفت و موجب طرح بحث و گفتگوهای نامتناسبی گردید.

سرعت در اتخاذ تصمیم و فوریت اجرا از مهمترین خصوصیات دوران انقلاب محسوب میشود. دعوت مردم و نیروهای انقلابی به صبر و حوصله و اصرار برای تحمل و گذشت زمان نمیتواند با شرایط انقلاب بخصوص انقلاب عظیمی نظیر انقلاب بزرگ ملت ایران متناسب باشد و این بیان در بعضی از قشرهای پیشرو و آگاه انقلابی تأثیر منفی بجای میگذارد. گرچه دولت موقت فعلی را افرادی مومن و پرهیزکار تشکیل داده اند که از نظر صلاحیت شخصی مورد تأیید و حمایت میباشند ولی هر گاه دولت موقت انقلابی از نمایندگان فعال و شایسته کلیه نیروهای انقلابی تشکیل شود موجب مشارکت مستقیم کلیه قشرهای انقلاب در رویا روتی با مشکلات میگردد و در نتیجه یافتن راه حرمناسب و انجام اقدامات اولیه در همه شئون با مشارکت همگان آسان خواهد شد و از وقوع اشتباهات جلوگیری خواهد گردید و کلیه نیروها در مسئولیت خطیر انقلابی سهم خواهد کرد و احتیاجی به دعوت مردم به صبر و تحمل نخواهد بود و کاربرد انقلابی دولت در مواجهه با مسائل خاص این دوره از تاریخ ملت ما افزایش چشم گیر خواهد یافت.

ولی دولت باین نظرها و پیشنهادها توجه ننمود و روشی که در پیش گرفت موجب ایجاد قدرت و نفوذ بیشتر و در نتیجه تسلط قشر مذهبی بر امور مختلف گردید و حتی هنگامیکه حضرت آیه الله طالقانی قدم به پیش گذاشت و طرحی برای اداره امور بوسیله مردم از طریق شوراهای ارائه داد و اساس این طرح مورد تأیید آقای مهندس بازرگان نیز قرار گرفت، هیچگونه اقدام عملی برای تکمیل و تصویب و طرح مزبور بعمل نیا مد.

#### پیشنهاد مجاهد کبیر حضرت آیه الله طالقانی:

طرح پیشنهادی آیه الله طالقانی برائشورا های محلی در تاریخ ۲۰ اردیبهشت ۱۳۵۸ منتشر گردید و مورد استقبال گروهها و قشرهای اجتماعی واقع شد. بموجب طرح مزبور بمنظور مشارکت مردم هر ناحیه در اداره امور عمومی و رعایت مقتضیات تاریخی و جغرافیائی و مذهبی شهرها و استانهای کشور و اتخاذ تدابیر در حفظ و اشاعه فرهنگ و زبان و سنن بومی و قومی شورای ده و بخش و شهر و شهرستان و استان بر مبنای تقسیم جغرافیائی و سیاسی که در قوانین معین است در سراسر کشور تشکیل میشود.

آقای مهندس بازرگان نخست وزیر نیز در همان تاریخ در بهامی که از طریق رادیو و تلویزیون



برای ملت فرستادند اصل تشکیل انجمن ها و یا شوراهای محلی را بشرح زیر مورد تأیید قرار دادند :

حالا اگر ما انقلاب ضد استبداد کردیم باید عمل ما عمل استبدادی نباشد. درست در جهت عکس باشد . یعنی ما باید حاکمیت را و امور و اختیار و مسئولیت و ابتکار را تا آنجا که میتوانیم برگردانیم به خود ملت . و برای گام برداشتن به سوی این نیت ، باید به خود کفایی استانی توجه کرد بطوریکه هر دستوری هر امری از مرکز صادر نشود بلکه مردم کارشان را خودشان انجام بدهند تا آنجا که کار در سطح عمومی است و تا آنجائی که جنبه محلی دارد ، در هر ولایتی و هر جائی مثل خراسان ، آذربایجان ، کردستان ، بلوچستان فارس لااقل در امور مربوط بخودشان مانند امور عمرانی ، امور شهرداری ، آب ، برق ، فرهنگ ، تاحدود متوسطه و امور انتظامی و اینها باختیار خودشان باشد . خودشان بهتر تشخیص میدهند که چه کسی برای شهر داری خوب است ، چه کسی برای فرمانداری خوب است ، چه کسی برای مدیریت مدرسه خوب است ، خودشان اینها را اداره بکنند و این طرحی است که البته در شورای طرحهای انقلاب مورد بحث است و امیدواریم شاید اگر زودتر بتوانیم حتی قبل از مجلس موسسان تا آنجا که ممکن است این انجمن ها یا شوراهای محلی در سطح استان انجام بشود و تجربه هم که شده در بیاید و مسلم وقتی اینطور باشد کار هم ارزان هم بهتر و هم راحت تر میشود چه برای مردم چه برای دولت .

ولی این وعده دولت نیز جنبه عملی پیدا نکرد و حتی در پیش نویس قانون اساسی که از طرف دولت تنظیم و منتشر گردید تنها به قبول اصل شوراهای آنها برای نظارت در امور اکتفا گردید بموجب اصل ۷۴ پیش نویس قانون اساسی که عینا نقل میشود : برای تأمین هرچه سریعتر رفاه عمومی و پیشبرد .

اصلاحات بهداشتی ، آموزشی ، فرهنگی و اقتصادی با توجه بمقتضیات بومی و جلب همکاری مردم در این مقاصد اداره امور هر روستا . بخش ، شهر ، شهرستان یا استان بانظارت شورائی بنام شورای ده ، بخش ، شهر ، شهرستان یا استان که اعضای آنرا مردم همان محل انتخاب میکنند صورت میگیرد . حدود اختیارات و عمل و نحوه نظارت شوراهای مذکور و سلسله مراتب آنها را که باید رعایت اصول وحدت ملی و تمامیت ارضی و تابعیت حکومت مرکزی باشد قانون تعیین میکند . "

چنانکه ملاحظه میشود در اصل پیشنهادی دولت بر خلاف پیشنهاد جبهه ملی که در تاریخ ۱۳۵۷/۱۱/۲۷ ارائه گردید و بدون توجه به طرحی که از طرف گروهی از صاحب نظران تهیه و مورد قبول حضرت آیه الله طالقانی قرار گرفت در تاریخ ۱۳۵۸/۲/۲۰ منتشر شد و حتی برخلاف اظهارات آقای مهندس بازرگان که در همین تاریخ انتشار یافت تشکیل شوراهای بمنظور نظارت برای پیشرفت مورد قبول قرار گرفته است نه برای اداره و تصدی امور محلی و منطقهای .

### طرح جبهه ملی برای استقرار حاکمیت ملی و تشکیل شوراها

بنظر جبهه ملی ایران نظام شورائی باید بنیاد سازمان جدید کشور را تشکیل دهد. این نظام باید بنحوی برقرار شود که موجب دخالت عملی مردم در امور مختلف گردد و کارها کشور بدست آنها سپرده شود. تشکیل شوراها نباید جنبه تبلیغاتی داشته و بعنوان یک ظاهر بدون محتوی قوانین و مقررات کشور را تزئین نماید.

بنظر جبهه ملی ایران نظام شورائی در صورتی میتواند نیازهای این دوره از تاریخ میهن ما را برآورده سازد که با توجه به هدف های زیر تدوین و بموقع اجرا گذاشته شود.

۱- استقرار حاکمیت ملی و برقراری حکومت مردم بر مردم تنها از طریق تشکیل مجلس شورایملی و انتخاب دولت مورد اعتماد جامعه میسر نمیشود. مجلس شورایملی و دولت ملی فقط میتوانند مسائل کلی و امور مهم و مشترک جامعه را مورد نظر قرار دهند و با توجه به تنوع و پیچیدگی موضوعاتی که در برابر آنها قرار میگیرد عملاً " قادر نخواهند بود که تمام مشکلات و نابسامانیهای مناطق و نقاط مختلف را شناسائی نموده و تصمیمات مناسب اتخاذ نمایند.

تشکیل شوراهای محلی با اختیارات لازم موجب میشود که مردم بطور مستقیم امور مربوط به زندگی خود را در دست گیرند و با توجه به شرایط و مقتضیات و سنن و آداب و رسوم منطقه‌ای راه حلهای مورد علاقه را پیدا و اجرا نمایند.

۲- چون مردم متصدیان اصلی را در هر محل انتخاب میکنند ناگزیر کارهای آنها را زیر نظر میگیرند و با آنان همکاری و تشریک مساعی مینمایند و در طول زمان به تمام امکانات و مقدرات و همچنین مشکلات و معضلات اطلاع و آگاهی مینمایند و این امر از یک طرف موجب پیشرفت بیشتر برنامهها و طرحها میگردد و از طرف دیگر از ایجاد تضاد و دوگانگی بین توده مردم و دستگاه حکومتی جلوگیری مینماید و بمرور وحدت و همبستگی بین ملت و هئیت حاکمه بوجود میآورد و قدرت دفاعی کشور را افزایش میدهد.

۳- شرکت مردم نواحی مختلف در انتخابات مجلس شورایملی و گزینش نمایندگان هر چهار سال یکبار برای اعزام به مرکز کشور حتی در صورتیکه تمام شرایط آزادی انتخابات وجود داشته باشد بدون تشکیل شوراهای محلی نمیتواند یک انتخابات آگاهانه و سالم تلقی شود. قشرهای مختلف مردم که در نقاط دور دست و یا حتی نزدیک زندگی میکنند نمیتوانند از کلیه اقدامات نماینده خود در مجلس مطلع شوند و شخصیت وی را بطور کامل بشناسند و اعمال او را ارزیابی نمایند. تنها از طریق تشکیل شوراها و شرکت مردم در انتخابات متعدد و انتخاب نمایندگان و متصدیان و مسئولان محلی و نظارت در اعمال آنها است که بمرور شناسائی کامل نسبت به اشخاص در هر منطقه انجام میشود و شخصیت های اجتماعی به تعداد زیاد در سطح کشور بوجود میآیند و در موقع انتخابات مجلس شورایملی و با هنگام تعیین نمایندگان و بخشداران و یا در هر انتخابات عمومی دیگر مردم با آگاهی که قبلاً " در محل نسبت به افراد پیدا کرده اند و با شناسائی سوابق

و آرزو ها و بطور کلی شخصیت کاندیدا ها ایشان را انتخاب مینمایند .  
بدین ترتیب تشکیل شوراهای در سراسر کشور و تصدی مردم بطور مستقیم بر امور خود موجب  
میشود که تربیت دموکراسی ایجاد گردد و مردم باشوق و علاقه در کلیه کارها مشارکت نمایند و  
امور حکومت را متعلق بخود بدانند و دموکراسی در اعماق جامعه رسوخ یابد و حکومت مردم بر مردم  
بمعنی واقعی تحقق پیدا کند . با توجه باین دلایل جبهه ملی ایران در طرحی که بعنوان اصلاح  
پیش نویس قانون اساسی تهیه کرد بجای اصل ۷۴ پیشنهادی دولت اقدام به تنظیم ۱۱ اصل جدید  
بعنوان شوراهای منطقمای و اداره امور محلی نمود .

هنگام تنظیم این اصول طرح پیشنهادی حضرت آیه الله طالقانی و کلیه طرحها و پیشنهاد  
هائیکه تا آن زمان مطرح و ارائه گردیده بود مورد مطالعه قرار گرفت . در طرح اصلاحی جبهه ملی  
راجع به شوراهای اصول انتخابات شوراهای و نحوه انتخاب دهداران و بخشداران و شهرداران و  
فرمانداران وحدود وظایف و اختیارات و چگونگی ارتباط آنها با حکومت مرکزی و قوه قانونگذاری و  
تشخیصی و تفکیک صلاحیت ها بطور روشن و صریح معین و ذکر شده است .

طرح جبهه ملی راجع به نظام شوراهای به ترتیبی تدوین گردیده که از طرفی حق تصمیم گیری  
و انتخاب مسئولان و اجرای تصمیمات مربوط به هر منطقه در اختیار مردم آتی منطبق قرار گیرد و از  
طرف دیگر قدرت حکومت ملی برای حفظ وحدت ملی و تمامیت ارضی و دفاع از استقلال کشور  
تثبیت و تقویت گردد . ما معتقدیم که حفظ استقلال و وحدت ملی و دفاع از تمامیت ارضی کشور  
نباید عناوینی باشند که دموکراسی را تعطیل و یا محدود نموده و موانعی در راه سپردن امور مردم  
بدست مردم ایجاد نمایند و در عین حال معتقدیم که شوراهای محلی و اختیارات منطقمای و بسط  
دموکراسی و آزادیها نباید بگونه ای باشد که مورد سوء استفاده عناصر ناباب قرار گیرد و بنحوی از  
انها به استقلال و تمامیت ارضی و وحدت ملی خدشه وارد آورد .

و بهمین دلیل اصول تلظر بر اساس شوراهای یک امر مربوط به حقوق اساسی بوده و باید در  
نانون اساسی بطور وضوح و بدون ابهام تدوین و تصریح گردد تا هم به انتظارات و خواستهای ملی  
که در یک انقلاب عظیم از خون و آتش بیرون آمده است پاسخ مناسب داده شود و هم از سوء استفاده  
های احتمالی در اوضاع و احوال بعدی جلوگیری بعمل آید .

#### ایراداتی که بدولت و سایر محافل حاکمه وارد است

ایراد اساسی که بدولت وارد است اینست که وزارت کشور قبل از معلوم شدن وظایف و حدود  
و اختیارات و صلاحیت شوراهای اقدام به تنظیم و تصویب قانون انتخابات شوراهای نموده است و با  
هیا هو و تبلیغاتی که در شان یک حکومت انقلابی نمیشود انتخابات را بطور نیم بند آنها در یک  
سوم از شهرهای کشور اعلام کرده و انجام داده است . هرگاه متصدیان مربوطه به کمترین مسائل  
حقوقی و قانونی و اجتماعی آشنائی داشتند بخود اجازه نمیدادند که قبل از تصویب قانون شوراهای  
قانون انتخابات شوراهای را تصویب و اجرا نمایند . اصولاً هیچ نمایندگی و وکالتی نمیتواند تحقق  
پیدا کند قبل از آنکه موضوع نمایندگی و وظایف و اختیارات آن معلوم و روشن باشد .

به نحوه انتخابات نیز ایرادات اساسی وارد است. مدت نام نویسی برای کاندیداها فاصله بین اعلام دأرطلبی و شروع انتخابات بهیچوجه کافی برای اجرای برنامه‌های انتخاباتی نبوده است.

صرفنظر از این ایرادات اولیه اصولاً "جو حاکم بر کشور و نحوه عمل عوامل دولتی و قدرتهای قشری مذهبی اجازه فعالیت برای انجام یک انتخابات آزاد را نمیدهد.

حضرت آیه الله العظمی شریعتمداری در یک مصاحبه با خبرنگاری پارس که در روزنامه اطلاعات ۲۶ مهر ماه منتشر شد فرموده اند "بر اساس شکایاتی که بما رسیده اینها اسماً" میگویند که انتخابات آزاد است ولی مقدمات کار را طوری فراهم میکنند که فقط یک گروه آزاد باشد" امروز سانور بطور کامل بر رادیو و تلویزیون حکومت میکند. روزنامه‌های کثیرالانتشار در نظارت عناصر مذهبی هستند و شخصیت‌ها و گروههای سیاسی و اجتماع. برای بیان عقاید و افکار خود در معرض محدودیت‌ها رتهدیدات بسیاری میباشد.

جبهه ملی ایران معتقد است انجام هر گونه انتخابات قبل از ایجاد محیط مناسب و جو آزاد در کشور یک انتخابات سالم و آزاد تلقی نمیشود و نمیتواند چاره‌ای برای مشکلات اجتماع امروز ما باشد. تا زمانیکه مقررات شوراها به نحوی که جوابگوی احتیاجات و انتظارات جامعه باشد تهیه و تصویب نشود و اوضاع سیاسی کشور آماده یک فعالیت آزاد انتخاباتی نگردد انجام انتخابات جز آنکه بر آشفنگی اوضاع بیافزاید نتیجه دیگری در بر نخواهد داشت.

بنظر جبهه ملی ایران محیط مناسب و جو آزاد در کشور بوجود نخواهد آمد مگر آنکه قشر مذهبی صاحب قدرت و رهبران روحانی و سایر عوامل هیئت حاکمه جدید روش خود را در برخورد با مسائل مختلف مملکتی بطور اساسی تغییر دهند. این تغییر باید در دو قسمت انجام گیرد. نخست آنکه سانور از رادیو و تلویزیون و مطبوعات برداشته شود و در وسائل ارتباط جمعی هیچ گروه و جمعیت سیاسی را بر دیگری ترجیح ندهند و مطبوعات آزادی خود را باز یابند بره مظهرها و پیشنهادات شخصیت‌ها و افراد صاحب نظر و جمعیت‌ها و احزاب توجه نمایند. دیگر آنکه با برقراری آزادیهای فردی و اجتماعی و احترام به حقوق ملت مقدمات لازم را برای تدوین قانون اساسی مترقی فراهم آورند. کسانی که بکار تدوین قانون اساسی می‌پردازند باید توجه کنند که در دنیای متلاطم امروز قانون اساسی باید زنجیر اتصال و خط وحدت قشرهای مختلف ملت ما باشد و سازمان حکومتی مترقی متناسب با احتیاجات زمان را بوجود آورد و استقرار حاکمیت ملت را از نظر قانونی تضمین نماید.

ولی متأسفانه مجلسی که بکار تدوین قانون اساسی پرداخته است و نام واقعی آن مشخص نمی‌باشد نه باین مسائل و نه بمسائل دیگری که منجر به برقراری حاکمیت ملت میشود پرداخته است دولت بطور رسمی این مجلس را مجلس بررسی نهائی قانون اساسی نام نهاد و اعلام داشت که این مجلس با توجه به پیش نویس قانون اساسی و پیشنهادهای که رسیده است طرح پیشنهادی را بطور نهائی بررسی خواهد کرد و انتخابات مجلس را برای همین منظور انجام داد ولی این مجلس

عملاً " به این اعلام های رسمی توجه نکرد و برای برقراری قدرت روحانیون و تسلط قانونی افراد متعصب و قشری مذهبی اقدام کرده است و بهمین دلیل در روزنامه ها و بین مردم وحتى در محافل رسمی و عمومی نام مجلس خبرگان را بخود گرفته است همان نامی که قبل از تشکیل قرار بود به مجمی از نمایندگان انتصابی قشرهای مذهبی داده شود و بهر حال این مجلس دارای هز عنوان و نامی باشد نمیتواند مجلس موسسان تلقی شود مجلسی که طبق عرف قانون گذاری و با توجه به انتظارات مردم باید به تدوین قانون اساسی متناسب با نیازهای جامعه و مقتضیات زمان کنونی بپردازد . به همین دلیل مجلس خبرگان تاکنون نتوانسته و با نخواستگی که مقررات مربوط به تشکیل شوراها و اختیارات آنها را بطور روشن تنظیم کند . گردانندگان مجلس خبرگان بخوبی میدانند که حاکمیت ملی از طریق انتخابات عمومی برای تشکیل مجلس شورایی و شوراهای محلی و منطقهای و سایر نهادهای مردمی برقرار خواهد گردید . چنانکه رهبر انقلاب قبل از پیروزی انقلاب بارها اعلام داشته بود و بعد از سقوط رژیم سابق نیز با انجام رفراندوم برای تصویب جمهوری اسلامی به این هدف اساسی جامعه عمل پوشانید . در رفراندوم برای برقراری جمهوری اسلامی رهبر انقلاب و سایر مراجع عالیقدر تقلید همه فقها و مجتهدان همانند افراد عادی بطور ساده بپای صندوق آراء رفتند و هریک جداگانه رای خویش را بصندوق انداختند . رهبر انقلاب و مراجع عالیقدر و مجتهدان با این اقدام اصل حکومت آراء عمومی و حاکمیت ملی را مورد تأیید قرار دادند و تبلیغات ضد انقلاب و دسایس دشمنان داخلی و خارجی را خنثی ساختند . رهبر انقلاب و روحانیون عالیقدر و مورد اعتماد جامعه به دنیا نشان دادند که هدفهای انقلاب بزرگ ملت تحقق خواهد یافت و وحدت کلیه قشرهای جامعه برای استقرار حکومت ناشی از آزاده ملت برقرار خواهد ماند .

ولی پس از گذشت مدت زمانی این روش تغییر یافت و موضوع مجلس خبرگان و انتخابات محدود بمیان آمد که چون در نشریه های قبلی نظر جبهه ملی راجع به هریک به تفصیل بیان شده از تکرار آن خود داری میشود .

#### بن بست در کجاست ؟

روشی که مجلس خبرگان در مورد تنظیم اصول قانون اساسی در پیش گرفته و مجموع اصولی را که تدوین و تصویب کرده است موجب تسلط قشر مذهبی بر جامعه و برقراری استبداد دینی خواهد شد . مجلس خبرگان در عین اینکه آگاهانه در این راه قدم بر میدارد با خواست ها و انتظارات عمومی از یکطرف و شعارها و هدفهای انقلاب بزرگ که همگی خواستار حکومت ملت و برقراری آزادی و دموکراسی هستند از طرف دیگر مواجه است . وقتی مجلس خبرگان بموجب اصل پنجم بعنوان ولایت امر یک مقام عالی و رسمی و ثابتی فوق تمام مقامها و سازمانهای کشوری بوجود میآورد و اختیارات بسیار مهم برای او قائل میشود و در مواردی شورائی را با همان مشخصات جانشین چنین مقامی معین میکند در واقع اتخاذ تصمیم در امور اساسی کشور را از ملت سلب مینماید و در اختیار یک شخص و یا هیئتی قرار میدهد .



این امر چگونگی می‌تواند با برقراری حکومت ناشی از اراده ملت مطابقت داشته باشد. بن بست اصلی در این است که چنین طرز تفکر و چنین مصوباتی بهر تقدیر نمی‌تواند با اصل حاکمیت ملت که در همه موارد مبتنی بر آراء آزاد و بی قید و شرط اکثریت افراد یک جامعه است موافقت داشته باشد. ما در اینجا به اشکالاتی که قبول ولایت فقیه از نظر اجرائی ممکن است با آن مواجه شود و یا تعبیرات و محدودیتها و شرایطی که از نظر مذهبی نسبت بآن وارد است و از طرف مراجع عالی قدر تقلید مطرح شده می‌پردازیم. حجة الاسلام حاج احمد خمینی ضمن مکاتباتیکه با رئیس مجلس خبرگان بعمل آوردند نیز قسمتی از مشکلات اجرائی را بیان داشتند که دلایل مندرج در نامو هم چنین اظهارات حضرت آیه الله العظمی امام خمینی که فقیه حتماً "باید ایرانی باشد دلایل اصلی مربوط به توجیه ولایت فقیه را به ترتیبی که عنوان شده قابل بررسی و بحث بیشتری قرار میدهد.

### نظریه جبهه ملی در باره ولایت فقیه

ما در اینجا می‌خواهیم صرف نظر از توجیهات و دلایل مذهبی به دو نکته اساسی توجه کنیم و نظر خود را در این باره بطور روشن بیان نمائیم.

اول آنکه اگر مقصود از ولایت فقیه پیروی و تبعیت از شخص والا و متقی و پرهیزگاری است که بعلم، تقوی و عدالت و شجاعت و قدرت رهبری مورد قبول جامعه قرار می‌گیرد این امر بی شک مورد قبول و تأیید همه وطن خواهان و علاقمندان به سعادت و پیشرفت جامعه میباشد. نه تنها در جامعه ایران بلکه در جوامع دیگر بکرات دیده شده که رهبران مذهبی و حتی غیر مذهبی با داشتن قسمتی از این صفات توانسته‌اند مردم را در اوضاع و احوال بسیار حساس رهبری کنند و تأثیرات بسیار در سرنوشت جوامع بشری باقی گذارند. مهاباتا گاندی که پانصد میلیون مردم هند را علیه کشور قدرتمند استعماری آن زمان رهبری کرد و استقلال هندوستان را بدست آورد رهبر بلانازی بود که مقام رهبری را فوق هر نوع قانون و مقررات بدست آورد. دکتر محمد مصدق پیشوای بزرگ ملت نیز از نمونه‌های پرارزش رهبری جامعه محسوب میشود. مادر کشور خودمان رهبران مذهبی بسیاری داشته‌ایم که تنها با یک بیان و با یک نوشته جامعه را به حرکت در آورده‌اند و دسایس بسیاری را بنا بودی سپردمانند.

در زمان حاضر تأثیر رهبری امام خمینی در تحرک انقلابی و پیروزی انقلاب و تبعیت عموم مردم از ایشان که در تمام جهان از موارد کم نظیر بود امری نیست که هیچگاه در تاریخ جهان بفراموشی سپرده شود.

ولی آن رهبری و این تبعیت امری نبوده‌اند که از مقررات قانونی ناشی شده باشند و بعلم تنظیمات مجلس قانونگذاری بوجود آمده و یا مورد عمل قرار گرفته باشند.

در صورتیکه چنین امامت و ولایت و یا رهبری در هر زمان از نظر قانونی الزامی تلقی شود و یک امر روحانی و طبیعی که مربوط به صفات و خصوصیات یک شخص والا و مدیر و با تقوی و عالم و قبول آن از طرف عموم و یا اکثریت ملت میباشد از طریق الزامات قانونی شکل سازمان کشوری

بخود بگیرد و در واقع از مقام عالی معنوی خویش سقوط کند و به یک ترتیبات حکومتی تبدیل شود باحتمال زیاد، بسیری خواهد افتاد که ممکن است در جهتی خلاف دلایل و توجیه‌هایی که برای آن میشود سیر کند و به یک عاملی برای برقراری استبداد قشر مذهبی و جلوگیری از اعمال حاکمیت ملت مبدل گردد.

#### چگونه استبداد مذهبی در مجلس خبرگان پایه ریزی میشود

بن بست مجلس خبرگان در استقرار قدرت حکومت قشر مذهبی و تضاد آن با حاکمیت ملی تنها در این اصل خلاصه نمیشود. بموجب اصل ۸۰ مصوب مجلس خبرگان تشخیص عدم مغایرت مصوبات مجلس شورای ملی با احکام اسلام با اکثریت فقهای شورای نگهبان و تشخیص عدم تعارض آنها با قانون اساسی بر عهده همه اعضای شورای نگهبان است.

جبهه ملی ایران معتقد است که هیچیک از قوانین و مقررات کشور نباید با اسلام مغایرت داشته باشد و ترتیباتی که برای رسیدگی به عدم مغایرت لازم است باید مورد عمل قرار گیرد. ولی موقعی که رسیدگی به عدم تعارض مصوبات مجلس شورای ملی با قانون اساسی به همه اعضای شورای نگهبان واگذار میشود و شورای نگهبان از شش نفر از فقها و شش نفر حقوقدان مسلمان تشکیل میشود در واقع نظر و تصمیم فقها عامل قبول کلیه مصوبات مجلس شورای ملی حتی از جنبه های غیر مذهبی میباشد. این اصل بنوبه خود ایراد حاکمیت ملت را منتفی میسازد.

وقتی قدرت حکومت از یکطرف و قدرت قانونگذاری از طرف دیگر بصورت رسمی و قانونی در اختیار روحانیون به صفت مقام روحانیت نه به صفت نمایندگان مردم قرار میگیرد چگونه میتوان از اعمال حق حاکمیت ملی و حکومت مردم بر مردم و استقرار اراده ملت سخن به میان آورد. این تصمیمات بهر وجهی که تسلسل قشر ممتاز مذهبی و در نتیجه استبداد دینی منجر خواهد شد، امری که هیچگاه مورد نظر و خواست رهبر انقلاب و مراجع عالیقدر دینی و مردم آگاه ایران نبوده است.

انتقادات و ایرادات نسبت به اصول مصوبه مجلس خبرگان بسیار است. چه از نظر فن قانون گذاری و تنظیم متون و چه از نظر سازمان حکومتی و روابط بین مقامات و ترتیبات دیگر ملاحظات و اشکالات متعددی وجود دارد که خارج از بحث این نشریه میباشد. ما در اینجا به برخی نکات مهمی که به سرنوشت کشور بستگی دارد میپردازیم و سایر مسائل را بوقت دیگری موقوف میکنیم.

یکی دیگر از اصولی که در نارضائی بعضی قشرها و ناسامانی وضع کنونی کشور تاثیر گذاشته است موضوع دین و مذهب رسمی کشور است. جبهه ملی با توجه به اظهار نظر مراجع عالیقدر که تصریح به مذهب تشیع را بهترین مذهب اکثریت مردم کشور لازم میدانستند با توجه به خواست گروه های بسیاری از هم میهنان که بمنظور ایجاد وحدت و یکپارچگی کشور اصرار داشتند فقط به ذکر اسلام بعنوان دین رسمی کشور اکتفا شود بموجب اصل ۱۳ اصلاحی پیشنهاد کرد که اصل مزبور



### ترتیب زیر تدوین شود:

- " اصل ۱۳ - دین رسمی ایران اسلام است . علاوه بر مذهب شیعه جعفری اثنی
- " عشری که مذهب اکثریت مسلمانان ایران است ، مذاهب دیگر اسلامی
- " نیز معتبر و محترم است . در احوال شخصی و در تعلیم و تربیت دینی
- " هر مسلمان در هر نقطه از ایران بر طبق مذهب اسلامی خود عمل
- " میکند .

ما معتقد هستیم در صورتیکه اصل مربوط به دین و مذهب به ترتیب فوق تصویب شود هم نظر مراجع عالیقدر رعایت و عمل شده است و هم موجبات رضایت پیروان سایر مذاهب اسلامی فراهم میگردد و بدین ترتیب یک عامل مهم برخوردارها و اعتراضات بعضی از هموطنان از میان میرود.

### پاس از مجلس خبرگان

ولی با کمال تأسف باید اعلام کنیم که از مجلس خبرگان برای توجه به چنین پیشنهاداتی مایوس هستیم . روشن مجلس خبرگان تاکنون باین نحو بوده است که دنیای خارج از خود و خارج از افکار خود را به چیزی نمی‌شمرد . اکثریت نمایندگان این مجلس که بطور رسمی خود را منتخب مردم میدانند و بعلمت سمت انتخابی از طرف مردم به کار قانونگذاری پرداخته‌اند عملاً " وظیفه خود خود را تدوین مقررات مذهبی در قوانین عرفی قرار داده اند . آنان اصل اراده مردم - اصل حاکمیت ملی و اصل حکومت مردم بر مردم و اصل حقوق و آزادیهای مردم را بعنوان اصول حاکمه مورد نظر قرار نمیدهند .

مابدون اینکه مقام شامخ و موقعیت علمی مذهبی و ارزشهای معنوی بیشتر اعضای مجلس خبرگان را مورد بحث قرار دهیم اعلام میداریم که تصمیمات مجلس خبرگان به استقرار حاکمیت ملی منجر نخواهد شد و اجرای قانون اساسی مصوب چنین مجلسی دموکراسی و حکومت مردم را منتفی خواهد ساخت و نه تنها موجبات وحدت ملی را فراهم نخواهد کرد بلکه بر جدائی‌ها و تفرق خواهد افزود و چنین امری کشور را بورطه نامعلومی سوق خواهد داد که چه بسا مبتکران و مشوقان چنین روشی نیز از آن سود نبرند .

### پیشنهاد تجدیدنظر در تصمیمات مجلس خبرگان

ما می‌خواهیم که مجلس خبرگان در تصمیمات خرد تجدید نظر کند و با توجه به اوضاع و احوال خاص کشور و لزوم اتخاذ تدابیر فوری بلافاصله برای عادی کردن وضع کشور اقدام گردد . ما پیشنهادات مشخصی برای اعاده روحیه تفاهم و ایجاد وحدت و علاقمندی در قشرها و گروههای مختلف اجتماعی ارائه دادیم که در این نشریه مجدداً " مطرح می‌سازیم .

## پیشنهادهای جنبه ملی برای اعاده وحدت انقلابی

جنبه ملی ایران در بیان نامه‌ای که بمناسبت قیام تاریخی سی ام تیر انتشار داد ضمن اظهار نظر در باره شورای انقلاب - دولت - شفتگی اوضاع - قانون اساسی و مجلس موسسان اعلام داشت در برابر اوضاع نابسامان فعلی پیشنهادهای مشخصی دارد که بطور صریح مطرح میکند و اجرای آنرا از مقامات حاکمه و مسئولان دولت و احزاب و اجتماعات و قشرهای مختلف طلب مینماید. ما معتقدیم هم اکنون نیز قبول و اجرای این پیشنهادهای اصلی رفع بحران و هدایت کشور در جهت ادامه انقلاب عظیم ملت در مرحله سازندگی میباشد.

۱ - وحدت کلمه تا برقراری نظام قانونی حکومت و تصویب قانون اساسی و انجام انتخابات مجلس شورای ملی و انتخاب رئیس جمهوری و تعیین دولت باید برقرار و حفظ شود. این وحدت باید تحت زعامت و رهبری حضرت آیت الله العظمی خمینی رهبر عالیقدر انقلاب و با همکاری و همگامی مراجع تقلید تحقق یابد و کلیه احزاب و دستجات و گروههای سیاسی و اجتماعی با حفظ این وحدت و در محدوده تفاهم ملی نقطه نظرهای سیاسی و اجتماعی خود را مطرح نمایند و مبارزات فکری و سازمانی خود را گسترش دهند.

ما معتقدیم که یکی از مهمترین عوامل تفرقه و نفاق و بهم ریختگی روابط گروهها و دستجات و احزاب روش نامناسب افراد و عناصر مؤثر و مرتبط با رهبری انقلاب و شورای انقلاب میباشد. کسانی که دم از وحدت میزنند و مردم را در موعظه به اتحاد و اتفاق دعوت میکنند و در حالیکه از تمام امکانات مملکت استفاده میکنند چه در سخنرانیها و چه در عمل تمام امکانات سایر قشرها و گروههای اجتماعی را نفی میکنند. اینان از یکطرف راجع به وحدت صحبت میکنند و از طرف دیگر جز خود و افکار و نظرات خود هیچکس و هیچ نظر و عقیده‌ای را به چیزی نمی‌شمرند. در بنام عنوان اسلامی خود را مجاز به هر بیان و هر اقدامی میدانند. در حالیکه با دوستان خود به جنگ قدرت مشغولند با تسلط بر همه شئون همه امکانات را از دیگران سلب میکنند. از یکطرف نمیتوان گروهها و قشرهای دیگر مملکت را دشمن مملکت، دشمن دین و بدون فکر و اندیشه دانست و آنانرا فاقد شایستگی بشمار آورد و از طرف دیگر ندای وحدت و درداد و چنین قشرها را به تفرقه و چند دستگی متهم کرد.

۲ - رهبری انقلاب باید همه قشرها و گروههای مردم را در مسائل عمومی و حقوق اجتماعی و شرکت در امور سیاسی به یک دید بنگرند و عناصر فرصت طلب و مرتجع و کسانی که با سوء استفاده از نزدیکی به مقام رهبری با سخنانی و نطقها و با اعمال دیگر خود موجب تفرقه و نفاق میشوند از دور خود برانند. رهبری عالیقدر انقلاب باید با همه گروهها و احزاب و دستجات سیاسی تماس مستقیم داشته باشد و نظرات آنانرا شخصا " استماع نمایند و در صورت اصولی و منطقی بودن.

عمل بانها را دستور فرمایند

۴- شورای انقلاب باید منحل شود و تا تشکیل مجلس شورای ملی قدرت آن در اختیار دولت قرار گیرد. کمیته‌های سپاه پاسداران و سایر مراکز قدرت در صورتیکه وجود آنان لازم باشد جزو سازمان دولت محسوب شوند بنحوی که جز قدرت دولت منتخب رهبری انقلاب هیچ مرکز قدرت اجرایی مستقل دیگری در سطح کشور باقی نماند.

۴- دولت باید بطور اساسی ترمیم شود بنحویکه بتواند اولاً " دارای قدرت تصمیم‌گیری و اجرایی و تحرک لازم در سطح هیئت دولت و در قلمرو اجرایی کشور گردد و ثانیاً " تا آنجا که ممکن است نماینده نیروها و قشرهای مختلف جامعه باشد. بنظر جبهه ملی تصمیمات اخیر هیئت دولت برای تلفیق دولت و شورای انقلاب بنحویکه جناب آقای مهندس بازرگان در سخنرانی روز ۲۸ تیر ماه عنوان کردند کافی برای نیل به این هدف نبوده و به‌تنهایی مسائل و مشکلات فعلی جامعه را حل نخواهد کرد.

۵- دولت باید برنامه فوری و ضربتی برای ایجاد نظم و امنیت زندگی و اشتغال بیکاران به کار ارائه دهد و بلافاصله اجرا کند.

۶- حقوق و آزادیهای فردی و اجتماعی ملت که جزو اساسی ترین هدفهای انقلاب بوده است در عمل رعایت شود. امروزه تمام این آزادیها در معرض خطرات جدی است و کشور ما بطرف نوعی فاشیسم برده میشود. محل احزاب و جمعیتها و همچنین اجتماعات در معرض هجوم و تعطیل است، امنیت فعالیتهای سیاسی و اجتماعی از گروههای دیگر سلب شده است.

۷- آزادی نشر عقاید تا به‌مین شود و سانسور نشر اطلاعات و اخبار در رادیو و تلویزیون از میان برود و بیطرفی رادیو و تلویزیون در برابر احزاب و گروههای سیاسی و اجتماعی رعایت شود. فشار از مطبوعات برداشته شود و قانون مطبوعات بنحوی تنظیم گردد که به آزادیهای نشر عقاید و افکار صدمه وارد نیارد.

امروز رادیو و تلویزیون که از بودجه دولت اداره میشود و متعلق به عموم است منحصر به دستگاه حزب جمهوری اسلامی و بعضی از گروههای سیاسی همگام حزب مزبور شده است. ما در بعضی مواقع بزحمت موفق میشویم که حتی اطلاعیههای جبهه ملی را در رادیو و تلویزیون انتشار دهیم.

جبهه ملی ایران معتقد است با رعایت آزادیها و حقوق مردم و دخالت دادن همه‌قشرها در سرنوشت خویش اوضاع کشور آرامش خود را باز خواهد یافت

۱۳۵۸/۸/۱

**جبهه ملی ایران**

■ طرح جبهه ملی برای انتقال فوری قدرت به ملت از طریق تشکیل شوراها

۲۷ بهمن ماه ۱۳۸۷

■ طرح مجاهد کبیر حضرت آیه الله طالقانی برای اداره امور کشور از

طریق شوراها  
۲۵ اردیبهشت ماه ۱۳۵۸

■ طرح جبهه ملی ایران برای استقرار حاکمیت ملی و تشکیل شوراها که  
بصورت مواد اصلاحی اصل ۷۴ قانون اساسی پیشنهادی دولت

در تاریخ ۳۱ تیر ماه ۱۳۵۸ ارائه شده است.

طرح انتقال فوری قدرت به ملت  
طرح جبهه ملی راجع به شوراهای موقت

۱۳۵۷/۱۱/۲۷

- ( ۱ ) در موکزی استانها و هریک از شهرستانها و در مراکز بخشها کمیتههایی از طرف طبقات و گروههای اجتماعی زیر انتخاب می شود :
- کمیته بازاریان .
  - کمیته اصناف و صاحبان مشاغل آزاد .
  - کمیته استادان و کارکنان دانشگاه .
  - کمیته دانشجویان .
  - کمیته فرهنگیان .
  - کمیته کارکنان ادارات و موسسات دولتی و عمومی .
  - کمیته کارگران کارخانه ها .
  - کمیته قضاوت و وکلای دادگستری .

- تبصره - تعداد اعضای هریک از کمیتههای فوق با توجه به موقعیت محلی طبق تصمیم سازمانهای مزبور تعیین خواهد گردید .
- ( ۲ ) در صورتیکه در هر یک از شهرستانها و یا مراکز بخشها تشکیل یک یا چند کمیته از کمیتههای فوق مقدور نباشد کمیتههای دیگر بشرح فوق تشکیل گردیده و وظائف خود را انجام خواهند داد .
- ( ۳ ) شورای موقت استان با حضور ۵ نفر از روحانیون طراز اول استان و ۵ نفر نماینده از هریک از کمیتههای فوق تشکیل می شود .
- ( ۴ ) شورای موقت شهرستان از ۳ نفر از روحانیون و ۳ نفر نماینده از هریک از کمیتههای مندرج در ماده یک که در منطقه قابل تشکیل است تعیین می گردد .
- ( ۵ ) شورای موقت بخش از ۲ نفر از روحانیون و ۲ نفر نماینده از هریک از کمیتههای مندرج در ماده یک که در منطقه قابل تشکیل است انتخاب و تعیین می گردد .
- ( ۶ ) در صورتیکه بنا بر تشخیص شورای موقت استان و یا شورای موقت شهرستان معلوم شود که گروه و طبقه اجتماعی دیگری وجود دارد که باید کمیته جداگانه ای تشکیل دهند ( مانند شورای کارگران صنعت نفت در مناطق نفت خیز ) کمیته مذکور نیز تشکیل و به ترتیب فوق نمایندگان خود را برای شورای استان و یا شورای شهرستان تعیین خواهند کرد .
- ( ۷ ) شورای موقت استان و شورای موقت شهرستان تا انجام انتخابات بر طبق مقررات

قانونی قسمتی از وظائف کمیته‌های ایالتی را بشرح پیوست انجام خواهد داد .

۸) هیئتی مرکب از رئیس دادگستری استان و دادستان استان و دادستان شهرستان و سه نفر به انتخاب قضات دادگستری و سه نفر به انتخاب وکلای دادگستری هر استان به ریاست رئیس دادگستری به ترتیبی که خود مقرر خواهند داشت برای انتخابات کمیته‌ها و همچنین شورای موقت استان نظارت خواهد کرد .

۹) هیئت نظارت بر انتخابات کمیته‌ها و شورای موقت شهرستان در هر شهرستان مرکب از رئیس دادگستری و دادستان شهرستان و دو نفر به انتخاب قضات و دو نفر به انتخاب وکلای دادگستری هر شهرستان خواهد بود .

همچنین هیئت نظارت مذکور از طریق انتخاب افراد و پانتهائی بر انتخابات کمیته‌ها و شوراهای بخشها نظارت خواهد کرد .

۱۰) شورای موقت هر استان سه نفر را برای استانداری استان انتخاب و به دولت پیشنهاد خواهد کرد که یکی از آنان از طرف رئیس دولت بسمت استانداری انتخاب خواهد شد .

۱۱) شورای موقت هر شهرستان سه نفر را برای فرمانداری به استاندار هر استان معرفی که یکی از آنان از طرف استاندار بسمت فرماندار شهرستان تعیین خواهد گردید .

۱۲) شورای هر بخش سه نفر را برای احراز پست بخشداری به استاندار معرفی خواهد کرد که یکی از آنان از طرف استاندار بسمت بخشدار تعیین خواهد شد .

۱۳) وزیر کشور میتواند با نظر رئیس دولت اقدام به تغییر استانداران بنماید ، هم چنین استانداران می توانند با نظر وزیر کشور اقدام به تغییر فرمانداران بنمایند . تغییر بخشداران با تصویب استانداران انجام خواهد گرفت .

۱۴) انتخاب استانداران ، فرمانداران و بخشداران جدید بموجب مقررات این تصویبنامه و با توجه بمواد فوق انجام خواهد گرفت .

۱۵) کلیه انجمن‌های شهر و شهرستان و استان منحل و دولت ترتیب انجام انتخابات جدید هر یک را بررسی و بر طبق مقررات قانونی تنظیم خواهد کرد .

۱۶) کلیه مقامات انتظامی هر محل اعم از شهربانی ، ژاندار مری و سازمان های وابسته و مربوط به آنها از نظر انجام وظائف قانونی کلا " تحت نظر مستقیم روسای دادگستری و دادگاه های مستقل منطقه قرار خواهند گرفت و دستورات روسای دادگستری و دادگاه های مستقل را انجام خواهند داد .

۱۷) مسئولیت امور انتظامی و مسائل مربوط به نظم و امنیت منطقه بر عهده استان داران و فرمانداران می باشد که با همکاری روسای دادگستری و روسای دادگاههای مستقل انجام خواهد گردید و دستگاه ها و سازمان های انتظامی موظف به رعایت

و اجرای دستورآن می باشند .

۱۸) برای اجرای مواد ۱۵ و ۱۶ هر هریک از استانها - شهرستان ها و بخش ها هیئتی مرکب از روسای شهربانی یا ژاندارمری و روسای دادگستری یا دادگاه های مستقل ( یا نمایندگان آنان ) و نیز استانداران و فرمانداران و بخشداران ( و یا نمایندگان آنان ) و یک نفر از نمایندگان هریک از شوراهای مندرج در این طرح با ریاست روسای دادگستری یا روسای دادگاه های مستقل تشکیل خواهد شد که نحوه اجرای کلیه تصمیمات مربوطه به انتظامات و امنیت هر منطقه را تنظیم و برای اجرا ابلاغ نمایند .

۱۹) اداره امور مراکز استانها - شهرستان ها و مراکز بخش و دیگر واحدهای تقسیمات کشوری از هر جهت و هر نظر تحت نظر مستقیم شوراهای مندرج در این طرح صورت خواهد گرفت و استانداران - فرمانداران و بخشداران به عنوان رئیس شوراهای مزبور جلسات شورا را اداره و کلیه تصمیمات مربوطه به استانها - شهرستانها و مراکز بخش در شوراهای مزبور اتخاذ خواهد گردید .

تبصره ۱ - اجرای تصمیمات شوراهای مزبور بمعهدده استانداران - فرمانداران و بخش داران خواهد بود و مقامات مزبور برای انجام و اجرای کامل مصوبات شوراها در مقابل شوراها مسولیت خواهند داشت .

تبصره ۲ - اتخاذ تصمیم در امور انتظامی و نیز اجرای آن با کمیسیون مندرج در ماده ۱۷ خواهد بود .

۲۰) هر یک از اعضای شوراهای مندرج در این طرح باید قبل از شروع بکار به کلام الله مجید سوگند یاد نمایند که کلیه وظائف خود را براساسی و صحت و امانت انجام داده و در جهت تقویت و پاسداری جنبش همگانی ملی ایران در خدمت مردم و انقلاب ایران باشد .



طرح پیشنهادی  
حضرت آیه الله طالقانی  
برای شوراهای محلی

ماده ۱ - " به پیروی از اصل شوراهای و به منظور تامین مشارکت مردم هر ناحیه در اداره امور عمومی و رعایت مقتضیات تاریخی و جغرافیائی و مذهبی شهرها و استان های کشور و اتخاذ تدابیر در حفظ و اشاعه فرهنگ و زبان و سنن بومی و قومی، شوراهای ده و بخش و شهر و شهرستان و استان، بر مبنای تقسیم جغرافیائی و سیاسی که در قوانین معین است، در سراسر کشور تشکیل میشود. "

ماده ۲ - " شوراهای محلی، برای مدت دو سال بدین ترتیب انتخاب میشوند و تجدید انتخاب اعضای آن مانعی ندارد :

۱ - " شورای هر ده از طرف اهالی بطور مستقیم انتخاب میشود و اعضای آن پنج نفر است. "

۲ - شورای هر بخش از نمایندگان منتخب شوراهای ده که در حوزه آن بخش قرار دارد تشکیل میشود و هر شورا یک نماینده در آن دارد. "

۳ - شورای شهر بطور مستقیم از طرف کسانی که در آن شهر سکونت دارند انتخاب میشوند. حداقل تعداد اعضای شورا هفت نفر است و برای شهرهایی که بیش از ۳۰۰ هزار نفر جمعیت دارد به نسبت هر صد هزار نفر یک نماینده افزوده میشود. ولی تعداد نمایندگان در هیچ صورتی از بیست نفر تجاوز نمی کند.

۴ - شورای شهرستان از نمایندگان منتخب شورای شهر و شوراهای بخش آن ناحیه تشکیل می شود: بدین ترتیب که شورای هر بخش یکی از اعضای خود را برای شرکت در شورای شهرستان انتخاب می کند و شورای شهر نیز به تناسب هر ۱۰۰ هزار نفر اهالی شهر یک نماینده از اعضای شورای شهر بر می گزیند. ولی تعداد اعضای منتخب شورای شهر نباید در هر حال بیش از هفت نفر باشد.

۵ - شورای استان از نمایندگان منتخب شوراهای شهرستان تشکیل می شود و هر شورا قطع نظر از تعداد اعضای خود، یک نماینده در آن دارد.

ماده ۳ - " انتخابات، قطع نظر از ویژگی های مذهبی و نژادی و زبانی، انجام می شود و تمام ساکنان محل حق شرکت در آن را دارند. کسی ساکن محل به شمار می رود که لااقل شش ماه پیش از شروع انتخابات در آنجا مقیم باشد. "

ماده ۴ - " حداقل سن انتخاب کنندگان هیجده سال تمام است و اعضای شوراهای نباید کمتر از ۲۵ سال سن داشته باشند. "

ماده ۵ - " شورای ده کدخدا را انتخاب می کند و به عنوان مشاور و ناظر نیز در انجام وظایف کدخدا و را پاری می دهد . عزل کدخدا نیز با شورای ده است . "

ماده ۶ - " شورای بخش سه نفر را برای بخشداری به فرماندار معرفی می کند که یکی از آنان را فرماندار به سمت بخشدار تعیین و به وزارت کشور معرفی خواهد کرد . شورای بخش حق وضع آئین نامه های لازم برای حفظ و عمران مزارع باغ ها و مراتع و اماکن عمومی و راه های فرعی روستایی و شیوه عادلانه تقسیم آب های مباح را نیز در حدود قوانین و تصمیم های شورای شهرستان دارد بر کار شورا های ده نظارت می کند .

تمبره - عزل بخشدار نیز به پیشنهاد شورای بخش و تصویب فرماندار انجام می شود .

ماده ۷ - شهردار هر محل بوسیله شورای شهر انتخاب می شود . شورای شهرستان سه نفر را از میان اعضای شورا یا از خارج برای فرمانداری پیشنهاد می کند و وزارت کشور یکی از این منتخبان را به سمت " فرماندار " منصوب می کند . استاندار به پیشنهاد شورای استان و تصویب وزارت کشور معین می گردد .

ماده ۸ - تغییر شهردار منوط به تصمیم شورای شهر است و عزل فرماندار و استاندار نیز به پیشنهاد شورا های شهرستان و استان و تصویب وزارت کشور انجام می گیرد مگر در موارد ضروری و غیر عادی که بنا به مصالح ملی ، به پیشنهاد وزیر کشور و تصویب هیئت وزیران فرماندار یا استاندار معزول می شوند .

ماده ۹ - نظارت بر کار شهردار و انجمن های محلی و تقسیم کار بین آنها برعهده شورای شهر است . شورا حق دارد برای کلیه امور مربوط به شهرداری ، در حدود قوانین و تصمیم های شورای شهرستان آئین نامه وضع کند .

ماده ۱۰ - شورای شهرستان حق دارد ، گذشته از نظارت بر کار شورا های بخش حوزه خود ، در باره این امور آئین نامه وضع کند :

۱ - امور فرهنگی : مانند چگونگی استفاده از بناهای تاریخی و مذهبی ، حفظ و اشاعه هنرهای بومی و محلی و زبان و آداب و رسوم قومی .

۲ - امور آموزشی ، مانند میزان و کیفیت تدریس زبان محلی و شیوه تعلیمات مذهبی و آموزش هنرها و صنایع بومی در دبستان ها و دبیرستانها ، ایجاد موسسات آموزشی در حدود سیاست عمومی آموزش کشور و بودجه آن شهرستان .

۳ - امور بهداشتی و درمانی ، مانند آئین نامه های بهداشتی مربوط به اماکن عمومی و فروشندگان مواد غذایی و رستورانها و تاسیس و اداره بیمارستان ها و نظارت بر کار پزشکان و دارو فروشان .

۴ - کار و صنعت ، کشاورزی ، در حدود سیاست های عمرانی کشور و قوانین و آئین

#### نامه‌های کار .

۵- وضع عوارض منطقاتی در سطح شهرها و روستاها و راهها و اتوبان های محلی شهرها .

۶- وضع آئین نامه‌های خلافی ، برای تضمین مصوبات شورا و تعیین کفایت تخطات مربوط به رانندگی و مبارزه با گران فروشی .

ماده ۱۱- " شورای استان ، گذشته از نظارت بر کار شوراها در سطح استان و ایجاد هم آهنگی بین آنها ، حق وضع آئین نامه در مورد اصول کلی حاکم بر اداره شورا ها و تعیین ضوابط مشترک در تمام زمینه‌های موضوع صلاحیت شورای شهرستان را در سطح استان دارد .

ماده ۱۲- " آئین نامه‌های شورای بخش و شهر نباید با آئین نامه کلی شورای شهرستان و آئین نامه شورای شهرستان با اصول و ضوابط شورای استان مخالف باشد و عالیترین دادگاه در محل میتواند در خصوص تعارض آئین نامه ها تصمیم بگیرد و در صورت لزوم آئین نامه‌ای را که بر خلاف مقررات شورای بالاتر وضع شده است ابطال کند . "

ماده ۱۳- " وضع قواعد مربوط به سیاست عمومی دولت در باره صلاحیت شوراها و اصولی که باید برای حفظ حاکمیت ملی و نظم عمومی و مصالح ملی از طرف شورا های محلی رعایت شود با مجلس شورای ملی است و آئین نامه شوراها در صورتی اعتبار دارد که با این قوانین مخالف نباشد .

ماده ۱۴- " استانداران و فرمانداران و بخشداران منتخب شوراها محلی ، در دوران تصدی در شمار کارکنان وزارت کشور در می آیند و تابع نظامات خاص دولتی هستند و سمت آنان پس از پایان دوره کار شوراها و استقرار شوراها ی جدید از بین میرود . "

## طرح جبهه ملی ایران برای استقرار حاکمیت ملی و تشکیل شوراهای

که بصورت مواد اصلاحی، اصل ۷۴ قانون اساسی پیشنهادی دولت در تاریخ ۳۱ تیرماه ۳۵۸ در ۱۱ اصل ارائه شده است.

مبحث سوم: شوراهای منطقی و اداره امور محلی

اصل ۷۸ - بمنظور دخالت مستقیم مردم هر ناحیه در اداره امور منطقه خود شوراهای دهستان و بخش و شهرستان و استان بر مبنای حدود جغرافیائی که بموجب قانون مقرر میگردد تشکیل خواهد شد.

اصل ۷۹ - اعضای شوراهای بطور مستقیم از طرف مردم هر محل قطع نظر از ویژگیهای مذهبی و نژادی و زبانی انتخاب میشوند. نحوه تقسیم بندی شوراهای و تعداد اعضا شوراهای و مدت و ترتیب انتخابات طبق قوانین مصوب مجلس شورای ملی خواهد بود.

اصل ۸۰ - در تقسیمات کشور و تعیین تعداد و حدود استانها که طبق قانون معین خواهد شد تناسب جمعیت و ملاحظات اقتصادی و مقتضیات تاریخی و جغرافیائی و مذهبی و فرهنگ و زبان و سنن بومی و قومی تا حدودیکه مقدور باشد باید رعایت شود.

اصل ۸۱ - شوراهای شهرستان و استان برای اداره امور شهری و روستائی و همچنین خدمات فرهنگی و آموزشی و بهداشتی و درمانی و کار و کشاورزی و مسکن و وصول عوارض منطقی در حوزه صلاحیت خود حق وضع آئین نامه دارند ولی آئین نامه ها و بطور کلی تصمیمات شوراهای نمیتواند خلاف قانون اساسی و سایر قوانین جمهوری اسلامی ایران باشد، همچنین آئین نامه های شورای شهرستان نباید مغایر با تصمیمات و آئین نامه های شورای استان باشد.

اصل ۸۲ - بالاترین دادگاه مرکز استان در خصوص تعارض آئین نامه ها و تصمیمات شوراهای شهرستان اتخاذ تصمیم خواهد کرد. تعیین تکلیف راجع به تعارض تصمیمات و مقررات شورای استان با قوانین کشور در صلاحیت دیوان عدالت اداری است.

اصل ۸۳ - اداره امور محلی و امور مربوط به شهرداریها و بخشداریهها و طرحهای شهری و برنامه های خانه سازی و شهرسازی و طرحهای عمومی هر استان و منطقه، راهسازی در داخل استان و منطقه، امور کشاورزی و ذخیره

کردن مواد غذایی در حدود قوانین عمومی کشور، امور خاص منطقه در مورد محیط زیست و مراتع و جنگلداری در حدود قوانین عمومی کشور، امور مربوط به سد سازی و آبیاری در مواردیکه منابع آبی و توزیع آن فقط محدود به منطقه میشود، امور مربوط به بازارهای محلی و صنایع دستی و بومی، موزه و کتابخانه و بایگانی های محلی و منطقه ای و بنا های تاریخی منطقه ای و محلی و مقررات مربوط به آموزش و پیشبرد زبان و فرهنگ منطقه ای، علاوه بر فرهنگ ملی و زبان فارسی که در تمام مدارس معمول خواهد بود. بسط و گسترش جهان گردی در منطقه - امور مربوط به ورزش و تفریحات، تعاون اجتماعی و نظارت و حفاظت از تاسیسات و ساختمانهای منطقه ای طبق مقررات مصوب شورای استان بر عهده شوراهای و سازمانهای محلی است. اداره امور پلیس در هر شهرستان بر طبق قوانین کشوری بر عهده فرماندار است.

اصل ۸۴ - همه افراد کشور دارای حق مساوی در رفت و آمد و استقرار و اقامت و تجارت و اشتغال و تحصیل در کلیه نقاط کشور میباشد. هیچیک از شوراهای نمیتوانند برای نقل و انتقال کالاها ممنوعیت ایجاد کنند و یا عوارض محلی خاص برای کالاها تکیه از مناطق دیگر وارد و یا به آنها صادر میشود مقرر بدارند.

اصل ۸۵ - انتخاب دهمدار و بخشدار و شهردار از طرف شورای دهستان و شورای بخش و شورای شهر انجام خواهد گرفت.

اصل ۸۶ - انتخاب فرماندار با پیشنهاد شورای شهرستان و تصویب استاندار به ترتیبی که در قوانین مقرر میگردد انجام خواهد گرفت. استاندار با پیشنهاد وزارت کشور از طرف هیئت دولت منصوب میشود.

اصل ۸۷ - عزل استاندار و فرماندار و انحلال هر یک از شوراهای از اختیارات دولت جمهوری اسلامی است.

اصل ۸۸ - از جمله امور مختص مجلس شورای ملی وضع قوانین در امور زیر است: قوانین مربوط به تامین مساوات بین همه ایرانیان در استفاده از کلیه حقوق و نسبت به اجرای همه وظائف قانونی خود در سراسر کشور. قوانین مربوط به تابعیت، مهاجرت، سلب تابعیت، اقامت اتباع بیگانه، حق پناهندگی، روابط و معاهدات بین المللی، دفاع و نیروهای مسلح، دادگستری، آئین دادرسی و کیفری و مدنی، قوانین تجارت و روابط بازرگانی خارجی و داخلی قوانین کار و بیمه های اجتماعی، قوانین مربوط به مالکیت صنعتی و ادبی و هنری، مقررات گمرکی، سیستم پولی و ارز

و تصمیم آن، مقررات اعتباری بانکی، مقررات مربوط به اوزان و ظاهر  
و اوقات رسمی، قوانین مربوط به برنامه ریزی عمومی، اقتصادی، مالیات  
های عمومی و قروض و دیون خارجی، مقررات مربوط به هماهنگ کردن  
طب و بهداشت عمومی و مقررات محصولات و مواد دارویی، اساس نظام  
قانونی تقسیمات اداری، مقررات مربوط به صادره کردن اموال و ملی  
نمودن آنها، مقررات اساسی مربوط به قرار دادها و امتیازات و دیون  
عمومی، ماهیگیری در دریاها، امر تجارت دریائی و هوائی و ثبت  
کشتیها و هواپیما، امور مربوط به فرودگاهها و بنادر عمومی، کنترل  
هوائی و فضائی و امور مربوط به هواشناسی، امور مربوط به راه آهن و  
راههای کشوری، تنظیمات فنی و عمومی ارتباطات، مقررات عمومی حمل  
و نقل مربوط به امور پست و مخابرات، کابلهای هوائی و زیردریائی و  
ارتباطات رادیویی، مقررات عمومی مربوط به حفاظت محیط زیست،  
مقررات عمومی مربوط به جنگلداری و مراتع، طرحهای عمومی که مربوط  
به چند استان یا منطقه میشود، مقررات اساسی معادن و انرژی، تولید  
و انبار کردن اسلحه و مهمات، مقررات مربوط به مطبوعات و رادیو  
تلویزیون و بطور کلی وسائل ارتباط جمعی، مقررات مربوط به حمایت  
از فرهنگ و میراث هنری ملی و اسلامی، مقررات مربوط به ابنیه و موزه  
ها و کتابخانهها و آرشیوها و اشیاء عتیقه و کاوشهای باستانشناسی که  
مربط به همه ایرانیان است. امور مربوط به امنیت عمومی، مقررات  
مربوط به درجات دانشگاهی و شغلی - صلاحیت ها و امور مربوط به  
آمار عمومی و امور مربوط به تسهیل مبادلات فرهنگی بین استانها و  
مناطق.

## مردم شرافتمند تهران

نوزدهم آبان برابر است با روزی که دکتر سید حسین فاطمی

وزیر خارجه مصدق بزرگ تنهاخت وزیر ملی ایران و دیدیر شجاع

روزنامه بانتر امروز بخاطر مبارزات پیکر ضد استعمار خوبوسیده

عمال سفاک و سرسپرده آمریکا و انگلیس در مقابل جوفه آتش قرار گرفت

باین مناسبت مراسمی در دفتر کتیکلات مرکز جنبه ملی ایران

واقع در خیابان کارگر (سی متر سابق) روبرو در اندامری

روز پنجشنبه ۱۷ آبان ساعت ۴ بعد از ظهر برگزار میشود

بگویشیم تا ضمن تجلیل از شهیدان منهنست ملی ایران رستم

و دوام ملیت و قومیت خود را تضمین نماییم.

## جنبه ملی ایران



## جبهه ملی ایران توطنه امپریالیسم امریکا علیه انقلاب بزرگ ملت ایران را محکوم میکند

اقامت محمد رضا پهلوی شاه خائن و مخلوع ایران در امریکا و اجتماع عناصر مرتبط با بیگانه و دست نشاندهگان سیاستهای استعماری در خاک امریکا و طرح توطنه علیه انقلاب ایران ابعاد جدیدی بخود گرفته است، محافل امپریالیستی امریکا با فراهم ساختن امکانات ارتباط و کمک به طرح ریزی توطنه‌های جدید به شکل مرکز فعال ضد انقلاب ایران در آمده‌اند. اظهارات سفیر عراق در لبنان علیه ایران و طرح ادعاهای جدید دولت عراق که به دشمنی و نفاق و برادر کشی در سر زمین ما دامن میزند بنوبه خود جنبه دیگری از هجوم امپریالیسم جهانی علیه انقلاب بزرگ کشور ما محسوب میشود. اکنون موقع آنست که یکدل و یکزبان و هوشیار و آگاه در برابر دسایس امپریالیسم با وحدت و همبستگی هر چه بیشتر اقدام کنیم و نقشه‌های شوم دشمنان حاکمیت و استقلال ملی را خنثی سازیم.

### جبهه ملی ایران



جبهه ملی ایران

# چگونه باید با امیر یا لیسم مبارزه کرد

روش مجلس خبرگان کشور را مآلاً

باستبداد سوق خواهد داد

پیشنهاد جبهه ملی

## تشکیل دولت وحدت ملی

برای اداره امور کشور بطور موقت

چاپ دوم

۱۳۵۸ ۵۴۲ ۲۳

- توان بزرگ ملت باید در جهت دگرگونی بنیادهای اجتماعی و اقتصادی بکار گرفته شود .
- امپریالیسم چیست ؟
- چگونه امپریالیسم بر میهن ما تسلط یافت .
- کودتای ۱۲۹۹ نقطه عطف بزرگ تاریخ میهن ما .
- نخستین مبارزه ضد استعماری ملت ایران
- ملی شدن صنعت نفت نخستین مرحله انقلاب بزرگ ملت ایران .
- حاکمیت امپریالیسم پس از کودتای ۲۸ مرداد .
- چگونه باید با امپریالیسم مبارزه کرد ؟
- اعلام خطر جبهه ملی ایران .
- چگونه میتوان در جهت طرد کامل نفوذ امپریالیسم پیش رفت ؟
- هر نوع استبداد کشور را در اختیار امپریالیسم قرار خواهد داد .
- روش مجلس خبرگان کشور را مآلا " به استبداد سوق خواهد داد .
- آیا رهبری امام خمینی میتواند نمونه و الگوی نظام آینده ایران قرارگیرد؟
- پیشنهاد جبهه ملی ایران برای اداره امور کشور بطور موقت .

## توان بزرگ ملت باید در جهت دگرگونی بنیادهای اجتماعی و اقتصادی بکار گرفته شود

### امکان بازگشت ضد انقلاب و یابرقراری هرگونه استبداد باید از میان برود

### جبهه ملی در بهار مسائل مهم روز اظهار نظر میکند

آقای مهندس بازرگان نخست وزیر دولت موقت انقلاب و اولین نخست وزیر دولت جمهوری اسلامی و منتخب رهبر عالیقدر انقلاب ایران در تاریخ ۱۴ آبانماه بعلت دخالتها، مزاحمتها، مخالفتها و اختلاف نظرها استعفاى خود را به حضور امام خمینی تقدیم داشت و اعلام کرد که این علل انجام وظایف محوله و ادامه مسئولیت را برای همکاران و خود ایشان مدتی است غیر ممکن ساخته و در شرایط تاریخی حساس حاضر، نجات مملکت و به ثمر رساندن انقلاب بدون وحدت کلمه و وحدت مدیریت میسر نمیشود.

در همین زمان موج احساسات و هیجان علیه امپریالیسم آمریکا سراسر کشور را فرا گرفته و مبارزه برای طرد نفوذ استعمار و نابودی امپریالیسم بعنوان شعار روز در همه نقاط میهن ما طنین افکنده است و تا مرحله اشغال سفارت آمریکا بوسیله گروهی از جوانان پرشور میهن پیشرفته است.

وقتی محمد رضا پهلوی، شاه خائن مخلوع بعلت بیماری و یا به بهانه این امر در قلمرو کشور آمریکا مسکن میگزیند و ایادی استعمار و غارتگران بیت المال با استفاده از حمایت آمریکا به تگابومیافتند و با صرف پولهاییکه از این کشور به بغما برده اند میخواهند ضد انقلاب را بر میهن ما مسلط گردانند فریادخشم ملت ناگهان برمیخیزد و طوفانی از هیجانات ملی را علیه امپریالیسم پدیدار میسازد.

در دوران استبداد قسمت عمده استخراج نفت ایران چه بصورت مستقیم و چه بطرق دیگر بنفع کشورهای امپریالیستی بتاراج میرفت و آنچه که بایران تعلق میگرفت توسط محمد رضا شاه و نوکران او بطریقی بمصرف میرسید که کمیانیهای خارجی از آن بهره مند شوند و یا بحیب خود آنان سرازیر شود، شاموعمال او از درآمد نفت و از راه غارت ملت ثروت هنگفتی اندوختند و

با خرید سهام و اموال دیگر و یا بصورت وجوه نقدی همه را بخارج انتقال دادند. اکنون بجای آنکه اینهمه ثروت به ایران منتقل شود و در اختیار صاحبان حقیقی و غارت زده آن قرار گیرد با حمایت استعمار جهانی و بر طبق نقشه امپریالیسم غرب از این محل هزینه‌های توطئه و دسایس ضدانقلاب تا ۲۰مین میشود و هنوز که انقلاب در مراحل سازندگی به ثمر نرسیده است ملت ما را در خطر هجوم ضد انقلاب قرار داده است.

انقلاب بزرگ ایران در حالیکه با مشکلات روزافزون داخلی روبروست از ناحیه امپریالیسم جهانی با طرح توطئه‌های گوناگون بشدت تهدید میشود.

نغمه شوم حاکمان بغداد که از زبان سفیر عراق در لبنان شنیده شد یکی از علائم برنامه‌های وسیعی است که در صحنه بین‌المللی علیه انقلاب ایران طرح‌ریزی شده است. ملت ایران که برای نابودی استبداد و ریشه کن کردن استعمار در کشور بپا خواسته است اکنون با تمام وجود فریاد میکشد و با احساس تمام برای قطع سلطه امپریالیسم در انتظار است.

جبهه ملی معتقد است که انقلاب بزرگی ملی و اسلامی ایران در مرحله سازندگی روزی بشمر خواهد رسید که نهادهای تسلط امپریالیسم را در هم ریزد و امکان بازگشت ضدانقلاب و یا برقراری هرگونه استبداد را از میان بردارد.

اینهمه فریاد و آنهمه احساس همراه توان بزرگ ملت و نیروی خروشان جوانان ارزنده و فرزندان دلاور میهن در شکوفائی شور و شوق انقلابی باید در جهت دگرگونی بنیادهای اجتماعی و اقتصادی و تغییر اساسی روابط حاکم بر اجتماع بکار برده شود و از این هیجان پر ارزش نا‌پدیزی برای ایجاد نظم جدید مردمی استفاده شود، نظمی که انقلاب را بارورتر سازد و شایستگی ملت را برای تسلط بر همه شئون خود تصدیق و تضمین نماید.

جبهه ملی ایران با توجه بمسئولیتی که در رهبری نهضت ملی ایران برعهده داشته است و با وکوف کامل به رسالتی که اکنون در این مرحله از انقلاب بزرگ ملی و اسلامی برعهده دارد خود را موظف میداند ملاحظات و نقطه نظرهایی را که برای جهت گیری مبارزان انقلابی علیه امپریالیسم جهانی ضرورت دارد مطرح نماید و اذهان آگاه قشرهای مختلف جامعه را در جریان آن قرار دهد و از اینرو توضیحی درباره ماهیت امپریالیسم و چگونگی نفوذ استعمار مرمیهن ما را در مقدمه این اظهار نظر ضروری میداند.

#### امپریالیسم چیست؟

امپریالیسم را میتوان بطور خلاصه و در چند عبارت، مکانیزم تسلط کشور و یا کشورهای بزرگ سرمایه‌داری بر اقتصاد و جمیع شئون مختلف کشور دیگری توصیف کرد. پس از کشف ضروری بخار و اختراع ماشین و بوجد آمدن کشورهای صنعتی در اروپا و الزامات اقتصادی

واحدهای صنعتی مذکور، هجوم این کشورها به آفریقا و آسیا و سایر کشورهای جهان برای تسلط بر مواد اولیه و منابع معدنی و بازارهای محلی آغاز گردید و استعمار در جهان تولد یافت. کشورهای صنعتی غرب بمنظور تهیه مواد اولیه ارزان قیمت برای تولید کالا از یکطرف و بمنظور بدست آوردن بازار برای فروش کالاهائیکه تولید میکردند از طرف دیگر با وسایل نظامی و سیاسی بکشورهای مختلف رسوخ کردند و همه امور جهانی را تحت الشعاع هدفهای اقتصادی خود قرار دادند.

قسمت عمده جنگهای قرون اخیر و تحولات سیاسی و نظامی و اقتصادی و تغییراتی که در برنامه‌های اجتماعی و فرهنگی بسیاری از کشورها روی داده است بر اثر اعمال قدرت و اجرای سیاستی بوده است که نظام استعماری برای تسلط بر منابع و ذخائر و بازارهای کشورهای دیگر اعمال میکردند. استعمار جهانی که با صدور و فروش کالا و نفوذ برای تسخیر منابع زرخیز کشورهای غیر صنعتی چهره گریه خود را در جهان نمایان ساخت بر اثر پیشرفت علم و صنعت و ترقی و توسعه تکنولوژی و افزایش قدرت مالی و تمرکز بیش از حد سرمایه تکامل یافت و مرحله امپریالیسم یا بعرضه وجود گذاشت.

اگر در مراحل اولیه سرمایه‌داری، کشورهای استعماری بعلت تسلطی که بر معالک زرخیز یافته بودند مواد اولیه را با بهای بسیار ارزانی بدست می‌آوردند و کالاهای خود را بقیمت هرچه بیشتر و گرانتر بهمان کشورها و یا کشورهای دیگری می‌فروختند و سودهای فراوانی تحصیل میکردند و در واقع ثروت ملل دیگر را غارت مینمودند پس از رشد سرمایه‌داری بجای صدور کالا بمرور اقدام بمصدور سرمایه نیز کردند.

صدور سرمایه که در اینجا بصورت اصطلاحی برای ارسال وسیله تولید و ماشین آلات بکار برده میشود و علامت افزایش قدرت سرمایه و ایجاد رژیم تکامل یافته سرمایه‌داری است علاوه بر منابع ارزان و بازارهای مناسب برای فروش کالا به قیمت گران مزایای بسیار دیگری نیز در اختیار کشورهای سرمایه‌داری قرار میدهد.

مزد ارزان در کشورهای مستعمره در برابر مزد گران کارگران کشورهای سرمایه‌داری و صرفه‌جویی در هزینه حمل و نقل و دوری از خطرات آن و عوامل متعدد دیگری بوجب درآمدهای سرسام‌آور بیشتری برای کشورهای سرمایه‌داری گردیده است. کشورهای استعماری چه در دوران اولیه استعمار و چه در دوره تکاملی آن که به امپریالیسم مشهور شد، با تکیه بر سرمایه خود ثروت و کار و ذخائر ملل دیگر را به یغما بردند و پیشرفت صنعت را وسیله‌ای برای فریبتر شدن هرچه بیشتر خود و نحیف‌تر کردن هرچه بیشتر کشورهای ضعیف قرار دادند.

این نتایج اقتصادی در قرون اخیر با سانی حاصل نشده است. کشورهای سرمایه‌داری برای آنکه به چنین نتایجی برسند میبایستی بر کشورهای غیر صنعتی تسلط پیدا میکردند و این

تسلط جز از راه زور میسر و ممکن نبوده است .

تسلط استعمار و استقرار امپریالیسم موجب نابودی نسلها و ارزشهای انسانی بسیاری شده است. فجایع و جنایات بیشماری که اوراق تاریخ قرون اخیر را پر کرده همه از آثار چنین پدیده شومی است که علم و صنعت و پیشرفت و ترقی را در خدمت گروهی از آدمیان و برای تنباهی و نابودی گروهی دیگر از انسانها قرار داده است . استعمار پراز تسلط تنها در قلمرو اقتصادی باقی نمانده است . کشورهای استعماری برای آنکه منافع اقتصادی خود را پایدار سازند و نفوذ و قدرت خود را تثبیت نمایند و ملل مختلف را یکباره در اختیار خود باقی نگهدارند به سایر قلمروهای زندگی مردم دست یازیدند . قلمروهای فرهنگی و اجتماعی و دیگر شئون از دستبرد این پدیده مصون نمانده است . هر جا توانستند رسوخ کردند و در راه نابودی همه سنن و افکار و عقاید که میتوانست سدی در راه ادامه نفوذ آنها بشمار آید اقدام نمودند . ما اگر به نفوذ و آثار استعماری در قلمروهای دیگری برخورد میکنیم همه ناشی از تسلط استعمار در قلمرو اقتصادی و بمنظور حفظ و افزایش منافع اقتصادی آنان بوده است . ایجاد قدرتهای استبدادی وابسته که علامت تسلط استعمار در قلمرو سیاسی هر کشور است مهمترین اقدام کشورهای استعماری بشمار میرود . کشورهای استعماری و بخصوص امپریالیستها برای از میان بردن قدرت مقاومت ملل و جلوگیری از اعمال حاکمیت مردم که بر اثر رشد افکار آزادیخواهانه در قرون اخیر وسعت و شدت بیشتری یافته است با استفاده از قدرت نظامی و سیاسی و اقتصادی خود حکومتهای مستبد و جا بر را بر ملل دیگر تحمیل کرده و میکنند و جلوی پیشرفت و ترقی معنوی و مادی کشورهای تحت سلطه خویش را سد مینمایند . کشورهای استعماری هنگام رسوخ به کشورهای غیر صنعتی قدرتها و طبقات اجتماعی را که متکی به عوامل داخلی و محلی بودند و برای حفظ منافع خود در برابر آنان بمقاومت برخاستند و یا تسلیم امیال و نظرات آنان نشدند در هم کوبیدند و افراد مزدور و عامل بیگانه و گروههایی را که بر اساس اشتراک منافع شکل میگرفتند و طبقاتی را که در وابستگی اقتصادی استعمار بوجود آمدهاند بر سرنوشت مردم آن کشورها مسلط گرداندند و روابط اقتصادی جامعه را بنحوی طرحریزی کردند که گردش چرخ اقتصادی و در نتیجه جریان سایر امور جامعه بدون این وابستگی ادامه پیدا نکنند . هدف نهائی امپریالیسم در مرحله تسلط کامل اینست که زندگی روزانه مردم کشورهای تحت سلطه در حداکثر امکان باین وابستگی پیوند زده شود و خارج از اراده استعمار امری تحقق نیابد .

ما در اینجا نمیخواهیم بشرح تحولات اقتصادی و اجتماعی و تاریخی که برای هر یک کتابهای بسیاری به رشته تحریر درآمده پردازیم . ما میخواهیم با برداشت کلی از مفهوم امپریالیسم و موقعیت آن در میهن ما راه آینده مبارزه را مجسم سازیم .



### چگونه امپریالیسم بر میهن ما تسلط یافت

نفوذ استعمار در میهن ما از دوران سلطنت قاجار آغاز گردید. پادشاهان سلسله قاجاریه بعلمت فساد و ناتوانی بسیار در برابر خواستها و امیال کشورهای بزرگ استعماری آنزمان تاب مقاومت نداشتند و دولت‌های روسیه و انگلستان موفق شدند امتیازات و منافعی در میهن ما بدست آورند.

انقلاب مشروطیت که قیام ملت در برابر ظلم و ستم و بیعدالتی و فساد و استبداد سلطنت قاجار بود بعد از پیروزیهای بدست آمده در برابر قدرتهای استعماری روس و انگلیس قرار گرفت و با آنکه در مراحل نخست حقوق و آزادیهای قابل ملاحظه‌ای را برای ملت تحصیل کرد و سنتهای فکری و مبارزاتی بسیاری را بارمغان آورد بعلمت مختلفی که خارج از بحث ما است نتوانست به کلیه هدفهای خود دست یابد و قدرت ملت را متشکل و تثبیت نماید و کودتای ۱۲۹۹ که توسط رضا خان میر پنج انجام گرفت با آنکه عناوین و ظواهر مشروطیت را حفظ نمود حکومت استبدادی را با شکل و ماهیت جدیدی بر میهن ما مستولی ساخت.

### کودتای ۱۲۹۹ نقطه عطف بزرگ تاریخ میهن ما

استعمار انگلستان که بعلمت تحولات جهانی بعد از جنگ بین‌المللی اول یک تاز عرصه سیاست جهان شده بود با کودتای ۱۲۹۹ و برقراری حکومت دیکتاتوری رضاخان قدرت و نفوذ خود را در کشورها برقرار ساخت و شرکت نفت انگلیس و ایران که بفارت منابع زرخیز ایران مشغول بود با طراحی کودتای رضاخان اداره واقعی امور کشور را بدست گرفت. کودتای ۱۲۹۹ از این جهت نقطه عطف بزرگ در تاریخ کشور ما محسوب میشود که حکومت استبدادی ایران که تا آن زمان بر قدرتهای داخلی و طبقات اجتماعی حاکم متکی بود قدرت خود را از استعمار بدست آورد و بیک عامل بی‌اراده استعمار انگلستان مبدل گردید.

رضا خان میر پنج بصورت دیکتاتوری خشن قدرتهای داخلی را سرکوب نمود و عوامل استعمار انگلیس را بر سرنوشته ما مسلط گردانید.

ملت دیگر در برابر هیئت حاکمه مستبد داخلی قرار نداشت. دیکتاتور ایران یک عامل استعمار محسوب میگردد و قدرت خود را از ماورا مرزها بدست میآورد. اگر ارتش منظم و هیئت حاکمه جدید در اختیار او قرار داشتند این عوامل را استعمار در اختیار او گذاشته بود و روزی که حوادث جنگ بین‌المللی دوم مناسبات بین‌المللی را دچار تغییر ساخت و استعمار وجود دیکتاتور را غیر لازم تشخیص داد در ظرف مدت کوتاهی به خارج کشور تبعید گردید و هیئت حاکمه عامل استعمار همچنان با اداره امور کشور ادامه داد.

### نخستین مبارزه ضد استعماری ملت ایران

مبارزات ملت ایران در دوران جنگ بین‌المللی دوم و بعد از آن نخستین مرحله مبارزات ضد استعماری مردم کشور ما محسوب می‌شود. دکتر مصدق که رهبری نهضت ملی ایران را در دست داشت باین دلیل ملی کردن صنعت نفت در سراسر کشور و قطع نفوذ انگلستان را هدف اولیه خود قرارداد که این شرکت پایگاه امپریالیسم انگلیس و عامل تسلط استعمار و وسیله برقراری حکومت دیکتاتوری در ایران بود. ملی کردن صنعت نفت در واقع هدف انقلابی ضد استعماری نهضت ملی ایران محسوب می‌گردد. پیروزی دکتر مصدق در برچیدن بساط شرکت نفت جنوب موجب گردید که استعمار از پایگاه رفیع خود بزیز آید و ملت ایران برای نخستین بار در تاریخ اخیر حیات خود اراده خویش را حاکم بر سرنوشت خود سازد.

### ملی شدن صنعت نفت نخستین مرحله انقلاب بزرگ ملت ایران

دکتر مصدق با رهبری مبارزات ملی کردن صنعت نفت به یک مبارزه اقتصادی برای افزایش درآمد نفت اقدام نکرد. او آگاهانه به واژگون کردن روابط استعماری حاکم بر اقتصاد و سیاست کشور پرداخت، روابطی که حاکی از تصمیم‌گیری و تسلط امپریالیسم انگلستان بر همه امور کشور بود. او با پیروی از سیاست موازنه منفی که نظر گاه اصلی سیاسی وی بود همزمان با ملی کردن صنایع نفت، شیلات شمال را نیز که مدت‌ها در بهره‌وری سودجویانه دولت شوروی بود ملی اعلام نمود.

دکتر مصدق نه تنها در اجرای اصل ملی شدن صنعت نفت پیروز شد بلکه کلیه توطئه‌ها و دسایس سیاسی و اقتصادی دشمن را چه در داخل کشور و چه در مجامع بین‌المللی نقش بر آب کرد و پس از خلع ید از انگلستان و مبارزه برای قطع ایادی این استعمار کهنه کار با تمام قوا در برابر یورش امپریالیسم تازه نفس آمریکا بمقاومت پرداخت و اجازه نداد که آمریکائیان با برجای امپریالیسم انگلستان بگذارند و تسلط امپریالیسم جایگزین قدرت و نفوذ امپریالیسم دیگر گردد.

موقعی که امپریالیسم آمریکا و انگلیس از توافق با دکتر مصدق مایوس شدند و کلیه کوشش‌های آنان برای شکست نهضت ملی در همه زمینه‌های سیاسی و اجتماعی و بخصوص در برابر فشار اقتصادی آنان با ناکامی مواجه گردید آنوقت به کودتای نظامی منوئل شدند و با بهره‌وری از امکانات بین‌المللی و بدست شاه خائن و سایر عوامل مزدور خود حکومت دکتر مصدق را ساقط کردند. سقوط حکومت دکتر مصدق نه تنها شکست نهضت ملی ایران نبود بلکه یک مرحله اجتناب ناپذیر برای توسعه عمیق این نهضت محسوب می‌گردد.

دکتر مصدق با رهبری دایمانه خود سنتهای فکری و عقیدتی بسیاری برجای گذاشت که

برومایه اصلی انقلاب بزرگ ملت ایران محسوب میشود.

دکتر مصدق برای استقرار حاکمیت ملی و برقراری حکومت مردم بر مردم میجنگید و معتقد بود تنهادر یک جامعه آزاد و پرتو حکومت ناشی از اراده ملت میتوان در راه سعادت جامعه گام نهاد و ملت را بطرف پیشرفت و ترقی رهنمون گردید.

گرچه بر اثر کودتای شاه عامل استعمار دکتر مصدق و همگامان او در بدترین اوضاع و احوال به زندان افتادند و بعضی از ایشان شربت شهادت نوشیدند ولی هیچگاه در برابر امپریالیسم و شاه خونخوار از مقاومت دست برنداشتند. شهادت دکتر حسین فاطمی که امروز مراسم بزرگداشت آنرا برپاساخته ایم نمونه فداکاری مردی بود که با دشواریهای بسیار در برابر سلطه امپریالیسم جهانی و نوکران مزدور و فرومایه آن قد برافراشت و در هنگامی با پیشوای ملت ایران صفحه زرینی بردفتر مبارزات ضد استعماری و استبدادی ملت ایران بیافزود.

#### حاکمیت امپریالیسم پس از کودتای ۲۸ مرداد

بعد از کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ امپریالیسم آمریکا و انگلیس بطور مشترک بر کشور تسلط پیدا کردند و دودمان پهلوی که تا چندی پیش با تکیه بر استعمار انگستان بر میهن ماحکومت میکرد از آن پس با اتکا بر قدرت و سیاست مشترک دو امپریالیسم یکی از خشنترین و خوفناکترین حکومت‌های استبدادی را در کشور ایران برقرار ساخت و عوامل امپریالیست‌ها در پرتو حکومت اختناق و ترور مجدداً شیرازه مملکت را از هم گسیختند و اوضاعی بوجود آوردند که تسلط اقتصادی کشورهای امپریالیستی در اعماق روابط جامعه رسوخ یافت. بر اثر رژیم استبداد ۲۵ ساله محمد رضا پهلوی اساس کشاورزی کشور بنا بودی گرائید. چنانکه تنها در آخرین سالهای حکومت غیر قانونی شاه دولت مبلغی در حدود چهار میلیارد تومان (۴ میلیارد) فقط بابت خرید گندم با ایالات متحده آمریکا و اقمات آن پرداخته است. در همین سال از بابت ۶ قلم واردات مواد غذایی مبلغی معادل بیش از نود میلیارد ریال ارز از کشور خارج شده است و حاصل چنین سیاستی فرو پاشیدن نظام اقتصادی و اجتماعی جامعه روستائی بود همانگونه که در سالهای آخر حکومت شاه حد متوسط مهاجرت مردان کارآمد روستاها بشهر به ۱۷۰ روز در سال بالغ شده است و این شامل ۸۵٪ خانوارهای روستائی کشور بوده است و با اتخاذ چنین رویه گسترهای روزی بخش و توانای کشاورز در روستا و شهر و شهرکها بکار گیل گرفته میشود.

نتیجه آنکه تولید داخلی در حد توقف و مصرف بی‌رویه در حد اعلا قرار میگرفت و این خواست نهائی امپریالیسم در کشوری بود که از منابع سرشار زیرزمینی برخوردار است پنحویکه نفت از یک در خارج میشد و پول آن که نباید صرف برپا شدن تولید داخلی گردد

بصورت پنجاه‌های مصرفی از در دیگر وارد میگردید. صنایع بومی کشور از میان رفت و صنایع وابسته و درخیلی موارد غیر ضروری علامت صنعتی شدن تلقی شده است. امروز وضع کشاورزی و صنعتی و بطور کلی اوضاع اقتصادی کشور بصورتی است که وابستگی به خارج بخصوص کشورهای امپریالیستی در همه زمینه‌های زندگی اقتصادی جامعه بچشم میخورد و این امر آنچنان قلمرو اداری و اقتصادی جامعه را تحت تاثیر قرار داده است که خطر سقوط در ورطه‌های هولناک و تهدیدهای جدی انقلاب بزرگ در جلوی چشم ما قرار دارد.

### چگونه باید با امپریالیسم مبارزه کرد؟

مهمترین رسالتی که در برابر انقلاب ایران قرار دادگستن بندهای وابستگی با امپریالیسم و استقرار مناسباتی است که در آن اصول حاکمیت ملی مستقر گردد و زمینهای تنفس تولید ملی ایجاد شود و اساس فرهنگ مصرف بی‌رویه در هم فرو ریزد

برای رسیدن بدین منظور، جبهه ملی ایران تنظیم برنامه‌ای را در زمینه استفاده حداکثر از ظرفیتهای تولیدی و استعدادهای انسانی نهفته در جامعه ایرانی را پیشنهاد مینماید.

بنابراین لازم است در کشور صناعی پای گیرد که به رشد کشاورزی مدد رساند و این صنایع باید قابلیت جذب نیروهای مازاد بر نیاز روستاها را داشته باشد. از سوی دیگر نیز تحول تاریخی این صنایع باید بر ملاحظه نیازهای جامعه ایران مبتنی باشد.

در چنین حرکتی انسان ایرانی محور اصلی برنامه پیشرفت کشور خواهد بود و از اینرو مشارکت همه جانبه مردم ایران اهرم اساسی چنین روند و جهشی بشمار خواهد رفت. شک نیست که مشارکت آگاهانه مردم در پیشبرد برنامه‌های اقتصادی و اجتماعی مناسب و ضد امپریالیسم باید از پیشخوانه عظیم یک فضای سیاسی آزاد حاکم بر جامعه برخوردار باشد.

از یاد نبریم که در شرایط خاص فعلی باید اقدامات عاجل بعمل آید تا سطح تولید در کشور بالا رود و تولیدات کشاورزی و تاجائیکه در عمل مقدور باشد تولیدات صنعتی برای رفع احتیاجات ضروری و فوری جامعه به حداقل لازم برسد. بدون افزایش تولید در قلمروهای کشاورزی و بدون حداقل تولیدات صنعتی گردش زندگی روزانه جامعه متوقف خواهد ماند و گرسنگی و بیکاری و هرج و مرج و درهم ریختگی نظام جامعه زمینه را برای توطئه‌های ضدانقلاب و سایر دسایس امپریالیستها فراهم خواهد کرد.

امپریالیستها بهمین دلیل و برای یک چنین روزی تمام زمینه‌های اقتصادی جامعه را بر طبق نقشه‌های دقیق و استعماری درهم ریختند و نظمی را که با هیاهو و تبلیغات زیاد در دوران استبداد بر سرنوشت ملت حاکم کردند بهمین منظور بود که ملت در رستاخیز واقعی در

برابر گویی از مشکلات قرار گیرد و آرمانخواهی جامعه در دست اندازهای سنگین و عمیق بموانع اساسی برخورد نماید .

کسانیکه کوچکترین اطلاعی از قوانین حاکم بر جامعه در دست دارند میدانند بدون تکیه بر تولیدات یک واحد اجتماعی نمیتوان برای مدتی طولانی مقاومت یک ملت را در دنیای امروز و در برابر هجوم های امپریالیستی حفظ نمود و افزایش تولیدات کشاورزی و صنعتی در ارتباط با زندگی جدید بمنظور تامین حداقل نیازهای جامعه محتاج وسایل و روشهایی است که با پیچیدگیهای علم و صنعت و روابط اجتماعی مؤثر در جامعه متناسب باشد . در صورتیکه دستگاه رهبری جامعه قوام و دوامی نیابد و با طرز تفکر منطبق با این نیازها تناسبی نداشته باشد بدون شک سرعت سیر نزولی شرایط سخت زندگی مردم فزونی خواهد گرفت و سقوطی را که امپریالیسم با حوصله در انتظار آنست در پیشروی یک ملت بزرگ و با افکار انسانی و عالی دهانه باز خواهد کرد .

ما در صورتیکه برای بوجرد آوردن حداقل تولیدات مورد نیاز بمنظور رفع حوائج زندگی روزانه مردم و قطع وابستگی های اقتصادی شرم آور و خانمان بر باد ده بمدتی وقت و فرصت احتیاج داریم لاقط موظفیم که در شرایط بعد از انقلاب برای حفظ دست آوردهای انقلاب و صیانت آن از آسیب پذیری و تامین مقاومت مردم زندگی مردم را نجات دهیم .

باید تدابیری اتخاذ شود که بیکاری و نابسامانی در زندگانی روزمره مردم ادامه حیات جامعه را بخطر نیاندازند .

### اعلام خطر جبهه ملی ایران

ما باید با کمال تأسف اعلام داریم روشی که هیئت حاکمه بعد از انقلاب در پیش گرفته است ما را از حرکت درچنین جهتی باز داشته است . چنانکه مبارزه برای بدست آوردن قدرت در بین مقامات روحانی همه امور را تحت الشعاع خود قرار داده است .

جبهه ملی ایران در اظهار نظر خود نسبت به حوادث کشور بمناسبت سالروز قیام تاریخی سی تیر و همچنین در اول مهر ما موافقاً با نامه سال جاری ، اوضاع کشور و سیریرا که تحولات بعدی در پی خواهد داشت بتفصیل تشریح کرده است . قبل از آن آقای دکتر کریم سنجابی که بعنوان وزیر خارجه و بمنظور تقویت دولت موقت در کابینه آقای مهندس بازرگان شرکت نمودند بعلت تعدد مراکز تصمیم گیری و مبارزه قدرتهای خارج از دولت و عدم امکان ادامه چنین وضعی از سمت خود استعفا دادند . آقای دکتر سنجابی پس از کوششهایی که در سطح هیئت دولت و خارج از آن برای برقراری نظم حکومتی دولت انقلابی بعمل آوردند باین نتیجه رسیدند که این کوششها ثمری

نخواهد داشت و تا زمانیکه روحانیون صاحب قدرت به مقتضیات زمانی و شرایط روز توجه ننمایند و در روشهای خود تجدید نظر نکنند و در جهت ادامه پیروزمندانه انقلاب بطرف هدفهای عالی انسانی‌گام برندارند بحران افزایش خواهد یافت و انقلاب در مسیر تعیین شده به نتایجی که مورد انتظار بود نخواهد رسید.

اکنون پس از گذشت هفتماه سایر وزراء کابینه و بالاخره آقای مهندس بازرگان نخست وزیر بهمان علل و دلایل از کار کناره‌گیری نمودند و ادامه خدمت و اداره مملکت را غیرممکن دانستند. سخنان آقای مهندس بازرگان هنگام تودیع در نخست وزیری در واقع اذعان‌نامه‌ای علیه کسانیکه مانع توفیق نخستین دولت جمهوری اسلامی منتخب رهبر انقلاب گردیدند.

آقای مهندس بازرگان با بر شمردن علل استعفای دولت خود به مسئولیت عواملی که در مدت نه ماه حکومت ایشان عملاً مانع گردیدند که دولت موقت انقلابی به برنامه تنظیمی خود دست یابد تأکید کردند و مسئولیت چنین عناصری را در برابر ملت و تاریخ قرار دادند. آقای مهندس بازرگان در زمینه دشمن اصلی ملت ایران گفت: "درست است که دشمن بزرگ ملت ما امپریالیسم است ولی از آن دشمن مهمتر دشمنی است که در داخل فعالیت میکند و از این دشمن داخلی نباید غافل ماند".

آقای مهندس بازرگان شخصیتی که ۹ ماه در رأس حکومت انقلابی قرار داشت و به تمام مسائل مملکتی آشنائی کامل یافته است نسبت به آینده اعلام خطر کرد که روش مجلس خبرگان در تدوین قانون اساسی جدید به حکومت طبقاتی و انحصاری منجر خواهد شد و بعدها برای کشور دردسر بوجود خواهد آورد و این دقیقاً همان مسائل و موضوعاتی است که جبهه ملی ایران بصراحت در فرصتها مختلف اعلام داشته و هشدار داده است.

اکنون شورای انقلاب به جای دولت موقت زمام امور را بدست گرفته است شورائی که اعضای آن تاکنون از ملت گمنام و مخفی بوده‌اند و برخلاف سنن مربوط به اینگونه شوراها و نیازهای امروز جامعه از روبرو شدن با ملت بطور علنی خودداری کرده‌اند.

جبهه ملی ایران با در نظر گرفتن ترکیب و توانائی این شورا در روبروئی با مشکلات امروزی مملکت و غلبه بر آنها ناچار است با صراحت نگرانیهای خود را از این بابت اعلام دارد. ما با آگاهی که نسبت به طرز تفکر برخی از عناصر تشکیل دهنده شورای انقلاب و مراجع دیگر حاکم بر سرنوشت مردم داریم نمیتوانیم به توفیق جمع مذکور در حل مشکلات مطمئن باشیم.

کسانیکه بعنوان هیئت حاکمه جدید بعد از انقلاب قدرت را بدست گرفته‌اند اصولاً از توجه بمسائل اصلی مربوط به تنظیم برنامه‌های ابتدائی زندگی جامعه دورمانده‌اند و در صورت توجه به این مسائل نیز فاقد آشنائی به نظامی هستند که مقتضیات زندگی امروز جامعه جلب



توجه با آنرا ضروری ساخته است .

تنوع و پیچیدگی و ترکیب و ارتباط مسائل اجتماعی و اقتصادی از یکطرف و پیشرفت علم و صنعت و تکنولوژی و ورود آن در زندگی اجتماعی و اقتصادی از طرف دیگر ایجاد میکند که مدیریتی مجهز بشناخت ماهیت و محتوای این مسائل در رأس امور قرار گیرد .

علاوه بر انسانی بودن ، علاوه بر مردمی بودن و علاوه بر جهت گیری برای قطع سلطه امپریالیسم که از شرایط اولیه و غیر قابل اجتناب اداره جامعه بعد از انقلاب محسوب میشود آشنائی به علوم و فنون حاکم بر زمان و تخصص در قلمروهای مختلف مطروحه در اجتماع از شرایط ضروری تأمین و توفیق مدیریت برای اداره یک جامعه انقلابی بشمار میرود .  
روش و نحوه عمل عناصر تشکیل دهنده شورای انقلاب و سایر مراجع قدرت در چگونگی اداره مملکت موجب طرد و نفی گروههای روشنفکر و آگاه و گاردان جامعه شده است .  
جبهه ملی ایران معتقد است صرفنظر از عناصر و گروههایی که آگاهانه در ارتباط و همکاری با رژیم منقرض پهلوی و در خدمت سیاست استعماری بوده‌اند و این عناصر شامل افراد روشنفکر و روحانی و غیر آن بوده است کلیه قشرهای اجتماع هر یک بنحوی در تحقق بخشیدن به انقلاب شرکت داشته‌اند و بهر تقدیر جزو ظرفیت اجتماعی جامعه و از سرمایه‌های میهن ما محسوب میشوند و باید موجباتی فراهم آید که در سازندگی ایران جدید شرکت کنند و نقش خود را در این مرحله از انقلاب نیز ایفا نمایند .

جبهه ملی معتقد است که مجازات مجرمان رژیم گذشته باید قاطعانه انجام گیرد و پاکسازی بر اساس ضوابط صحیح و مدارک روشن در سطوح مختلف اداری و سازمانی صورت پذیرد ، ولی انتقام جوئی و تصفیه حسابهای خصوصی باید محکوم گردد .

#### چگونه میتوان در جهت طرد کامل نفوذ امپریالیسم پیش رفت

صرفنظر از اقدامات عاجل و فوری که باید انجامات از هرج و مرج و تنظیم امور عادی زندگی مردم و امنیت شخصی افراد و اجتماع صورت پذیرد سازمان آینده کشور باید بنحوی پی‌ریزی شود که در جهت تجهیز جامعه برای قطع هر نوع وابستگی اقتصادی و فرهنگی و اجتماعی با کشورهای مختلف امپریالیستی به پیش برود .

تاریخ نشان داده است و حوادث کشورهای مختلف در دوران معاصر این امر را بوضوح ثابت کرده است که در شرایط اقتصادی و نظامی و اجتماعی جهان حاضر حداکثر مقاومت در برابر کشورهای امپریالیستی در جوامعی بوجود آمده که ملت آگاهانه حاکم بر سرنوشت خود بوده است . دموکراسی یعنی حکومت مردم بر مردم از طریق انتخابات آزاد و سالم و در شرایط



آزاد و برعایت حقوق و آزادیهای مردم زمینه اصلی و اولیه برای طرح برنامه مقاومت و مبارزه علیه امپریالیسم محسوب میشود .

#### هر نوع استبداد کشور را در اختیار امپریالیسم قرار خواهد داد

در صورتیکه نظام کشور استبدادی گردد استبداد با هر شکل و با هر ماهیتی بدون پایگاه قدرت نمیتواند حکومت کند و دوام بیاورد و از آنجا که حکومت استبدادی در میان جامعه پایگاه نخواهد داشت و از طرف اکثریت یک ملت مورد پیروی و تقویت قرار نخواهد گرفت ناگزیر برای دوام خود بیکی از کشورهای امپریالیستی متکی خواهد گردید .

کشورهای استعماری فقط در برابر نظام دمکراسی و حکومت مردم بر مردم حساسیت و ناراحتی دارند . آنان بخوبی واقفند که نظام استبدادی با هر ترکیب از قشرهای اجتماعی و با هر فردی از افراد جامعه در طول زمان برای ادامه قدرت خود در اختیار آنان قرار خواهد گرفت و تعادل قدرت در صحنه بین المللی چنین کشوری را سهم این ابر قدرت و یا آن دیگری خواهد کرد .

#### روش مجلس خبرگان کشور را مآلا به استبداد سوق خواهد داد

روشی که مجلس خبرگان برای تدوین قانون اساسی جدید در پیش گرفته است هرگاه موفق گردد و قانون اساسی مصوب چنین مجلسی دقیقاً بموقع اجرا گذاشته شود موجب خواهد گردید که قشر مذهبی ممتاز همانگونه که طلبه آن از هم اکنون در همجا مشهود است بصورت استبدادی حکومت را در دستگیرد و هرگاه اجرای قانون اساسی چنین مجلسی با بحران روبرو گردد و در عمل بموقع اجرا در نیاید بیم آن میرود که هرج و مرج و از هم پاشیدگی کشور موجب شود تا ضدانقلاب و یاتوطنه دیگری نظام استبدادی جدیدی را بر میهن ما مسلط گرداند .

#### آیا رهبری امام خمینی میتواند نمونه والگوی نظام آینده ایران قرار گیرد؟

برخی از کسان در توجیه نظام حکومتی که در مجلس خبرگان پیش بینی میشود به نمونه رهبری امام خمینی استناد میکنند غافل از آنکه شخصیت و نقش و تاثیر و رهبری امام خمینی یکی از استثنائات تاریخ تحولات میهن ما محسوب میشود . امام خمینی در شرایطی مافوق هر قانون مدون و مقررات مصوب رهبری مردم را بدست گرفت و انقلاب را به پیروزی رسانید . امریکه در تاریخ گاه بگاه و به ندرت پیش میآید و هنگامیکه روی میدهد خود قوانین و

مقررات مخصوص و شرایط حاکم برای دوران خود تهیه مینماید این امر استثنائی نمیتواند نمونه و الگوی کار برای سازمان عادی و آتی حکومت در شرایط طولانی قرار گیرد و جنبه قراردادی پیدا کند .

### پیشنهاد جبهه ملی ایران برای اداره امور کشور بطور موقت

جبهه ملی ایران در حال حاضر با درک درست از مسئولیت تاریخی خود و نتیجه‌گیری از مطالب یاد شده و با توجه به حساسیت فوق‌العاده‌ای که در این روزها از نظر حدوث مخاطرات گوناگون برای کشور وجود دارد و با الهام‌گیری از ایثار و جانبازی شهیدان انقلاب ملی و اسلامی ایران مراتب زیر را تا تشکیل مجلس شورای ملی و انتخابات رئیس‌جمهور جهت بررسی و اتخاذ تصمیم پیشنهاد کرده و معروض افکار عمومی قرار میدهد .

۱- از حضور رهبری انقلاب در خواست میشود نخست وزیر مسئول اداره امور مملکت را انتخاب فرمایند .

۲- رهبری انقلاب حکم بر تشکیل شورای "تفاهم ملی" مرکب از نمایندگان مراجع عالیقدر تقلید و سازمانهای سیاسی و صنفی کشور و رجال ملی نیکنام و مجرب مملکت و معتمدان استانها و قشرهای مختلف مردم و اقلیتهای مذهبی بفرمایند .

۳- نخست وزیر نسبت به تشکیل دولت وحدت ملی اقدام نماید و در ماه مسائل کنونی مملکت با مشاوره شورای تفاهم ملی شروع بکار نماید .

۱۳۵۸/۸/۱۲

جبهه ملی ایران

۹

نامه سرگشاده

جبهه ملی

مختصر امام خمینی

آذرماه ۱۳۵۸

نامه سرشاده

جست مد خطه و استخاد نصیم  
به محضر محترم حضرت آیت الله العظمی امام خمینی مد ظله العالی

با عنایت به موضع ممتاز آرزو زعیم عالیقدر در رهبر انقلاب عظیم  
و رسد و ایراد و با توجه به موقع تاریخ آرزو مرجع بزرگوار در هدایت این انقلاب  
بزرگ و بالاخره با توجه بحیثیت فوق العاده حاکم بر اوضاع و احوال کشور ،  
جبهه مخفی ناگزیر و بنید که بر اساس درک و احساس مسئولیتها در اجتماع و سایر  
مجموعات تصدیق خاطر امام را با تقدیم این نامه فراموش نکردم .

خطت و عمل انقلاب ملت ایران علیه استبداد و استعمار جهان و پیروزمندی  
که در نامه حکومت جبار و فاسد خاندان پهلوی در سایر عوامل غلبه به یکجانبه است  
که هرگاه بایک خط مشرق و مناسب با مقتضیات امروز جامعه و  
ضرورتها زمان همراه نشود و باروشن معین و مشخص متن بر اصول و قواعد علم اجتماعی  
بدان سازند که کشور در جهت پیشرفت مادی و معنوی توأم نگردد دوام و قوام  
نخند هر یافت و به تنها اثر کافر بر پیشبرد اجتماع بطرف سعادت

## دستگشای خوار بود

در پیوسته آنحضرت بخدمت در لودج مبارزات ملت علیه قدرت و ستم ادر  
یک از عوامل عمده پیروز حق بر باطل و نصرت توده مای مردم رنج دیده و ستم کشیده  
در برابر دستگاه ظالم و ستم مقرر رضا بکلور شمار می رود و در شدت آن حادثه ملت و ایمان  
ندیده توده مای عظیم مردم موجب شد که وحدت و انضباط در صفوف نیروهای  
مبارز بوجه آید و در روز مای در گیر همه جانبه با قول مسلح دولت عامر استوار  
و همچنین مقامی که قدرت حکومت جابریکباره خود بخفت ، از ایجاد مرج و  
مرج و خردان بسیار در آن صدر که معمول آن انقلاب بزرگ دست  
جلو گیر شو .

ما این حقیقت بزرگ را که در آن مسکنیم که وحدت و انضباط و نفوذ  
در نیمه دوم بهمن ماه ۱۳۵۷ دو مشخصه بزرگ است که انقلاب شروع شد  
از این راه از کلیه انقلابات جهان متمایز و مجزا می آید .  
و قدر در بجهت همین انقلاب بر و می نماید یک دستگاه با قدرت و زور

در فاصله کوتاه بطور کامل سقوط میکنند و هنوز حکومت انقذیر بر کشور سلطنت شده  
 و نظام جدید استقرار نگذردیم در شفق اوضاع و احوال منور و گشت و گشت و در هر چه  
 مگر از مقدار دست که مناسب طبیعت چنین تغییر ناگهانی و انقذیر  
 است ، بعد از آنکه پیر از دستگیر دولت انقذیر و تعیین مقصد یا  
 دست از آن مختف در اشغال همه مناصب توسط عناصر دولت وقت  
 انقذیر و بعد از گذشت مدت از زمان انتظار زینت که بمورد لائق در  
 جهات کل در اساس آثار برقرار نظم انقذیر در اساس جامعه نمایان شود و  
 برنامه های سازنده برقرار امور وقت بخیریت بوقوع احوال گذار شده شود  
 جنبه کلی این در اظهار نظر که با انتشار بیاس نامه در تاریخ سر امیر  
 ۱۳۵۸ صده پنج ماه قبل از این در باره اوضاع بعمر آورد و وضع جاری را  
 چنین تشریح کرد :

« با آنکه پیر از دستگیر دولت وقت و تنظیم برنامه احوال انقذیر »  
 « میرفت که در شفق با و ناب اما نه اینکه از نیاز طبیعت و قهر »

«چنین انعقاد برست و در این مورد احترام از عدالت پست پیوسته»  
 «هم کمتر بود ، روز بروز کمتر شده و نظام امور با توجه به بدفوارافتد با»  
 «بر محور صحیح خویش مستقر گردد متاسفانه برخلاف انتظار با گذشت»  
 «زمانه آشوب و هرج مرج افزایش یافت و با با ماندها روز بروز»  
 «بیشتر گردید بطوریکه امروز هرج و مرج کامل در تمام سطوح کشور حکمت»  
 «مکنند و بجا هر ملت قانون منتخب رهبر انقلاب عوامل قدرت»  
 «طلب و ماجر احو و یا عناصر مکه بر حفظ منافع خویش و یا مله خطات»  
 «دیگر به جمع کور از فراد مسیح پرداخته از زمان حکومت راجرت دارند»  
 «امروز در طلب نقاط کشور اثر مکر قدرت قانون ملت»  
 «منتخب رهبر انقلاب و جعفر از د و عوامل قدرت مند و مسیح معنی»  
 «رضیاء جان و مال مردم را در دست گرفته اند.»

«در چنین شرایط دیگر صحبت از آزادیها قانون و حقوق»  
 «ملت و دلداره کشور بر طبق قواعد و ضوابط قانون جاست بر این گفته فرارود.»



« وحدت ملکه که مایه در سایر سرودن نقد ب بود همه قشربا »  
« و نیز و ما را اجتماع را بر ابر و صلح به یک هدف معین بدور خود جمع کرده بود »  
« بسختی در معرض خطر نا بهر دست . امری که برابر جامعه نقد با ما »

« لایزال نمودن یک فاجعه تاریخی شمار می رود . »

« بر نظم و عدم امنیت بعزت در حال گسترش دست »

« و در ادامه این وضع ممکن است بر حسب مساعی شدت بیشتری تا دو اصدان »  
« جامعه برابر حفظ خود و خانواده و اموال خویش کرد . هیچ راه حصر »

« عملی برابر رفع بیکاری و بالا رفتن نقد از ارزش نگذیره و یا بموقع »

« اجماع گذشته نشده است . و بدین برقرار نظم و امنیت »

« زندگی را به راه از فساد و اصدان از قضا در احوال تولید در سر اسفندت »

« عملاً مقدور نمی باشد . »

« برقراری نظم و امنیت زندگی را بسیار کار بر لب بیکاری را »

« دو ضرورت بسیار اساسی و فوری برابر ادامه حیات کشور »

کاسته شود. متأسفانه دولت موقت با وجود جاهل کامر که  
 نسبت به همه امور مملکت در اردو با حسن نیت که بر او تنظیم و اصلاح  
 امور در او میباشد فاقد برنامه های مناسب بر او مواجهه با مصلحت  
 کشور کشور است و در مواردی که در او طرح و یا برنامه های است  
 قدرت لازم بر او اجراء نمی فرزند. مگر اساساً در بزرگ  
 دولت در این است که بر ضد تمام دولت متعارف جهان  
 منحصر از راه توضیح و تشریح مشکلات و بحث و گفتگو در صدد  
 حکمت و اراده امور کشور و اجراء برنامه های خیر است.  
 دولت فعلاً فاقد قدرت و امکانات اجراء  
 که دو مشقه اصیل و اساس هر دولت بشمار میرود میباشد و در چند  
 ماه گذشته کار و علائم که نشانی از هر که در راه تأسیس این دو خصیصه  
 اصیل دولت اقدام اساسی و همه جانبه در صورت گرفته باشد  
 چشم نمینورد.

ترکیب دولت بنحویست که تحرک و قدرت لازم  
 برای مواجهه با چنین مسائل مهم و مشکلات عظیم و شرایط فوق العاده  
 تاریخی دراز و جویبار دارد. از قضایات - دستورها - راه‌ها  
 و قضایات خارج از هر نوع تنظیم اساسی و برنامه ریزی و ضوابط و  
 اصول رایجی گرفته و میگیرد. بدین ترتیب و طرز تفکر نهضت خارج خورا  
 بمطابق فرود نزدیک بین ما ششصد داده است. اگر در  
 اوضاع و احوال بعد از انقلاب بعینت ناگهان میباید تغییر و  
 عظیم بودن حادثه در ویرانها را معانی تنظیم ضوابط و برنامه ریزی  
 و جویبار است بعد از آن تقریباً بیچیز نه کوشش اساسی بر وجهت گیر  
 در این مورد چشم نمیخورد. بعضی از طرفها و برنامه‌ها را در آن شده  
 که با سر و صدای زیاد نیز عنوان شد که در این توضیح و تشریح کاملاً آن  
 برای مردم با ناکام مواجه گردید.

از چنین وضع عناصر سوچو و فرصت طلب

آتش گرد قدرت طلب سو استفاده کرده و وضع نام نامی فاعل  
را بوجه آورده اند .

امروز نظم و انضام - انقلاب و وحدت - حقوق  
مستضعفان و مبارزه با استکبار از عناوین شده که عده لادریه  
کمزور با حفظ موقعیت خود و تصیر قدرت و مبارزه با منافع سنگر  
بگیرند و با استفاده از امکانات بسیار که بر اثر شرایط بعد از  
انقلاب به دست آورده اند بهر کار که مقصود و مساحت خود  
بر انداخته بزنند .

رئیس دولت در نقطه تاریک خود از شخص خوشی و طبیعت  
برای همه امور مملکت سلب مسئولیت کرده است بخوبی وزیر  
با صراحت اعلام درشته که درجه مراکز متعدد قدرت که هم  
تصمیم بگیرند و هم اجراء میکنند مانع از انجام وظایف دولت است .  
سخت وزیر با صراحت از رهبر و تصمیم گیر

شورای انقلاب در کنار رهبر انقلاب و هیئت دولت نام برده است.  
دین زار بر بلور خستین بار در تاریخ جهان دیده می شود که دولتی  
با اعلام فقدان قدرت و عدم مسؤلیت در امور کشور مدتها بر  
سر کار با قریب ماند و هیچ برنامه و طرحی را سر بردار اعمال قدرت  
و قبول مسؤلیت در دست نرارد.

در پانزدهمین روز پاییز نامه که قلم از آن در بالا درج گردید جبهه ملی ایران  
پیشنهادها مشخص در برابر اوضاع ناب مان از راه نموده و آنرا بطور صریح مطرح کرد  
و اجراء آنرا از مقامات حاکم و مسئولان دولت و از خراب و اجتماعات  
و قشرهای مختلف جامعه طلب نمود و متأسفانه هیچکدام از مقامات که  
قدرت مطلقتر را در دست داشتند باید پیشنهادها در نمودن جبهه ملی و دیگر  
گروهها و شخصیتها که بارها قبلاً بعد از آن تاریخ مطرح گردید ترتیب اثر  
نزدند و بخصوص دولت که پیش از دیگران مسؤلیت و صلاحیت رسیدن  
به اظهار نظر گروهها و جمعیتها و شخصیتها را سیاسی و اجتماع را در ابراه

لذه بر سر دست تقسیم خود دار کرد و یاد در چنان گفتار منصرف بود که از ان قد ام و  
 عمر مناسب نماند و نیز در نتیجه اردل به آن وضع همانگونه که مقبول است بیشتر نشد  
 این شد که دولت موقت انقلاب منتخب کرامت قبر از اجراء برنامه های  
 به او متحمل شده و بارها آنرا اعلام کرده و بر عهده گرفته بود در حالیکه هیچگونه  
 قدرت اجراء نداشت تا قط کردید مهمتر از این بود که متولیان دولت  
 موقت انقلاب در دست نیست که از تنظیم این خط مشی را سر  
 ببلر لدره امور در دوره موقت انتقال و همچنین جهت دادن کشور بودی  
 نظام جدید و قبول آن از آن به عناصر صاحب قدرت اخیر نیست حال که  
 خود دار کرد.

چنانچه دولت موقت بنحوی ترکیب بیافت که دارا قدرت تقسیم گیر  
 و اجراء و تحریک لازم در سطح است دولت و در قلمرو اجراء کشور میگردید  
 بنظر ما با توجه به حمایتی که رهبر انقلاب به نظام تکثیر دولت موقت اعمال  
 میفرمودند و پشتیبانی بیدریغی که قشرهای مختلف مردم بهر میاد در دولت موقت

میباشند از غرق گشتن در مسائل روزمره و کشیده شدن بزبال حوادثی که  
 بر او بوجوه میآورد و با طبیعت تغییر نقطه بی موجد آنها میگردد ویرانگر گردد  
 و با تنظیم خط مشی روش و مشخص برادر دوره موقت و همچنین برادر بدایت معام  
 بوزنظام مقرر مسئولیت امور کشور را با قدرت کامل عملاً بر عهده گیرد.  
 دولت موقت میباید قبل از هر اقدام تأیید مقام رهبر انقلاب  
 را نسبت به خط مشی و برنامه های اصیغ خود جلب نماید و پس از آن به تعامات  
 روحان و دیگر عناصر و عواملی که به طرق مختلف پس از سر وزیر انقلاب  
 قدرتهای بسیار آورده اند و مر قبولانید و با قدرت اقدام میگردود  
 همان ماه چهارم اول پس از انقلاب بصورت یک دولت مقتدر انقلابی  
 ادله امور کشور را به دست میگرفت و هرگاه در هر یک از این مراصد  
 اجرائی نظر اساسی خود توفیق نیافت ، از قبول مسئولیت و ادامه  
 تصدیق امور کشور خودداری نمیداد . جبهه ملی ایران در نشریه ای که در تاریخ اول  
 مه ماه جاری انتشار داد اعلام داشت :



« پس از فرو نشستن هیچ زمان سر وزیر انقلاب ، بعلت عدم »  
 « قاطعیت دولت و عدم صداقت گردانندگان اصحاب »  
 « بر آن تنظیم و احزاب طریقه ضروری و فوراً متناسب با شرایط بعد از »  
 « انقلاب با نظر و عدم اطمینان بر عت گسترش یافت »  
 « و وضع ناب مانع اقتصاد در به افزایش سرمایه و بهم رنجی سازمانها »  
 « تولید منجر گردید و هر چه و هر چه شدند کشور را فرود گرفت ، »  
 « دولت قدرتها متعدد و غیر مشول خارج از سازمانها دولت را »  
 « تحمیر کرد و به سلب قدرت از خویشین تنگ در داد . »

اکنون که دولت موقت انقلاب بر سر از عفت نشینان مکرر و  
 پیش گرفتند صبر و تحمل در برابر بسیار از مسائل و امور حساس مملکت و مراکز قدرتها  
 متعدد خارج از دولت الزاماً ماقط گردید کار و وضع ناب مانع کشور بجا  
 کشید شد است که رهبر انقلاب با همه روشن منبر و علاقمندان خود نشسته اند  
 سخت وزیر کشور را مقین کم کنند .

این وضع ناشر از نظر تفکر و اعمال کائنات است که شور در انقلاب  
 را تشکیل میدهند؛ این عناصر که پس از پیروزی انقلاب بر همه شش شرط  
 یافتند و اوضاع و احوال عالم بر کشور را بوجود آوردند یکی از عوامل مهم  
 موفقیت ملت موقت انقلاب به موجب میوز با تأیید اکثریت  
 وزیران ملت آقا مهندس بازرگان نشان دادند که از نظر ماهیت فکری  
 و طرز نظر اجتماع تفاوتی با ملت موقت انقلاب نداشته اند و متحدان  
 آنرا با ملت در واقع جنگ بخصی قدرت بعد است. اعضای  
 شور در انقلاب که خود از ملت انتظار میکردند و انتظار از ملت  
 موقت را مجاز و مفید میدانستند و چنانکه شایع و مشهور بود حتی انتظار  
 و مخالفت با ملت موقت را ترویج میکردند در حالیکه اکثریت  
 وزیران همان ملت را بر سر کار زنده گذاشته و تأیید کرده اند و بر نامه جدید  
 نیز در هیچ مورد در اشاره ننموده اند اکنون که همه بطور جمعی شعر و مقام ختم پذیرند  
 تصور و اشغال کرده اند و دیگر اگر حاکم را از نظر نظارت و قدرت

خویش گرفته اندر سما هر نوع ارتقا و منی لغت را ممنوع اعلام کرده اند و  
و در نسته یا در نسته کشور را بوسه میزند که منجر به تسلط یک قشر روحانی  
و یا نظام استبداد نوع دیگر بر مملکت خواهد گردید که باز تا بهار الزامی  
میرا در اضطرار است که در باشد.

در اینجا لازم است توجه آنحضرت را باین نکته جلب نماید که  
شورای انقلاب منکر است بغوازی یک شوراجانشینان است ملت شریف  
و بر طبق ترتیبی که موقت را مورد شور و لاله نماید و تاکنون سابقه  
نداشته و بنظر عالی نمیرسد که شورای انقلاب بجای نخست وزیر و در حالیکه  
ملیت دولت نیز وجود دارد مقتدر مقام اجرای تخت وزیر باشد ؛  
مقام نخست وزیر یک مقام اجرای مسئولیت که تصدیق آن تنها  
به توسط شخص حقیقی و بغوازی رئیس دولت می تواند انجام گیرد و جانشین  
شورای انقلاب بجای شخص نخست وزیر مانع تقسیم گیر بهار سریع و  
لازم که در دفع اضطرار و احوال دفع ضرورت حاضر دارد خواهد گردید و

صرف نظر از دیگر علل و ملا خطات این امر خفه بجز این یک عام جدید  
 بر برج و مرج و ناب مانع عالم بر جامعه خواهد افزود و از برقرار یک نظام  
 مشخض دولت مشول بر لریو یاروئی با اینهمه مسائل و مشکلات کشور  
 مانعت بعمر خواهد آورد .

حضرت امام خمینی

ما در صد نستیم که در این نامه بشرح حوادث و رویدادها در این  
 بعد از انقلاب سپرداریم و یا وضع فعلی کشور را تشریح نمایم و ناب اینها  
 آنرا یکایک بیان کنیم هر روز شک است حضرت در جویند لوضاح کشور  
 قمر در رند و مانیز قبلاً در نشریه هائوس سائلر سر جامعه را مطرح کرده ایم  
 که پردازتغز به آنها از حوصله این نامه خارج است ذکر مطالب  
 بالا و آوردن بعضی از نوشته ها گذشته گوایه آنست که جبهه ملی با اعتقاد  
 راسخ و ایمان کامل با اصول و هدفتما انقلاب ما در هر زمان یک بر پشت  
 در قمر از رویدادها کشور داشته و سر کرده تاراه حلما ر علی بر لریو خروج

انقلاب کشور از بنی نسبت مائثر که به آن رخ دچار شد از راه دهر و ایستادگی  
 دولت و سایر مقامات که قدرتهای حاکمه را در دست دارند هیچگاه نسبت  
 به این نظریات توجه نکرده و بعضی با سپردن از افکار ثابت و غیر  
 قابل تغییر که بر زبان ایشان حکمت میکند و بر غیر تعلبت منافق که در این  
 موضوع و احوال برادر خوبی یافته اند و با جستجو میکنند عملاً در راه قدم بر میدارند  
 که ممکن است در فاصله مر از زمان نتایج انقلاب بنا به هر گریز و کشور  
 بورد خطرات ناکسقوط کند. مادر این نامه میخوانیم خطوط کلی سیر کشور  
 در تاریخ انقلاب تاکنون و همچنین دور ساختار که با توجه به بود و ادوات  
 کشور متوارس بر آئینه پیشین کرد در رسم کنیم و توجه آن حضرت را به نتایج  
 نامناسب ادامه این وضع و همچنین نشانه مائثر که برادر خروج از این نسبت  
 فعلی عرضه میداریم جلب نائیم.

میر کشور در دو ماه اخیر با دو خط کلی ترسیم میشود:

- اول آنکه در راه نمودن سیر آنکه رو به بهبود بود در غالب موارد

سیر معکوس و نزول داشته و وضع ناب مانع کشور چه از نظر اقتصاد و چه از

نظر اجتماع در حال نزول و از فردیشتر بعد است.

- دوم اینکه خط فکر واحد بر این تنظیم سازمان کشور و در جهت

برنامه ریزیهای مختلف چه در دورانی موقت و چه به بار دورانی ثابت پس از

تصویب قانون اساسی وجهه نداشته است.

در آنچه برآورد آئینده نیز میتوان پیش بینی کرد اما همین دو خط سیر کلی

است مضافاً آنکه مجلس خبرگان تحت تأثیر افکار اینکه جهت اجتماع

معین نداشته و از تشتت و تفرق نیز بهره نبرده است به واسطه سازمان

سیاسی و ادارتی و قانونی مملکت طرح را بعنوان قانون اساسی فردین تصویب

کرده است که با احتمال زیاد موجب از فردیشتر ناب مانع و مرجع و مرجع و

برهم ریختن بیشتر اوضاع در آئینده خواهد گردید.

صرف نظر از ملاحظات دایر لاد است اساسی که به مقدمات

و نحوه تشکیل مجلس خبرگان وجهه دارد اما امروز میخواهیم درباره قانون اساسی

مرصوب اینجانب و سایر تصویب و اجراء آنرا مطابق مطالب استحضار مقام  
رئیس برین بنامیم .

از اظهارات آنحضرت بعد از رهبر انقلاب در خارج کشور پس از  
ورود به ایران در باب تشکیل مجلس مؤسسان از اوقات مختلف مردم و بعد  
از صرف نظر از تشکیل مجلس مؤسسان در طرح موضوع تشکیل مجلس خبرگان و تنظیم  
طرح پیش نویس قانون اساسی از طرف دولت موقت جمهوری دهم و تأیید  
آنرا از طرف شورای انقلاب و بالاخره کتبه اذتعمیم بر این تشکیل مجلس بر سر  
قانون اساسی و اعلام اینکه از تنایات مجلس مزبور منظور بمجلس نهائی طرح  
پیشنهاد دولت ریجیم میگردد ، و در بنام از تنایات بصورتی که فقط نمیند  
قشر و حاضر توانند به مجلس داخل شوند و نگارنده داشتن طرح پیشنهاد دولت  
از طرف نمایندگان مجلس بر ضد اعلام ثانوی قبلی ، تردید قانع  
اراس بر اساس مواز حدیر . تغییر مجدد نام مجلس بر سر نهائی قانون اساسی  
به مجلس خبرگان در پای کار مجلس مزبور از من بسیار مهمتر است که اصل است



و صحت قانون اساسی مصوب چنین ممبر را مورد تردید صدر قرار میدهند .  
ما قبلاً در باره هر یک از این امور نظر خود را اظهار داشته ایم  
و در این جا نمیخواهیم به طرح مجدد آن و ورود در مسائل گذشته بپردازیم .  
آنچه امروز اهمیت خاص دارد تقویب این قانون در فرزند دهر  
است که در سیم آذر در روز ۱۲ محرم اعلام گردیده است .

با توجه باینکه قشرهای مختلف مردم از مفاد و مفاهیم این طرح قانونی  
اطلاع کافی ندارند و یکصد و هفتاد و پنج اصل قانون اساسی که توسط جمعی از فقهاء  
و مجتهدان تحریر و تنظیم شده و بسیار از مفاهیم حقوقی غرب نیز در آن  
گنجانده شده است یک امر تخصصی حقوقی است که بر سر دو قوف  
به آن برابری بین و صاحب نظران علم حقوق محتاج فرصت و وقت  
است چه رسد به مردم عادی و کاینکه به مسائل فقهر و حقوقی اطلاع و دانشند  
کافی ندارند و اکنون نیز بیچگونه اقدام جدی از طرف مصادر امور جهت  
توضیح متن و اصول قانون اساسی برابری عامه مردم بعبر نیاید است و پیشنهاد

جبهه تلخ برادر استفاده از امکانات و سایر ارتباطات جمع در این زمینه  
تا این زمان سکوت مانده است . لازم است خاطرنشان شود که متن  
مصوب قانون اساسی مجلس خبرگان و یا هر متن و قانونی با هر مفهوم هرگاه  
از طرف آنحضرت که در مقام رهبر انقلاب قرار گرفته اند و بعد از  
مرجع عالیقدر تقلید نیز طرف اعتماد و ثوق مردم میباشند مورد قبول قرار  
گیرد باین شک و سید قشر یا عظیم از نوده های مردم نیز تأیید خواهد کرد  
جبهه تلخ برادر در شریعت اولیه در تاریخ اول مهر ماه گذشته از مشارک  
این موضوع را بصراحت اعلام نمود :

گرچه اصول قانونی که توسط مجلس خبرگان تصویب میشود  
مکنز است بجز این قانون اساسی در یک روز از مردم عموم هم  
مورد تأیید قرار گیرد ولی باین نکته اساس توجه کنیم که در  
اوضاع و احوال کنونی جامعه ایران هر امری که از طرف  
رهبر انقلاب مورد تصویب قرار گیرد از جانب بسیاری

لزتوده های مردم نمایند خواهد کردیر . اکثریت قشرهای جامعه  
که بعلت تعلقات مذهب بصوف از انقلاب پیوسته اند  
و درگاههای سیاسی و اجتماع خود را از طریق رهبرها و تعلیمات  
مراجع تقلید و مربیان در اینها مایه مذهب و روحانیت  
آوردند و در برابر اعتقاد دین و ایمان مذهب از آنان  
پیرو خواهند کرد .

بنظر حبه علی لاریجانی تنها تکیه بر اعتقاد مردم به رهبر انقلاب فقط  
بهره بردار از ایمان مذهب قشرهای وسیع مردم نباید عوامل منحصر طرح ریزی  
سازمان آینده کشور باشد .

ما معتقد هستیم که حمایت آگاهانه مردم در استفاده از نظرات  
قشرها و گروهها در گاه جامعه و بهره بردار از عقاید سازمانها و دستجات  
اجتماعی و سیاسی برابر ترمیم قوانین اساسی مقرر قشر که نظام آینده جامعه ایران  
را پررین خواهد کرد لازم و ضروری است .

قانون اساسی مصوب مجلس خبرگان که در روز ۲۸ آبان ۱۳۰۲ بر اثر خردی  
عموم بر فرزندوم گذشته خواهد شد ضرر قطعی از بهایات و تضاد با  
نارسیهائی که از جهت سازمانه هر آینه کشور و تنظیم روابط اجتماع در زمینه  
سیاسی و قضائی و اقتصاد و اداری دارد در این دو ایراد اساسی می باشد .  
ایراد اول اینکه نظام آئینده سیاسی و حکومتی را بر دو بنیاد متضاد  
قرار داده شده است . یک بنیاد غیر از آنست که شامل ولایت امر و  
شورای نگهبان و حکومت فقها و مجتهدین است و دیگر بنیاد آنست که  
دلالت بر انتخاب رئیس جمهور و مجلس و تشکیل شوراهای از طریق  
انجام انتخابات می باشد .

ایراد دوم آنکه قانون اساسی مصوب مجلس خبرگان فاقد اصول  
و مشخصات لازم برای جایگزینی ضوابط و روابط انقلبه مترقی است  
باینکه امروز جامعه بی ضوابط و روابط نظام مطرد و مردود گذشته است .  
بطور روشن متوالی پیش بینی کرد که هرگاه قانون اساسی مذکور بموقع اجرا

گذشته شده تضاد و تفرقه لبر که امروز در جامعه بوجه آمده دست از فرایش  
خواب یافت و مرجع و مرجع حاکم بر جامعه زمینه را برابر تسلط نظام رستبداری  
دیگر فراهم خواهد ساخت .

### حضرت امام خمینی

اعتقاد و اعتمادیکه قشر بزرگ وسیع از نوده ما مردم به آن حضرت  
ابر از امید لدر سرمایه عظیم و فرصت نادر و گرانبها تر است که باید  
برای سازندگی ایران نو هم از جهات مغفور و هم از جهات مادر مورد استفاده  
قرار گیرد .

با سقوط دولت موقت از انقلاب و حذف پست نخست دزیری  
تمام مسئولیت اقدامات عناصر بعثت حاکمه کنونی قهر ابرود شر  
ر بهر انقلاب سنگین میکند ، عناصر که تعداد قابل ملاحظه از  
کمانش آئیده کشور را منحصر در آئیده خود جستجو میکنند .  
هرگاه در دوران حاضر مشرفیت به فهار انقلاب بنجر که تغییر

داده است کشور را در زمینه های مختلف اجتماع و اقتصاد و اردو

با نسبت مواجه نماید و یا در دوره بعد بر علت عدم توجه مردم به رهبر و احکام که اینچنین از میان آتش و خون گذشته باشد پیشرفت کشور در سرانقلاب بزرگ با خطرات جدی مواجه خواهد گردید.

ما در اینجا میخواهیم با صراحت تمام آن حضرت را از دید حرفه به وظیفه تاریخ و مسئولیت مذموم و انانیتش متوجه سازیم و اعلام داریم که پیش از انقلاب در جهت سازندگی مردم توجه به مقتضیات زمان و پیشرفت تاریخ را بجا نیاوردیم.

و بر این اساس پیشنهاد میکنیم در اوضاع و احوال فعلی دستور فرماید انجام رفتار مردم بطور موقت متوقف شود و انتخابات مجلس شورای ملی بر اساس هر یک از افراد لایق کشور مکنیز نمایند بر مردم انجام گیرد و طرح مصوب مجلس خبرگان و همچنین طرح پیشنهاد دولت موقت و سایر پیشنهاداتی که بر این تمیز طرح مذکور تنظیم و ارائه شده است به مجلس شورای ملی

داده شده و اولین مجمع مشورتهای ملی در این انقلاب در کنار انتخاب نخست وزیر  
 موقت و تصدیر امور مربوطه بکار آمدند و این قانون اساسی نیز سپردار زد.  
 ما معتقدیم در صورتیکه اصل حاکمیت ملت که بارها از طرف  
 رهبران انقلاب اعلام و تأکید شده است بطریق فوق در عمل رعایت  
 شود هر نوع قانون اساسی که از طرف نمایندگان ملت که در یک  
 انتخابات آزاد و سالم برگزیده شده باشند گمانه از طرف قشرهای  
 مختلف مردم در طول زمان تبعیت خواهد کرد و در اساس نظام حکومتی  
 پیرزیر خواهد شد و تضادها و برخوردها به میزان متعادل تقلیل خواهد یافت  
 و در چهارچوب نظامات قانونی مملکت تنظیم خواهد گردید.  
 چهره ملی ایران ضرور در شمار دبا صراحت به محضر رهبران انقلاب  
 معروض دارد که توجه و عنایت بمراتب پیشنهاد شده در این نوشته  
 که ناشی از صداقت و اخلاص کامل است و اجراء آن در این شرایط  
 دقیق و باریک حاکم بر کشور اولاً موجب هر چه بیشتر دوام و استحکام



سازمان مدیریت آینده مملکت را فراهم خواهد کرد و دنیا و حدت  
و اتفاق نظرمه قشرهای جامعه ما را تضمین خواهد نمود و تاریخ این سرزمین  
گوهر خواهد داد که در این برهه از زمان مفهوم و مفی نقش شخصیت  
در تاریخ از عظمت و شکره و روشن منیر سرشار است.

جبهه ملی با سپاس و کرمیم به احسانات و بیانات عظیم و بلند  
ملت بزرگ ایران در پیچار با امپریالیسم جهان جزوه لری را که از طرف  
جبهه ملی در باره مبارزه با امپریالیسم نشر گردیده است تقدیم میلد  
در این شرحی ضمیر شرح مفهوم امپریالیسم و خطرات بزرگ  
که از ناحیه این بریره مخوف قریب بر لبه جبهات بشر وجود دارد  
راه مبارزه بر لطره کام نغوذ امپریالیسم بر سر و شهنیاد شده است  
در خاتمه طول عمر و ددام برکات و انفاضات آن مرجع بزرگ  
و عالیقدر از درگاه خداوند عز و جلال مسئمت دارد.

۴ آذر ۱۳۵۸

جبهه ملی

## آماده باش بر ملت ایران و هشدار بدولت امریکا

فرزندان غیر و دلیر ایران

اخبار و اطلاعات<sup>کلی</sup> واصل حاکی از وخامت اوضاع در مرزهای جنوبی کشور عزیزمان است. دنیا باید بداند که ملت ما در مبارزه فد امپریالیستی خود از وحدت کامل برخوردار بوده و اختلاف سلیقه در نحوه اداره امور کشور کوچکترین تأثیری در وحدت و یکپارچگی ملی در مبارزه ضد استعماری و دفاع از مرز و بوم خود ندارد. جبهه ملی اعمال زور و فشار را در حل و فصل معضلات سیاسی بشدت محکوم کرده و امیدوار است اختلافات و مناقشات موجود از طریق مذاکرات مسالمت آمیز و رعایت حقوق و موازین ملی و بین المللی و انسانی بر طرف گردد. و بر این اساس دو اصل زیر را یاد آور میگردد:

- ۱ - امریکا نباید بجبهت حمایت از شاه مخلوع خائن و عدم استرداد وی بتهدیه نظامی متوسل گردد و بدولت امریکا هشدار میدهد که تمایش قدرت در ابهای گرم خلیج فارس کوچکترین تأثیری در اراده ملت سرافرازمان نداشته و اطمینان داشته باشد که " همه سرسرتن بگستن دهم از آن به که کشور بدشمن دهم ."
- ۲ - ملت سرافراز و دلیر ایران باید صفوف خود را متشکل کرده و فارغ از هرگونه اختلاف سلیقه با حفظ وحدت کامل در دفاع از سرزمین اجدادی قیام کرده و از تمامیت ارضی و استقلال کشور نگهداری و صیانت کند و در این راه از هیچگونه فداکاری دریغ ننیزد و بداند که ارزش زندگی در سرفرازی و سالاری است نه بردگی و بندگی.

جبهه ملی ایران

۴ از ماه ۱۳۵۸



# شانزدهم آذر گرامی باد



سه ماه و چند روز از کودتای ننگین ۲۸ مرداد و بازگشت مجدد شاه-ظالم میگذشت. شاه جنایتکار این عامل سرسپرده استعمار و نوکران دوحیثیت مست ازباده بیروزی سر از پا نمی شناختند باین خیال که برای همیشه نهضت را سرکوب کرده اند. پیشوای ملت صدق بزرگ و یاران وفادارش به زنجیر کشیده شده بودند و زندانها و سیاه چالهای قرون وسطائی از فرزندان غیر و مبارز وطن انباشته بود. ملت رنج دیده و محرومها با حالتی بهت زد مو نگران به شیخونسی که از سوی استعمار و مزدوران داخلی به نهضت ملی ایران زده شده بود مینگریست "همه چیز تمام شد". "دیگر کاری نمیشود کرد". "مشت با درفش نمی چنگد". "سر را با سندان چکار". این جملات بر زبانها جاری بود و چیزی جز سایه و تاریکی دیده نمیشد. ولی بناگاه شانزدهم آذر چون صاعقه درخشان سایه شهر را شکافت و همه چشمها را خیره کرد و همه در یک لحظه روشنائی را دیدند و دیدند که نهضت ادامه دارد و دیدند که هنوز قهرمانانی هستند که برچم مبارزه ضد استبدادی و ضد استعماری ملت را بدوش گرفته و در جاده گسترده نهضت ملی ایران پای میفشردند و سرود آزادی و استقلال را در آسمان میهن میگزیندند.

آری شانزدهم آذر نقطه عطفی برای شروع مجدد بود. شانزدهم آذر فصلی دیگر بود که از دانشگاه این سنگ همیشه و تسخیرناپذیر آزادی آغاز شد. فصلی خونین که با رنگین شدن سنگفرش دانشگاه این خانه دانش و آزادی از خون پاک قهرمانان شهید قندچی، بزرگنیا و شریعت رضوی آغاز شد و بعد ها همه دیدند که از هر قطره خون آن شهدای قهرمانان دهها، صدها و هزاران مبارز دیگر روئیدند که در راه بزرگ آن پیشاتزان گام نهادند و حتی یک لحظه برچم مبارزات ضد امپریالیستی و آزادیخواهی ملت ایران را بر زمین نینداختند. از آن پس شانزدهم آذر بحق روز دانشجو نامیده شد و سالهای بعد حتی در دشوارترین شرایط بزرگداشت این روز تاریخی در تمام دانشگاههای ایران و جهان و هر جا که حتی یک دانشجوی ایرانی وجود داشت برگزار گردید. و اسامی در دوران بیروزی انقلاب بزرگ ملت میکوشیم که خاطره شهدای گلگون کفن شانزدهم آذر را هر چه با شکوهتر بر پا بداریم. روز جمعه ۱۶ آذر ساعت ۱۰ صبح در همان لحظاتی که سینههای مردانه قندچی، شریعت رضوی و بزرگنیا آماج گلولههای دوحیمان شاه قرار گرفت در محل تشکیلات مرکزی جبهه ملی در خیابان کارگر (سیمتری) روبروی ستاد ژاندارمری اجتماع منتهائیم و از صوم خواهران و برادران دانشجو و سایر هموطنان دعوت میکنیم که در اجتماع ما شرکت نمایند.

سازمان دانشجویان جبهه ملی ایران

## دعوت خانواده قندچی شهید برای شرکت در مراسم جبهه ملی ایران بمناسبت ( شانزدهم آذر )

در میان رویدادهای سالهای شوم بعد از کودتای ۲۸ مرداد ماه ۱۳۳۲ شانزدهم آذر ماه از موقعیتی بسیار ممتاز بهره‌مند است زیرا که در این روز نسل جوان ایران قهرمانانه در برابر تجاوز رژیم استبدادی محمدرضا شاه‌ی پیاخواست و انزجار خود را نسبت به نفوذ و تسلط امپریالیسم در ایران بگوش دنیا رسانید و این حرکت قهرمانانه که به قیمت خون سه شهید در تاریخ مبارزات ملت ایران ثبت گردید، بعنوان یکی از نامدارترین جنبش‌های ملی دانشجویی مشرق زمین از اعتباری خاص بهره‌مند است.

خانواده شهید قندچی بمناسبت بزرگداشت این روز تاریخی از عموم هموطنان گرامی بویژه دانشجویان و نسل جوان و مبارز کشور دعوت مینماید تا در مراسمی که باین مناسبت از جانب دانشجویان جبهه ملی ایران، سازمانی که قندچی شهید افتخار عضویت در آنرا داشت، برپا میگردد شرکت نمایند. محل برگزاری مراسم در تشکیلات مرکزی جبهه ملی ایران، خیابان کارگر (سی متری) مقابل ستاد ژاندارمری ساعت ده بامداد جمعه شانزدهم آذر ماه ۱۳۵۸

### درود بر شهدای شانزدهم آذر ماه

« خانواده قندچی »



# اطلاعیه جبهه ملی

درباره حادثه سوء قصد به محل سکونت حضرت آیت‌الله العظمی شریعتمداری

امر رفراندوم باید متوقف و نتایج آن ابطال شود

## تشکیل دولت و وحدت ملی تنها راه نجات کشور

بمخض اطلاع از جریان حادثه سوء حمله بمنزل حضرت آیت‌الله العظمی شریعتمداری آقای اصغر پارسا عضو هیئت رهبری و سخنگوی جبهه ملی بقم عزیمت کرد و صبح روز پنجشنبه ۱۵ آذر ماه به حضور حضرت آیت‌الله رسید و مراتب تأسف و نگرانی جبهه ملی را نسبت باین یورش ناجوانمردانه باستحضار معظم‌له رساند. در این ملاقات نماینده جبهه ملی موضع حضرت آیت‌الله را درباره قانون اساسی و رفراندوم مورد تأکید قرار داد و اعلامیه مورخ دهم محرم ۱۴۰۰ هجری قمری حضرت آیت‌الله العظمی شریعتمداری را یک نقطه عطفی در مبارزات آزادیخواهان و مترقی ملت ایران بشمار آورد و با تأکید بر قسمتی از این اعلامیه که درباره اصل حاکمیت ملی بیان شده است مراتب پشتیبانی جبهه ملی را اعلام داشت.

حضرت آیت‌الله العظمی شریعتمداری در اطلاعیه خود اعلام داشتند که "حفظ ارکان حاکمیت ملی در چهار چوب تعالیم عالیله اسلام ضروری و واجب است زیرا که اصلت و ماهیت همین حاکمیت ملی حکومت جمهوری اسلامی را تشکیل میدهد و تمام کوششها و مبارزات طولانی ملت را که بر طبق مقدمه قانون اساسی شصت هزار شهید و یکصد هزار معلول بر جای گذارده برای "نفی طاغوت و از بین بردن استبداد و دیکتاتوری میباشد. یعنی ملت ما اختیار خویش را خود در دست گیرد و قدرتهای "شرق و غرب و نفوذ گروهها و افراد نتوانند اختیار از ملت سلب کنند. حاکمیت ملی قدرتی است که بقای اسلام و ایران بآن بستگی دارد و باضعف آن اسلام و کشور بخطر خواهد افتاد. لذا اگر حاکمیت ملی و نقش فعال آن از بین برود و با خدای ناکرده "تضعیف شود فرصت مناسب و زمینه آمادای برای بازگشت دیکتاتوری و نظام طاغوتی خواهد بود و بهم آنستکه مملکت بوضع "سابق رجعت کند و خون هزاران شهید و زحمات و مجاهدت‌های ملت به هدر رود."

جبهه ملی ایران نیز در نشریات متعددی که در ماههای اخیر منتشر کرده است بدفعات و بطور مکرر اعلام داشته که قانون اساسی مصوب مجلس خبرگان کشور را بسوی هرج و مرج و آلا استبداد مبرود و ممکن است نتایج انقلاب و کوششهای ارزنده ملت یکباره از میان برود.

جبهه ملی در نامه سرگشادهای که در تاریخ ۲۴ آذرماه بمحض امام خمینی ارسال داشت و پیشنهاد نمود که انجام رفراندوم متوقف شود و تدوین قانون اساسی به نخستین مجلس شورای ملی محول گردد در صفحه ۲۵ نامه چنین اعلام کرد: "بطور روشن میتوان پیش بینی کرد که هرگاه قانون اساسی مذکور بموقع اجراء گذاشته شود تضاد و تفرقهایی که امروز در جامعه بوجود آمده است افزایش خواهد یافت و هرج و مرج حاکم بر جامعه زمینه را برای تسلط نظام استبدادی دیگر فراهم خواهد ساخت."

جبهه ملی نیز قبلاً در نشریهایی که در تاریخ اول آبانماه گذشته درباره مجلس خبرگان انتشار داد با صراحت تأکید نمود که "مجلس خبرگان اصل اراده مردم - اصل حاکمیت ملی و اصل حکومت مردم بر مردم و اصل حقوق و آزادیهای مردم را بعنوان "اصول حاکمه مورد نظر قرار نمیدهد."

و در دنباله آن اعلام کردیم که: "تصمیمات مجلس خبرگان به استقرار حاکمیت ملی منجر نخواهد شد و اجرای قانون "اساسی مصوب چنین مجلسی دمکراسی و حکومت مردم را منتهی خواهد ساخت و نتنها موجبات وحدت ملی را فراهم نخواهد کرد بلکه "برجدائیها و تفرق خواهد افزود و چنین امری کشور را به ورطه نامعلومی سوق خواهد داد که چه بسا مبتکران و مشوقان چنین روشی نیز از آن سود نبرند."

اکنون جبهه ملی با توجه بمقدمات تشکیل مجلس خبرگان و روش مجلس مزبور در تدوین قانون اساسی و چگونگی انجام رفراندوم که از شرح و بسط آن در اینجا خودداری میشود اعلام میدارد که تنها راه جلوگیری از ادامه وضع ناهنجار فعلی توقف امر رفراندوم و ابطال نتایج آنست و برای برقراری مجدد وحدت ملی پیشنهادیکه بارها مطرح گردیده است باید مورد عمل قرار گیرد و آن تشکیل دولت وحدت ملی از قشرها و گروهها و نیروهای مختلف موجود در جامعه است تا بتوان بکدل و یکپازان در برابر همه توطئههای خارجی و داخلی و امپریالیسم بقاومت برخاست و مملکت را بطرف سازندگی انقلاب رهبری نمود و قانون اساسی مترقی جمهوری اسلامی را برای برقراری حاکمیت مردم در اوضاع و احوال عادی و دور از مزبوع تحمیل و اختناق و با مشارکت همه نیروها و قشرهای مختلف ملت ایران تدوین نمود.

۱۶/ آذرماه ۱۳۵۸

جبهه ملی

## یاد تختی گرامی باد

دوازده سال گذشت . از روزی که دژخیمان خونخوار رژیم محمد رضا شاهی  
قهرمان نامدار جهان و مبارز بزرگ ملی غلامرضا تختی را بنحوی مرموز به شهادت رسانیدند  
دوازده سال گذشت . جلادان خود فروخته پس از انجام این جنایت فجیع جنگ و  
دندان خون آلود خود را پاک نموده و عمل ننگین خود را حاشا نمودند .  
تختی فرزند قهرمان خلق و مبارزی راستین بود که در سراسر عمر پرافتخارتر  
حتی يك لحظه از صف مردم و راه مردم جدا نشد ، او از نخستین روزهای تشکیل جبهه ملی  
به این سنگر تسخیر ناپذیر آزادی و استقلال ایران پیوست و تا واپسین دقیق زندگی  
به عهد و میثاق خود با مردم و با پیشوای ملت مصدق بزرگ وفادار ماند .  
تختی در سال ۱۳۴۱ از سوی سازمان ورزشکاران به نخستین کنگره جبهه ملی  
ایران فرستاده شد و در همان کنگره به عضویت شورای مرکزی جبهه ملی انتخاب گردید .  
یادش گرامی و خاطره اش جاویدان باد .  
ما روز یکشنبه ۱۶ دیماه ساعت سه بعد از ظهر مراسم تجلیل و بزرگداشت تختی  
را در خیابان سی متری کارگر - روبروی ستاد ژاندارمری - محل تشکیلات مرکزی جبهه ملی  
خانه ای که اوصیما نه بآن عشق میورزید برپا میداریم و از تمام گروهها و طبقات مختلف مردم  
دعوت میکنیم تا در این مراسم شرکت نمایند .

**جبهه ملی ایران - کمیته استان تهران**



## کاوه ای که بدست ضحاک زمان در راه سر بلندی وطن جان باخت

شازدهم دیماه سالروز شهادت جهان پهلوان غلامرضا تختی فرزند قهرمان و مبارز ملت عزیز ماست. طغوت خونخوار که در یست و پنجم مردادماه سال ۳۲ در برابر مبارزات بی امان و امیل ملت ایران فرار کرد؛ مع الاسف! با کودتای تنگین ۲۸ مرداد بیاری دلان و انگلهای داخلی و با اتحاد نامتجانس سه نفره کثیف عوامل ارتجاع و امپریالیزم سرخ و سیاه و خاکستری بوطن عودت داده شد!

یکی از پرچمداران آن روزهای فرخنده و سرعادتاز اختارات صلی که پیشاپیش جوانان دزمنده با ضحاک خون آشام میجنگید تختی فرزند راستین مام وطن است.

غلامرضا تختی عضو شورای مرکزی جبهه ملی ایران یکی از نوادر سرداران جوان و مومن مبارزات ملی علیه استعمار و استبداد است که بر هبوری مصدق کبیر پشت بزرگترین عنفیت استعمارگر آن زمان را برای همیشه بنخاک افکند.

او بجرم همین مبارزات امیل و محبوبیت وسیع که در بین جوانان داشت و بزرگترین سرمشق فداکاری و الگوی تقوی و جوانمردی بود

فرمان شاه امریمن و جلادان کثیفش به شهادت رسید

روانش تابناک و شاد راهش پیگیر آرمانش پیروز باد

اینک مراسمی بمنظور تجلیل و بزرگداشت و یاد روز فداکارهای این قهرمان ارزنده و ورزشکار نامتناهی و بی نظیر

در ساعت ۳ بعد از ظهر روز یکشنبه ۱۶ دیماه در محل تشکیلات مرکزی جبهه ملی ایران برپاست.

بدینوسیله از عموم ورزشکاران و جوانان مبارزان امیل ملی و کلیه طبقات آزاده و میهن دوست

دعوت مینمایم در این مراسم شرکت فرمایند.

سازمان حقوقدانان جبهه ملی ایران

خیابان سی متری کارگر - روبروی ستاد ژاندارمری تشکیلات مرکزی جبهه ملی ایران



## جبهه ملی ایران

دخالت نظامی شوروی را در امور  
داخلی افغانستان محکوم نموده و  
تنفر شدید خود را نسبت به  
سلطه جوئی امپریالیزم شرق و غرب  
ابراز میدارد

تکرام شهری:

خیابان مصدق - بیمارستان قلب - رو نوشت صدا و سیما جمهوری اسلامی - خبرگزاری پارس

## حضور انور حضرت آية الله العظمی امام خمینی

اخبار خبر بهبود و بازگشت سلامت آن رهبر عظیم‌الشان و استماع پیام آرام بخش آنجناب خطاب بملت ایران که از بیماری عارض بر وجود مبارک در تب و تاب بود مایه‌نهایت خوشوقتی مسلمانان متعهد و ستمدیدگان مظالم امپریالیسم گردیدند. با سیاست‌گذاری بند که خداوند حیات بخش توانا، امید است اکنون که با انتخاب ریاست جمهور مرحله خطیر دیسکری در حصول مقاصد انقلاب اسلامی پشت سر گذاشته شده، در آینده نیز رهنمودهای آن زهیم کرافتند، راه‌کشای ملت در احراز پیروزی‌های بزرگ و درخشان باشد

(جبهه ملی)

۱۳۵۸/۱۱/۱۰

www.iranarchive.com

www.iran-archive.com

---

# جبهه ملی ایران

---



دعوت جبهه ملی از  
آیه الله طالقانی و دکتر شایگان

جبهه ملی دست به فعالیت  
سیاسی گسترده ای زد

آیت الله زنجانی! به جبهه ملی  
کنک میکنم ولی رنسا به آن  
نمی یوندم

دکتر شایگان! من برای ترمیم  
انگشکانت جبهه ملی و ایجاد  
جبهه ملی این کلمه را میگویم  
ولی تلافی میکنم

اطلاعات

سینجایی دلایل استعفای  
خدمت فانی کرد

شماره ۱۵ دیال  
پوشه ۳۳ تهران ماه ۱۳۵۸ - شماره ۱۳۸۸ - شماره ۱۰۶۸

استعفای دکتر سینجایی  
و پیروفته شد

اطلاعات

شماره ۱۵ دیال  
پوشه ۳۳ تهران ماه ۱۳۵۸ - شماره ۱۳۸۸ - شماره ۱۰۶۸

هشدار بازرگان  
دو باره  
آشفته گی کشور

اقتدا شدید  
جبهه ملی  
از دولت  
و شورای  
انقلاب

جبهه ملی خواستار انظار  
شورای انقلاب شد  
دولتی که قدرت ندارد باید  
کنار برود

اطلاعات

شماره ۱۵ دیال  
پوشه ۳۳ تهران ماه ۱۳۵۸ - شماره ۱۳۸۸ - شماره ۱۰۶۸



ارتش و دولت است. دستور و قانون را از آنجا که  
آنها جمله تیر و تیر اندازند که در دست نگارنده این اجانب است

امام خمینی

# مردم، از بیرون ایران دور شوید

ایستادگاه مطبوعاتی  
خمینی

من بر دولت آینده

نظارت خواهیم کرد

دکتر سنجابی  
از اعضای دولت  
آینده است

مهرنامه مطبوعاتی روزنامه اسلام ۱۳۵۷  
شماره ۱۵۰  
مهر ۱۳۵۷  
محل آمدن  
مهر ۱۳۵۷

خطابتهای  
و توشه  
گروه  
فصل  
مهر

دولت آینده من ایران

## دهها هزار نفر در بازار اجتماع کردند



مهرنامه مطبوعاتی روزنامه اسلام ۱۳۵۷  
شماره ۱۵۰  
مهر ۱۳۵۷  
محل آمدن  
مهر ۱۳۵۷

مهرنامه مطبوعاتی روزنامه اسلام ۱۳۵۷  
شماره ۱۵۰  
مهر ۱۳۵۷  
محل آمدن  
مهر ۱۳۵۷

دکتر سنجابی  
از اعضای دولت  
آینده است

روزنامه برای پیدمانی  
امام خمینی به پارسی

مهرنامه مطبوعاتی روزنامه اسلام ۱۳۵۷  
شماره ۱۵۰  
مهر ۱۳۵۷  
محل آمدن  
مهر ۱۳۵۷

### هیئت سر بازار، با تاجران امام خمینی را دست

مهرنامه مطبوعاتی روزنامه اسلام ۱۳۵۷  
شماره ۱۵۰  
مهر ۱۳۵۷  
محل آمدن  
مهر ۱۳۵۷



نس کودتا نخواهد کرد

# اطلاعات

دوشنبه ۲۲ بهمن ۱۳۴۲ شماره ۱۰۲۶۰ - انتشاره ۱۰ اردیبهشت

## بمرد در بمیشود

تظاهرات عظیم  
امروز در بازار

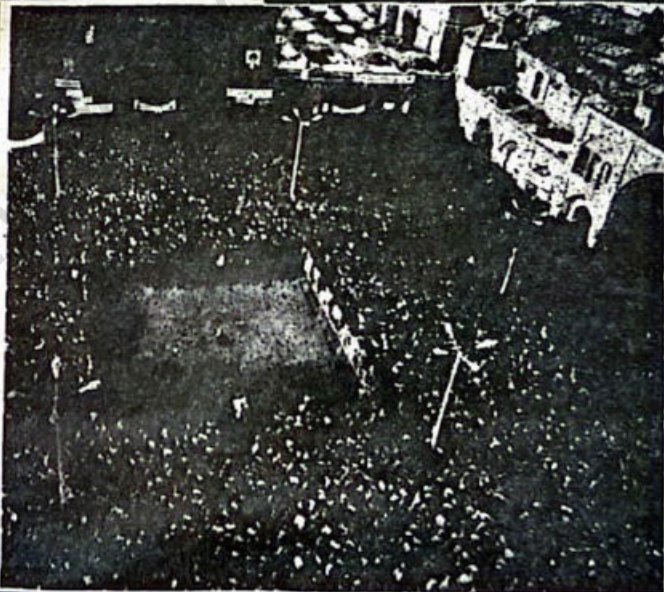
## امام خمین تا چند روز دیگر دولت تازه تشک میشود

در تهران و تعدادی از شهرستانها:

میر خیرخواهی فرانسه مورد اعتراض جلسه روحانیت تهران قرار گرفت

روحانیت شیعه  
همیشه از جمع  
آوری ثروت  
به دور بوده است

بر صفحه ۲



ساجده با حضرت ابنتالله روحانی که در شب از زمان آزاد شداد

## کمونستها در نهضت عظیم اسلامی قدرتی ندارند

امروز همه ما هزاران تن از  
مؤمنان در مسجد کوفه  
گردن این اعدایان از نهضت  
عظیم بازرگان و ملت به  
جهنم برده کلان بخش از  
مسجد کوفه کبابی و تانگه  
است

بر صفحه ۲  
در پهنای امید و قلهت با کفایت

# سنجابی: تکمیل امر ۲۸ مرداد برای همه زبایان دارد

حتی در صورت  
قتل عام، قیام  
مردم پیروز  
خواهد شد

ماتر گریه سنجابی  
در همه جنبه ملی  
بسر اسیر  
کشور  
یکبار چه  
قیام است

شماره ۱۵ اردیبهشت  
سندیده ۱۹ بهمن ۱۳۴۲ - شماره ۱۰۲۶۰ - انتشاره ۱۰ اردیبهشت

فقر اهام  
خیمین در  
کنفرانس  
بهران  
طرب  
مطرح شد  
سازمان امنیت و اطلاعات:  
مجرمان ساواک  
محا کمه می شنوند

مجلس گزینشهای جدید لشکر  
ارتشبد جم از  
وزارت جنگ  
استعفا  
کرد

کف سنجابی  
ارتشبد جو طرب  
انبار تسلیح  
فرماندهان ساواک



